II.

(Nezakonodavni akti)

UREDBE

UREDBA KOMISIJE (EU) 2016/2067

od 22. studenoga 2016.

o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 9

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. srpnja 2002. o primjeni međunarodnih računovodstvenih standarda ([1]), a posebno njezin članak 3. stavak 1.,

budući da:

(1) Uredbom Komisije (EZ) br. 1126/2008 ([2]) doneseni su određeni međunarodni standardi i tumačenja koji su postojali na dan 15. listopada 2008.

(2) Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) objavio je 24. srpnja 2014. Međunarodni standard financijskog izvještavanja (MSFI) 9 *Financijski instrumenti*. Tim se standardom želi poboljšati financijsko izvještavanje o financijskim instrumentima rješavanjem problema koji su se tijekom financijske krize pojavili u tom području. Konkretno, MSFI 9 odgovor je na poziv skupine G20 da se prijeđe na napredniji model za priznavanje očekivanih gubitaka po financijskoj imovini.

(3) Donošenje MSFI-ja 9 posljedično uključuje izmjene Međunarodnog računovodstvenog standarda (MRS) 1, MRS-a 2, MRS-a 8, MRS-a 10, MRS-a 12, MRS-a 20, MRS-a 21, MRS-a 23, MRS-a 28, MRS-a 32, MRS-a 33, MRS-a 36, MRS-a 37, MRS-a 39, MSFI-ja 1, MSFI-ja 2, MSFI-ja 3, MSFI-ja 4, MSFI-ja 5, MSFI-ja 7, MSFI-ja 13, Tumačenja Odbora za tumačenje međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (OTMSFI) 2, OTMSFI-ja 5, OTMSFI-ja 10, OTMSFI-ja 12, OTMSFI-ja 16, OTMSFI-ja 19 te Tumačenja Stalnog odbora za tumačenja (SIC) 27, radi osiguravanja usklađenosti međunarodnih računovodstvenih standarda. Kako bi se osigurala dosljednost s pravom Unije, ova Uredba ne sadržava posljedičnu izmjenu MRS-a 39 u vezi s računovodstvom zaštite fer vrijednosti od rizika. Nadalje, MSFI-jem 9 stavlja se izvan snage OTMSFI 9.

(4) Nakon savjetovanja s Europskom savjetodavnom skupinom za financijsko izvještavanje i razmatranja pitanja proizišlih iz tog savjetovanja, prije svega u pogledu utjecaja primjene MSFI-ja 9 na sektor osiguranja, zaključuje se da MSFI 9 zadovoljava kriterije za donošenje iz članka 3. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 1606/2002.

(5) Kako se ne bi narušilo razumijevanje i povjerenje ulagatelja, Komisija međunarodne računovodstvene standarde mora donositi pravovremeno. Međutim, pri donošenju MSFI-ja 9 prepoznaje se potreba za mogućnošću odgode

([1]) SL L 243, 11.9.2002., str. 1.
([2]) Uredba Komisije (EZ) br. 1126/2008 od 3. studenoga 2008. o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 320, 29.11.2008., str. 1.).

njegove primjene u sektoru osiguranja. IASB je preuzeo inicijativu za rješavanje tog pitanja te se očekuje da će podnijeti prijedlog kako bi se osiguralo jedinstveno međunarodno priznato rješenje. Međutim, u slučaju da se odredbe koje IASB donese do 31. srpnja 2016. ne smatraju zadovoljavajućima, Komisija namjerava sektoru osiguranja dati mogućnost da MSFI 9 ne primjenjuje tijekom ograničenog vremenskog razdoblja.

(6) Uredbu (EZ) br. 1126/2008 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.

(7) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Računovodstvenog regulatornog odbora,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

1. Prilog Uredbi (EZ) br. 1126/2008 mijenja se kako slijedi:

(a) umeće se Međunarodni standard financijskog izvještavanja (MSFI) 9 *Financijski instrumenti*, kako je utvrđeno u Prilogu ovoj Uredbi;

(b) sljedeći međunarodni računovodstveni standardi mijenjaju se u skladu s MSFI-jem 9 *Financijski instrumenti*, kako je utvrđeno u Prilogu ovoj Uredbi:

i. MRS 1 *Prezentiranje financijskih izvještaja;*

ii. MRS 2 *Zalihe;*

iii. MRS 8 *Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške;*

iv. MRS 10 *Događaji nakon izvještajnog razdoblja;*

v. MRS 12 *Porez na dobit;*

vi. MRS 20 *Računovodstvo državnih potpora i objavljivanje državne pomoći;*

vii. MRS 21 *Učinci promjena tečaja stranih valuta;*

viii. MRS 23 *Troškovi posudbe;*

ix. MRS 28 *Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima;*

x. MRS 32 *Financijski instrumenti: prezentiranje;*

xi. MRS 33 *Zarada po dionici;*

xii. MRS 36 *Umanjenje imovine;*

xiii. MRS 37 *Rezerviranja, nepredviđene obveze i nepredviđena imovina;*

xiv. MRS 39 *Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje;*

xv. MSFI 1 *Prva primjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja;*

xvi. MSFI 2 *Plaćanje temeljeno na dionicama;*

xvii. MSFI 3 *Poslovna spajanja;*

xviii. MSFI 4 *Ugovori o osiguranju;*

xix. MSFI-ja 5 *Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja;*

xx. MSFI 7 *Financijski instrumenti: objavljivanje;*

xxi. MSFI 13 *Mjerenje fer vrijednosti;*

xxii. Tumačenje Odbora za tumačenje međunarodnih standarda financijskog izvještavanja 2 (OTMSFI 2) *Udjeli članova u zadružnim subjektima i slični instrumenti*;

xxiii. OTMSFI 5 *Udjeli u fondovima za stavljanje izvan pogona, uklanjanje, obnavljanje i sanaciju okoliša;*

xxiv. OTMSFI 10 *Financijsko izvještavanje za razdoblja tijekom godine i umanjenje imovine;*

xxv. OTMSFI 12 *Sporazumi o koncesijama za usluge*;

xxvi. OTMSFI 16 *Zaštita neto ulaganja u inozemno poslovanje od rizika*;

xxvii. OTMSFI 19 *Zatvaranje financijskih obveza glavničkim instrumentima;*

xxviii. Tumačenje Stalnog odbora za tumačenja SIC 27 *Procjena sadržaja transakcija koje uključuju pravni oblik najma.*

(c) OTMSFI 9 *Ponovna procjena ugrađenih derivata* stavlja se izvan snage u skladu s MSFI-jem 9, kako je navedeno u Prilogu ovoj Uredbi.

2. Sva trgovačka društva prestaju primjenjivati sljedeće odredbe u vezi s upućivanjima na MSFI 9 od početka svoje prve financijske godine koja počinje 1. siječnja 2018. ili nakon tog datuma:

(a) članak 1. stavak 2. Uredbe Komisije (EU) br. 1254/2012 ([1]);

(b) članak 1. stavak 2. Uredbe Komisije (EU) br. 1255/2012 ([2]);

(c) članak 1. stavak 2. Uredbe Komisije (EU) br. 183/2013 ([3]);

(d) članak 1. stavak 2. Uredbe Komisije (EU) br. 313/2013 ([4]);

(e) članak 1. stavak 2. Uredbe Komisije (EU) br. 1174/2013 ([5]);

(f) članak 1. stavak 2. Uredbe Komisije (EU) br. 1361/2014 ([6]);

(g) članak 1. stavak 2. Uredbe Komisije (EU) 2015/28 ([7]);

(h) članak 1. stavak 2. Uredbe Komisije (EU) 2015/2173 ([8]);

([1]) Uredba Komisije (EU) br. 1254/2012 od 11. prosinca 2012. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća s obzirom na Međunarodni standard financijskog izvještavanja 10, Međunarodni standard financijskog izvještavanja 11, Međunarodni standard financijskog izvještavanja 12, Međunarodni računovodstveni standard 27 (2011.) i Međunarodni računovodstveni standard 28 (2011.) (SL L 360, 29.12.2012., str. 1.).

([2]) Uredba Komisije (EU) br. 1255/2012 od 11. prosinca 2012. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća s obzirom na Međunarodni računovodstveni standard 12, Međunarodne standarde financijskog izvještavanja 1 i 13 te Tumačenje 20 Odbora za tumačenje međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (SL L 360, 29.12.2012., str. 78.).

([3]) Uredba Komisije (EU) br. 183/2013 od 4. ožujka 2013. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 1 (SL L 61, 5.3.2013., str. 6.).

([4]) Uredba Komisije (EU) br. 313/2013 od 4. travnja 2013. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s konsolidiranim financijskim izvještajima, zajedničkim poslovima i objavljivanjem udjela u drugim subjektima: smjernice za prijelaz (izmjene Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja 10, 11 i 12) (SL L 95, 5.4.2013., str. 9.).

([5]) Uredba Komisije (EU) br. 1174/2013 od 20. studenoga 2013. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s međunarodnim standardima financijskog izvještavanja 10 i 12 i međunarodnim računovodstvenim standardom 27 (SL L 312, 21.11.2013., str. 1.).

([6]) Uredba Komisije (EU) br. 1361/2014 od 18. prosinca 2014. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s međunarodnim standardima financijskog izvještavanja 3 i 13 i međunarodnim računovodstvenim standardom 40 (SL L 365, 19.12.2014., str. 120.).

([7]) Uredba Komisije (EU) 2015/28 od 17. prosinca 2014. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s međunarodnim standardima financijskog izvještavanja 2, 3 i 8 i međunarodnim računovodstvenim standardima 16, 24 i 38 (SL L 5, 9.1.2015., str. 1.).

([8]) Uredba Komisije (EU) 2015/2173 od 24. studenoga 2015. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 11 (SL L 307, 25.11.2015., str. 11.).

(i) članak 1. stavak 2. Uredbe Komisije (EU) 2015/2441 ([1]);

(j) članak 1. stavak 2. Uredbe Komisije (EU) 2016/1703 ([2]);

(k) članak 1. stavak 2. Uredbe Komisije (EU) 2016/1905 ([3]).

3. Ako trgovačko društvo odluči primijeniti MSFI 9 *Financijski instrumenti* za financijske godine koje počinju prije 1. siječnja 2018., za te je financijske godine dužno primjenjivati odredbe stavka 2.

Članak 2.

Sva trgovačka društva primjenjuju izmjene iz članka 1. najkasnije od početka svoje prve financijske godine koja počinje 1. siječnja 2018. ili nakon tog datuma.

Članak 3.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 22. studenoga 2016.

Za Komisiju

Predsjednik

Jean-Claude JUNCKER

([1]) Uredba Komisije (EU) 2015/2441 od 18. prosinca 2015. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu međunarodnog računovodstvenog standarda 27 (SL L 336, 23.12.2015., str. 49.).

([2]) Uredba Komisije (EU) 2016/1703 od 22. rujna 2016. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu međunarodnih standarda financijskog izvještavanja 10 i 12 i Međunarodnog računovodstvenog standarda 28 (SL L 257, 23.9.2016., str. 1.).

([3]) Uredbu Komisije (EU) 2016/1905 od 22. rujna 2016. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1126/2008 o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 15 (SL L 295, 29.10.2016., str. 19.).

PRILOG

MSFI 9 Financijski instrumenti

Međunarodni standard financijskog izvještavanja 9

Financijski instrumenti

POGLAVLJE 1. Cilj

1.1 Cilj je ovog standarda utvrditi načela financijskog izvještavanja o *financijskoj imovini* i *financijskim obvezama* kako bi se korisnicima financijskih izvještaja prezentirale važne i korisne informacije za procjenu iznosa, vremena te neizvjesnosti budućih novčanih tokova subjekta.

POGLAVLJE 2. Područje primjene

2.1 Svi subjekti obvezni su primjenjivati ovaj standard na sve vrste financijskih instrumenta, uz iznimku:

(a) udjela u ovisnim subjektima, pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima koji se obračunavaju u skladu s MSFI-jem 10 *Konsolidirani financijski izvještaji*, MRS-om 27 *Nekonsolidirani financijski izvještaji* ili MRS-om 28 *Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima*. Međutim, u nekim se slučajevima MSFI-jem 10, MRS-om 27 ili MRS-om 28 zahtijeva od subjekta ili mu se dopušta obračun udjela u ovisnom subjektu, pridruženom subjektu ili zajedničkom pothvatu u skladu s pojedinim ili svim zahtjevima iz ovog standarda. Subjekti primjenjuju ovaj standard i na sve derivatne instrumente udjela u ovisnim subjektima, pridruženim subjektima ili zajedničkim pothvatima, osim ako ti derivatni instrumenti odgovaraju definiciji vlasničkog instrumenta subjekta iz MRS-a 32 *Financijski instrumenti: prezentiranje;*

(b) prava i dužnosti u okviru najmova na koje se primjenjuje MRS 17 *Najmovi*. Međutim:

i. na potraživanja na temelju najma koja priznaje najmodavac primjenjuju se zahtjevi o prestanku priznavanja i umanjenju vrijednosti iz ovog standarda;

ii. na obveze na temelju financijskoga najma koje priznaje najmoprimac primjenjuju se zahtjevi o prestanku priznavanja iz ovog standarda; i

iii. na derivatne instrumente koji su ugrađeni u najmove primjenjuju se zahtjevi o ugrađenim derivatnim instrumentima iz ovog standarda.

(c) prava i dužnosti poslodavaca u okviru planova primanja zaposlenih, na koje se primjenjuje MRS 19 *Primanja zaposlenih*;

(d) financijskih instrumenata koje je izdao subjekt i koji odgovaraju definiciji vlasničkog instrumenta iz MRS-a 32 (uključujući opcije i varante) ili koji se u skladu s točkama 16.A i 16. B ili točkama 16.C i 16.D MRS-a 32 klasificiraju kao vlasnički instrumenti. Međutim, imatelj takvih vlasničkih instrumenata dužan je primijeniti ovaj standard na te instrumente, osim ako udovoljavaju uvjetima izuzeća iz podtočke (a);

(e) prava i dužnosti koji proizlaze iz i. ugovora o osiguranju, kako je utvrđeno u MSFI-ju 4 *Ugovori o osiguranju*, osim prava i dužnosti izdavatelja koji proizlaze iz ugovora o osiguranju koji odgovara definiciji ugovora o financijskom jamstvu ili ii. ugovora koji ulazi u područje primjene MSFI-ja 4 jer ima obilježje diskrecijskog sudjelovanja. Međutim, ovaj se standard primjenjuje na derivatne instrumente koji su ugrađeni u ugovor iz područja primjene MSFI-ja 4 ako taj derivatni instrument sam po sebi nije ugovor iz područja primjene MSFI-ja 4. Nadalje, ako je izdavatelj ugovora o financijskom jamstvu prethodno izričito izjavio da takve ugovore smatra ugovorima o osiguranju i da je upotrijebio obračunavanje koje se primjenjuje na ugovore o osiguranju, izdavatelj može odlučiti primjenjivati ovaj standard ili MSFI 4 na takve ugovore o financijskom jamstvu (vidjeti točke od B.2.5. do B.2.6.). Izdavatelj može donijeti takvu odluku za svaki ugovor posebno, ali je odluka za svaki ugovor neopoziva;

(f) terminskih ugovora o kupnji ili prodaji subjekta između kupca i dioničara prodavatelja, a koji će u trenutku stjecanja rezultirati poslovnim spajanjem u okviru područja primjene MSFI-ja 3 *Poslovna spajanja*. Valjanost terminskog ugovora ne smije biti duža od primjerenog razdoblja koje je obično potrebno za dobivanje svih potrebnih odobrenja i dovršetak transakcije;

(g) obveza na temelju zajma, osim obveza na temelju zajma iz točke 2.3. Međutim, izdavatelj obveze na temelju zajma dužan je primjenjivati zahtjeve o umanjenju vrijednosti iz ovog standarda na obveze na temelju zajma koje inače ne ulaze u područje primjene ovog standarda. Nadalje, na sve obveze na temelju zajma primjenjuju se zahtjevi o prestanku priznavanja iz ovog standarda;

(h) financijskih instrumenata, ugovora i obveza koji proizlaze iz transakcije plaćanja s dionicama na koje se primjenjuje MSFI 2 *Plaćanje temeljeno na dionicama*, osim ugovora koji ulaze u područje primjene točaka od 2.4. do 2.7. ovog standarda na koje se primjenjuje ovaj standard;

i. prava na plaćanja kojima se subjektu nadoknađuju izdaci potrebni za podmirenje obveze koju priznaje kao rezerviranje u skladu s MRS-om 37 *Rezerviranja, nepredviđene obveze i nepredviđena imovina* ili za koju je u prethodnom razdoblju priznao rezerviranje u skladu s MRS-om 37;

(j) prava i obveza koje ulaze u područje primjene MSFI-ja 15 *Prihodi na temelju ugovora s kupcima*, a koji su financijski instrumenti, osim onih koji se obračunavaju u skladu s ovim standardom, kako je utvrđeno u MSFI-ju 15.

2.2 Zahtjevi o umanjenju vrijednosti iz ovog standarda primjenjuju se na prava koja se radi priznavanja dobiti i gubitaka od umanjenja vrijednosti obračunavaju u skladu s ovim standardom, kako je utvrđeno u MSFI-ju 15.

2.3 Sljedeće obveze na temelju zajma ulaze u područje primjene ovog standarda:

(a) obveze na temelju zajma koje je subjekt odredio kao financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (vidjeti točku 4.2.2.). Subjekt koji je u prošlosti obično prodavao imovinu koja proizlazi iz njegovih obveza na temelju zajma nedugo nakon njezina nastanka dužan je primjenjivati ovaj standard na sve svoje obveze na temelju zajma iz iste skupine;

(b) obveze na temelju zajma čiji je neto iznos moguće podmiriti u novcu ili isporukom ili izdavanjem drugoga financijskoga instrumenta. Te su obveze na temelju zajma derivatni instrumenti. Obveza na temelju zajma ne smatra se podmirenom u neto iznosu samo zato što se zajam otplaćuje u ratama (npr. hipotekarni zajam za izgradnju koji se otplaćuje u ratama u skladu s tijekom izgradnje);

(c) obveze osiguranja zajma uz kamatnu stopu nižu od tržišne kamatne stope (vidjeti točku 4.2.1. podtočku (d)).

2.4 Ovaj se standard primjenjuje na ugovore o kupnji ili prodaji nefinancijske imovine koji se mogu podmiriti u novcu ili drugim financijskim instrumentom ili razmjenom financijskih instrumenata kao da ugovori predstavljaju financijske instrumente, uz iznimku ugovora koji su zaključeni i koji i dalje vrijede radi primitka ili isporuke nefinancijske imovine u skladu s odredbama o očekivanim potrebama subjekta za kupnjom, prodajom ili uporabom te imovine. Međutim, ovaj se standard primjenjuje na ugovore koje subjekt mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u skladu s točkom 2.5.

2.5 Ugovor o kupnji ili prodaji nefinancijske imovine koji se može podmiriti u novcu ili drugim financijskim instrumentom ili razmjenom financijskih instrumenata kao da ugovor predstavlja financijski instrument, može biti neopozivo određen kao ugovor koji se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, čak i ako je zaključen radi primitka ili isporuke nefinancijske imovine u skladu s odredbama o očekivanim potrebama subjekta za kupnjom, prodajom ili uporabom te imovine. To se određivanje može primijeniti samo na početku ugovora i samo ako se time otklanja ili znatno umanjuje nedosljednost pri priznavanju (što se ponekad naziva „računovodstvenom neusklađenošću") koja bi u protivnome nastala zbog nepriznavanja tog ugovora jer ne ulazi u područje primjene ovog standarda (vidjeti točku 2.4.).

2.6 Postoje različiti načini na koje se ugovor o kupnji ili prodaji nefinancijske imovine može podmiriti u novcu ili drugim financijskim instrumentom ili razmjenom financijskih instrumenata. Ti načini uključuju sljedeće:

(a) ako se odredbama ugovora svakoj stranci dopušta podmirenje u novcu ili drugim financijskim instrumentom ili razmjenom financijskih instrumenata;

(b) ako mogućnost podmirenja u novcu ili drugim financijskim instrumentom ili razmjenom financijskih instrumenata nije izričito utvrđena odredbama ugovora, već subjekt obično podmiruje slične ugovore u novcu ili drugim financijskim instrumentom ili razmjenom financijskih instrumenata (bilo s drugom strankom na temelju ugovora o prijeboju, bilo prodajom ugovora prije njegove provedbe ili isteka);

(c) ako za slične ugovore subjekt obično preuzima predmet ugovora i prodaje ga u kratkome roku nakon isporuke radi ostvarenja dobiti od kratkoročne promjene u cijeni ili marži; i

(d) ako je nefinancijska imovina, koja predstavlja predmet ugovora, trenutačno zamjenjiva za novac.

Ugovor na koji se primjenjuju podtočke (b) ili (c) ne zaključuje se s namjerom primitka ili isporuke nefinancijske imovine u skladu s odredbama o očekivanim potrebama subjekta za kupnjom, prodajom ili uporabom te imovine te se u skladu s time na takve ugovore primjenjuje ovaj standard. Ostali ugovori na koje se primjenjuje točka 2.4. ocjenjuju se kako bi se odredilo jesu li zaključeni i vrijede li i dalje za potrebe primitka ili isporuke nefinancijske imovine u skladu s odredbama o očekivanim potrebama subjekta za kupnjom, prodajom ili uporabom te imovine te ulaze li u skladu s time u područje primjene ovog standarda.

2.7 Izdana opcija kupnje ili prodaje nefinancijske imovine koja se može podmiriti u novcu ili drugim financijskim instrumentom ili zamjenom financijskih instrumenata, u skladu s točkom 2.6. podtočkama (a) ili (d) ulazi u područje primjene ovog standarda. Takav se ugovor ne može zaključiti za potrebe primitka ili isporuke nefinancijske imovine u skladu s odredbama o očekivanim potrebama subjekta za kupnjom, prodajom ili uporabom te imovine.

POGLAVLJE 3. Priznavanje i prestanak priznavanja

3.1. POČETNO PRIZNAVANJE

3.1.1 Subjekt priznaje financijsku imovinu ili financijsku obvezu u svojem izvještaju o financijskom položaju ako i isključivo ako subjekt postane stranka ugovornih odredaba instrumenta (vidjeti točke B.3.1.1. i B.3.1.2.). Pri prvom priznavanju subjekt financijsku imovinu klasificira u skladu s točkama od 4.1.1. do 4.1.5. te mjeri u skladu s točkama od 5.1.1. do 5.1.3. Pri prvom priznavanju subjekt financijsku obvezu klasificira u skladu s točkama 4.2.1. i 4.2.2. te mjeri u skladu s točkom 5.1.1.

Redovna kupnja ili prodaja financijske imovine

3.1.2 *Redovna kupnja ili prodaja* financijske imovine priznaje se i prestaje se priznavati, ovisno o slučaju, obračunavanjem na datum trgovanja ili datum podmirenja (vidjeti točke od B.3.1.3. do B.3.1.6.).

3.2 PRESTANAK PRIZNAVANJA FINANCIJSKE IMOVINE

3.2.1 U konsolidiranim se financijskim izvještajima točke od 3.2.2. do 3.2.9., B.3.1.1., B.3.1.2. i od B.3.2.1. do B.3.2.17. primjenjuju na konsolidiranoj razini. Stoga subjekt najprije konsolidira sve ovisne subjekte u skladu s MSFI-jem 10, a zatim te točke primjenjuje na nastalu skupinu.

3.2.2 **Prije ocjenjivanja je li i u kojoj mjeri *prestanak priznavanja* primjeren u skladu s točkama od 3.2.3. do 3.2.9., subjekt određuje bi li se te točke trebale primjenjivati na dio financijske imovine (ili na dio skupine slične financijske imovine) ili na financijsku imovinu u cijelosti (ili skupinu slične financijske imovine u cijelosti) kako slijedi.**

(a) Točke od 3.2.3. do 3.2.9. primjenjuju se na dio financijske imovine (ili dio skupine slične financijske imovine) ako i isključivo ako dio predviđen za prestanak priznavanja ispunjava jedan od tri uvjeta navedena u nastavku:

i. dio uključuje samo posebno određene novčane tokove od financijske imovine (ili skupine slične financijske imovine). Na primjer, ako subjekt odvojeno trguje kamatama i glavnicom vrijednosnih papira, čime druga stranka dobiva pravo na novčane tokove od kamata, ali ne i na novčane tokove od glavnice dužničkog instrumenta, na novčane se tokove od kamata primjenjuju točke od 3.2.3. do 3.2.9.;

ii. dio uključuje samo potpuno razmjerni (*pro rata*) udio novčanih tokova od financijske imovine (ili skupine slične financijske imovine). Na primjer, ako subjekt zaključi ugovor prema kojem druga strana ostvaruje pravo na 90 posto udjela u svim novčanim tokovima dužničkog instrumenta, na 90 posto tih novčanih tokova primjenjuju se točke od 3.2.3. do 3.2.9. Ako postoje više od jedne ugovorne stranke, svaka ugovorna stranka ne mora imati razmjerni udio u novčanim tokovima pod uvjetom da subjekt prenositelj ima potpuno razmjerni udio;

iii. dio uključuje samo potpuno razmjerni (*pro rata*) udio posebno određenih novčanih tokova od financijske imovine (ili skupine slične financijske imovine). Na primjer, ako subjekt zaključi ugovor prema kojemu druga stranka ostvaruje pravo na 90 posto udjela u novčanim tokovima od kamata od financijske imovine, na 90 posto tih novčanih tokova od kamata primjenjuju se točke od 3.2.3. do 3.2.9. Ako postoje više od jedne ugovorne stranke, svaka ugovorna stranka ne mora imati razmjerni udio u posebno određenim novčanim tokovima pod uvjetom da subjekt prenositelj ima potpuno razmjerni udio.

(b) U svim ostalim slučajevima točke od 3.2.3. do 3.2.9. primjenjuju se na financijsku imovinu u cijelosti (ili na skupinu slične financijske imovine u cijelosti). Na primjer, ako subjekt prenese i. prava na prvih ili posljednjih 90 posto primitaka u novcu od financijske imovine (ili skupine financijske imovine) ili ii. prava na 90 posto novčanih tokova od skupine potraživanja, ali pruži jamstvo da će kupcu nadoknaditi sve kreditne gubitke u visini do osam posto iznosa glavnice potraživanja, točke od 3.2.3. do 3.2.9. primjenjuju se na financijsku imovinu u cijelosti (ili skupinu slične financijske imovine u cijelosti).

U točkama od 3.2.3. do 3.2.12. pojam „financijska imovina" odnosi se na dio financijske imovine (ili na dio skupine slične financijske imovine) kako je utvrđeno u prethodnoj podtočki (a) ili na financijsku imovinu u cijelosti (ili skupinu slične financijske imovine u cijelosti).

3.2.3 **Subjekt prestaje priznavati financijsku imovinu kada i isključivo kada:**

(a) isteknu ugovorna prava na novčane tokove od financijske imovine ili

(b) prenese financijsku imovinu kako je utvrđeno u točkama 3.2.4. i 3.2.5., a taj prijenos ispunjava zahtjeve za prestanak priznavanja u skladu s točkom 3.2.6.

(Vidjeti točku 3.1.2. u vezi s redovnom kupnjom financijske imovine.)

3.2.4 Subjekt prenosi financijsku imovinu ako i isključivo ako:

(a) prenese ugovorna prava na primitak novčanih tokova od financijske imovine ili

(b) zadrži ugovorna prava na primitak novčanih tokova od financijske imovine, ali preuzme ugovornu obvezu da će isplatiti novčane tokove jednome primatelju ili više njih u okviru ugovora koji ispunjava uvjete iz točke 3.2.5.

3.2.5 Kad subjekt zadrži ugovorna prava na primitak novčanih tokova od financijske imovine („izvorna imovina"), ali preuzme ugovornu obvezu da će isplatiti te novčane tokove jednom subjektu ili više njih („konačni primatelji"), subjekt postupa s tom transakcijom kao s prijenosom financijske imovine ako i isključivo ako su ispunjena sva tri uvjeta navedena u nastavku.

(a) subjekt nema obvezu isplatiti iznose konačnim primateljima, osim ako od izvorne imovine ostvari jednake iznose. Kratkoročni predujmovi subjekta s pravom potpunoga povrata posuđenoga iznosa uvećanog za dospjele kamate po tržišnim kamatnim stopama nisu u suprotnosti s ovim uvjetom.

(b) ugovorom o prijenosu subjektu se zabranjuje da proda ili založi izvornu imovinu, osim kao jamčevinu konačnim primateljima za obvezu plaćanja novčanih tokova istima.

(c) subjekt je dužan doznačiti sve novčane tokove koje prikupi uime konačnih primatelja bez značajne odgode. Nadalje, subjekt nema pravo ponovno uložiti te novčane tokove, osim ulaganja u novcu ili novčanim ekvivalentima (kako je utvrđeno u MRS-u 7 *Izvještaj o novčanim tokovima*) tijekom kratkog razdoblja za podmirenje od datuma prikupljanja do datuma potrebnog doznačivanja u korist konačnih primatelja te je kamate ostvarene od takvih ulaganja dužan prenijeti na konačne primatelje.

3.2.6 Ako subjekt prenese financijsku imovinu (vidjeti točku 3.2.4.), dužan je ocijeniti u kojoj mjeri zadržava rizike i koristi vlasništva nad financijskom imovinom. U tom slučaju vrijedi sljedeće:

(a) ako subjekt prenese gotovo sve rizike i koristi vlasništva nad financijskom imovinom, prestaje priznavati financijsku imovinu i priznaje zasebno kao imovinu ili obveze sva prava i obveze nastale ili zadržane u okviru prijenosa;

(b) ako subjekt zadrži gotovo sve rizike i koristi vlasništva nad financijskom imovinom, nastavlja s priznavanjem financijske imovine;

(c) ako subjekt ne prenese niti zadrži gotovo sve rizike i koristi vlasništva nad financijskom imovinom, određuje je li zadržao nadzor nad financijskom imovinom. U tom slučaju vrijedi sljedeće:

i. ako subjekt nije zadržao nadzor, prestaje priznavati financijsku imovinu i priznaje zasebno kao imovinu ili obveze sva prava i obveze nastale ili zadržane u okviru prijenosa;

ii. ako je subjekt zadržao nadzor, nastavlja s priznavanjem financijske imovine u mjeri u kojoj i dalje sudjeluje u toj financijskoj imovini (vidjeti točku 3.2.16.).

3.2.7 Prijenos rizika i koristi (vidjeti točku 3.2.6.) ocjenjuje se usporedbom izloženosti subjekta prije i nakon prijenosa s promjenjivosti iznosa i vremena nastanka neto novčanih tokova prenesene imovine. Subjekt je zadržao gotovo sve rizike i koristi vlasništva nad financijskom imovinom ako se njegova izloženost promjenjivosti sadašnje vrijednosti budućih neto novčanih tokova od financijske imovine znatno ne promijeni kao posljedica prijenosa (npr. ako je subjekt prodao financijsku imovinu u okviru ugovora o njezinu otkupu po fiksnoj cijeni ili prodajnoj cijeni uvećanoj za prihod zajmodavca). Subjekt je prenio gotovo sve rizike i koristi vlasništva nad financijskom imovinom ako njegova izloženost toj promjenjivosti više nije znatna

u odnosu na ukupnu promjenjivost sadašnje vrijednosti budućih neto novčanih tokova od financijske imovine (npr. ako je subjekt prodao financijsku imovinu samo u okviru opcije njezina otkupa po njezinoj fer vrijednosti u vrijeme otkupa ili ako je prenio potpuno razmjerni udio novčanih tokova od veće financijske imovine na temelju ugovora kao što je (pod)sudjelovanje u zajmu, koji ispunjava uvjete iz točke 3.2.5.).

3.2.8 Često je očigledno je li subjekt prenio ili zadržao gotovo sve rizike i koristi vlasništva te stoga nema potrebe za izračunima. U drugim je slučajevima potrebno izračunati i usporediti izloženost subjekta promjenjivosti sadašnje vrijednosti budućih neto novčanih tokova prije i nakon prijenosa. Pri izračunu i uspoređivanju primjenjuju se odgovarajuće tekuće tržišne kamatne stope kao diskontne stope. Uzima se u obzir svaka razumno moguća promjenjivost neto novčanih tokova, pri čemu veću težinu imaju ishodi čije je ostvarenje vjerojatnije.

3.2.9 Je li subjekt zadržao nadzor (vidjeti točku 3.2.6. podtočku (c)) nad prenesenom imovinom ovisi o sposobnosti primatelja da proda imovinu. Ako primatelj ima stvarnu sposobnost prodati cjelokupnu imovinu nepovezanoj trećoj strani i ako to može učiniti jednostrano i bez određivanja dodatnih ograničenja prijenosa, subjekt nije zadržao nadzor. U svim je ostalim slučajevima subjekt zadržao nadzor.

Prijenosi koji ispunjavaju uvjete za prestanak priznavanja

3.2.10 Ako subjekt prenese financijsku imovinu u okviru prijenosa koji ispunjava uvjete za prestanak priznavanja imovine u cijelosti i zadrži pravo servisiranja financijske imovine za određenu naknadu, dužan je priznati imovinu servisiranja ili obvezu servisiranja za taj ugovor o servisiranju. Ako se ne očekuje da će primljena naknada biti primjerena nadoknada subjektu za izvršeno servisiranje, obveza servisiranja koja proizlazi iz preuzete ugovorne obveze servisiranja priznaje se po njezinoj fer vrijednosti. Ako se očekuje da će primljena naknada biti više nego primjerena nadoknada za servisiranje, imovina servisiranja priznaje se za pravo servisiranja u iznosu koji se određuje na temelju raspoređivanja knjigovodstvene vrijednosti veće financijske imovine u skladu s točkom 3.2.13.

3.2.11 Ako se kao posljedica prijenosa prestane s priznavanjem financijske imovine u cijelosti, ali prijenosom subjekt stekne novu financijsku imovinu ili preuzme novu financijsku obvezu ili obvezu servisiranja, subjekt je dužan priznati novu financijsku imovinu, financijsku obvezu ili obvezu servisiranja po fer vrijednosti.

3.2.12 Pri prestanku priznavanja financijske imovine u cijelosti, razlika između:

(a) knjigovodstvene vrijednosti (određene na datum prestanka priznavanja) i

(b) primljene naknade (uključujući svu novostečenu imovinu umanjenu za sve preuzete nove obveze)

priznaje se u računu dobiti i gubitka.

3.2.13 Ako je prenesena imovina dio veće financijske imovine (npr. ako subjekt prenese novčane tokove od kamata koji su dio dužničkog instrumenta, vidjeti točku 3.2.2. podtočku (a)) i preneseni dio ispunjava uvjete za prestanak priznavanja u cijelosti, prijašnja se knjigovodstvena vrijednost veće financijske imovine raspoređuje između dijela koji se i dalje priznaje i dijela koji se prestaje priznavati, na temelju razmjernih fer vrijednosti tih dijelova na datum prijenosa. U tu se svrhu sa zadržanom imovinom servisiranja postupa kao s dijelom koji se i dalje priznaje. Razlika između:

(a) knjigovodstvene vrijednosti (određene na datum prestanka priznavanja) raspoređene na dio koji se prestaje priznavati i

(b) primljene naknade za dio koji se prestaje priznavati (uključujući svu novostečenu imovinu umanjenu za sve preuzete nove obveze)

priznaje se u računu dobiti i gubitka.

3.2.14 Ako subjekt rasporedi prijašnju knjigovodstvenu vrijednost veće financijske imovine na dio koji se i dalje priznaje i na dio koji se prestaje priznavati, potrebno je odrediti fer vrijednost dijela koji se i dalje priznaje. Ako subjekt ima iskustava u prodaji dijelova sličnih dijelu koji se i dalje priznaje ili ako postoje druge tržišne transakcije za takve dijelove, posljednje cijene stvarnih transakcija omogućuju najbolju procjenu fer vrijednosti tog dijela. Ako nema objavljenih cijena ili novijih tržišnih transakcija na temelju kojih bi se odredila fer vrijednost dijela koji se i dalje priznaje, najbolja procjena fer vrijednosti jest razlika između fer vrijednosti veće financijske imovine u cijelosti i naknade primljene od primatelja za dio koji se prestaje priznavati.

Prijenosi koji ne ispunjavaju uvjete za prestanak priznavanja

3.2.15 Ako prijenos nema za posljedicu prestanak priznavanja jer je subjekt zadržao gotovo sve rizike i koristi vlasništva nad prenesenom imovinom, subjekt i dalje priznaje prenesenu imovinu u cijelosti te je dužan priznati financijsku obvezu za primljenu naknadu. U narednim razdobljima subjekt je dužan priznati sav prihod od prenesene imovine te sve rashode povezane s financijskom obvezom.

Daljnje sudjelovanje u prenesenoj imovini

3.2.16 Ako subjekt ne prenese niti zadrži gotovo sve rizike i koristi vlasništva nad prenesenom imovinom, a zadrži nadzor nad njome, subjekt i dalje priznaje prenesenu imovinu u mjeri u kojoj u njoj i dalje sudjeluje. Mjera u kojoj subjekt i dalje sudjeluje u prenesenoj imovini odgovara njegovoj izloženosti promjenama vrijednosti prenesene imovine. Na primjer:

(a) ako subjekt nastavlja sudjelovati u prenesenoj imovini u obliku jamstva za tu imovinu, subjekt sudjeluje u mjeri koja odgovara nižoj od sljedeće dvije vrijednosti: i. vrijednost imovine ili ii. najveći iznos primljene naknade koju bi subjekt mogao biti dužan platiti („iznos jamstva”);

(b) ako subjekt nastavlja sudjelovati u prenesenoj imovini u obliku izdane opcije ili kupljene opcije (ili obiju) za prenesenu imovinu, subjekt sudjeluje u mjeri koja odgovara vrijednosti prenesene imovine koju subjekt može otkupiti. Međutim, u slučaju izdane opcije prodaje za imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti, subjekt sudjeluje u mjeri koja je ograničena na nižu od sljedeće dvije vrijednosti: fer vrijednost prenesene imovine ili cijena izvršenja opcije (vidjeti točku B.3.2.13.);

(c) ako subjekt nastavlja sudjelovati u prenesenoj imovini u obliku opcije koja se podmiruje u novcu ili slične opcije za prenesenu imovinu, daljnje sudjelovanje subjekta mjeri se na isti način kao za opcije koje se ne podmiruju u novcu iz prethodne podtočke (b).

3.2.17 Ako subjekt i dalje priznaje imovinu u mjeri u kojoj sudjeluje u njoj, dužan je priznati i povezanu obvezu. Bez obzira na ostale zahtjeve u pogledu mjerenja iz ovog standarda, prenesena imovina i povezana obveza mjere se na osnovi koja odražava prava i obveze koje je subjekt zadržao. Povezana se obveza mjeri na način da je neto knjigovodstvena vrijednost prenesene imovine i povezane obveze jednaka sljedećem:

(a) amortiziranom trošku prava i obveza koje je subjekt zadržao ako se prenesena imovina mjeri po amortiziranom trošku ili

(b) fer vrijednosti prava i obveza koje je subjekt zadržao kada se mjeri na samostalnoj osnovi, ako se prenesena imovina mjeri po fer vrijednosti.

3.2.18 Subjekt i dalje priznaje sav prihod od prenesene imovine u mjeri u kojoj sudjeluje u toj imovini te je dužan priznati sve rashode za povezanu obvezu.

3.2.19 Za potrebe naknadnog mjerenja priznate se promjene fer vrijednosti prenesene imovine i povezane obveze obračunavaju međusobno dosljedno u skladu s točkom 5.7.1. te se ne prebijaju.

3.2.20 Ako subjekt i dalje sudjeluje samo u dijelu financijske imovine (npr. ako subjekt zadrži opciju otkupa dijela prenesene imovine ili ako zadrži preostali udio kojim ne zadržava gotovo sve rizike i koristi vlasništva te ako subjekt zadrži nadzor), subjekt raspoređuje prijašnju knjigovodstvenu vrijednost financijske imovine na dio koji i dalje priznaje jer i dalje sudjeluje u njemu i na dio koji više ne priznaje, i to na temelju razmjernih fer vrijednosti tih dijelova na datum prijenosa. U tu se svrhu primjenjuju zahtjevi točke 3.2.14. Razlika između:

(a) knjigovodstvene vrijednosti (određene na datum prestanka priznavanja) raspoređene na dio koji se više ne priznaje i

(b) primljene naknade za dio koji se više ne priznaje

priznaje se u računu dobiti i gubitka.

3.2.21 Ako se prenesena imovina mjeri po amortiziranom trošku, mogućnost predviđena ovim standardom da se financijska obveza odredi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ne primjenjuje se na povezanu obvezu.

Svi prijenosi

3.2.22 Ako se prenesena imovina i dalje priznaje, imovina i povezana obveza ne smiju se prebiti. Slično tomu, subjekt ne smije prebiti prihod od prenesene imovine s rashodima za povezanu obvezu (vidjeti MRS 32 točku 42.).

3.2.23 Ako prenositelj primatelju pruži nenovčano osiguranje plaćanja (kao što su dužnički ili vlasnički instrumenti), obračunavanje osiguranja plaćanja od strane prenositelja i primatelja ovisi o tome ima li primatelj pravo prodati ili ponovno založiti osiguranje plaćanja te je li prenositelj podmirio svoju obvezu. Prenositelj i primatelj obračunavaju osiguranje plaćanja kako slijedi:

(a) ako na temelju ugovora ili poslovnog običaja primatelj ima pravo prodati ili ponovno založiti osiguranje plaćanja, prenositelj je dužan tu imovinu reklasificirati u svojem izvještaju o financijskom položaju (npr. kao imovinu danu u zajam, založene vlasničke instrumente ili potraživanje za otkup) odvojeno od ostale imovine;

(b) ako primatelj proda osiguranje plaćanja koje mu je založeno, dužan je priznati prihode od prodaje i obvezu koja se mjeri po fer vrijednosti kao svoju obvezu povrata osiguranja plaćanja;

(c) ako prenositelj ne ispuni ugovorne obveze i više nema pravo na povrat osiguranja plaćanja, dužan je prestati priznavati osiguranje plaćanja, a primatelj priznati osiguranje plaćanja kao svoju imovinu koja se u početku mjeri po fer vrijednosti ili, ako je već prodao osiguranje plaćanja, prestati priznavati svoju obvezu povrata osiguranja plaćanja;

(d) osim u slučaju opisanom u podtočki (c), prenositelj je dužan i dalje iskazivati osiguranje plaćanja kao svoju imovinu, a primatelj ne smije priznavati osiguranje plaćanja kao imovinu.

3.3. PRESTANAK PRIZNAVANJA FINANCIJSKE OBVEZE

3.3.1 Subjekt briše financijsku obvezu (ili dio financijske obveze) iz svojeg izvještaja o financijskom položaju kad i isključivo kad se ona podmiri, odnosno kad se obveza iz ugovora ispuni, poništi ili kad istekne.

3.3.2 Razmjena dužničkih instrumenata s bitno različitim uvjetima između postojećeg zajmoprimca i zajmodavca obračunava se kao ispunjenje izvorne financijske obveze i priznavanje nove financijske obveze. Slično tomu, znatna izmjena uvjeta postojeće financijske obveze ili njezina dijela (bez obzira na to može li se ona pripisati financijskim poteškoćama dužnika ili ne) obračunava se kao ispunjenje izvorne financijske obveze i priznavanje nove financijske obveze.

3.3.3 Razlika između knjigovodstvene vrijednosti financijske obveze (ili dijela financijske obveze) koja je ispunjena ili prenesena drugoj strani i plaćene naknade, uključujući bilo koju nenovčanu prenesenu imovinu ili preuzete obveze, priznaje se u računu dobiti i gubitka.

3.3.4 Ako subjekt ponovno otkupi dio financijske obveze, dužan je prijašnju knjigovodstvenu vrijednost financijske obveze rasporediti na dio koji se i dalje priznaje i na dio koji se prestaje priznavati, i to na temelju razmjernih fer vrijednosti tih dijelova na datum otkupa. Razlika između (a) knjigovodstvene vrijednosti koja se raspoređuje na dio koji se prestaje priznavati i (b) plaćene naknade, uključujući svu nenovčanu prenesenu imovinu ili preuzete obveze, za dio koji se prestaje priznavati, priznaje se u računu dobiti i gubitka.

POGLAVLJE 4. Klasifikacija

4.1. KLASIFIKACIJA FINANCIJSKE IMOVINE

4.1.1 Osim ako se primjenjuje točka 4.1.5., subjekt financijsku imovinu klasificira kao imovinu koja se naknadno mjeri po amortiziranom trošku, po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka na temelju sljedećeg:

(a) subjektova poslovnog modela upravljanja financijskom imovinom i

(b) obilježja financijske imovine s ugovornim novčanim tokovima.

4.1.2 Financijska se imovina mjeri po amortiziranom trošku ako su ispunjena oba uvjeta navedena u nastavku:

(a) financijska se imovina drži u okviru poslovnog modela čija je svrha držanje financijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova i

(b) na temelju ugovornih uvjeta financijske imovine na određene datume nastaju novčani tokovi koji su samo plaćanje glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice.

Smjernice o načinu primjene navedenih uvjeta sadržane su u točkama od B.4.1.1. do B.4.1.26.

4.1.2.A Financijska se imovina mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ako su ispunjena oba uvjeta navedena u nastavku:

(a) financijska se imovina drži u okviru poslovnog modela čiji se cilj ostvaruje i prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom financijske imovine te

(b) na temelju ugovornih uvjeta financijske imovine na određene datume nastaju novčani tokovi koji su samo plaćanje glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice.

Smjernice o načinu primjene navedenih uvjeta sadržane su u točkama od B.4.1.1. do B.4.1.26.

4.1.3 Za potrebe primjene točke 4.1.2. podtočke (b) i točke 4.1.2.A podtočke (b) vrijedi sljedeće:

(a) glavnica je fer vrijednost financijske imovine pri početnom priznavanju. Dodatne smjernice o značenju pojma glavnica sadržane su u točki B.4.1.7.B;

(b) kamata obuhvaća naknadu za vremensku vrijednost novca, za kreditni rizik povezan s nepodmirenim iznosom glavnice tijekom određenog vremena te za ostale osnovne rizike i troškove zajma, kao i za profitnu maržu. U točki B.4.1.7.A i točkama od B.4.1.9.A do B.4.1.9. E sadržane su dodatne smjernice o značenju pojmova kamata i vremenska vrijednost novca.

4.1.4 Financijska se imovina mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, osim ako se mjeri po amortiziranom trošku u skladu s točkom 4.1.2. ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 4.1.2.A. Međutim, pri početnom priznavanju određenih ulaganja u *vlasničke instrumente*, koji bi se u protivnom mjerili po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, subjekt može neopozivo odlučiti da će naknadne promjene fer vrijednosti prezentirati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (vidjeti točke 5.7.5. i 5.7.6.).

Mogućnost određivanja financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

4.1.5 Bez obzira na točke od 4.1.1. do 4.1.4., pri početnom priznavanju subjekt može neopozivo odlučiti da se financijska imovina mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ako se time otklanja ili znatno umanjuje nedosljednost pri mjerenju ili priznavanju (što se ponekad naziva „računovodstvenom neusklađenošću") koja bi u protivnome nastala zbog mjerenja imovine ili obveza ili priznavanja dobiti i gubitka povezanih s tom imovinom ili obvezama na različitim osnovama (vidjeti točke od B.4.1.29. do B.4.1.32.).

4.2. KLASIFIKACIJA FINANCIJSKIH OBVEZA

4.2.1 Subjekt je dužan klasificirati sve financijske obveze kao obveze koje se naknadno mjere po amortiziranom trošku, osim sljedećeg:

(a) *financijskih obveza određenih po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka*. Takve obveze, uključujući *derivatne instrumente* koji su obveze, naknadno se mjere po fer vrijednosti;

(b) financijskih obveza koje nastaju ako prijenos financijske imovine ne ispunjava uvjete za prestanak priznavanja ili ako se primjenjuje pristup daljnjeg sudjelovanja. Na mjerenje takvih financijskih obveza primjenjuju se točke 3.2.15. i 3.2.17.;

(c) *ugovora o financijskom jamstvu*. Nakon početnog priznavanja, takav ugovor njegov izdavatelj naknadno mjeri (osim ako se primjenjuje točka 4.2.1. podtočke (a) ili (b)) po višem od sljedeća dva iznosa:

i. iznos rezervacija za umanjenje vrijednosti utvrđen u skladu s odjeljkom 5.5. i

ii. početno priznat iznos (vidjeti točku 5.1.1.) umanjen za, ako je to primjereno, kumulativnu dobit priznatu u skladu s načelima MSFI-ja 15;

(d) obveza pružanja zajma uz kamatne stope niže od tržišnih kamatnih stopa. Takvu obvezu njezin izdavatelj naknadno mjeri (osim ako se primjenjuje točka 4.2.1. podtočka (a)) po višem od sljedeća dva iznosa:

i. iznos rezervacija za umanjenje vrijednosti utvrđen u skladu s odjeljkom 5.5. i

ii. početno priznat iznos (vidjeti točku 5.1.1.) umanjen za, ako je to primjereno, kumulativnu dobit priznatu u skladu s načelima MSFI-ja 15;

(e) nepredviđenih iznosa koje je kupac priznao u okviru poslovnog spajanja na koje se primjenjuje MSFI 3. Takvi se nepredviđeni iznosi naknadno mjere po fer vrijednosti, a promjene se priznaju u računu dobiti i gubitka.

Mogućnost određivanja financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

4.2.2 Pri početnom priznavanju subjekt može neopozivo odlučiti da se financijska obveza mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ako mu je to dopušteno točkom 4.3.5. ili ako na taj način dobiva korisnije podatke, jer time:

(a) otklanja ili znatno umanjuje nedosljednost pri mjerenju ili priznavanju (što se ponekad naziva „računovodstvenom neusklađenošću") koja bi u protivnome nastala zbog mjerenja imovine ili obveza ili priznavanja dobiti i gubitka povezanih s tom imovinom ili obvezama na različitim osnovama (vidjeti točke od B.4.1.29. do B.4.1.32.) ili

(b) upravlja skupinom financijskih obveza ili skupinom financijske imovine i financijskih obveza i ocjenjuje njezinu učinkovitost na temelju fer vrijednosti u skladu s dokumentiranim upravljanjem rizikom ili strategijom ulaganja, a podaci se o skupini na toj osnovi interno prosljeđuju ključnom rukovodećem osoblju subjekta (kako je utvrđeno u MRS-u 24 *Objavljivanje povezanih stranaka,* na primjer upravnom odboru subjekta i glavnom direktoru (vidjeti točke od B.4.1.33. do B.4.1.36.).

4.3. UGRAĐENI DERIVATNI INSTRUMENTI

4.3.1 Ugrađeni derivatni instrument komponenta je hibridnog ugovora, koji uključuje i nederivatni osnovni ugovor, s učinkom da se određeni novčani tokovi složenog instrumenta mijenjaju na sličan način kao u slučaju samostalnog derivatnog instrumenta. Ugrađeni derivatni instrument uzrokuje neke ili sve novčane tokove koji bi se na temelju ugovora morali promijeniti u skladu s određenom kamatnom stopom, cijenom financijskog instrumenta, cijenom robe, deviznim tečajem, indeksom cijena ili stopa, kreditnom sposobnosti ili kreditnim indeksom ili drugom varijablom, pod uvjetom da u slučaju nefinancijske varijable ta varijabla nije specifična za određenu stranku ugovora. Derivatni instrument koji je povezan s *financijskim instrumentom*, ali koji je na temelju ugovora prenosiv neovisno o tom instrumentu, ili koji ima drugu stranku u odnosu na taj instrument, nije ugrađeni derivatni instrument, nego zasebni financijski instrument.

Hibridni ugovori s osnovnim ugovorima o financijskoj imovini

4.3.2 Ako hibridni ugovor sadržava osnovni ugovor koji je imovina koja ulazi u područje primjene ovog standarda, subjekt je dužan odredbe iz točaka od 4.1.1. do 4.1.5. primijeniti na cijeli hibridni ugovor.

Ostali hibridni ugovori

4.3.3 Ako hibridni ugovor sadržava osnovni ugovor koji nije imovina koja ulazi u područje primjene ovog standarda, ugrađeni derivatni instrument odvaja se od osnovnog ugovora i obračunava se kao derivatni instrument u skladu s ovim standardom isključivo u sljedećim slučajevima:

(a) ako ekonomska obilježja i rizici ugrađenog derivatnog instrumenta nisu usko povezani s ekonomskim obilježjima i rizicima osnovnog ugovora (vidjeti točke B.4.3.5. i B.4.3.8.);

(b) ako bi zasebni instrument s istim uvjetima kao i ugrađeni derivatni instrument odgovarao definiciji derivatnog instrumenta i

(c) ako se hibridni ugovor ne mjeri po fer vrijednosti s promjenama fer vrijednosti priznatima u računu dobiti i gubitka (tj. derivatni instrument koji je ugrađen u financijsku obvezu po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka nije odvojen).

4.3.4 Ako je ugrađeni derivatni instrument odvojen, osnovni se ugovor obračunava u skladu s odgovarajućim standardima. Ovim se standardom ne uređuje pitanje zasebnog prezentiranja ugrađenog derivatnog instrumenta u izvještaju o financijskom položaju.

4.3.5 Bez obzira na točke 4.3.3. i 4.3.4., ako ugovor sadržava jedan ugrađeni derivatni instrument ili više njih, a osnovni ugovor nije imovina koja ulazi u područje primjene ovog standarda, subjekt može odrediti čitav hibridni ugovor po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, osim u sljedećim slučajevima:

(a) ako ugrađeni derivatni instrument ili više njih znatno ne mijenjaju novčane tokove koji bi se u protivnome zahtijevali ugovorom ili

(b) ako je pri prvom razmatranju sličnog hibridnog instrumenta na temelju malo analize ili bez analize jasno da je odvajanje ugrađenog derivatnog instrumenta ili više njih zabranjeno, primjerice opcija prijevremenog plaćanja u okviru zajma kojom se imatelju dopušta da unaprijed otplati zajam u iznosu koji približno odgovara njegovu amortiziranom trošku.

4.3.6 Ako je u skladu s ovim standardom subjekt dužan odvojiti ugrađeni derivatni instrument od njegova osnovnog ugovora, ali ne može odvojeno izmjeriti ugrađeni derivatni instrument na datum stjecanja ili na kraju kasnijeg razdoblja financijskog izvještavanja, subjekt određuje čitav hibridni ugovor po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

4.3.7 Ako subjekt ne može pouzdano izmjeriti fer vrijednost ugrađenog derivatnog instrumenta na temelju njegovih uvjeta, fer vrijednost ugrađenog derivatnog instrumenta jednaka je razlici između fer vrijednosti hibridnog instrumenta i fer vrijednosti osnovnog ugovora. Ako subjekt ne može izmjeriti fer vrijednost ugrađenog derivatnog instrumenta ovom metodom, primjenjuje se točka 4.3.6., a hibridni se ugovor određuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

4.4. REKLASIFIKACIJA

4.4.1 Ako i isključivo ako subjekt mijenja svoj poslovni model upravljanja financijskom imovinom, dužan je svu financijsku imovinu na koju to utječe reklasificirati u skladu s točkama od 4.1.1. do 4.1.4. Za dodatne smjernice o reklasifikaciji financijske imovine vidjeti točke od 5.6.1. do 5.6.7., od B.4.4.1. do B.4.4.3. te B.5.6.1. i B.5.6.2.

4.4.2 Subjekt ne smije reklasificirati financijske obveze.

4.4.3 Sljedeće promjene okolnosti ne smatraju se reklasifikacijom u smislu točaka 4.4.1. i 4.4.2.:

(a) stavka koja je u ranijem razdoblju bila određeni i stvarni instrument zaštite novčanog toka od rizika ili zaštita neto ulaganja od rizika prestala je ispunjavati uvjete za takvu klasifikaciju;

(a) stavka je postala određeni i stvarni instrument zaštite novčanog toka od rizika ili zaštita neto ulaganja od rizika i

(c) promjene u pogledu mjerenja u skladu s odjeljkom 6.7.

POGLAVLJE 5. Mjerenje

5.1. POČETNO MJERENJE

5.1.1 Uz iznimku potraživanja od kupaca koja ulaze u područje primjene točke 5.1.3., pri početnom priznavanju financijske imovine ili financijske obveze subjekt tu imovinu ili obvezu mjeri po njezinoj fer vrijednosti, koja se u slučaju financijske imovine ili financijske obveze koje nisu određene po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka uvećava ili umanjuje za transakcijske troškove koji se mogu izravno pripisati stjecanju ili izdavanju financijske imovine ili financijske obveze.

5.1.1.A Međutim, ako se pri početnom priznavanju fer vrijednost financijske imovine ili financijske obveze razlikuje od transakcijske cijene, subjekt je dužan primijeniti točku B.5.1.2.A.

5.1.2 Ako subjekt imovinu koja se naknadno mjeri po amortiziranom trošku obračunava na datum podmirenja, ta se imovina početno priznaje po svojoj fer vrijednosti na datum trgovanja (vidjeti točke od B.3.1.3. do B.3.1.6.).

5.1.3 Bez obzira na točku 5.1.1., subjekt pri početnom priznavanju mjeri potraživanja od kupaca koja nemaju znatnu komponentu financiranja (koja se utvrđuje u skladu s MSFI-jem 15) po njihovoj transakcijskoj cijeni (kako je utvrđeno u MSFI-ju 15).

5.2. NAKNADNO MJERENJE FINANCIJSKE IMOVINE

5.2.1 Nakon početnog mjerenja, subjekt financijsku imovinu mjeri u skladu s točkama od 4.1.1. do 4.1.5. kako slijedi:

(a) po amortiziranom trošku;

(b) po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili

(c) po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

5.2.2 Subjekt primjenjuje odredbe o umanjenju vrijednosti iz odjeljka 5.5. na financijsku imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku u skladu s točkom 4.1.2. te na financijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 4.1.2.A.

5.2.3 Subjekt na financijsku imovinu koja je određena kao stavka zaštićena od rizika primjenjuje odredbe o računovodstvu zaštite od rizika iz točaka od 6.5.8. do 6.5.14. (i prema potrebi iz točaka od 89. do 94. MRS-a 39 o računovodstvu zaštite fer vrijednosti od rizika za zaštitu portfelja od kamatnog rizika) ([1]).

5.3. NAKNADNO MJERENJE FINANCIJSKIH OBVEZA

5.3.1 Nakon početnog priznavanja, subjekt financijske obveze mjeri u skladu s točkama 4.2.1. i 4.2.2.

5.3.2 Subjekt na financijsku obvezu koja je određena kao stavka zaštićena od rizika primjenjuje odredbe o računovodstvu zaštite od rizika iz točaka od 6.5.8. do 6.5.14. (i prema potrebi iz točaka od 89. do 94. MRS-a 39 o računovodstvu zaštite fer vrijednosti od rizika za zaštitu portfelja od kamatnog rizika).

5.4. MJERENJE PO AMORTIZIRANOM TROŠKU

Financijska imovina

Metoda efektivne kamatne stope

5.4.1 Prihod od kamata obračunava se uporabom *metode efektivne kamate* (vidjeti Dodatak A i točke od B.5.4.1. do B.5.4.7.). Pri obračunu se *efektivna kamatna stopa* primjenjuje na *bruto knjigovodstvenu vrijednost financijske imovine*, uz iznimku sljedećeg:

(a) *kupljene ili stvorene financijske imovine umanjene za kreditne gubitke*. Za takvu financijsku imovinu subjekt na amortizirani trošak financijske imovine iz početnog priznavanja primjenjuje *efektivnu kamatnu stopu usklađenu za kreditni rizik*;

(b) financijske imovine koja nije kupljena ni stvorena financijska imovina umanjena za kreditne gubitke, ali je naknadno postala *financijska imovina umanjena za kreditne gubitke*. Za takvu financijsku imovinu subjekt u sljedećim izvještajnim razdobljima na amortizirani trošak financijske imovine primjenjuje efektivnu kamatnu stopu.

5.4.2 Subjekt koji u izvještajnom razdoblju prihode od kamata obračunava primjenom metode efektivne kamate na amortizirani trošak financijske imovine u skladu s točkom 5.4.1 podtočkom (b), u sljedećim izvještajnim razdobljima prihode od kamata obračunava primjenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost ako se kreditni rizik financijskog instrumenta unaprijedi tako da se vrijednost financijske imovine više ne umanjuje za kreditne gubitke, pri čemu se to unaprjeđenje objektivno može dovesti u vezu s događajem koji je nastao nakon primjene odredaba iz točke 5.4.1. podtočke (b) (kao što je poboljšanje kreditnog rejtinga zajmoprimca).

([1]) U skladu s točkom 7.2.21., subjekt kao svoju računovodstvenu politiku može nastaviti primjenjivati odredbe o računovodstvu zaštite od rizika iz MRS-a 39 umjesto odredaba iz poglavlja 6. ovog standarda. Ako subjekt donese takvu odluku, nisu relevantna upućivanja u ovom standardu na određene odredbe o računovodstvu zaštite od rizika iz poglavlja 6. Umjesto toga subjekt primjenjuje odgovarajuće odredbe o računovodstvu zaštite od rizika iz MRS-a 39.

Promjena ugovornih novčanih tokova

5.4.3 Ako se ugovorni novčani tokovi od financijske imovine ponovno dogovore ili izmijene na neki drugi način, pri čemu takav ponovni dogovor ili promjena ne dovode do prestanka priznavanja te financijske imovine u skladu s ovim standardom, subjekt ponovno obračunava bruto knjigovodstvenu vrijednost financijske imovine i u računu dobiti i gubitka priznaje *promjenu dobiti ili gubitka*. Bruto knjigovodstvena vrijednost financijske imovine ponovno se obračunava kao sadašnja vrijednost ponovno dogovorenih ili promijenjenih ugovornih novčanih tokova diskontiranih po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi financijske imovine (odnosno za kupljenu ili stvorenu financijsku imovinu umanjenu za kreditne gubitke, po efektivnoj kamatnoj stopi usklađenoj za kreditni rizik) ili prema potrebi po ispravljenoj efektivnoj kamatnoj stopi koja se obračunava u skladu s točkom 6.5.10. Knjigovodstvena vrijednost promijenjene financijske imovine usklađuje se za nastale troškove ili naknade, koji se amortiziraju tijekom preostalog razdoblja promijenjene financijske imovine.

Otpis

5.4.4 Subjekt izravno umanjuje bruto knjigovodstvenu vrijednost financijske imovine ako nema razumnih očekivanja u pogledu povrata financijske imovine, u cijelosti ili djelomično. Otpis je događaj koji dovodi do prestanka priznavanja (vidjeti točku B.3.2.16. podtočku (r)).

5.5. UMANJENJE VRIJEDNOSTI

Priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka

Opći pristup

5.5.1 Subjekt priznaje *rezervacije za umanjenje vrijednosti* za *očekivane kreditne gubitke* za financijsku imovinu koja se mjeri u skladu s točkom 4.1.2. ili točkom 4.1.2.A, potraživanja na osnovi najma, ugovornu imovinu ili obveze na temelju zajma te ugovore o financijskom jamstvu na koje se primjenjuju odredbe o umanjenju vrijednosti u skladu s točkom 2.1. podtočkom (g), točkom 4.2.1. podtočkom (c) ili točkom 4.2.1. podtočkom (d).

5.5.2 Subjekt je dužan primijeniti odredbe o umanjenju vrijednosti pri priznavanju i mjerenju rezervacija za umanjenje vrijednosti za financijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 4.1.2.A. Međutim, ***rezervacije za umanjenje vrijednosti*** priznaju se kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i njima se ne smije umanjiti knjigovodstvena vrijednost financijske imovine u izvještaju o financijskom položaju.

5.5.3 Podložno točkama od 5.5.13. do 5.5.16., na svaki datum izvještavanja subjekt je za financijski instrument dužan izmjeriti rezervacije za umanjenje vrijednosti u iznosu jednakom *očekivanim kreditnim gubicima tijekom vijeka trajanja* instrumenta ako se nakon početnog priznavanja kreditni rizik tog financijskog instrumenta znatno povećao.

5.5.4 Svrha odredaba o umanjenju vrijednosti jest priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja svih financijskih instrumenata čiji se kreditni rizik znatno povećao nakon početnog priznavanja, bez obzira na to je li procjena izvršena na pojedinačnoj ili skupnoj osnovi, uzimajući u obzir sve razumne i utemeljene podatke, kao i one koji se odnose na buduće događaje.

5.5.5 Podložno točkama od 5.5.13. do 5.5.16., ako se nakon početnog priznavanja kreditni rizik financijskog instrumenta do datuma izvještavanja nije znatno povećao, subjekt je dužan izmjeriti rezervacije za umanjenje vrijednosti za taj financijski instrument u iznosu jednakom *očekivanim kreditnim gubicima u dvanaestomjesečnom razdoblju.*

5.5.6 Za obveze na temelju zajma i ugovore o financijskom jamstvu datum na koji subjekt kao stranka prihvati neopozivu obvezu smatra se datumom početnog priznavanja u smislu primjene odredaba o umanjenju vrijednosti.

5.5.7 Ako je za financijski instrument subjekt u prethodnom izvještajnom razdoblju izmjerio rezervacije za umanjenje vrijednosti u iznosu jednakom očekivanim kreditnim gubicima tijekom vijeka trajanja, ali ako na datum tekućeg izvještavanja utvrdi da uvjeti iz točke 5.5.3. više nisu ispunjeni, subjekt je na datum tekućeg izvještavanja dužan izmjeriti rezervacije za umanjenje vrijednosti u iznosu jednakom očekivanim kreditnim gubicima u dvanaestomjesečnom razdoblju.

5.5.8 Subjekt priznaje dobit ili gubitak od umanjenja vrijednosti u računu dobiti i gubitka u iznosu očekivanih kreditnih gubitaka (ili poništenja), što je potrebno kako bi se rezervacije za umanjenje vrijednosti na datum izvještavanja uskladile s iznosom koji je potrebno priznati u skladu s ovim standardom.

Određivanje znatnog povećanja kreditnog rizika

5.5.9 Subjekt na svaki izvještajni datum ispituje je li nakon početnog priznavanja došlo do znatnog povećanja kreditnog rizika financijskog instrumenta. Subjekt pri ispitivanju primjenjuje promjenu rizika od neispunjenja obveza tijekom očekivanog vijeka trajanja financijskog instrumenta, a ne promjenu iznosa očekivanih kreditnih gubitaka. U svrhu tog ispitivanja subjekt uspoređuje rizik od neispunjenja obveze povezan s financijskim instrumentom na datum izvještavanja s rizikom od neispunjenja obveze povezanim s financijskim instrumentom na datum početnog priznavanja i pri tome uzima u obzir razumne i utemeljene podatke dostupne bez nepotrebnih troškova ili napora, koji upućuju na znatno povećanje kreditnog rizika nakon početnog priznavanja.

5.5.10 Subjekt može pretpostaviti da nije došlo do znatnog povećanja kreditnog rizika financijskog instrumenta nakon početnog priznavanja ako je na datum izvještavanja određen nizak kreditni rizik financijskog instrumenta (vidjeti točke od B.5.5.22. do B.5.5.24.).

5.5.11 Ako su razumni i utemeljeni podaci o budućim događajima dostupni bez nepotrebnih troškova ili napora, subjekt ne može odrediti je li došlo do znatnog povećanja kreditnog rizika nakon početnog priznavanja oslanjajući se samo na informacije o prekoračenju dospijeća. Međutim, ako bez nepotrebnih troškova ili napora nisu dostupni podaci o budućim događajima, nego o prekoračenju dospijeća (na pojedinačnoj ili skupnoj osnovi), subjekt može upotrijebiti podatke o prekoračenju dospijeća kako bi odredio moguće znatno povećanje kreditnog rizika nakon početnog priznavanja. Bez obzira na to na koji način subjekt ispituje znatna povećanja kreditnog rizika, postoji oboriva pretpostavka da je došlo do znatnog povećanja kreditnog rizika nakon početnog priznavanja ako je dospijeće ugovornih plaćanja prekoračeno za više od 30 dana. Subjekt može oboriti navedenu pretpostavku ako raspolaže razumnim i utemeljenim podacima dostupnima bez nepotrebnih troškova ili napora kojima se dokazuje da nije došlo do znatnog povećanja kreditnog rizika nakon početnog priznavanja, čak i ako je dospijeće ugovornih plaćanja prekoračeno za više od 30 dana. Oboriva se pretpostavka ne primjenjuje ako subjekt utvrdi znatna povećanja kreditnog rizika prije prekoračenja dospijeća ugovornih plaćanja za više od 30 dana.

Promijenjena financijska imovina

5.5.12 Ako su ugovorni novčani tokovi financijske imovine ponovno dogovoreni ili promijenjeni te ako se financijska imovina nije prestala priznavati, subjekt ispituje moguće znatno povećanje kreditnog rizika financijskog instrumenta u skladu s točkom 5.5.3. uspoređujući:

(a) rizik od neispunjenja obveza na datum izvještavanja (na temelju izmijenjenih odredaba ugovora) i

(a) rizik od neispunjenja obveza pri početnom priznavanju (na temelju izvornih, neizmijenjenih odredaba ugovora).

Kupljena ili stvorena financijska imovina umanjena za kreditne gubitke

5.5.13 Bez obzira na točke 5.5.3. i 5.5.5., subjekt na datum izvještavanja kao rezervacije za umanjenje vrijednosti za kupljenu ili stvorenu financijsku imovinu umanjenu za kreditne gubitke priznaje samo kumulativne promjene očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja do kojih dođe nakon početnog priznavanja.

5.5.14 Subjekt na svaki datum izvještavanja u računu dobiti i gubitka kao dobit ili gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje iznos promjene očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja. Subjekt povoljne promjene očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja priznaje kao dobit od umanjenja vrijednosti, čak i ako su očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja manji od iznosa očekivanih kreditnih gubitaka koji su pri početnom priznavanju bili uključeni u procijenjene novčane tokove.

Pojednostavnjeni pristup za potraživanja od kupaca, ugovornu imovinu i potraživanja na temelju najma

5.5.15 Bez obzira na točke 5.5.3. i 5.5.5., subjekt uvijek mjeri rezervacije za umanjenje vrijednosti u iznosu jednakom očekivanim kreditnim gubicima tijekom vijeka trajanja za:

(a) potraživanja od kupaca ili ugovornu imovinu koji proizlaze iz transakcija koje ulaze u područje primjene MSFI-ja 15 i koji:

i. ne sadržavaju znatnu komponentu financiranja (ili ako subjekt primjenjuje praktično rješenje za ugovore s trajanjem do godinu dana) u skladu s MSFI-jem 15 ili

ii. sadržavaju znatnu komponentu financiranja u skladu s MSFI-jem 15, ako subjekt kao svoju računovodstvenu politiku odabire mjerenje rezervacija za umanjenje vrijednosti u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tijekom vijeka trajanja. Ta računovodstvena politika primjenjuje se na sva takva potraživanja od kupaca ili ugovornu imovinu, ali se može zasebno primjenjivati na potraživanja od kupaca i na ugovornu imovinu;

(b) potraživanja na temelju najma koja proizlaze iz transakcija koje ulaze u područje primjene MSFI-ja 17, ako subjekt kao svoju računovodstvenu politiku odabire mjerenje rezervacija za umanjenje vrijednosti u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tijekom vijeka trajanja. Ta se računovodstvena politika primjenjuje na sva potraživanja na temelju najma, ali se može zasebno primjenjivati na potraživanja na temelju financijskog i poslovnog najma.

5.5.16 Subjekt može odabrati računovodstvene politike za potraživanja od kupaca, potraživanja na temelju najma i ugovornu imovinu koje su neovisne jedna o drugoj.

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka

5.5.17 Subjekt mjeri očekivane kreditne gubitke financijskog instrumenta na način koji odražava:

(a) nepristran i na osnovi vjerojatnosti određen iznos na temelju procjene raspona mogućih ishoda;

(b) vremensku vrijednost novca i

(c) razumne i utemeljene podatke, dostupne na datum izvještavanja bez nepotrebnih troškova ili napora, o prošlim događajima, tekućim uvjetima te predviđanjima budućih gospodarskih uvjeta.

5.5.18 Pri mjerenju očekivanih kreditnih gubitaka subjekt nije dužan odrediti svaki mogući scenarij. Međutim, dužan je uzeti u obzir rizik ili vjerojatnost nastanka kreditnog gubitka na način koji odražava vjerojatnost nastanka kreditnog gubitka i vjerojatnost izostanka kreditnog gubitka, čak i ako je vjerojatnost nastanka kreditnog gubitka vrlo mala.

5.5.19 Pri mjerenju očekivanih kreditnih gubitaka u obzir je potrebno uzeti najdulje ugovorno razdoblje (uključujući moguća produljenja) tijekom kojeg je subjekt izložen kreditnom riziku, a ne neko dulje razdoblje, čak i ako je to dulje razdoblje u skladu s poslovnom praksom.

5.5.20 Međutim, neki financijski instrumenti uključuju komponentu zajma i komponentu neiskorištene obveze, a zbog činjenice da subjekt na temelju ugovora može zatražiti podmirenje i opozvati neiskorištenu obvezu, njegova izloženost kreditnim gubicima nije ograničena na razdoblje otkaza ugovora. Subjekt isključivo za takve financijske instrumente očekivane kreditne gubitke mjeri tijekom razdoblja svoje izloženosti kreditnom riziku, pri čemu se očekivani kreditni gubici ne mogu ublažiti mjerama upravljanja kreditnim rizicima, čak i ako navedeno razdoblje traje dulje od najduljeg ugovornog razdoblja.

5.6. REKLASIFIKACIJA FINANCIJSKE IMOVINE

5.6.1 Ako subjekt reklasificira financijsku imovinu u skladu s točkom 4.4.1., dužan je primijeniti reklasifikaciju od *datuma reklasifikacije*. Subjekt ne prepravlja prethodno priznatu dobit, gubitke (uključujući dobit ili gubitke uslijed umanjenja vrijednosti) ni kamate. Odredbe o reklasifikaciji navedene su u točkama od 5.6.2. do 5.6.7.

5.6.2 **Ako subjekt reklasificira financijsku imovinu iz kategorije mjerenja po amortiziranom trošku u kategoriju mjerenja po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, njezina fer vrijednost mjeri se na datum reklasifikacije. Sva dobit ili gubici nastali kao razlika između prethodno amortiziranog troška financijske imovine i fer vrijednosti priznaju se u računu dobiti i gubitka.**

5.6.3 **Ako subjekt reklasificira financijsku imovinu iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u kategoriju mjerenja po amortiziranom trošku, njezina fer vrijednost na datum reklasifikacije postaje njezina nova bruto knjigovodstvena vrijednost (vidjeti točku B.5.6.2. za smjernice o određivanju efektivne kamatne stope i rezervacija za umanjenje vrijednosti na datum reklasifikacije).**

5.6.4 **Ako subjekt reklasificira financijsku imovinu iz kategorije mjerenja po amortiziranom trošku u kategoriju mjerenja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, njezina fer vrijednost mjeri se na datum reklasifikacije. Sva dobit ili gubici nastali kao razlika između prethodno amortiziranog troška financijske imovine i fer vrijednosti priznaju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Efektivna kamatna stopa i mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka ne usklađuju se zbog reklasifikacije (vidjeti točku B.5.6.1.).**

5.6.5 **Ako subjekt reklasificira financijsku imovinu iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u kategoriju mjerenja po amortiziranom trošku, financijska se imovina reklasificira po njezinoj fer vrijednosti na datum reklasifikacije. Međutim, kumulativna dobit ili gubici prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti brišu se iz vlasničkog kapitala i usklađuju s fer vrijednosti financijske imovine na datum reklasifikacije. Slijedom toga, financijska se imovina mjeri na datum reklasifikacije kao da je uvijek mjerena po amortiziranom trošku. To usklađenje utječe na ostalu sveobuhvatnu dobit, ali ne utječe na račun dobiti i gubitka te stoga nije reklasifikacijsko usklađenje (vidjeti MRS 1 *Prezentiranje financijskih izvještaja*). Efektivna kamatna stopa i mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka ne usklađuju se zbog reklasifikacije (vidjeti točku B.5.6.1.).**

5.6.6 **Ako subjekt reklasificira financijsku imovinu iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u kategoriju mjerenja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, financijska se imovina i dalje mjeri po fer vrijednosti (vidjeti točku B.5.6.2. za smjernice o određivanju efektivne kamatne stope i rezervacija za umanjenje vrijednosti na datum reklasifikacije).**

5.6.7 **Ako subjekt reklasificira financijsku imovinu iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u kategoriju mjerenja po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, financijska se imovina i dalje mjeri po fer vrijednosti. Kumulativna dobit ili gubici prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti reklasificiraju se iz vlasničkog kapitala u račun dobiti i gubitka kao reklasifikacijsko usklađenje (vidjeti MRS 1) na datum reklasifikacije.**

5.7. DOBICI I GUBICI

5.7.1 **Dobit ili gubitak po financijskoj imovini ili financijskoj obvezi mjerenoj po fer vrijednosti priznaje se u računu dobiti i gubitka, osim u sljedećim slučajevima:**

(a) **ako je ta dobit ili gubitak dio odnosa zaštite od rizika (vidjeti točke od 6.5.8. do 6.5.14. i, ako je primjenjivo, točke od 89. do 94. MRS-a 39 o računovodstvu zaštite fer vrijednosti od rizika za zaštitu portfelja od kamatnog rizika);**

(b) **ako je riječ o ulaganju u vlasnički instrument i ako je subjekt odlučio prezentirati dobit i gubitke od tog ulaganja u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u skladu s točkom 5.7.5.;**

(c) **ako je financijska obveza određena po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i ako subjekt mora prezentirati učinke promjena *kreditnog rizika* obveze u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u skladu s točkom 5.7.7. ili**

(d) **ako je financijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 4.1.2.A i ako subjekt mora priznati neke promjene fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u skladu s točkom 5.7.10.**

5.7.1.A *Dividende* se priznaju u računu dobiti i gubitka samo u sljedećim slučajevima:

(a) ako je utvrđeno pravo subjekta na isplatu dividende;

(b) ako je vjerojatno da će subjekt ostvariti ekonomske koristi povezane s dividendom i

(c) ako se iznos dividende može pouzdano izmjeriti.

5.7.2 Dobit ili gubitak po financijskoj imovini koja se mjeri po amortiziranom trošku i koja nije dio odnosa zaštite od rizika (vidjeti točke od 6.5.8. do 6.5.14. i, ako je primjenjivo, točke od 89. do 94. MRS-a 39 o računovodstvu zaštite fer vrijednosti od rizika za zaštitu portfelja od kamatnog rizika) priznaju se u računu dobiti i gubitka ako se ta financijska imovina prestane priznavati i ako se reklasificira u skladu s točkom 5.6.2., i to postupkom amortizacije ili radi priznavanja dobiti ili gubitka od umanjenja. Ako subjekt reklasificira financijsku imovinu iz kategorije mjerenja po amortiziranom trošku, dužan je primijeniti točke 5.6.2. i 5.6.4. Dobit ili gubitak po financijskoj obvezi koja se mjeri po amortiziranom trošku i koja nije dio odnosa zaštite od rizika (vidjeti točke od 6.5.8. do 6.5.14. i, ako je primjenjivo, točke od 89. do 94. MRS-a 39 o računovodstvu zaštite fer vrijednosti od rizika za zaštitu portfelja od kamatnog rizika) priznaju se u računu dobiti i gubitka ako se ta financijska obveza prestane priznavati, i to postupkom amortizacije (vidjeti točku B.5.7.2. za smjernice o dobiti i gubicima od tečajnih razlika.)

5.7.3 Dobit ili gubitak po financijskoj imovini ili financijskim obvezama koje su zaštićene stavke u odnosu zaštite od rizika priznaju se u skladu s točkama od 6.5.8. do 6.5.14. i, ako je primjenjivo, točkama od 89. do 94. MRS-a 39 o računovodstvu zaštite fer vrijednosti od rizika za zaštitu portfelja od kamatnog rizika.

5.7.4 Ako subjekt prizna financijsku imovinu obračunavanjem na datum podmirenja (vidjeti točke 3.1.2, B.3.1.3. i B.3.1.6.), promjene fer vrijednosti imovine koja će biti primljena tijekom razdoblja od datuma trgovanja do datuma podmirenja ne priznaju se za imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku. Za imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti, promjena fer vrijednosti priznaje se u računu dobiti i gubitka ili u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, ovisno o slučaju, u skladu s točkom 5.7.1. U smislu primjene odredaba o umanjenju vrijednosti, datum trgovanja smatra se datumom početnog priznavanja.

Ulaganja u vlasničke instrumente

5.7.5 Pri početnom priznavanju subjekt može neopozivo odlučiti da u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti prezentira naknadne promjene fer vrijednosti ulaganja u vlasnički instrument koji ulazi u područje primjene ovog standarda, a da pritom nije riječ o ulaganju *koje se drži radi trgovanja* ni o nepredviđenim iznosima koje je kupac priznao u okviru poslovnog spajanja na koje se primjenjuje MSFI 3 (vidjeti točku B.5.7.3. za smjernice o dobiti i gubicima od tečajnih razlika).

5.7.6 Ako subjekt donese odluku iz točke 5.7.5., dužan je u računu dobiti i gubitka priznati dividende od tog ulaganja u skladu s točkom 5.7.1.A.

Obveze određene po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka

5.7.7 Subjekt prezentira dobit ili gubitak po financijskoj obvezi koja je određena po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u skladu s točkom 4.2.2. ili točkom 4.3.5., kako slijedi:

(a) iznos promjene fer vrijednosti financijske obveze koja se može pripisati promjenama kreditnog rizika te obveze prezentira se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (vidjeti točke od B.5.7.13. do B.5.7.20.) i

(b) preostali iznos promjene fer vrijednosti obveze prezentira se u računu dobiti i gubitka,

osim ako bi postupanje s učincima promjena kreditnog rizika obveze opisanima u podtočki (a) stvorilo ili proširilo računovodstvenu neusklađenost u računu dobiti i gubitka (u kojem se slučaju primjenjuje točka 5.7.8.). Smjernice o određivanju mogućeg stvaranja ili proširenja računovodstvene neusklađenosti navedene su u točkama od B.5.7.5. do B.5.7.7. i točkama od B.5.7.10. do B.5.7.12.

5.7.8 Ako bi na temelju odredaba iz točke 5.7.7. došlo do stvaranja ili proširenja računovodstvene neusklađenosti u računu dobiti i gubitka, subjekt je dužan svu dobit ili gubitke po toj obvezi (uključujući učinke promjene kreditnog rizika te obveze) prezentirati u računu dobiti i gubitka.

5.7.9 Bez obzira na odredbe iz točaka 5.7.7. i 5.7.8., subjekt u računu dobiti i gubitka prezentira svu dobit i gubitke po obvezama na temelju zajma i ugovorima o financijskom jamstvu koji su određeni po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

5.7.10 Dobit ili gubitak po financijskoj imovini koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 4.1.2.A priznaju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, uz iznimku dobiti ili gubitaka od umanjenja vrijednosti (vidjeti odjeljak 5.5.) i dobiti i gubitaka od tečajnih razlika (vidjeti točke od B.5.7.2. do B.5.7.2.A), sve do prestanka priznavanja financijske imovine ili njezine reklasifikacije. Ako se financijska imovina prestane priznavati, kumulativna dobit ili gubici prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti reklasificiraju se iz vlasničkog kapitala u račun dobiti i gubitka kao reklasifikacijsko usklađenje (vidjeti MRS 1). Ako se financijska imovina reklasificira iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, subjekt obračunava kumulativnu dobit ili gubitke prethodno priznate u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u skladu s točkama 5.6.5. i 5.6.7. Kamate izračunane metodom efektivne kamate priznaju se u računu dobiti i gubitka.

5.7.11 Kako je opisano u točki 5.7.10., ako se financijska imovina mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 4.1.2.A, iznosi koji se priznaju u računu dobiti i gubitka jednaki su iznosima koji bi bili priznati u računu dobiti i gubitka da je imovina mjerena po amortiziranom trošku.

POGLAVLJE 6. Računovodstvo zaštite od rizika

6.1. CILJ I PODRUČJE PRIMJENE RAČUNOVODSTVA ZAŠTITE OD RIZIKA

6.1.1 Cilj je računovodstva zaštite od rizika prikazati u financijskim izvještajima učinak aktivnosti subjekta u pogledu upravljanja rizicima, pri čemu se s pomoću financijskih instrumenata upravlja izloženostima određenim rizicima koji bi mogli utjecati na dobit ili gubitke (ili na ostalu sveobuhvatnu dobit, u slučaju ulaganja u vlasničke instrumente za koje je subjekt promjene fer vrijednosti odlučio prezentirati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u skladu s točkom 5.7.5.). Tim se pristupom želi prenijeti kontekst instrumenata zaštite na koje se primjenjuje računovodstvo zaštite od rizika kako bi se omogućio uvid u njihovu svrhu i učinak.

6.1.2 Subjekt može odabrati da će odnos zaštite od rizika između instrumenta zaštite i zaštićene stavke odrediti u skladu s točkama od 6.2.1. do 6.3.7. te točkama od B.6.2.1. do B.6.3.25. Za odnose zaštite koji ispunjavaju mjerila za takve odnose, subjekt dobit ili gubitak instrumenta zaštite i zaštićene stavke obračunava u skladu s točkama od 6.5.1. do 6.5.14. te točkama od B.6.5.1. do B.6.5.28. Ako zaštićena stavka predstavlja skupinu stavki, subjekt je dužan ispuniti i dodatne zahtjeve iz točaka od 6.6.1. do 6.6.6. te točaka od B.6.6.1. do B.6.6.16.

6.1.3 Za zaštitu fer vrijednosti izloženosti kamatnom riziku portfelja financijske imovine ili financijskih obveza (i samo pri takvoj zaštiti), umjesto odredaba iz ovog standarda subjekt može primijeniti odredbe o računovodstvu zaštite od rizika iz MRS-a 39. U tom slučaju subjekt mora primijeniti i posebne odredbe o računovodstvu zaštite fer vrijednosti za zaštitu portfelja od kamatnog rizika i iznos u valuti odrediti kao stavku zaštićenu od rizika (vidjeti točke 81.A i 89.A te točke od VP114. do VP132. MRS-a 39).

6.2. INSTRUMENTI ZAŠTITE OD RIZIKA

Instrumenti koji su primjereni kao instrumenti zaštite od rizika

6.2.1 Derivatni instrument koji se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka može biti određen kao instrument zaštite od rizika, uz iznimku nekih pisanih opcija (vidjeti točku B.6.2.4.).

6.2.2 Nederivatna financijska imovina ili nederivatna financijska obveza koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka može biti određena kao instrument zaštite od rizika, osim ako je riječ o financijskoj obvezi određenoj po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka za koju se iznos promjene fer vrijednosti koji se može pripisati promjenama kreditnog rizika te obveze prezentira u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u skladu s točkom 5.7.7. Kad je riječ o zaštiti od valutnog rizika, komponenta valutnog rizika nederivatne financijske imovine ili nederivatne financijske obveze može biti određena kao instrument zaštite od rizika ako nije ulaganje u vlasnički instrument čije je promjene fer vrijednosti subjekt odlučio prezentirati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u skladu s točkom 5.7.5.

6.2.3 Za potrebe računovodstva zaštite od rizika samo ugovori sa strankom izvan izvještajnog subjekta (odnosno strankom izvan grupe ili pojedinačnog subjekta o kojemu se izvještava) mogu biti određeni kao instrumenti zaštite od rizika.

Određivanje instrumenata zaštite od rizika

6.2.4 Primjeren instrument zaštite od rizika mora u cijelosti biti određen kao instrument zaštite od rizika. Dopuštene su samo sljedeće iznimke:

(a) odvajanje unutarnje vrijednosti i vremenske vrijednosti ugovora o opciji i određivanje samo promjene unutarnje vrijednosti opcije kao instrumenta zaštite od rizika, a ne i promjene vremenske vrijednosti (vidjeti točku 6.5.15. i točke od B.6.5.29. do B.6.5.33.);

(b) odvajanje terminskog elementa i *spot* elementa terminskog ugovora i određivanje samo promjene vrijednosti *spot* elementa terminskog ugovora kao instrumenta zaštite od rizika, a ne i terminskog elementa; slično se tomu i raspon osnovice stranih valuta može odvojiti i isključiti iz određivanja financijskog instrumenta kao instrumenta zaštite od rizika (vidjeti točku 6.5.16. i točke od B.6.5.34. do B.6.5.39.) i

(c) dio čitavog instrumenta zaštite od rizika, na primjer 50 posto nominalnog iznosa, može se odrediti kao instrument zaštite od rizika u odnosu zaštite od rizika. Međutim, instrument zaštite od rizika ne može se odrediti za dio njegove promjene fer vrijednosti koja proizlazi samo iz dijela vremenskog razdoblja tijekom kojeg vrijedi instrument zaštite od rizika.

6.2.5 Subjekt može sagledati u kombinaciji i zajedno odrediti kao instrument zaštite od rizika svaku kombinaciju navedenoga u nastavku (pa i ako se rizik ili rizici koji proizlaze iz određenih instrumenata zaštite prebijaju s rizicima koji proizlaze iz drugih):

(a) derivatni instrumenti ili njihovi dijelovi i

(b) nederivatni instrumenti ili njihovi dijelovi.

6.2.6 Međutim, derivatni instrument koji uključuje izdanu opciju i kupljenu opciju (na primjer kamatni ovratnik) nije primjeren kao instrument zaštite od rizika ako je na datum određivanja u stvarnosti neto izdana opcija (osim ako jest primjeren instrument u skladu s točkom B.6.2.4.). Slično tomu, dva ili više instrumenata (ili njihovi dijelovi) mogu se zajednički odrediti kao instrument zaštite od rizika samo ako u kombinaciji ni jedan od njih na datum određivanja u stvarnosti nije neto izdana opcija (osim ako jest primjeren instrument u skladu s točkom B.6.2.4.).

6.3. STAVKE ZAŠTIĆENE OD RIZIKA

Stavke koje su primjerene kao stavke zaštićene od rizika

6.3.1 Stavka zaštićena od rizika može biti priznata imovina ili obveza, nepriznata *čvrsta obveza, predviđena transakcija* ili neto ulaganje u inozemno poslovanje. Stavka zaštićena od rizika može biti:

(a) pojedinačna stavka ili

(b) skupina stavki (u skladu s točkama od 6.6.1. do 6.6.6. i točkama od B.6.6.1. do B.6.6.16.).

Stavka zaštićena od rizika može biti i komponenta takve stavke ili skupine stavki (vidjeti točku 6.3.7. i točke od B.6.3.7. do B.6.3.25.).

6.3.2 Stavku zaštićenu od rizika mora biti moguće pouzdano izmjeriti.

6.3.3 Ako je stavka zaštićena od rizika predviđena transakcija (ili njezina komponenta), ta transakcija mora biti vrlo vjerojatna.

6.3.4 Ukupna izloženost koja je kombinacija izloženosti koja bi mogla biti primjerena kao stavka zaštićena od rizika u skladu s točkom 6.3.1. i derivatnog instrumenta može biti određena kao stavka zaštićena od rizika (vidjeti točke od B.6.3.3. do B.6.3.4.). To uključuje predviđenu transakciju ukupne izloženosti (odnosno neobvezatne, ali očekivane buduće transakcije koje bi mogle uzrokovati izloženost i derivatni instrument) ako je ta ukupna izloženost vrlo vjerojatna i ako je, nakon što nastane i stoga prestane biti predviđanje, primjerena kao stavka zaštićena od rizika.

6.3.5 U računovodstvu zaštite od rizika samo se imovina, obveze, čvrste obveze ili vrlo vjerojatne predviđene transakcije koje uključuju stranku izvan izvještajnog subjekta mogu odrediti kao stavke zaštićene od rizika. Računovodstvo zaštite od rizika može se primijeniti na transakcije između subjekata iste grupe samo u pojedinačnim ili nekonsolidiranim financijskim izvještajima tih subjekata, ali ne u konsolidiranim financijskim izvještajima grupe, uz iznimku konsolidiranih financijskih izvještaja investicijskog subjekta, u smislu definicije iz MSFI-ja 10, u kojima transakcije između investicijskog subjekta i njegovih ovisnih subjekata koje se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka neće biti isključene iz konsolidiranih financijskih izvještaja.

6.3.6 Međutim, kao iznimka od točke 6.3.5., valutni rizik za monetarnu stavku unutar grupe (npr. obveza/potraživanje između dvaju ovisnih subjekata) može biti stavka zaštićena od rizika u konsolidiranim financijskim izvještajima ako uzrokuje izloženost dobiti ili gubicima koji proizlaze iz promjena tečaja koji nisu u potpunosti uklonjeni konsolidacijom u skladu s MRS-om 21 *Učinci promjena tečaja stranih valuta*. U skladu s MRS-om 21, dobit ili gubici koji proizlaze iz promjene tečaja stranih valuta za monetarne stavke unutar grupe nisu u potpunosti uklonjeni konsolidacijom ako se s takvom monetarnom stavkom posluje između dva subjekta unutar grupe s različitim funkcionalnim valutama. Nadalje, valutni rizik vrlo vjerojatne predviđene transakcije unutar grupe može biti stavka zaštićena od rizika u konsolidiranim financijskim izvještajima ako je transakcija izražena u valuti koja nije funkcionalna valuta subjekta koji ulazi u tu transakciju i ako će valutni rizik utjecati na konsolidiranu dobit ili gubitak.

Određivanje stavki zaštićenih od rizika

6.3.7 Subjekt kao zaštićenu stavku u odnosu zaštite od rizika može odrediti pojedinu stavku u cijelosti ili neku njezinu komponentu. Cjelokupna stavka uključuje sve promjene novčanih tokova ili fer vrijednosti stavke. Komponenta ne uključuje cjelokupnu promjenu fer vrijednosti ili promjenjivost novčanih tokova stavke. U tom slučaju subjekt može kao stavke zaštićene od rizika odrediti samo sljedeće komponente (uključujući njihove kombinacije):

(a) samo promjene novčanih tokova ili fer vrijednosti stavke koje je moguće pripisati određenom riziku ili rizicima (komponenta rizika), pod uvjetom da je komponentu rizika moguće zasebno utvrditi i pouzdano mjeriti na temelju ocjene u kontekstu određene strukture tržišta (vidjeti točke od B.6.3.8. do B.6.3.15.). Za komponente rizika određuju se samo promjene novčanih tokova ili fer vrijednosti zaštićene stavke koje su iznad ili ispod određene cijene ili neke druge varijable (jednostrani rizik);

(b) jedan odabrani ugovorni novčani tok ili više njih;

(c) komponente nominalnog iznosa, odnosno određeni dio iznosa stavke (vidjeti točke od B.6.3.16. do B.6.3.20.).

6.4. MJERILA PRIHVATLJIVOSTI ZA PRIMJENU RAČUNOVODSTVA ZAŠTITE OD RIZIKA

6.4.1 Odnos zaštite od rizika ispunjava uvjete računovodstva zaštite od rizika samo ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) odnos zaštite od rizika uključuje samo prihvatljive instrumente zaštite od rizika i prihvatljive stavke zaštićene od rizika;

(b) po uspostavi odnosa zaštite postoji službeno određivanje i dokumentiranje odnosa zaštite od rizika te cilja i strategije upravljanja rizicima subjekta za provedbu zaštite od rizika. Predmetna dokumentacija mora uključivati identifikaciju instrumenta zaštite od rizika, stavku zaštićenu od rizika, vrstu rizika za koji se pruža zaštita i način na koji će subjekt procijeniti ispunjuje li odnos zaštite od rizika zahtjeve u pogledu učinkovitosti zaštite (uključujući analizu izvora neučinkovitosti zaštite te način na koji će subjekt odrediti *omjer zaštite od rizika*);

(c) odnos zaštite od rizika ispunjuje sve sljedeće zahtjeve u pogledu učinkovitosti zaštite:

i. između zaštićene stavke i instrumenta zaštite od rizika postoji ekonomski odnos (vidjeti točke od B.6.4.4. do B.6.4.6.);

ii. učinak kreditnog rizika nije presudan za promjene vrijednosti koje proizlaze iz tog ekonomskog odnosa (vidjeti točke od B.6.4.7. do B.6.4.8.) i

iii. omjer zaštite u odnosu zaštite od rizika jednak je omjeru koji proizlazi iz količine zaštićene stavke koju subjekt stvarno štiti od rizika i količine instrumenta zaštite kojim se subjekt stvarno koristi radi zaštite te količine stavke od rizika. Međutim, takvo određivanje ne smije odražavati neravnotežu između odgovarajućeg pondera zaštićene stavke i instrumenta zaštite zbog kojeg bi mogla nastati neučinkovitost zaštite (bez obzira je li priznata ili nije) koja bi mogla uzrokovati računovodstveni ishod koji odstupa od svrhe računovodstva zaštite od rizika (vidjeti točke od B.6.4.9. do B.6.4.11.).

6.5. OBRAČUNAVANJE PRIHVATLJIVIH ODNOSA ZAŠTITE OD RIZIKA

6.5.1 Subjekt primjenjuje računovodstvo zaštite od rizika na odnose zaštite koji ispunjavaju mjerila prihvatljivosti iz točke 6.4.1. (što uključuje i odluku subjekta o određivanju odnosa zaštite od rizika).

6.5.2 Postoje tri vrste odnosa zaštite od rizika:

(a) zaštita fer vrijednosti od rizika: zaštita od izloženosti promjenama fer vrijednosti priznate imovine ili obveze, ili nepriznate čvrste obveze ili komponente takve stavke, koja se može pripisati određenom riziku i može utjecati na račun dobiti i gubitka;

(b) zaštita novčanog toka od rizika: zaštita od izloženosti promjenama novčanih tokova koja se može pripisati određenom riziku povezanom s priznatom imovinom ili obvezom ili njezinom komponentom (kao što su sva ili neka buduća plaćanja kamata na dugovanja s promjenjivom kamatnom stopom) ili s vrlo vjerojatnom predviđenom transakcijom i koja može utjecati na račun dobiti i gubitka;

(c) zaštita neto ulaganja u inozemno poslovanje od rizika, kako je utvrđeno u MRS-u 21.

6.5.3 Ako je zaštićena stavka vlasnički instrument za koji je promjene fer vrijednosti subjekt odlučio prezentirati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u skladu s točkom 5.7.5., izloženost za koju se pruža zaštita iz točke 6.5.2. podtočke (a) mora biti izloženost koja bi mogla utjecati na ostalu sveobuhvatnu dobit. Isključivo u tom slučaju priznata neučinkovitost zaštite prezentira se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

6.5.4 Zaštita čvrste obveze od valutnog rizika može se obračunati kao zaštita fer vrijednosti ili zaštita novčanog toka.

6.5.5 Ako odnos zaštite od rizika prestane ispunjavati zahtjev o učinkovitosti zaštite u pogledu omjera zaštite od rizika (vidjeti točku 6.4.1 podtočku (c) alineju iii.), ali ako cilj upravljanja rizicima za taj određeni odnos zaštite ostane nepromijenjen, subjekt usklađuje omjer zaštite u odnosu zaštite od rizika tako da taj odnos ponovno udovoljava mjerilima prihvatljivosti (što se u ovom standardu naziva „ponovno uravnoteženje" – vidjeti točke od B.6.5.7. do B.6.5.21.).

6.5.6 Subjekt prestaje primjenjivati računovodstvo zaštite od rizika samo ako odnos zaštite (ili dio odnosa zaštite od rizika) prestane ispunjavati mjerila prihvatljivosti (prema potrebi vodeći računa o ponovnom uravnoteženju odnosa zaštite od rizika). To uključuje slučajeve kada instrument zaštite od rizika prestane vrijediti ili bude prodan, raskinut ili iskorišten. U tom smislu zamjena ili prijenos instrumenta zaštite od rizika u drugi instrument zaštite od rizika nije prestanak valjanosti

ni raskid ako su takva zamjena ili prijenos dio dokumentiranog cilja upravljanja rizicima subjekta i ako su usklađeni s njime. Nadalje, u tom se smislu ne smatra da je došlo do prestanka valjanosti ili raskida instrumenta zaštite u sljedećim slučajevima:

(a) ako su sudionici u instrumentu zaštite, zbog postojećih zakona ili propisa ili uvođenja novih zakona ili propisa, sporazumni da svoju izvornu drugu stranu zamijene jednom ili više klirinških drugih strana, čime potonje postaju nove druge strane za sve sudionike. U tom smislu, klirinška druga strana jest središnja druga strana (ponekad se naziva „klirinška organizacija" ili „klirinška agencija") ili subjekt odnosno subjekti, na primjer klirinški član klirinške organizacije ili klijent klirinškog člana klirinške organizacije, koji djeluju kao druge strane u obavljanju kliringa preko središnje druge strane. Međutim, ako sudionici instrumenta zaštite svoje izvorne druge strane zamijene različitim drugim stranama, zahtjev iz ove podtočke ispunjen je samo ako svaki od tih sudionika obavi kliring s istom središnjom drugom stranom;

(b) druge moguće izmjene instrumenta zaštite ograničene su na one koje su nužne kako bi se provela zamjena druge strane. Dopuštene su samo izmjene sukladne s uvjetima koji bi se očekivali da je kliring instrumenta zaštite prvotno obavila klirinška druga strana. Time su obuhvaćene izmjene zahtjeva povezanih sa založnim jamstvom, prava na prijeboj potraživanja i dugovanja te zaračunane pristojbe.

Prestanak primjene računovodstva zaštite od rizika može utjecati na odnos zaštite od rizika u cijelosti ili samo na neki njegov dio (u tom se slučaju zaštita i dalje obračunava na preostali dio odnosa zaštite od rizika).

6.5.7 Subjekt primjenjuje:

(a) točku 6.5.10. ako prestaje obračunavati zaštitu fer vrijednosti u kojoj je zaštićena stavka financijski instrument koji se mjeri po amortiziranom trošku (ili njegova komponenta) i

(b) točku 6.5.12. ako prestaje obračunavati zaštitu novčanih tokova od rizika.

Zaštite fer vrijednosti od rizika

6.5.8 Sve dok zaštita fer vrijednosti ispunjava mjerila prihvatljivosti iz točke 6.4.1., odnos zaštite od rizika obračunava se kako slijedi:

(a) dobit ili gubitak po instrumentu zaštite od rizika priznaju se u računu dobiti i gubitka (ili u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti ako se instrumentom zaštite štiti vlasnički instrument za koji je promjene fer vrijednosti subjekt odlučio prezentirati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u skladu s točkom 5.7.5.);

(b) knjigovodstvena vrijednost stavke zaštićene od rizika (ako je primjenjivo) usklađuje se za dobit ili gubitak od zaštite po stavci zaštićenoj od rizika koji se priznaju u računu dobiti i gubitka. Ako je zaštićena stavka financijska imovina (ili njezina komponenta) koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 4.1.2.A, dobit ili gubitak od zaštite po stavci zaštićenoj od rizika priznaju se u računu dobiti i gubitka. Međutim, ako je zaštićena stavka vlasnički instrument za koji je promjene fer vrijednosti subjekt odlučio prezentirati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u skladu s točkom 5.7.5., ti iznosi ostaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Ako je zaštićena stavka nepriznata čvrsta obveza (ili njezina komponenta), kumulativna promjena fer vrijednosti stavke zaštićene od rizika nakon njezina određivanja priznaje se kao imovina ili obveza s odgovarajućom dobiti ili gubitkom priznatima u računu dobiti i gubitka.

6.5.9 Kada je u okviru zaštite fer vrijednosti zaštićena stavka čvrsta obveza stjecanja imovine ili preuzimanja obveze (ili njezina komponenta), početna knjigovodstvena vrijednost imovine ili obveze, koja proizlazi iz subjektova ispunjenja čvrste obveze, usklađuje se kako bi se u nju uključila kumulativna promjena fer vrijednosti zaštićene stavke koja je priznata u izvještaju o financijskom položaju.

6.5.10 Usklađenja proizašla iz točke 6.5.8. podtočke (b) amortiziraju se u računu dobiti i gubitka ako je zaštićena stavka financijski instrument (ili njegova komponenta) koji se mjeri po amortiziranom trošku. Amortizacija može započeti čim dođe do usklađivanja, a najkasnije kada se zaštićena stavka prestane usklađivati za dobit ili gubitke od zaštite od rizika. Amortizacija se temelji na ponovno izračunanoj efektivnoj kamatnoj stopi na datum početka amortizacije. U slučaju financijske imovine (ili njezine komponente) koja je stavka zaštićena od rizika i koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 4.1.2.A, amortizacija se provodi na isti način, ali u iznosu koji predstavlja kumulativnu dobit ili gubitak koji su prethodno priznati u skladu s točkom 6.5.8. podtočkom (b), umjesto usklađivanjem knjigovodstvene vrijednosti.

Zaštita novčanih tokova

6.5.11 Sve dok zaštita novčanog toka ispunjava mjerila prihvatljivosti iz točke 6.4.1., odnos zaštite od rizika obračunava se kako slijedi:

(a) zasebna komponenta vlasničkog kapitala povezana sa stavkom zaštićenom od rizika (rezerva za zaštitu novčanih tokova od rizika) usklađuje se na niži od sljedećih (apsolutno izraženih) iznosa:

i. kumulativnu dobit ili gubitak po instrumentu zaštite od rizika od uvođenja zaštite i

ii. kumulativnu promjenu fer vrijednosti (sadašnja vrijednost) stavke zaštićene od rizika (odnosno sadašnja vrijednost kumulativne promjene očekivanih budućih novčanih tokova zaštićenih od rizika) od uvođenja zaštite;

(b) dio dobiti ili gubitka po instrumentu zaštite od rizika koji je određen kao učinkovita zaštita (odnosno dio koji se prebija s promjenom rezerve za zaštitu novčanog toka od rizika obračunanom u skladu s podtočkom (a)) priznaje se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti;

(c) preostala dobit ili gubitak po instrumentu zaštite od rizika (ili dobit ili gubitak potrebni za uravnoteženje promjene rezerve za zaštitu novčanog toka od rizika obračunane u skladu s podtočkom (a)) neučinkovita je zaštita koja se priznaje u računu dobiti i gubitka;

(d) iznos akumuliran u rezervi za zaštitu novčanog toka od rizika u skladu s podtočkom (a) obračunava se kako slijedi:

i. ako zaštićena predviđena transakcija naknadno dovede do priznavanja nefinancijske imovine ili nefinancijske obveze ili ako zaštićena predviđena transakcija za nefinancijsku imovinu ili nefinancijsku obvezu postane čvrsta obveza na koju se primjenjuje računovodstvo zaštite fer vrijednosti od rizika, subjekt taj iznos briše iz rezerve za zaštitu novčanog toka od rizika i izravno ga uključuje u početni trošak ili ostalu knjigovodstvenu vrijednost imovine ili obveze. To nije reklasifikacijsko usklađenje (vidjeti MRS 1) te stoga ne utječe na ostalu sveobuhvatnu dobit;

ii. u slučaju zaštita novčanih tokova, osim onih iz alineje i., taj se iznos reklasificira iz rezerve za zaštitu novčanog toka od rizika u račun dobiti i gubitka kao reklasifikacijsko usklađenje (vidjeti MRS 1) u istom razdoblju ili razdobljima tijekom kojih očekivani budući novčani tokovi zaštićeni od rizika utječu na dobit ili gubitak (na primjer u razdobljima u kojima se priznaje prihod od kamata ili rashod za kamate ili izvrši predviđena prodaja);

iii. međutim, ako taj iznos predstavlja gubitak i ako subjekt očekuje da čitav gubitak ili njegov dio neće biti nadoknađeni u jednom ili više budućih razdoblja, iznos za koji se očekuje da neće biti nadoknađen odmah reklasificira u račun dobiti i gubitka kao reklasifikacijsko usklađenje (vidjeti MRS 1).

6.5.12 Ako subjekt prestane obračunavati zaštitu novčanog toka od rizika (vidjeti točku 6.5.6. i točku 6.5.7. podtočku (b)), iznos akumuliran u rezervi za zaštitu novčanog toka od rizika u skladu s točkom 6.5.11. podtočkom (a) obračunava kako slijedi:

(a) ako se i dalje očekuje ostvarenje budućih novčanih tokova zaštićenih od rizika, taj iznos ostaje u rezervi za zaštitu novčanog toka od rizika sve do ostvarenja budućih novčanih tokova ili dok se primjenjuje točka 6.5.11. podtočka (d) alineja iii. Kada se ostvare budući novčani tokovi, primjenjuje se točka 6.5.11. podtočka (d);

(b) ako se više ne očekuje ostvarenje budućih novčanih tokova zaštićenih od rizika, taj se iznos odmah reklasificira iz rezerve za zaštitu novčanog toka od rizika u račun dobiti i gubitka kao reklasifikacijsko usklađenje (vidjeti MRS 1). I dalje se može očekivati ostvarenje budućeg novčanog toka zaštićenog od rizika čije ostvarenje više nije vrlo vjerojatno.

Zaštita neto ulaganja u inozemno poslovanje

6.5.13 Zaštita neto ulaganja u inozemno poslovanje od rizika, uključujući zaštitu monetarne stavke koja se obračunava kao dio neto ulaganja (vidjeti MRS 21), obračunava se na sličan način kao zaštita novčanih tokova:

(a) dio dobiti ili gubitka po instrumentu zaštite od rizika koji je određen kao učinkovita zaštita priznaje se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (vidjeti točku 6.5.11.) i

(b) neučinkoviti dio priznaje se u računu dobiti i gubitka.

6.5.14 Kumulativna dobit ili gubitak po instrumentu zaštite od rizika koji su povezani s učinkovitim dijelom zaštite akumuliranim u rezervi za preračunavanje stranih valuta reklasificiraju se pri otuđenju ili djelomičnom otuđenju inozemnog poslovanja iz vlasničkog kapitala u račun dobiti i gubitka kao reklasifikacijsko usklađenje (vidjeti MRS 1) u skladu s točkama od 48. do 49. MRS-a 21.

Obračunavanje vremenske vrijednosti opcija

6.5.15 Ako subjekt odvaja unutarnju vrijednost i vremensku vrijednost ugovora o opciji i određuje samo promjenu unutarnje vrijednosti opcije kao instrument zaštite od rizika (vidjeti točku 6.2.4. podtočku (a)), vremensku vrijednost opcije obračunava kako slijedi (vidjeti točke od B.6.5.29. do B.6.5.33.):

(a) subjekt razlikuje vremensku vrijednost opcija po vrsti stavke zaštićene od rizika koja se opcijom štiti od rizika (vidjeti točku B.6.5.29.):

i. stavka zaštićena od rizika povezana s transakcijom ili

ii. stavka zaštićena od rizika povezana s vremenskim razdobljem;

(b) promjena fer vrijednosti vremenske vrijednosti opcije kojom se od rizika štiti stavka zaštićena od rizika povezana s transakcijom priznaje se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u mjeri u kojoj se odnosi na zaštićenu stavku i akumulira se u posebnoj komponenti vlasničkog kapitala. Kumulativna promjena fer vrijednosti koja proizlazi iz vremenske vrijednosti opcije akumulirane u posebnoj komponenti vlasničkog kapitala („iznos") obračunava se kako slijedi:

i. ako stavka zaštićena od rizika naknadno dovede do priznavanja nefinancijske imovine ili nefinancijske obveze ili čvrste obveze za nefinancijsku imovinu ili nefinancijsku obvezu na koju se primjenjuje računovodstvo zaštite fer vrijednosti od rizika, subjekt taj iznos briše iz posebne komponente vlasničkog kapitala i izravno ga uključuje u početni trošak ili ostalu knjigovodstvenu vrijednost imovine ili obveze. To nije reklasifikacijsko usklađenje (vidjeti MRS 1) te stoga ne utječe na ostalu sveobuhvatnu dobit;

ii. u slučaju odnosa zaštite od rizika, osim onih iz alineje i., taj se iznos reklasificira iz posebne komponente vlasničkog kapitala u račun dobiti i gubitka kao reklasifikacijsko usklađenje (vidjeti MRS 1) u istom razdoblju ili razdobljima tijekom kojih očekivani budući novčani tokovi zaštićeni od rizika utječu na dobit ili gubitak (na primjer kada se izvrši predviđena prodaja);

iii. međutim, ako se ne očekuje da će čitav iznos ili njegov dio biti nadoknađen u jednome ili više budućih razdoblja, iznos za koji se ne očekuje da će biti nadoknađen odmah se reklasificira u račun dobiti i gubitka kao reklasifikacijsko usklađenje (vidjeti MRS 1).

(c) promjena fer vrijednosti vremenske vrijednosti opcije kojom se od rizika štiti stavka zaštićena od rizika povezana s vremenskim razdobljem priznaje se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u mjeri u kojoj se odnosi na zaštićenu stavku i akumulira se u posebnoj komponenti vlasničkog kapitala. Vremenska vrijednost na datum određivanja opcije kao instrumenta zaštite od rizika u mjeri u kojoj se odnosi na zaštićenu stavku sustavno se i smisleno amortizira tijekom razdoblja u kojem bi usklađenje za zaštitu od rizika unutarnje vrijednosti opcije moglo utjecati na dobiti ili gubitak (ili ostalu sveobuhvatnu dobit ako je zaštićena stavka vlasnički instrument za koji je promjene fer vrijednosti subjekt odlučio prezentirati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u skladu s točkom 5.7.5.). Stoga se u svakom izvještajnom razdoblju iznos amortizacije iz posebne komponente vlasničkog kapitala reklasificira u račun dobiti i gubitka kao reklasifikacijsko usklađenje (vidjeti MRS 1). Međutim, ako se računovodstvo zaštite od rizika prestane primjenjivati na odnos zaštite od rizika koji uključuje promjenu unutarnje vrijednosti opcije kao instrumenta zaštite od rizika, neto iznos (odnosno uključujući kumulativnu amortizaciju) akumuliran u posebnoj komponenti vlasničkog kapitala odmah se reklasificira u račun dobiti i gubitka kao reklasifikacijsko usklađenje (vidjeti MRS 1).

Obračunavanje terminskog elementa terminskih ugovora i raspona valutne osnovice financijskih instrumenata

6.5.16 Ako subjekt odvaja terminski i *spot* element terminskog ugovora i kao instrument zaštite od rizika odredi samo promjenu vrijednosti *spot* elementa terminskog ugovora ili kada subjekt odvaja raspon valutne osnovice financijskog instrumenta i isključi ga iz određivanja tog financijskog instrumenta kao instrumenta zaštite od rizika (vidjeti točku 6.2.4 podtočku (b)), subjekt na terminski element terminskog ugovora ili na raspon valutne osnovice može primijeniti točku 6.5.15. na isti način na koji se ona primjenjuje na vremensku vrijednost opcije. U tom slučaju subjekt primjenjuje smjernice za primjenu iz točaka od B.6.5.34. do B.6.5.39.

6.6. ZAŠTITA SKUPINE STAVKI OD RIZIKA

Prihvatljivost skupine stavki kao stavke zaštićene od rizika

6.6.1 Skupina stavki (uključujući skupinu stavki koje predstavljaju neto poziciju; vidjeti točke od B.6.6.1. do B.6.6.8.) prihvatljiva je kao stavka zaštićena od rizika samo u sljedećim slučajevima:

(a) ako uključuje stavke (kao i komponente stavki) koje su pojedinačno prihvatljive stavke zaštićene od rizika,

(b) ako se stavkama u skupini, u svrhu upravljanja rizicima, upravlja na skupnoj osnovi i

(c) ako je, u slučaju zaštite novčanog toka skupine stavki od rizika, kod kojih se ne očekuje da će promjenjivost novčanih tokova biti približno razmjerna ukupnoj promjenjivosti novčanih tokova skupine na način da nastanu stanja rizika za prijeboj:

i. riječ o zaštiti od valutnog rizika i ako je

ii. u određivanju te neto pozicije navedeno izvještajno razdoblje u kojem se očekuje da će predviđene transakcije utjecati na dobit ili gubitak, kao i njihova vrsta i opseg (vidjeti točke od B.6.6.7. do B.6.6.8.).

Određivanje komponente nominalnog iznosa

6.6.2 Komponenta koja je dio prihvatljive skupine stavki prihvatljiva je stavka zaštićena od rizika ako je određivanje usklađeno s ciljem upravljanja rizicima subjekta.

6.6.3 Komponenta sloja čitave skupine stavki (na primjer donji sloj) prihvatljiva je za računovodstvo zaštite od rizika samo u sljedećim slučajevima:

(a) ako se može zasebno utvrditi i pouzdano mjeriti;

(b) ako je cilj upravljanja rizicima zaštita komponente sloja;

(c) ako su stavke u čitavoj skupini, iz kojih je utvrđen sloj, izložene istom riziku za koji se pruža zaštita (tako da određene stavke iz čitave skupine koje čine zaštićeni sloj znatno ne utječu na mjerenje sloja zaštićenog od rizika);

(d) ako za zaštitu postojećih stavki (na primjer, nepriznate čvrste obveze ili priznate imovine) subjekt može odrediti i pratiti čitavu skupinu stavki iz kojih je utvrđen sloj zaštićen od rizika (tako da je subjekt u stanju ispuniti zahtjeve za obračunavanje prihvatljivih odnosa zaštite od rizika) i

(e) ako stavke u skupini koje uključuju opcije prijevremenog plaćanja ispunjavaju zahtjeve za komponente nominalnog iznosa (vidjeti točku B.6.3.20.).

Prezentiranje

6.6.4 Za zaštitu skupine stavki sa stanjima rizika za prijeboj (odnosno u zaštiti neto stanja) kod kojih rizik za koji se pruža zaštita utječe na različite stavke u računu dobiti i gubitka i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, sva dobit ili gubici od zaštite od rizika u tom izvještaju prezentiraju se odvojeno od stavki na koje utječu stavke zaštićene od rizika. Stoga u tom izvještaju iznos stavke koja je povezana sa samom stavkom zaštićenom od rizika (na primjer prihodi od prodaje ili troškovi prodaje) ostaje nepromijenjen.

6.6.5 Za imovinu i obveze koje su u zaštiti fer vrijednosti od rizika zaštićene zajedno kao skupina, dobit ili gubitak u izvještaju o financijskom položaju pojedinačne imovine i obveza priznaju se kao usklađenje knjigovodstvene vrijednosti odgovarajućih pojedinačnih stavki koje čine skupinu u skladu s točkom 6.5.8. podtočkom (b).

Neto stanja nulte vrijednosti

6.6.6 Ako je stavka zaštićena od rizika skupina koja je neto stanje nulte vrijednosti (odnosno samim se zaštićenim stavkama u cijelosti prebija rizik kojim se upravlja na skupnoj osnovi), subjektu je dopušteno odrediti je u odnosu zaštite od rizika koji ne uključuje instrument zaštite od rizika pod sljedećim uvjetima:

(a) ako je zaštita dio strategije obnavljanja zaštite neto stanja od rizika, kojom subjekt tijekom vremena rutinski zaštićuje nova stanja iste vrste (na primjer, kada transakcije ulaze u vremensko razdoblje u kojem subjekt primjenjuje zaštitu od rizika);

(b) ako se veličina zaštićenog neto stanja mijenja tijekom trajanja strategije obnavljanja zaštite neto stanja od rizika i ako se subjekt koristi prihvatljivim instrumentima zaštite za zaštitu neto stanja od rizika (odnosno kada neto stanje nije nula);

(c) ako se računovodstvo zaštite obično primjenjuje na takva neto stanja kada neto stanje nije nula i ako je zaštićeno prihvatljivim instrumentima zaštite od rizika i

(d) ako bi zbog neprimjenjivanja računovodstva zaštite na neto stanja nulte vrijednosti nastali neusklađeni računovodstveni ishodi jer se pri obračunavanju ne bi priznala stanja rizika za prijeboj, a koja bi inače bila priznata u zaštiti neto stanja od rizika.

6.7. MOGUĆNOST MJERENJA IZLOŽENOSTI KREDITNOM RIZIKU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ RAČUN DOBITI I GUBITKA

Prihvatljivost izloženosti kreditnom riziku za određivanje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

6.7.1 Ako subjekt upotrebljava kreditni derivatni instrument koji se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka za upravljanje kreditnim rizikom čitavog financijskog instrumenta ili njegova dijela (izloženost kreditnom riziku), subjekt može odrediti da se taj financijski instrument, u mjeri u kojoj se njime tako upravlja (odnosno čitavim instrumentom ili njegovim dijelom), mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u sljedećim slučajevima:

(a) ako naziv izloženosti kreditnom riziku (na primjer dužnik ili imatelj obveza na temelju zajma) odgovara referentnom subjektu kreditnog derivatnog instrumenta („podudarnost naziva”) i

(b) ako ročnost financijskog instrumenta odgovara ročnosti instrumenata koji mogu biti isporučeni u skladu s kreditnim derivatnim instrumentom.

Subjekt može izvršiti navedeno određivanje bez obzira na to ulazi li financijski instrument kojim se upravlja u svrhu kreditnog rizika u područje primjene ovog standarda (na primjer, subjekt može odrediti obveze na temelju zajma koje ne ulaze u područje primjene ovog standarda). Subjekt taj financijski instrument može odrediti pri početnom priznavanju, nakon početnog priznavanja ili dok je instrument nepriznat. Subjekt je dužan istodobno dokumentirati određenje.

Obračunavanje izloženosti kreditnom riziku određenih po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

6.7.2 Ako je u skladu s točkom 6.7.1. određeno da se financijski instrument mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka nakon njegova početnog priznavanja ili ako prethodno nije priznat, svaka moguća razlika između knjigovodstvene vrijednosti i fer vrijednosti u trenutku određivanja odmah se priznaje u računu dobiti i gubitka. Za financijsku se imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 4.1.2.A kumulativna dobit ili gubitak prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti odmah reklasificiraju iz vlasničkog kapitala u račun dobiti i gubitka kao reklasifikacijsko usklađenje (vidjeti MRS 1).

6.7.3 Subjekt prestaje mjeriti financijski instrument ili dio financijskog instrumenta koji je doveo do nastanka kreditnog rizika po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u sljedećim slučajevima:

(a) ako mjerila prihvatljivosti iz točke 6.7.1. više nisu ispunjena, na primjer:

i. ako kreditni derivatni instrument ili povezani financijski instrument koji je doveo do nastanka kreditnog rizika prestane vrijediti ili bude prodan, raskinut ili podmiren ili

ii. ako se kreditnim rizikom financijskog instrumenta prestane upravljati s pomoću kreditnih derivatnih instrumenata. Na primjer, to se može dogoditi zbog poboljšanja kreditne kvalitete dužnika ili imatelja obveze na temelju zajma ili promjena kapitalnih zahtjeva koji se primjenjuju na subjekt i

(b) drugim propisima nije predviđeno mjerenje financijskog instrumenta koji dovodi do nastanka kreditnog rizika po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (odnosno, poslovni se model subjekta u međuvremenu nije promijenio, tako da je bila potrebna reklasifikacija u skladu s točkom 4.4.1.).

6.7.4 Ako subjekt prestane mjeriti financijski instrument ili dio financijskog instrumenta koji dovodi do nastanka kreditnog rizika po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, fer vrijednost tog financijskog instrumenta na datum prestanka mjerenja postaje njegova nova knjigovodstvena vrijednost. Nakon toga primjenjuje se isto mjerenje koje je primijenjeno prije određivanja financijskog instrumenta po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (uključujući amortizaciju koja proizlazi iz nove knjigovodstvene vrijednosti). Na primjer, financijska imovina koja je izvorno bila klasificirana tako da se mjeri po amortiziranom trošku ponovno se mjeri na taj način i njezina se efektivna kamatna stopa ponovno izračunava na osnovi njezine nove bruto knjigovodstvene vrijednosti na datum prestanka mjerenja po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

POGLAVLJE 7. Datum stupanja na snagu i prijelazne odredbe

7.1. DATUM STUPANJA NA SNAGU

7.1.1 Subjekt je ovaj standard dužan primijeniti na godišnja razdoblja koja započinju 1. siječnja 2018. ili nakon tog datuma. Dopuštena je ranija primjena. Ako subjekt odluči ranije započeti s primjenom ovog standarda, dužan je objaviti tu činjenicu i istodobno primijeniti sve zahtjeve iz ovog standarda (ali vidjeti i točke 7.1.2., 7.2.21. i 7.3.2.). Dužan je istodobno primijeniti i izmjene iz Dodatka C.

7.1.2 Bez obzira na odredbe iz točke 7.1.1., za godišnja razdoblja koja započinju prije 1. siječnja 2018. subjekt može odabrati da će ranije početi primjenjivati samo odredbe o prezentiranju dobiti i gubitaka po financijskim obvezama određenima po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka iz točke 5.7.1. podtočke (c), točaka od 5.7.7. do 5.7.9., točke 7.2.14. i točaka od B.5.7.5. do B.5.7.20. te da neće primjenjivati ostale odredbe iz ovog standarda. Ako subjekt odluči primijeniti samo navedene točke, dužan je objaviti tu činjenicu i osigurati neprekidna povezana objavljivanja iz točaka od 10. do 11. MSFI-ja 7 (kako je izmijenjen MSFI-jem 9 (2010.)) (vidjeti i točke 7.2.2. i 7.2.15.).

7.1.3 Dokumentom *Godišnja poboljšanja MSFI-jeva: ciklus 2010. – 2012.*, objavljenim u prosincu 2013., slijedom izmjene MSFI-ja 3 izmijenjene su točke 4.2.1. i 5.7.5. Navedenu je izmjenu subjekt obvezan ubuduće primjenjivati na poslovna spajanja na koja se primjenjuje izmjena MSFI-ja 3.

7.1.4 MSFI-jem 15, objavljenim u svibnju 2014., izmijenjene su točke 3.1.1., 4.2.1., 5.1.1., 5.2.1., 5.7.6., B.3.2.13., B.5.7.1., C.5 i C.42. te je izbrisana točka C.16., kao i njezin naslov. Dodane su točke 5.1.3. i 5.7.1.A, kao i definicija u Dodatku A. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 15.

7.2. PRIJELAZNE ODREDBE

7.2.1 Subjekt ovaj standard primjenjuje retroaktivno, u skladu s MRS-om 8 *Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške*, osim kako je navedeno u točkama od 7.2.4. do 7.2.26. i u točki 7.2.28. Ovaj se standard ne primjenjuje na stavke koje su se već prestale priznavati na datum prve primjene.

7.2.2 U smislu prijelaznih odredaba u točki 7.2.1., točkama od 7.2.3. do 7.2.28. i točki 7.3.2., datum prve primjene jest datum na koji subjekt prvi put primjenjuje navedene zahtjeve iz ovog standarda i to mora biti početak izvještajnog razdoblja nakon objave ovog standarda. Ovisno o odabranom pristupu subjekta u pogledu primjene MSFI-ja 9, prelazak može uključivati jedan datum ili više od jednog datuma prve primjene različitih zahtjeva.

Prijelazne odredbe o klasificiranju i mjerenju (poglavlja 4. i 5.)

7.2.3 Na datum prve primjene subjekt na temelju činjenica i okolnosti koje postoje na taj datum ispituje ispunjava li financijska imovina uvjet iz točke 4.1.2. podtočke (a) ili točke 4.1.2.A podtočke (a). Klasifikacija koje iz toga proizlazi primjenjuje se retroaktivno, bez obzira na poslovni model subjekta u prethodnim izvještajnim razdobljima.

7.2.4 Ako na datum prve primjene nije izvedivo (kako je utvrđeno u MRS-u 8) ocijeniti promjenu vremenske vrijednosti novčanog elementa u skladu s točkama od B.4.1.9.B do B.4.1.9.D na temelju činjenica i okolnosti koje su postojale pri početnom priznavanju financijske imovine, subjekt obilježja ugovornih novčanih tokova te financijske imovine ocjenjuje na temelju činjenica i okolnosti koje su postojale pri početnom priznavanju financijske imovine, ne uzimajući u obzir odredbe o izmjeni vremenske vrijednosti novčanog elementa iz točaka od B.4.1.9.B do B.4.1.9.D. (vidjeti i točku 42.R iz MSFI-ja 7).

7.2.5 Ako na datum prve primjene nije izvedivo (kako je utvrđeno u MRS-u 8) ocijeniti je li fer vrijednost prijevremenog plaćanja bila beznačajna u skladu s točkom B.4.1.12. podtočkom (c) na temelju činjenica i okolnosti koje su postojale pri početnom priznavanju financijske imovine, subjekt obilježja ugovornih novčanih tokova te financijske imovine ocjenjuje na temelju činjenica i okolnosti koje su postojale pri početnom priznavanju financijske imovine, ne uzimajući u obzir iznimku u pogledu obilježja prijevremenog plaćanja iz točke B.4.1.12. (vidjeti i točku 42.S iz MSFI-ja 7).

7.2.6 Ako subjekt hibridni ugovor mjeri po fer vrijednosti u skladu s točkama 4.1.2.A, 4.1.4. ili 4.1.5., ali ako fer vrijednost hibridnog ugovora nije bila mjerena u usporednim izvještajnim razdobljima, fer vrijednost hibridnog ugovora u usporednim izvještajnim razdobljima mora biti zbroj fer vrijednosti komponenti (odnosno nederivatnog osnovnog ugovora i ugrađenog derivatnog instrumenta) na kraju svakog usporednog izvještajnog razdoblja ako subjekt prepravi prethodna razdoblja (vidjeti točku 7.2.15.).

7.2.7 Ako je primijenio točku 7.2.6., subjekt na datum prve primjene razliku između fer vrijednosti čitavog hibridnog ugovora na datum prve primjene i zbroja fer vrijednosti komponenti hibridnog ugovora na datum prve primjene priznaje u početnoj zadržanoj dobiti (ili, ako je prikladno, druge komponente vlasničkog kapitala) u izvještajnom razdoblju koje uključuje datum prve primjene.

7.2.8 Na datum prve primjene subjekt može učiniti sljedeće:

(a) odrediti da se financijska imovina mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u skladu s točkom 4.1.5. ili

(b) odrediti ulaganje u vlasnički instrument po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 5.7.5.

Takvo se određivanje temelji na činjenicama i okolnostima koje postoje na datum prve primjene. Ta se klasifikacija primjenjuje retroaktivno.

7.2.9 Subjekt na datum prve primjene:

(a) poništava svoje prethodno određivanje da se financijska imovina mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ako ta financijska imovina ne ispunjava uvjet iz točke 4.1.5.;

(b) može poništiti svoje ranije određivanje da se financijska imovina mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ako ta financijska imovina ispunjava uvjet iz točke 4.1.5.

Takvo se poništavanje određivanja temelji na činjenicama i okolnostima koje postoje na datum prve primjene. Ta se klasifikacija primjenjuje retroaktivno.

7.2.10 Subjekt na datum prve primjene:

(a) može odrediti da se financijska obveza mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u skladu s točkom 4.2.2. podtočkom (a);

(b) poništava svoje prethodno određivanje da se financijska obveza mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ako je takvo određivanje izvršeno pri početnom priznavanju u skladu s uvjetom iz sadašnje točke 4.2.2. podtočke (a) i ako takvo određivanje ne ispunjava taj uvjet na datum prve primjene;

(c) može poništiti svoje ranije određivanje da se financijska obveza mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ako je takvo određivanje izvršeno pri početnom priznavanju u skladu s uvjetom iz sadašnje točke 4.2.2. podtočke (a) i ako takvo određivanje ispunjava taj uvjet na datum prve primjene.

Takvo se određivanje i poništavanje određivanja temelje na činjenicama i okolnostima koje postoje na datum prve primjene. Ta se klasifikacija primjenjuje retroaktivno.

7.2.11 Ako za subjekt nije izvedivo (kako je utvrđeno u MRS-u 8) retroaktivno primijeniti metodu efektivne kamatne stope, subjekt je dužan:

(a) postupati s fer vrijednošću financijske imovine ili financijske obveze na kraju svakog prezentiranog usporednog izvještajnog razdoblja kao s bruto knjigovodstvenom vrijednošću te financijske imovine ili amortiziranim troškom te financijske obveze ako subjekt prepravi prethodna razdoblja i

(b) postupati s fer vrijednošću financijske imovine ili financijske obveze na datum prve primjene kao s novom bruto knjigovodstvenom vrijednošću te financijske imovine ili novim amortiziranim troškom te financijske obveze na datum prve primjene ovog standarda.

7.2.12 Ako je subjekt ulaganje u vlasnički instrument bez kotirane cijene na aktivnom tržištu za jednaki instrument (odnosno ulazni podaci prve razine) (ili u derivatnu imovinu koja je povezana s takvim vlasničkim instrumentom i koja se mora podmiriti njegovom isporukom) prethodno obračunavao po trošku nabave (u skladu s MRS-om 39), dužan je taj instrument mjeriti po fer vrijednosti na datum prve primjene. Razlika između prethodne knjigovodstvene vrijednosti i fer vrijednosti priznaje se u početnoj zadržanoj dobiti (ili, ako je prikladno, drugoj komponenti vlasničkog kapitala) u izvještajnom razdoblju koje uključuje datum prve primjene.

7.2.13 Ako je subjekt derivatnu obvezu koja je povezana s i mora biti namirena isporukom vlasničkog instrumenta bez kotirane cijene na aktivnom tržištu za jednaki instrument (odnosno ulazni podaci prve razine) prethodno obračunavao po trošku nabave u skladu s MRS-om 39, dužan je tu derivatnu obvezu mjeriti po fer vrijednosti na datum prve primjene. Razlika između prethodne knjigovodstvene vrijednosti i fer vrijednosti priznaje se u početnoj zadržanoj dobiti u izvještajnom razdoblju koje uključuje datum prve primjene.

7.2.14 Subjekt na datum prve primjene određuje dovodi li postupak iz točke 5.7.7 do stvaranja ili povećanja računovodstvene neusklađenosti u računu dobiti i gubitka na temelju činjenica i okolnosti koje postoje na datum prve primjene. Ovaj se standard primjenjuje retroaktivno, na temelju tog određenja.

7.2.15 Bez obzira na zahtjev iz točke 7.2.1., subjekt koji primijeni odredbe o klasificiranju i mjerenju iz ovog standarda (što uključuje odredbe o mjerenju financijske imovine po amortiziranom trošku i o umanjenju vrijednosti u odjeljku 5.4. i odjeljku 5.5.), dužan je osigurati objavljivanja iz točaka od 42.L do 42.O MSFI-ja 7, ali ne mora prepraviti prethodna razdoblja. Subjekt može prepraviti prethodna razdoblja isključivo ako je to moguće bez upotrebe novijih saznanja. Ako ne prepravi prethodna razdoblja, subjekt razliku između prethodne knjigovodstvene vrijednosti i knjigovodstvene vrijednosti na početku godišnjeg izvještajnog razdoblja koje uključuje datum prve primjene priznaje u početnoj zadržanoj dobiti (ili, ako je prikladno, drugoj komponenti vlasničkog kapitala) u godišnjem izvještajnom razdoblju koje uključuje datum prve primjene. Međutim, ako subjekt prepravi prethodna razdoblja, prepravljeni financijski izvještaji moraju odražavati sve zahtjeve iz ovog standarda. Ako pristup koji subjekt odabere za primjenu MSFI-ja 9 dovede do više od jednog datuma prve primjene različitih zahtjeva, ova se točka primjenjuje na svaki datum prve primjene (vidjeti točku 7.2.2.). To može biti u slučaju kada, na primjer, subjekt odluči ranije primijeniti samo odredbe o prezentiranju dobiti i gubitaka po financijskim obvezama koje su određene po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u skladu s točkom 7.1.2. prije nego što primijeni ostale odredbe iz ovog standarda.

7.2.16 Ako subjekt izrađuje financijske izvještaje za razdoblja tijekom godine u skladu s MRS-om 34 *Financijsko izvještavanje za razdoblja tijekom godine*, nije dužan primijeniti odredbe iz ovog standarda na razdoblja tijekom godine prije datuma prve primjene ako to nije izvedivo (kako je utvrđeno u MRS-u 8).

Umanjenje vrijednosti (odjeljak 5.5.)

7.2.17 Odredbe o umanjenju vrijednosti imovine iz odjeljka 5.5. subjekt primjenjuje retroaktivno u skladu s MRS-om 8, točkom 7.2.15. i točkama od 7.2.18. do 7.2.20.

7.2.18 Subjekt se na datum prve primjene koristi razumnim i utemeljenim podacima dostupnima bez nepotrebnih troškova i napora kako bi odredio kreditni rizik na datum početnog priznavanja financijskog instrumenta (ili za obveze na temelju zajma i ugovore o financijskom jamstvu na datum na koji subjekt kao stranka prihvati neopozivu obvezu u skladu s točkom 5.5.6.) i usporedio ga s kreditnim rizikom na datum prve primjene ovog standarda.

7.2.19 Pri određivanju mogućeg znatnog povećanja kreditnog rizika nakon početnog priznavanja, subjekt može primijeniti sljedeće:

(a) odredbe iz točke 5.5.10. te iz točaka od B.5.5.22. do B.5.5.24. i

(b) oborivu pretpostavku iz točke 5.5.11. za ugovorna plaćanja čije je dospijeće prekoračeno za više od 30 dana ako subjekt primjenjuje odredbe o umanjenju vrijednosti imovine tako što za te financijske instrumente na temelju podataka o prekoračenju dospijeća utvrđuje znatna povećanja kreditnog rizika nakon početnog priznavanja.

7.2.20 Ako bi na datum prve primjene određivanje mogućeg znatnog povećanja kreditnog rizika nakon početnog priznavanja zahtijevalo neopravdane troškove ili napore, subjekt na svaki datum izvještavanja sve do prestanka priznavanja tog financijskog instrumenta (osim ako je riječ o financijskom instrumentu niskog kreditnog rizika na datum izvještavanja, u kojem se slučaju primjenjuje točka 7.2.19. podtočka (a)) priznaje rezervacije za umanjenje vrijednosti u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tijekom vijeka trajanja.

Prijelazne odredbe o računovodstvu zaštite od rizika (poglavlje 6.)

7.2.21 Pri prvoj primjeni ovog standarda subjekt kao svoju računovodstvenu politiku može nastaviti primjenjivati odredbe o računovodstvu zaštite od rizika iz MRS-a 39 umjesto odredaba iz poglavlja 6. ovog standarda. Subjekt tu politiku primjenjuje na sve svoje odnose zaštite rizika. Subjekt koji odabere tu politiku dužan je primjenjivati i MOTFI 16 *Zaštita neto ulaganja u inozemno poslovanje* bez izmjena kojima se to tumačenje usklađuje s odredbama iz poglavlja 6. ovog standarda.

7.2.22 Osim kako je predviđeno u točki 7.2.26., subjekt retroaktivno primjenjuje odredbe o računovodstvu zaštite od rizika iz ovog standarda.

7.2.23 Za primjenu računovodstva zaštite od rizika od datuma prve primjene odredaba o računovodstvu zaštite od rizika iz ovog standarda sva mjerila prihvatljivosti moraju biti ispunjena do tog datuma.

7.2.24 Odnos zaštite od rizika koji ispunjava uvjete za primjenu računovodstva zaštite od rizika u skladu s MRS-om 39 i uvjete za primjenu računovodstva zaštite od rizika u skladu s mjerilima iz ovog standarda (vidjeti točku 6.4.1.), nakon uzimanja u obzir svih ponovnih uravnoteženja odnosa zaštite od rizika pri prelasku (vidjeti točku 7.2.25. podtočku (b)), smatra se neprekinutim odnosom zaštite od rizika.

7.2.25 Pri početnoj primjeni odredaba o računovodstvu zaštite od rizika iz ovog standarda subjekt:

(a) može započeti s primjenom tih odredaba od trenutka kada prestane primjenjivati odredbe o računovodstvu zaštite od rizika iz MRS-a 39 i

(b) uzima u obzir omjer zaštite u skladu s MRS-om 39 kao ishodište za ponovno uravnoteženje omjera zaštite neprekinutog odnosa zaštite od rizika, ako je primjenjivo. Dobit ili gubitak od takvoga ponovnog uravnoteženja priznaje se u računu dobiti i gubitka.

7.2.26 Kao iznimka od buduće primjene odredaba o računovodstvu zaštite od rizika iz ovog standarda, subjekt:

(a) retroaktivno primjenjuje računovodstvo zaštite od rizika na vremensku vrijednost opcija u skladu s točkom 6.5.15. ako je, u skladu s MRS-om 39, samo promjena unutarnje vrijednosti opcije određena kao instrument zaštite u odnosu zaštite od rizika. Retroaktivna se primjena primjenjuje samo na odnose zaštite od rizika koji su postojali na početku najranijeg usporednog razdoblja ili na one koji su nakon toga određeni;

(b) može retroaktivno primijeniti računovodstvo zaštite od rizika na terminski element terminskih ugovora u skladu s točkom 6.5.16. ako je, u skladu s MRS-om 39, samo promjena *spot* elementa terminskog ugovora bila određena kao instrument zaštite u odnosu zaštite od rizika. Retroaktivna se primjena primjenjuje samo na odnose zaštite od rizika koji su postojali na početku najranijeg usporednog razdoblja ili na one koji su nakon toga određeni. Nadalje, ako subjekt odabere retroaktivnu primjenu ovog računovodstva, ono se primjenjuje na sve odnose zaštite od rizika koji ispunjavaju uvjete za takav odabir (odnosno, pri prelasku takav odabir nije moguć za pojedinačne odnose zaštite od rizika). Moguća je retrospektivna primjena računovodstva na raspon devizne osnovice (vidjeti točku 6.5.16.) za odnose zaštite od rizika koji su postojali na početku najranijeg usporednog razdoblja ili na one koji su nakon toga određeni;

(c) retroaktivno primjenjuje odredbu iz točke 6.5.6. o tome da prestanak valjanosti ili raskid instrumenta zaštite nije nastupio:

i. ako su sudionici u instrumentu zaštite, zbog postojećih zakona ili propisa ili uvođenja novih zakona ili propisa, sporazumni da svoju izvornu drugu stranu zamijene jednom ili više klirinških drugih strana, čime potonje postaju nove druge strane za sve sudionike i

ii. ako su druge moguće izmjene instrumenta zaštite ograničene na one koje su nužne kako bi se provela zamjena druge strane.

Subjekti koji su ranije primijenili MSFI 9 (2009.), MSFI 9 (2010.) ili MSFI 9 (2013.)

7.2.27 Subjekt je dužan primijeniti prijelazne odredbe iz točaka od 7.2.1. do 7.2.26. na odgovarajući datum prve primjene. Subjekt prijelazne odredbe iz točaka od 7.2.3. do 7.2.14. te točaka od 7.2.17. do 7.2.26. primjenjuje samo jedanput (odnosno ako subjekt za primjenu MSFI-ja 9 odabere pristup koji uključuje više od jednog datuma prve primjene, ni jednu od tih odredaba ne smije ponovno primijeniti ako ih je već primijenio na neki raniji datum) (vidjeti i točke 7.2.2. i 7.3.2.).

7.2.28 Subjekt koji je primjenjivao MSFI 9 (2009.), MSFI 9 (2010.) ili MSFI 9 (2013.) i koji naknadno primjenjuje ovaj standard:

(a) poništava svoje prethodno određivanje da se financijska obveza mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ako je takvo određivanje prethodno bilo u skladu s uvjetom iz točke 4.1.5, ali ako slijedom primjene ovog standarda više ne ispunjava taj uvjet;

(b) može odrediti da se financijska obveza mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ako takvo određivanje prethodno nije bilo u skladu s uvjetom iz točke 4.1.5, ali ako slijedom primjene ovog standarda sada ispunjava taj uvjet;

(c) poništava svoje ranije određivanje da se financijska obveza mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ako je takvo određivanje prethodno bilo u skladu s uvjetom iz točke 4.2.2.podtočke (a), ali ako slijedom primjene ovog standarda više ne ispunjava taj uvjet i

(d) može odrediti da se financijska obveza mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ako takvo određivanje prethodno nije bilo u skladu s uvjetom iz točke 4.2.2. podtočke (a), ali ako slijedom primjene ovog standarda sada ispunjava taj uvjet.

Takvo se određivanje i poništavanje određivanja temelje na činjenicama i okolnostima koje postoje na datum prve primjene ovog standarda. Ta se klasifikacija primjenjuje retroaktivno.

7.3 OPOZIV MOTFI-JA 9, MSFI-JA 9 (2009.), MSFI-JA 9 (2010.) I MSFI-JA 9 (2013.)

7.3.1 Ovim se standardom zamjenjuje MOTFI 9 *Ponovna procjena ugrađenih derivata*. Odredbe dodane u MSFI 9 u listopadu 2010. sadržavaju odredbe koje su prije bile sadržane u točkama 5. i 7. MOTFI-ja 9. Slijedom toga, izmijenjen je MSFI 1 *Prva primjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja* tako da sadržava ranije odredbe iz točke 8. MOTFI-ja 9.

7.3.2 Ovim se standardom zamjenjuju MSFI 9 (2009.), MSFI 9 (2010.) i MSFI 9 (2013.). Međutim, za godišnja razdoblja koja započinju prije 1. siječnja 2018. subjekt može umjesto ovog standarda odabrati primjenu ranijih verzija MSFI-ja 9 isključivo ako je njegov datum prve primjene prije 1. veljače 2015.

Dodatak A

Definicije pojmova

Ovaj je dodatak sastavni dio standarda.

Očekivani kreditni gubici u dvanaestomjesečnom razdoblju — Dio **očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja** koji predstavlja **očekivane kreditne gubitke** koji su posljedica neispunjenja obveza povezanih s financijskim instrumentom i koji su mogući u razdoblju od 12 mjeseci nakon datuma izvještavanja.

Amortizirani trošak financijske imovine ili financijske obveze — Iznos po kojemu se financijska imovina ili financijska obveza mjeri pri početnom priznavanju, umanjen za otplatu glavnice, uvećan ili umanjen za kumulativnu amortizaciju, primjenom **metode efektivne kamatne stope,** svih razlika između početnog iznosa i iznosa pri dospijeću te, u slučaju financijske imovine, usklađen za sve **rezervacije za umanjenje vrijednosti**.

Ugovorna imovina — Prava koja se na temelju MSFI-ja 15 *Prihodi na temelju ugovora s kupcima* obračunavaju u skladu s ovim standardom radi priznavanja i mjerenja dobiti ili gubitaka od umanjenja vrijednosti.

Financijska imovina umanjena za kreditne gubitke — Vrijednost financijske imovine umanjuje se za kreditne gubitke kao posljedica jednog ili više događaja koji štetno utječu na procijenjene buduće novčane tokove od te financijske imovine. Dokazi umanjenja financijske imovine za kreditne gubitke uključuju važne podatke o sljedećim događajima:

(a) znatne financijske poteškoće izdavatelja ili dužnika;

(b) povreda ugovora, primjerice neispunjenje obveza ili prekoračenje dospijeća;

(c) davanje koncesije ili koncesija od zajmodavca ili zajmodavaca u korist zajmoprimca iz ekonomskih ili pravnih razloga povezanih s financijskim poteškoćama zajmoprimca, što zajmodavac u protivnome ne bi razmatrao;

(d) vjerojatnost da će zajmoprimac pokrenuti stečajni postupak ili drugi oblik financijske reorganizacije;

(e) nestanak aktivnog tržišta za odnosnu financijsku imovinu uslijed financijskih poteškoća; ili

(f) kupovina ili izdavanje financijske imovine s velikim diskontom koji odražava nastale **kreditne gubitke**.

Možda neće uvijek biti moguće odrediti jedan zasebni događaj; umanjenje financijske imovine za kreditne gubitke često može biti posljedica skupnog učinka nekoliko događaja.

Kreditni gubitak

Razlika između svih ugovornih novčanih tokova koji se duguju subjektu u skladu s ugovorom i svih novčanih tokova čiji primitak subjekt očekuje (odnosno svi novčani manjkovi), diskontirani po izvornoj **efektivnoj kamatnoj stopi** (ili **efektivnoj kamatnoj stopi usklađenoj za kreditni rizik** za **kupljenu ili stvorenu financijsku imovinu umanjenu za kreditne gubitke**). Subjekt procjenjuje novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uvjete financijskog instrumenta (na primjer prijevremeno plaćanje, produljenje, opciju kupnje i slične opcije) tijekom očekivanog vijeka trajanja odnosnog financijskog instrumenta. Novčani tokovi koji se razmatraju uključuju novčane tokove od prodaje osiguranja plaćanja u posjedu ili drugih kreditnih poboljšanja koja su sastavni dio ugovornih uvjeta. Pretpostavlja se da je očekivani vijek trajanja financijskog instrumenta moguće pouzdano procijeniti. Međutim, u rijetkim slučajevima u kojima nije moguće pouzdano procijeniti očekivani vijek trajanja financijskog instrumenta, subjekt je dužan primjenjivati preostale ugovorne uvjete financijskog instrumenta.

Efektivna kamatna stopa usklađena za kreditni rizik

Stopa kojom se točno diskontiraju procijenjena buduća plaćanja u novcu ili primitak novca tijekom očekivanog vijeka trajanja financijske imovine **na amortizirani trošak financijske imovine** koja je **kupljena ili stvorena financijska imovina umanjena za kreditne gubitke.** Pri izračunu efektivne kamatne stope usklađene za kreditni rizik subjekt procjenjuje novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uvjete financijske imovine (na primjer, prijevremeno plaćanje, produljenje, opciju kupnje i slične opcije) i **očekivane kreditne gubitke**. U izračun se uključuju sve naknade i iznosi plaćeni ili primljeni između ugovornih stranaka koji su sastavni dio efektivne kamatne stope (vidjeti točke od B.5.4.1. do B.5.4.3.), **transakcijski troškovi** te sve ostale premije ili diskonti. Pretpostavlja se da je novčane tokove i očekivani vijek trajanja skupine sličnih financijskih instrumenata moguće pouzdano procijeniti. Međutim, u rijetkim slučajevima u kojima nije moguće pouzdano procijeniti novčane tokove ili preostali vijek trajanja financijskog instrumenta (ili skupine financijskih instrumenata), subjekt je dužan primijeniti ugovorne novčane tokove tijekom čitavog ugovornog trajanja financijskog instrumenta (ili skupine financijskih instrumenata).

Prestanak priznavanja

Brisanje prethodno priznate financijske imovine ili financijske obveze iz izvještaja o financijskom položaju subjekta.

Derivatni instrument

Financijski instrument ili drugi ugovor koji ulazi u područje primjene ovog standarda sa svim trima obilježjima navedenima u nastavku:

(a) njegova se vrijednost mijenja ovisno o promjeni određene kamatne stope, cijene financijskog instrumenta, cijene robe, deviznog tečaja, indeksa cijena ili stopa, kreditnog rejtinga ili kreditnog indeksa, ili drugih varijabli, pod uvjetom da u slučaju nefinancijske varijable ta varijabla nije specifična za određenu stranku ugovora (ponekad se naziva „osnovna varijabla”);

(b) ne zahtijeva početno neto ulaganje ili početno neto ulaganje koje je manje od onoga koje bi se zahtijevalo za druge vrste ugovora od kojih bi se očekivalo da na sličan način odražavaju promjene tržišnih čimbenika;

(c) podmiruje se na budući datum.

Dividende

Raspodjele dobiti vlasnicima vlasničkih instrumenata razmjerno njihovim udjelima u pojedinim kategorijama kapitala.

Metoda efektivne kamatne stope

Metoda izračuna **amortiziranog troška financijske imovine ili financijske obveze** te raspoređivanja i priznavanja prihoda od kamata ili troškova kamata u računu dobiti i gubitka tijekom određenog razdoblja.

Efektivna kamatna stopa

Stopa kojom se točno diskontiraju procijenjena buduća plaćanja u novcu ili primitak novca tijekom očekivanog vijeka trajanja financijske imovine ili financijske obveze na **bruto knjigovodstvenu vrijednost financijske imovine** ili na **amortizirani trošak financijske obveze**. Pri izračunu efektivne kamatne stope subjekt procjenjuje očekivane novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uvjete financijskog instrumenta (na primjer prijevremeno plaćanje, produljenje, opciju kupnje i slične opcije), no ne uzima u obzir **očekivane kreditne gubitke**. U izračun se uključuju sve naknade i iznosi plaćeni ili primljeni između ugovornih stranaka koji su sastavni dio efektivne kamatne stope (vidjeti točke od B.5.4.1. do B.5.4.3.), **transakcijski troškovi** te sve ostale premije ili diskonti. Pretpostavlja se da je novčane tokove i očekivani vijek trajanja skupine sličnih financijskih instrumenata moguće pouzdano procijeniti. Međutim, u rijetkim slučajevima u kojima nije moguće pouzdano procijeniti novčane tokove ili očekivani vijek trajanja financijskog instrumenta (ili skupine financijskih instrumenata), subjekt je dužan primijeniti ugovorne novčane tokove tijekom čitavog ugovornog trajanja financijskog instrumenta (ili skupine financijskih instrumenata).

Očekivani kreditni gubici

Ponderirani prosjek **kreditnih gubitaka** s odnosnim rizicima neispunjenja obveza kao ponderima.

Ugovor o financijskom jamstvu

Ugovor kojim se izdavatelju nalaže izvršenje određenih plaćanja kako bi imatelju nadoknadio gubitak nastao zbog toga što određeni dužnik nije pravovremeno izvršio plaćanje u skladu s izvornim ili izmijenjenim uvjetima dužničkog instrumenta.

Financijska obveza određena po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka

Financijska obveza koja ispunjava jedan od sljedećih uvjeta:

(a) odgovara definiciji stavke **koja se drži radi trgovanja**;

(b) subjekt ju je pri početnom priznavanju odredio po fer vrijednost kroz račun dobiti i gubitka u skladu s točkama 4.2.2 ili 4.3.5;

(c) pri početnom je priznavanju ili naknadno određena po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u skladu s točkom 6.7.1.

Čvrsta obveza

Obvezujući ugovor o razmjeni određene količine resursa po određenoj cijeni na određeni budući datum ili datume.

Predviđena transakcija

Neobvezujuća, ali očekivana buduća transakcija.

Bruto knjigovodstvena vrijednost financijske imovine

Amortizirani trošak financijske imovine prije usklađivanja za **rezervacije za umanjenje vrijednosti**.

Omjer zaštite

Odnos između količine instrumenta zaštite od rizika i količine zaštićene stavke u smislu njihova relativnog ponderiranja.

Stavka koja se drži radi trgovanja

Financijska imovina ili financijska obveza za koju vrijedi sljedeće:

(a) stečena je ili nastala uglavnom radi prodaje ili ponovne kupnje u kratkom roku;

(b) pri početnom priznavanju dio je portfelja utvrđenih financijskih instrumenata kojima se upravlja zajedno i za koje postoji dokaz o nedavnom stvarnom kratkoročnom ostvarenju dobiti ili

(c) riječ je o **derivatnom instrumentu** (osim derivatnog instrumenta koji je ugovor o financijskom jamstvu ili određeni i stvarni instrument zaštite od rizika).

Dobit ili gubitak od umanjenja vrijednosti

Dobit ili gubitak koji se priznaju u računu dobiti i gubitka u skladu s točkom 5.5.8 i nastaju primjenom odredaba o umanjenju vrijednosti iz odjeljka 5.5.

Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja

Očekivani kreditni gubici koji su posljedica svih mogućih događaja neispunjenja obveza tijekom očekivanog vijeka trajanja financijskog instrumenta.

Rezervacije za umanjenje vrijednosti Rezervacije za **očekivane kreditne gubitke** po financijskoj imovini koja se mjeri u skladu s točkom 4.1.2, potraživanjima na temelju najma, **ugovornoj imovini**, akumuliranom iznosu umanjenja vrijednosti financijske imovine koja se mjeri u skladu s točkom 4.1.2.A, rezerviranju za očekivane kreditne gubitke po obvezama na temelju zajma te po **ugovorima o financijskom jamstvu**.

Dobit ili gubitak od izmjene uvjeta Iznos koji nastaje usklađivanjem **bruto knjigovodstvene vrijednosti financijske imovine** kako bi se prikazali ponovno dogovoreni ili izmijenjeni ugovorni novčani tokovi. Bruto knjigovodstvenu vrijednost financijske imovine subjekt ponovno obračunava kao sadašnju vrijednost procijenjenih budućih plaćanja u novcu ili primitaka novca tijekom očekivanog vijeka trajanja ponovno dogovorene ili izmijenjene financijske imovine, diskontiranih po izvornoj **efektivnoj kamatnoj stopi** financijske imovine (ili po izvornoj **efe ktivnoj kamatnoj stopi usklađenoj za kreditni rizik** u slučaju **kupljene ili stvorene financijske imovine umanjene za kreditne gubitke**) ili prema potrebi po ispravljenoj **efektivnoj kamatnoj stopi** koja se izračunava u skladu s točkom 6.5.10. Pri procjeni očekivanih novčanih tokova financijske imovine subjekt uzima u obzir sve ugovorne uvjete financijske imovine (na primjer prijevremeno plaćanje, opciju kupnje i slične opcije), no ne uzima u obzir **očekivane kreditne gubitke**, osim ako je riječ o financijskoj imovini koja je **kupljena ili stvorena financijska imovina umanjena za kreditne gubitke**, u kojem slučaju subjekt uzima u obzir i početne očekivane kreditne gubitke uzete u obzir pri obračunu izvorne **efektivne kamatne stope usklađene za kreditni rizik**.

Prekoračenje dospijeća Dospijeće financijske imovine prekoračeno je ako druga strana nije izvršila plaćanja u ugovornom roku.

Kupljena ili stvorena financijska imovina umanjena za kreditne gubitke Kupljena ili stvorena financijska imovina čija je vrijednost pri početnom priznavanju **umanjena za kreditne gubitke**.

Datum reklasifikacije Prvi dan prvog izvještajnog razdoblja nakon promjene poslovnog modela zbog koje subjekt reklasificira financijsku imovinu.

Redovna kupnja ili prodaja Kupnja ili prodaja financijske imovine na temelju ugovora čiji uvjeti nalažu isporuku imovine u roku koji je općenito utvrđen pravilima ili dogovorima na odnosnom tržištu.

Transakcijski troškovi Inkrementalni troškovi koje je moguće izravno pripisati nabavi, izdavanju ili otuđenju financijske imovine ili financijske obveze (vidjeti točku B.5.4.8.). Inkrementalni trošak je trošak koji ne bi nastao da subjekt nije nabavio, izdao ili otuđio financijski instrument.

Sljedeći su pojmovi utvrđeni u točki 11. MRS-a 32, Dodatku A MSFI-ju 7, Dodatku A MSFI-ju 13 ili Dodatku A MSFI-ju 15 te se u ovome standardu upotrebljavaju u skladu sa značenjem iz MRS-a 32, MSFI-ja 7, MSFI-ja 13 ili MSFI-ja 15:

(a) kreditni rizik ([1]);

(b) vlasnički instrument;

(c) fer vrijednost;

(d) financijska imovina;

(e) financijski instrument;

(f) financijska obveza;

(g) cijena transakcije.

([1]) Ovaj se pojam (kako je utvrđen u MSFI-ju 7) rabi u o**dredbama o** prezentiranj**u** učinaka promjena kreditnog rizika na obveze određene po fer vrijednosti **kroz** račun dobiti i gubitka (vidjeti točku 5.7.7.);

Dodatak B

Vodič za primjenu

Ovaj je Dodatak sastavni dio standarda.

PODRUČJE PRIMJENE (POGLAVLJE 2.)

B.2.1. Nekim se ugovorima nalaže plaćanje na temelju klimatskih, geoloških i drugih fizičkih varijabli (ugovori koji se temelje na klimatskim varijablama ponekad se nazivaju „vremenskim derivatnim instrumentima"). Ako ti ugovori ne ulaze u područje primjene MSFI-ja 4, na njih se primjenjuje ovaj standard.

B.2.2. Ovim se standardom ne mijenjaju odredbe o planovima primanja zaposlenih u skladu s MRS-om 26 *Računovodstvo i izvještavanje o mirovinskim planovima* te o ugovorima o licencijskim pravima koji se temelje na obujmu prodaje ili prihodima od pružanja usluga, koji se obračunavaju u skladu s MSFI-jem 15 *Prihodi na temelju ugovora s kupcima*.

B.2.3. Ponekad subjekt vrši takozvano „strateško ulaganje" u vlasničke instrumente koje je izdao drugi subjekt s namjerom uspostave ili održavanja dugotrajnog poslovnog odnosa sa subjektom koji je predmet ulaganja. Subjekt koji je ulagatelj ili pothvatnik u zajedničkom pothvatu upotrebljava MRS 28 kako bi utvrdio primjenjuje li se računovodstvena metoda udjela na takvo ulaganje.

B.2.4. Ovaj se standard primjenjuje na financijsku imovinu i financijske obveze osiguravatelja, osim prava i obveza koji su isključeni u skladu s točkom 2.1. podtočkom (e) jer proizlaze iz ugovora na koje se primjenjuje MSFI 4 *Ugovori o osiguranju*.

B.2.5. Ugovori o financijskom jamstvu mogu imati različite pravne oblike, kao što su jamstvo, neke vrste akreditiva, ugovor u slučaju neispunjenja kreditnih obveza ili ugovor o osiguranju. Računovodstveno postupanje s tim ugovorima ne ovisi o njihovu pravnom obliku. Slijede primjeri primjerenog postupanja (vidjeti točku 2.1. podtočku (e)):

(a) Iako ugovor o financijskom jamstvu odgovara definiciji ugovora o osiguranju iz MSFI-ja 4, izdavatelj primjenjuje ovaj standard ako je rizik koji se prenosi znatan. Međutim, ako je izdavatelj prethodno izričito izjavio da takve ugovore smatra ugovorima o osiguranju i da je primijenio obračunavanje koje se primjenjuje na ugovore o osiguranju, izdavatelj može odlučiti primjenjivati ovaj standard ili MSFI 4 na takve ugovore o financijskom jamstvu. Ako se primjenjuje ovaj standard, točkom 5.1.1. zahtijeva se od izdavatelja da na početku prizna ugovor o financijskom jamstvu po fer vrijednosti. Ako je ugovor o financijskom jamstvu izdan nepovezanoj stranki u okviru samostalnog nepristranog posla, njegova će fer vrijednost na početku vjerojatno biti jednaka primljenoj premiji, osim ako postoje dokazi koji upućuju na suprotno. Osim ako je ugovor o financijskom jamstvu određen na početku po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ili osim ako se primjenjuju točke od 3.2.15. do 3.2.23. i od B.3.2.12. do B.3.2.17. (ako prijenos financijske imovine ne ispunjava uvjete za prestanak priznavanja ili ako se primjenjuje pristup daljnjeg sudjelovanja), izdavatelj taj ugovor naknadno mjeri u visini višeg od sljedeća dva iznosa:

i. iznos utvrđen u skladu s odjeljkom 5.5. i

ii. početno priznati iznos umanjen, ako je to primjereno, za kumulativnu dobit priznatu u skladu s načelima MSFI-ja 15 (vidjeti točku 4.2.1. podtočku (c)).

(b) Određena jamstva povezana sa zajmom ne zahtijevaju kao preduvjet za plaćanje da imatelj bude izložen ili da pretrpi gubitak uslijed dužnikova neizvršenja plaćanja za zajamčenu imovinu po dospijeću. Primjer je takvog jamstva jamstvo koje zahtijeva plaćanje uslijed nastanka promjena određenog kreditnog rejtinga ili kreditnog indeksa. Takva jamstva nisu ugovori o financijskom jamstvu, kako je utvrđeno u ovome standardu, niti su ugovori o osiguranju, kako je utvrđeno u MSFI-ju 4. Takva su jamstva derivatni instrumenti i izdavatelj na njih primjenjuje ovaj standard.

(c) Ako je ugovor o financijskom jamstvu izdan u vezi s prodajom robe, izdavatelj primjenjuje MSFI 15 pri određivanju slučajeva u kojima priznaje prihod od jamstva i prodaje robe.

B.2.6. Tvrdnje da izdavatelj smatra ugovore ugovorima o osiguranju mogu se obično naći u korespondenciji izdavatelja s klijentima i regulatornim tijelima, ugovorima, poslovnoj evidenciji i financijskim izvještajima. Nadalje, na ugovore o osiguranju često se primjenjuju računovodstveni zahtjevi koji se razlikuju od zahtjeva koji se primjenjuju na druge vrste transakcija, kao što su ugovori koje izdaju banke ili trgovačka društva. U tim slučajevima financijski izvještaji izdavatelja obično sadržavaju izjavu da je izdavatelj primijenio te računovodstvene zahtjeve.

PRIZNAVANJE I PRESTANAK PRIZNAVANJA (POGLAVLJE 3.)

Početno priznavanje (odjeljak 3.1.)

B.3.1.1. Na temelju načela iz točke 3.1.1. subjekt u svojem izvještaju o financijskom položaju sva svoja ugovorna prava i obveze u vezi s derivatnim instrumentima priznaje kao imovinu odnosno kao obveze, osim u vezi s derivatnim instrumentima koji onemogućuju da se prijenos financijske imovine obračunava kao imovina koja se drži radi prodaje (vidjeti točku B.3.2.14.). Ako prijenos financijske imovine ne ispunjava zahtjeve za prestanak priznavanja, prenositelj ne priznaje prenesenu imovinu kao vlastitu imovinu (vidjeti točku B.3.2.15.).

B.3.1.2. Slijede primjeri primjene načela iz točke 3.1.1.:

(a) Bezuvjetna potraživanja i obveze priznaju se kao imovina ili obveze kad subjekt postane ugovorna stranka i posljedično stekne zakonsko pravo na primitak novca ili zakonsku obvezu isplate novca.

(b) Imovina koja će se steći i obveze koje će se preuzeti kao posljedica čvrste obveze kupnje ili prodaje robe ili usluga obično se ne priznaju dok barem jedna od stranaka ne ispuni ugovor. Na primjer, subjekt koji primi čvrstu narudžbu obično ne priznaje imovinu (a subjekt koji naručuje ne priznaje obvezu) u vrijeme nastanka ugovorne obveze, već odgađa priznavanje do otpreme ili isporuke naručene robe ili izvršenja naručenih usluga. Ako čvrsta obveza kupnje ili prodaje nefinancijske imovine ulazi u područje primjene ovog standarda u skladu s točkama od 2.4. do 2.7., njezina se fer vrijednost priznaje kao imovina ili obveza na datum nastanka ugovorne obveze (vidjeti točku B.4.1.30. podtočku (c)). Nadalje, ako se prethodno nepriznata čvrsta obveza odredi kao stavka zaštićena od rizika u okviru zaštite fer vrijednosti od rizika, svaka se promjena neto fer vrijednosti povezana s rizikom za koji se pruža zaštita priznaje kao imovina ili obveza nakon uvođenja zaštite od rizika (vidjeti točku 6.5.8. podtočku (b) i točku 6.5.9.).

(c) Terminski ugovor koji ulazi u područje primjene ovog standarda (vidjeti točku 2.1.) priznaje se kao imovina ili obveza na datum nastanka ugovorne obveze, a ne na datum podmirenja. Kad subjekt postane stranka terminskog ugovora, fer vrijednosti prava i obveze često su jednake te je neto fer vrijednost terminskog ugovora jednaka nuli. Ako neto fer vrijednost prava i obveze nije jednaka nuli, ugovor se priznaje kao imovina ili obveza.

(d) Ugovori o opciji koji ulaze u područje primjene ovog standarda (vidjeti točku 2.1.) priznaju se kao imovina ili obveze kad imatelj ili izdavatelj postane ugovorna stranka.

(e) Planirane buduće transakcije, bez obzira na njihovu vjerojatnost, nisu imovina i obveze jer subjekt još nije postao ugovorna stranka.

Redovna kupnja ili prodaja financijske imovine

B.3.1.3. Redovna kupnja ili prodaja financijske imovine priznaje se obračunavanjem na datum trgovanja ili datum podmirenja, kako je opisano u točkama B.3.1.5. i B.3.1.6. Subjekt istu metodu primjenjuje dosljedno na sve prodaje i kupnje financijske imovine koja pripada istoj kategoriji u skladu s ovim standardom. U tu svrhu imovina koja se obvezno mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka pripada različitoj kategoriji od imovine za koju je određeno da se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Nadalje, ulaganja u vlasničke instrumente koja se obračunavaju uporabom opcije iz točke 5.7.5. pripadaju zasebnoj kategoriji.

B.3.1.4. Ugovor kojim se nalaže ili dopušta neto podmirenje promjene vrijednosti ugovora nije redovni ugovor. Naprotiv, takav se ugovor obračunava kao derivatni instrument u razdoblju između datuma trgovanja i datuma podmirenja.

B.3.1.5. Datum trgovanja datum je na koji subjekt preuzima obvezu kupnje ili prodaje imovine. Obračun na datum trgovanja odnosi se na (a) priznavanje imovine koju je potrebno primiti i obveze koju je potrebno podmiriti na datum trgovanja te (b) prestanak priznavanja imovine koja je prodana, priznavanje dobiti ili gubitka od otuđenja i priznavanje potraživanja od kupca za plaćanje na datum trgovanja. Općenito, kamate se ne počinju obračunavati za imovinu i povezanu obvezu do datuma podmirenja kada se prenose s njima povezana prava.

B.3.1.6. Datum podmirenja datum je na koji se imovina isporučuje subjektu ili na koji subjekt isporučuje imovinu. Obračun na datum podmirenja odnosi se na (a) priznavanje imovine na datum na koji ju je subjekt primio i (b) prestanak priznavanja imovine i priznavanje dobiti ili gubitka od otuđenja na datum isporuke imovine od strane subjekta. Ako se primjenjuje obračunavanje na datum podmirenja, subjekt obračunava svaku promjenu fer vrijednosti imovine koju mora primiti tijekom razdoblja između datuma trgovanja i datuma podmirenja na isti način na koji obračunava stečenu imovinu. Drugim riječima, promjena se vrijednosti ne priznaje za imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku, nego se priznaje u računu dobiti i gubitka za imovinu koja je klasificirana kao financijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka te se priznaje u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti za financijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 4.1.2.A te za ulaganja u vlasničke instrumente koji se obračunavaju u skladu s točkom 5.7.5.

Prestanak priznavanja financijske imovine (odjeljak 3.2.)

B.3.2.1. U sljedećem grafičkom prikazu objašnjava se kako se ocjenjuje je li potrebno, i u kojoj mjeri, prestati s priznavanjem financijske imovine.

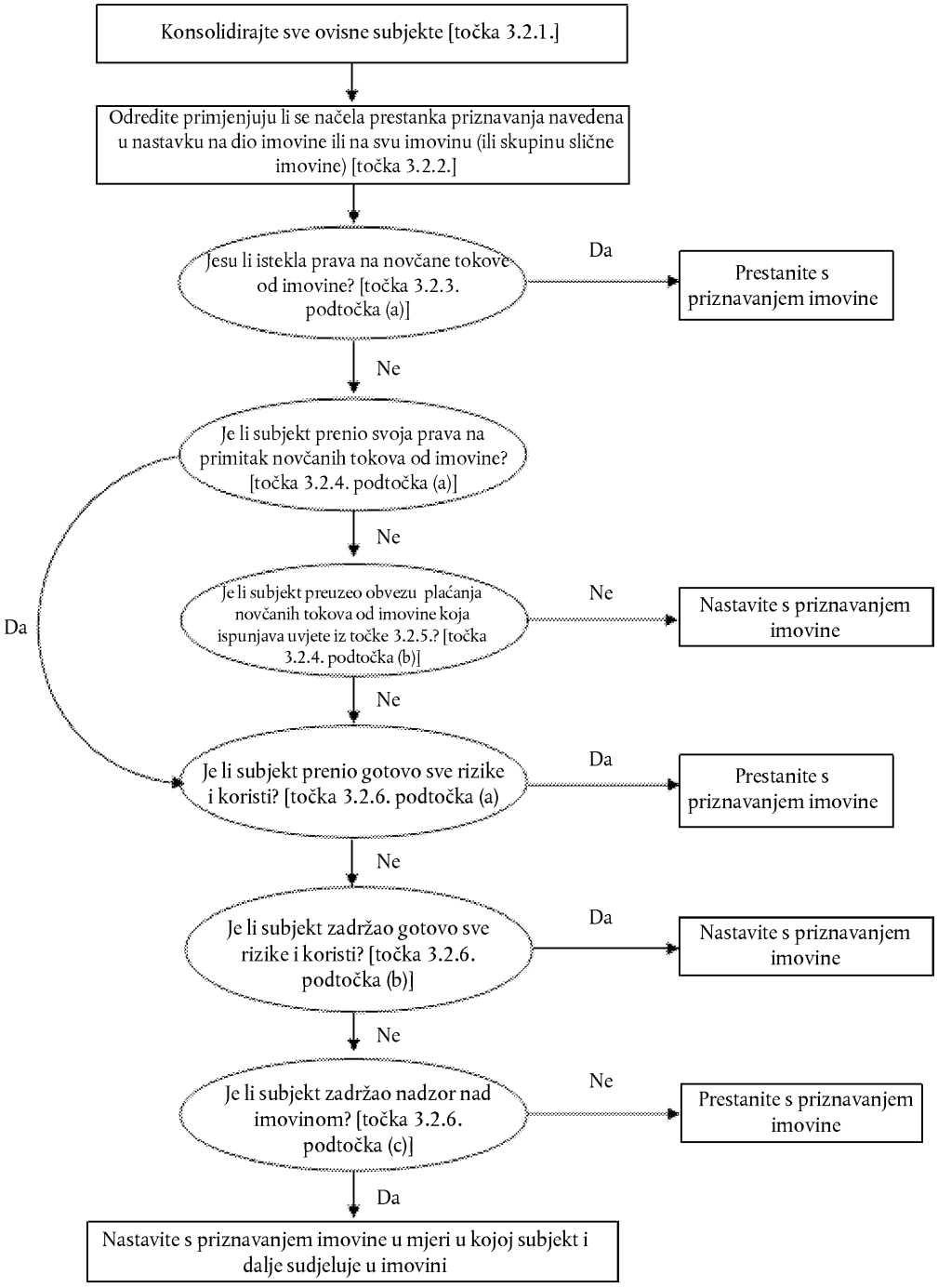

Sporazumi u okviru kojih subjekt zadržava ugovorna prava na primitak novčanih tokova od financijske imovine, ali preuzima ugovornu obvezu plaćanja novčanih tokova jednom primatelju ili više njih (točka 3.2.4. podtočka (b))

B.3.2.2. Stanje opisano u točki 3.2.4. podtočki (b) (kada subjekt zadržava ugovorna prava na primitak novčanih tokova od financijske imovine, ali preuzima ugovornu obvezu plaćanja novčanih tokova jednom primatelju ili više njih) nastaje, primjerice, ako je subjekt fond i izda ulagačima korisničke udjele u osnovnoj financijskoj imovini koju posjeduje te servisira tu financijsku imovinu. U tom slučaju financijska imovina ispunjava uvjete za prestanak priznavanja ako su ispunjeni uvjeti iz točaka 3.2.5. i 3.2.6.

B.3.2.3. Pri primjeni točke 3.2.5. subjekt može biti, na primjer, kreator financijske imovine ili skupina koja uključuje ovisni subjekt koji je stekao financijsku imovinu i prenosi novčane tokove na nepovezane treće ulagatelje.

Ocjena prijenosa rizika i koristi vlasništva (točka 3.2.6)

B.3.2.4. Slijede primjeri u kojima je subjekt prenio gotovo sve rizike i koristi vlasništva:

(a) bezuvjetna prodaja financijske imovine;

(b) prodaja financijske imovine zajedno s opcijom ponovnog otkupa financijske imovine po njezinoj fer vrijednosti u vrijeme otkupa i

(c) prodaja financijske imovine zajedno s opcijom prodaje ili opcijom kupnje koja bi dovela do velikog gubitka u slučaju izvršenja (odnosno opcija čija je cijena izvršenja znatno nepovoljnija od tržišne cijene da je malo vjerojatno da će prije isteka omogućiti ostvarivanje dobiti).

B.3.2.5. Slijede primjeri u kojima je subjekt zadržao gotovo sve rizike i koristi vlasništva:

(a) transakcija prodaje i ponovnog otkupa kod koje je cijena otkupa fiksna cijena ili prodajna cijena uvećana za prihod zajmodavca;

(b) sporazum o pozajmljivanju vrijednosnih papira;

(c) prodaja financijske imovine zajedno sa zamjenom ukupnog prinosa kojom se izloženost tržišnom riziku prenosi natrag na subjekt;

(d) prodaja financijske imovine zajedno s opcijom prodaje ili opcijom kupnje koja bi dovela do velike dobiti u slučaju izvršenja (odnosno opcija čija je cijena izvršenja znatno povoljnija od tržišne cijene da je malo vjerojatno da će prije isteka dovesti do gubitka) i

(e) prodaja kratkoročnih potraživanja u okviru koje subjekt jamči da će primatelju nadoknaditi kreditne gubitke koji će vjerojatno nastati.

B.3.2.6. Ako utvrdi da je s prijenosom prenio gotovo sve rizike i koristi vlasništva nad prenesenom imovinom, subjekt ne priznaje ponovno prenesenu imovinu u budućem razdoblju, osim ako ponovno otkupi prenesenu imovinu u okviru druge transakcije.

Ocjena prijenosa nadzora

B.3.2.7. Subjekt nije zadržao nadzor nad prenesenom imovinom ako primatelj ima stvarnu mogućnost prodaje prenesene imovine. Subjekt je zadržao nadzor nad prenesenom imovinom ako primatelj nema stvarnu mogućnost prodaje prenesene imovine. Primatelj ima stvarnu mogućnost prodaje prenesene imovine ako se njome trguje na aktivnom tržištu jer tako može otkupiti prenesenu imovinu na tržištu ako subjektu treba vratiti imovinu. Na primjer, primatelj može imati stvarnu mogućnost prodaje prenesene imovine ako se na prenesenu imovinu primjenjuje opcija koja subjektu omogućuje njezin otkup, ali primatelj može na tržištu trenutačno dobiti prenesenu imovinu ako se opcija izvrši. Primatelj nema stvarnu mogućnost prodaje prenesene imovine ako subjekt zadrži takvu opciju i primatelj na tržištu ne može trenutačno dobiti prenesenu imovinu ako subjekt izvrši svoju opciju.

B.3.2.8. Primatelj ima stvarnu mogućnost prodaje prenesene imovine samo ako prenesenu imovinu u cijelosti može prodati nepovezanoj trećoj strani i ako tu mogućnost može izvršiti jednostrano i bez uvođenja dodatnih ograničenja na prijenos. Ključno je pitanje što primatelj može učiniti u praksi, a ne koja ugovorna prava ima u pogledu toga što može učiniti s prenesenom imovinom ili koje ugovorne zabrane postoje. Posebno:

(a) ugovorno pravo otuđenja prenesene imovine nema veliki stvarni učinak ako ne postoji tržište za prenesenu imovinu i

(b) mogućnost otuđenja prenesene imovine nema veliki stvarni učinak ako se ne može slobodno izvršiti. Iz tog razloga:

i. mogućnost koju primatelj ima u pogledu otuđenja prenesene imovine ne smije ovisiti o postupanju drugih (odnosno mora biti jednostrana) i

ii. primatelj mora biti u stanju otuđiti prenesenu imovinu bez uvođenja ograničavajućih uvjeta odnosno obveza u vezi s prijenosom (npr. uvjeta o tome kako se imovina u okviru zajma servisira ili opcije koja primatelju daje pravo otkupa imovine).

B.3.2.9. Činjenica da je malo vjerojatno da će primatelj prodati prenesenu imovinu ne znači sama po sebi da je prenositelj zadržao nadzor nad prenesenom imovinom. Međutim, ako opcija prodaje ili jamstvo ne dopuštaju primatelju da proda prenesenu imovinu, prenositelj je zadržao nadzor nad prenesenom imovinom. Na primjer, ako opcija prodaje ili jamstvo imaju dovoljnu vrijednost, ne dopuštaju primatelju da proda prenesenu imovinu jer primatelj u stvarnosti ne bi prodao prenesenu imovinu trećoj strani bez uvođenja slične opcije ili drugih ograničavajućih uvjeta. Umjesto toga, primatelj bi držao prenesenu imovinu kako bi primio plaćanja na temelju jamstva ili opcije prodaje. U tim je okolnostima prenositelj zadržao nadzor nad prenesenom imovinom.

Prijenosi koji ispunjavaju uvjete za prestanak priznavanja

B.3.2.10. Subjekt može zadržati pravo na dio dohotka od kamata od prenesene imovine kao naknadu za servisiranje te imovine. Dio plaćanja kamata kojeg bi se subjekt odrekao pri prestanku valjanosti ili prijenosu ugovora o servisiranju raspoređuje se na imovinu servisiranja ili obvezu servisiranja. Dio dohotka od kamata kojeg se subjekt ne bi odrekao jest potraživanje od trgovanja samo kamatnim stopama. Na primjer, ako se subjekt ne odrekne kamata po prestanku valjanosti ili prijenosu ugovora o servisiranju, čitav kamatni raspon jest potraživanje od trgovanja samo kamatnim stopama. Za primjenu točke 3.2.13. fer vrijednosti imovine servisiranja i potraživanje od trgovanja samo kamatnim stopama upotrebljavaju se za raspoređivanje knjigovodstvene vrijednosti potraživanja na dio imovine koji se prestaje priznavati i dio koji se nastavlja priznavati. Ako naknada za servisiranje nije navedena ili ako se ne očekuje da će ta primljena naknada biti primjerena za nadoknadu izvršenog servisiranja, obveza za ugovornu obvezu servisiranja priznaje se po fer vrijednosti.

B.3.2.11. Pri mjerenju fer vrijednosti dijela koji se i dalje priznaje i dijela koji se prestaje priznavati radi primjene točke 3.2.13., subjekt primjenjuje odredbe o mjerenju fer vrijednosti iz MSFI-ja 13, uz one iz točke 3.2.14.

Prijenosi koji ne ispunjavaju uvjete za prestanak priznavanja

B.3.2.12. U nastavku je objašnjena primjena načela iz točke 3.2.15. Ako jamstvo koje je pružio subjekt za gubitke nastale nepodmirenjem obveza povezanih s prenesenom imovinom sprječava prestanak priznavanja prenesene imovine jer je subjekt zadržao gotovo sve rizike i koristi vlasništva nad prenesenom imovinom, prenesena se imovina i dalje priznaje u cijelosti, a primljena se naknada priznaje kao obveza.

Daljnje sudjelovanje u prenesenoj imovini

B.3.2.13. Slijede primjeri načina na koji subjekt mjeri prenesenu imovinu i povezanu obvezu u skladu s točkom 3.2.16.

Sva imovina

(a) Ako jamstvo koje je subjekt pružio za gubitke nastale nepodmirenjem obveza povezanih s prenesenom imovinom sprječava prestanak priznavanja prenesene imovine u mjeri koja odgovara daljnjem sudjelovanju, prenesena se imovina mjeri na datum prijenosa po nižem od sljedeća dva iznosa: i. knjigovodstvena vrijednost imovine i ii. najveći iznos naknade primljene u okviru prijenosa koji će subjekt možda trebati otplatiti (zajamčeni iznos). Povezana se obveza na početku mjeri po zajamčenom iznosu uvećanom za fer vrijednost jamstva (koja je obično jednaka naknadi primljenoj za jamstvo). Naknadno se početna fer vrijednost jamstva priznaje u računu dobiti i gubitka po izvršenju obveze (u skladu s načelima iz MSFI-ja 15), a knjigovodstvena se vrijednost imovine umanjuje za rezervacije za umanjenje vrijednosti.

Imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku

(b) Ako obveza opcije prodaje koju je izdao subjekt ili pravo opcije kupnje koju posjeduje subjekt sprječava prestanak priznavanja prenesene imovine, a subjekt mjeri prenesenu imovinu po amortiziranom trošku, povezana se obveza mjeri po njezinu trošku nabave (odnosno primljenoj naknadi) usklađenom za amortizaciju razlike između tog troška i bruto knjigovodstvene vrijednosti prenesene imovine na datum isteka opcije. Na primjer, pretpostavimo da je knjigovodstvena vrijednost imovine na datum prijenosa 98 novčanih jedinica, a primljena je naknada u iznosu od 95 novčanih jedinica. Bruto knjigovodstvena vrijednost imovine na datum izvršenja opcije bit će 100 novčanih jedinica Početna knjigovodstvena vrijednost povezane obveze je 95 novčanih jedinica, a razlika između 95 i 100 novčanih jedinica priznaje se u računu dobiti i gubitka uporabom metode efektivne kamatne stope. Ako se opcija izvrši, razlika između knjigovodstvene vrijednosti povezane obveze i cijene izvršenja priznaje se u računu dobiti i gubitka.

Imovina koja se mjeri po fer vrijednosti

(c) Ako pravo opcije kupnje koje je zadržao subjekt sprječava prestanak priznavanja prenesene imovine, a subjekt mjeri prenesenu imovinu po fer vrijednosti, imovina se i dalje mjeri po fer vrijednosti. Povezana obveza mjeri se po i. cijeni izvršenja opcije umanjenoj za vremensku vrijednost opcije ako je cijena izvršenja opcije povoljnija od tržišne cijene ili joj je jednaka ili ii. fer vrijednosti prenesene imovine umanjenoj za vremensku vrijednost opcije ako je cijena izvršenja opcije nepovoljnija od tržišne cijene. Usklađivanjem s mjerenjem povezane obveze osigurava se da je neto knjigovodstvena vrijednost imovine i povezane obveze jednaka fer vrijednosti prava opcije kupnje. Na primjer, ako je fer vrijednost osnovne imovine 80 novčanih jedinica, cijena je izvršenja opcije 95 novčanih jedinica, a vremenska vrijednost opcije 5 novčanih jedinica, knjigovodstvena je vrijednost povezane obveze 75 novčanih jedinica (80 – 5 novčanih jedinica), dok je knjigovodstvena vrijednost prenesene imovine 80 novčanih jedinica (odnosno njezina fer vrijednost).

(d) Ako opcija prodaje koju je izdao subjekt sprječava prestanak priznavanja prenesene imovine, a subjekt mjeri prenesenu imovinu po fer vrijednosti, povezana se obveza mjeri po cijeni izvršenja opcije uvećanoj za vremensku vrijednost opcije. Mjerenje imovine po fer vrijednosti ograničeno je na fer vrijednost ili cijenu izvršenja opcije, ovisno o tome koji je iznos niži, jer subjekt nema pravo na povećanje fer vrijednosti prenesene imovine iznad cijene izvršenja opcije. Time se osigurava da je neto knjigovodstvena vrijednost imovine i povezane obveze jednaka fer vrijednosti obveze opcije prodaje. Na primjer, ako je fer vrijednost osnovne imovine 120 novčanih jedinica, cijena izvršenja opcije je 100 novčanih jedinica, a vremenska vrijednost opcije 5 novčanih jedinica, knjigovodstvena vrijednost povezane obveze je 105 novčanih jedinica (100 + 5 novčanih jedinica), dok je knjigovodstvena vrijednost imovine 100 novčanih jedinica (u ovom slučaju, cijena izvršenja opcije).

(e) Ako ovratnik u obliku kupljene opcije kupnje i izdane opcije prodaje sprječava prestanak priznavanja prenesene imovine, a subjekt mjeri imovinu po fer vrijednosti, imovina se i dalje mjeri po fer vrijednosti. Povezana obveza mjeri se po i. zbroju cijene izvršenja opcije i fer vrijednosti opcije prodaje, umanjenom za vremensku vrijednost opcije kupnje ako je cijena izvršenja opcije kupnje povoljnija od tržišne cijene ili joj je jednaka ili ii. zbroju fer vrijednosti imovine i fer vrijednosti opcije prodaje, umanjenom za vremensku vrijednost opcije kupnje ako je cijena izvršenja opcije kupnje nepovoljnija od tržišne cijene. Usklađivanjem s povezanom obvezom osigurava se da je neto knjigovodstvena vrijednost imovine i povezane obveze jednaka fer vrijednosti opcija koje posjeduje i koje je izdao

subjekt. Na primjer, pretpostavimo da subjekt prenosi financijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti dok istodobno kupuje opciju kupnje čija je cijena izvršenja 120 novčanih jedinica i izdaje opciju prodaje čija je cijena izvršenja 80 novčanih jedinica. Pretpostavimo isto tako da fer vrijednost imovine iznosi 100 novčanih jedinica na datum prijenosa. Vremenska vrijednost opcije prodaje iznosi 1 novčanu jedinicu, a opcije kupnje 5 novčanih jedinica. U ovom slučaju subjekt priznaje imovinu od 100 novčanih jedinica (fer vrijednost imovine) i obvezu od 96 novčanih jedinica [(100 + 1) – 5]. Time se dobiva neto vrijednost imovine od 4 novčane jedinice, što je fer vrijednost opcija koje posjeduje i koje je izdao subjekt.

Svi prijenosi

B.3.2.14. U mjeri u kojoj prijenos financijske imovine ne ispunjava uvjete za prestanak priznavanja, ugovorna se prava ili obveze prenositelja povezana s prijenosom ne obračunavaju zasebno kao derivatni instrumenti ako bi priznavanje i derivatnog instrumenta i prenesene imovine ili obveze koje proizlaze iz prijenosa imalo za posljedicu priznavanje istih prava ili obveza dva puta. Na primjer, opcija kupnje koju je zadržao prenositelj može onemogućiti da se prijenos financijske imovine obračunava kao prodaja. U tom se slučaju opcija kupnje ne priznaje zasebno kao derivatna imovina.

B.3.2.15. U mjeri u kojoj prijenos financijske imovine ne ispunjava uvjete za prestanak priznavanja, primatelj ne priznaje prenesenu imovinu kao vlastitu imovinu. Primatelj prestaje priznavati novac ili ostalu plaćenu naknadu i priznaje potraživanje od prenositelja. Ako prenositelj ima i pravo i obvezu ponovno steći nadzor nad čitavom prenesenom imovinom za fiksni iznos (npr. u okviru ugovora o otkupu), primatelj može mjeriti svoje potraživanje po amortiziranom trošku ako ono ispunjava mjerila iz točke 4.1.2.

Primjeri

B.3.2.16. U sljedećim je primjerima prikazana primjena načela prestanka priznavanja iz ovog standarda.

(a) *Ugovori o otkupu i pozajmljivanje vrijednosnih papira.* Ako se financijska imovina proda u okviru ugovora o otkupu po fiksnoj cijeni ili po prodajnoj cijeni uvećanoj za prihod zajmodavca, ili ako je dana u zajam na temelju ugovora o njezinu povratu prenositelju, ne prestaje se priznavati jer prenositelj zadržava gotovo sve rizike i koristi vlasništva. Ako primatelj stekne pravo na prodaju ili davanje imovine u zalog, prenositelj reklasificira imovinu u svojem izvještaju o financijskom položaju, npr. kao imovinu danu u zajam ili potraživanje za otkup.

(b) *Ugovori o otkupu i pozajmljivanje vrijednosnih papira – imovina koja je gotovo ista.* Ako se financijska imovina proda u okviru ugovora o otkupu iste ili gotovo iste imovine po fiksnoj cijeni ili po prodajnoj cijeni uvećanoj za prihod zajmodavca ili ako se financijska imovina primi ili da u zajam na temelju ugovora o povratu iste ili gotovo iste imovine prenositelju, ne prestaje se priznavati jer prenositelj zadržava gotovo sve rizike i koristi vlasništva.

(c) *Ugovori o otkupu i pozajmljivanje vrijednosnih papira – pravo zamjene.* Ako ugovor o otkupu po fiksnoj cijeni otkupa ili cijeni jednakoj prodajnoj cijeni uvećanoj za prihod zajmodavca ili slična transakcija pozajmljivanja vrijednosnih papira primatelju daje pravo na zamjenu imovine koja je slična i koja ima istu fer vrijednost kao i prenesena imovina na datum otkupa, prodana ili pozajmljena imovina u okviru ugovora o otkupu ili transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ne prestaje se priznavati jer prenositelj zadržava gotovo sve rizike i koristi vlasništva.

(d) *Pravo na prvo odbijanje otkupa po fer vrijednosti.* Ako subjekt proda financijsku imovinu i zadrži samo pravo na prvo odbijanje otkupa prenesene imovine po fer vrijednosti ako je primatelj naknadno prodaje, subjekt prestaje priznavati imovinu jer je prenio gotovo sve rizike i koristi vlasništva.

(e) *Fiktivna prodaja.* Ponovni otkup financijske imovine kratko nakon njezine prodaje ponekad se naziva fiktivnom prodajom. Takav otkup ne isključuje prestanak priznavanja ako je prvotna transakcija ispunila uvjete za prestanak priznavanja. Međutim, ako se ugovor o prodaji financijske imovine sklopi istodobno s ugovorom o otkupu iste imovine po fiksnoj cijeni ili po prodajnoj cijeni uvećanoj za prihod zajmodavca, tada se imovina ne prestaje priznavati.

(f) *Opcije prodaje i opcije kupnje koje u slučaju izvršenja dovode do znatne dobiti.* Ako prenositelj može ponovno kupiti prenesenu financijsku imovinu, a cijena izvršenja opcije kupnje znatno je povoljnija od tržišne cijene, prijenos ne ispunjava uvjete za prestanak priznavanja jer je prenositelj zadržao gotovo sve rizike i koristi vlasništva. Slično tomu, ako primatelj može ponovno prodati financijsku imovinu, a cijena izvršenja opcije prodaje znatno je povoljnija od tržišne cijene, prijenos ne ispunjava uvjete za prestanak priznavanja jer je prenositelj zadržao gotovo sve rizike i koristi vlasništva.

(g) *Opcije prodaje i opcije kupnje koje u slučaju izvršenja dovode do znatnog gubitka.* Financijska imovina koja se prenosi samo u okviru opcije prodaje koju posjeduje primatelj i čije izvršenje dovodi do znatnog gubitka ili u okviru opcije kupnje koju posjeduje prenositelj i čije izvršenje dovodi do znatnog gubitka prestaje se priznavati. Razlog tomu je što je prenositelj prenio gotovo sve rizike i koristi vlasništva.

(h) *Imovina koju je moguće trenutačno dobiti u okviru opcije kupnje koja u slučaju izvršenja ne dovodi ni do znatne dobiti ni do znatnog gubitka.* Ako subjekt posjeduje opciju kupnje imovine koju je moguće trenutačno dobiti na tržištu. a koja u slučaju izvršenja ne dovodi ni do znatne dobiti ni do znatnog gubitka, imovina se prestaje priznavati. Razlog tomu je što subjekt i. nije zadržao niti prenio gotovo sve rizike i koristi vlasništva te ii. nije zadržao nadzor. Međutim, ako imovinu nije moguće trenutačno dobiti na tržištu, prestanak je priznavanja isključen do iznosa vrijednosti imovine koji je podložan opciji kupnje jer je subjekt zadržao nadzor nad imovinom.

i. *Imovina koju nije moguće trenutačno dobiti u okviru opcije prodaje koju je izdao subjekt, a koja u slučaju izvršenja ne dovodi ni do znatne dobiti ni do znatnog gubitka.* Ako subjekt prenese financijsku imovinu koju nije moguće trenutačno dobiti na tržištu te izda opciju kupnje koja u slučaju izvršenja ne dovodi do znatnog gubitka, subjekt ne zadržava niti prenosi gotovo sve rizike i koristi vlasništva jer je izdao opciju prodaje. Subjekt zadržava nadzor nad imovinom ako je vrijednost opcije prodaje dovoljna da spriječi primatelja da proda imovinu te se u tom slučaju imovina i dalje priznaje u mjeri u kojoj prenositelj i dalje sudjeluje u toj imovini (vidjeti točku B.3.2.9.). Subjekt prenosi nadzor nad imovinom ako vrijednost opcije prodaje nije dovoljna da spriječi primatelja da proda imovinu te se u tom slučaju imovina prestaje priznavati.

(j) *Imovina s opcijom prodaje ili kupnje po fer vrijednosti ili s terminskim ugovorom o otkupu.* Prijenos financijske imovine koja podliježe samo opciji prodaje ili kupnje ili terminskom ugovoru o otkupu čija je cijena izvršenja ili otkupa jednaka fer vrijednosti financijske imovine u vrijeme otkupa ima za posljedicu prestanak priznavanja jer se prenose gotovo svi rizici i koristi vlasništva.

(k) *Opcije kupnje ili prodaje podmirene u novcu.* Subjekt ocjenjuje prijenos financijske imovine koja podliježe opciji prodaje ili kupnje ili terminskom ugovoru o otkupu koji će se podmiriti u neto iznosu u novcu kako bi odredio je li zadržao ili prenio gotovo sve rizike i koristi vlasništva. Ako subjekt nije zadržao gotovo sve rizike i koristi vlasništva nad prenesenom imovinom, određuje je li zadržao nadzor nad prenesenom imovinom. Činjenica da se opcija prodaje ili kupnje ili terminski ugovor o otkupu podmiruju u neto iznosu u novcu ne znači nužno da je subjekt prenio nadzor nad imovinom (vidjeti točku B.3.2.9. i prethodne podtočke (g), (h) i i.).

(l) *Klauzula o povratu prenesene imovine („brisanje obračuna”).* Klauzula o brisanju obračuna bezuvjetna je opcija o ponovnom otkupu na temelju koje subjektu ima pravo zahtijevati povrat prenesene imovine podložno određenim ograničenjima. Pod uvjetom da na temelju takve opcije subjekt ne zadržava niti prenosi gotovo sve rizike i koristi vlasništva, njome se isključuje prestanak priznavanja samo do iznosa koji je predmet otkupa (pod pretpostavkom da primatelj ne može prodati imovinu). Na primjer, ako su knjigovodstvena vrijednost i prihod od prijenosa pozajmljene imovine 100 000 novčanih jedinica, a svaki je pojedini zajam moguće otkupiti, ali ukupni iznos zajmova koji mogu biti otkupljeni ne može prijeći 10 000 novčanih jedinica, iznos zajmova u visini od 90 000 novčanih jedinica ispunjava uvjete za prestanak priznavanja.

(m) *Opcije kupnje s ugrađenim otkupom.* Subjekt (koji može biti prenositelj) koji servisira prenesenu imovinu može posjedovati opciju kupnje s ugrađenim otkupom za preostalu prenesenu imovinu ako vrijednost nepodmirene imovine padne na određenu razinu na kojoj su troškovi servisiranja te imovine preveliki u odnosu na koristi servisiranja. Ako je posljedica takve opcije kupnje s ugrađenim otkupom da subjekt ne zadržava niti prenosi gotovo sve rizike i koristi vlasništva te da primatelj ne može prodati imovinu, prestanak priznavanja isključuje se samo do iznosa imovine na koji se odnosi opcija kupnje.

(n) *Podređeni zadržani udjeli i kreditna jamstva.* Subjekt može primatelju ponuditi kreditno poboljšanje tako da podredi neke ili sve vlastite udjele koje je zadržao u prenesenoj imovini. Nadalje, subjekt može primatelju ponuditi kreditno poboljšanje u obliku kreditnog jamstva koje može biti neograničeno ili ograničeno na određeni iznos. Ako subjekt zadrži gotovo sve rizike i koristi vlasništva nad prenesenom imovinom, imovina se i dalje u cijelosti priznaje. Ako subjekt zadrži neke, ali ne sve, rizike i koristi vlasništva, te ako je zadržao nadzor, prestanak priznavanja isključuje se do iznosa novca ili druge imovine koji će subjekt možda trebati otplatiti.

(o) *Zamjena ukupnog prinosa.* Subjekt može prodati financijsku imovinu primatelju i s njime ugovoriti zamjenu ukupnog prinosa, čime svi novčani tokovi od plaćanja kamata na osnovnu imovinu pritječu u subjekt u zamjena za fiksno plaćanje ili plaćanje s promjenjivom stopom, a sva povećanja ili smanjenja fer vrijednosti osnovne imovine preuzima subjekt. U tom slučaju nije dopušteno prestati s priznavanjem imovine u cijelosti.

(p) *Zamjena kamatne stope.* Subjekt može primatelju prenijeti financijsku imovinu sa stalnom kamatnom stopom i s njime ugovoriti zamjenu kamatne stope kako bi primao stalnu kamatnu stopu i plaćao promjenjivu kamatnu stopu na temelju ugovorene vrijednosti koja je jednaka iznosu glavnice prenesene financijske imovine. Zamjena kamatne stope ne isključuje prestanak priznavanja prenesene imovine ako plaćanja na temelju zamjene ne ovise o plaćanjima za prenesenu imovinu.

(q) *Amortizacija zamjena kamatne stope.* Subjekt može primatelju prenijeti financijsku imovinu s fiksnom kamatnom stopom koja se otplaćuje tijekom vremena i s njime ugovoriti amortizaciju zamjene kamatne stope kako bi primao stalnu kamatnu stopu i plaćao promjenjivu kamatnu stopu na temelju ugovorene vrijednosti. Ako se ugovorena vrijednost zamjene amortizira tako da bude jednaka iznosu glavnice prenesene financijske imovine koja još u određenom trenutku nije podmirena, subjekt bi općenito zbog zamjene zadržao znatni rizik od prijevremene otplate, u kojem slučaju subjekt i dalje priznaje svu prenesenu imovinu ili priznaje prenesenu imovinu u mjeri u kojoj u njoj i dalje sudjeluje. Suprotno tomu, ako amortizacija ugovorene vrijednosti zamjene nije povezana s nepodmirenim iznosom glavnice prenesene imovine, zbog takve zamjene subjekt ne bi zadržao rizik od prijevremene otplate imovine. Stoga to ne isključuje prestanak priznavanja prenesene imovine ako plaćanja na temelju zamjene ne ovise o plaćanjima kamata za prenesenu imovinu te ako zbog zamjene subjekt ne zadrži druge znatne rizike i koristi vlasništva nad prenesenom imovinom.

(r) *Otpis*. Subjekt nema razumnih očekivanja u pogledu povrata cjelokupnih ugovornih novčanih tokova od financijske imovine ili njihova dijela.

B.3.2.17. U ovoj je točki prikazana primjena pristupa daljnjeg sudjelovanja kad subjekt i dalje sudjeluje u dijelu financijske imovine.

Pretpostavimo da subjekt ima portfelj zajmova koji se mogu prijevremeno podmiriti i čija kuponska i efektivna kamatna stopa iznosi 10 posto, a glavnica i amortizirani trošak 10 000 novčanih jedinica. Subjekt ulazi u transakciju u kojoj u zamjenu za plaćanje 9 115 novčanih jedinica primatelj dobiva pravo na 9 000 novčanih jedinica od svake naplate glavnice, uvećanih za kamate po stopi od 9,5 posto. Subjekt zadržava pravo na 1 000 novčanih jedinica od svake naplate glavnice uvećanih za kamate po stopi od 10 posto te višak raspona od 0,5 posto na preostalih 9 000 novčanih jedinica glavnice. Naplate od prijevremenih plaćanja raspoređuju se razmjerno između subjekta i primatelja u omjeru 1: 9, ali se sve neispunjene obveze odbijaju od udjela subjekta od 1 000 novčanih jedinica dok se taj udio ne iscrpi. Fer vrijednost zajmova na datum transakcije iznosi 10 100 novčanih jedinica, a fer vrijednost viška kamatnog raspona od 0,5 posto iznosi 40 novčanih jedinica.

Subjekt utvrđuje da je prenio neke znatne rizike i koristi vlasništva (na primjer, znatni rizik prijevremenog plaćanja), ali da je isto tako zadržao neke znatne rizike i koristi vlasništva (zbog svojeg podređenog zadržanog udjela) te da je zadržao nadzor. Stoga primjenjuje pristup daljnjeg sudjelovanja.

Radi primjene ovog standarda, subjekt razmatra transakciju kao (a) zadržavanje potpuno razmjernog zadržanog udjela od 1 000 novčanih jedinica, uvećanog za (b) podređenost tog zadržanog udjela kako bi primatelju pružio kreditno poboljšanje za kreditne gubitke.

Subjekt računa da 9 090 novčanih jedinica (90 % × 10 100 novčanih jedinica) primljene naknade od 9 115 novčanih jedinica predstavlja naknadu za potpuno razmjerni udio od 90 posto. Ostatak primljene naknade (25 novčanih jedinica) predstavlja primljenu naknadu za podređivanje njegova zadržanog udjela radi pružanja kreditnog poboljšanja primatelju za kreditne gubitke. Nadalje, višak kamatnog raspona od 0,5 posto predstavlja primljenu naknadu za kreditno poboljšanje. Sukladno tomu, ukupna primljena naknada za kreditno poboljšanje iznosi 65 novčanih jedinica (25 + 40 novčanih jedinica).

Subjekt računa dobit ili gubitak od prodaje 90-postotnog udjela novčanih tokova. Uz pretpostavku da zasebne fer vrijednosti od prenesenog 90-postotnog dijela i zadržanog 10-postotnog dijela nisu dostupne na datum prijenosa, subjekt raspoređuje knjigovodstvenu vrijednost imovine u skladu s točkom 3.2.14. MSFI-ja 9 kako slijedi:

	Fer vrijednost	*Postotak*	*Raspoređena knjigovodstvena vrijednost*
Preneseni dio	9 090	90 %	9 000
Zadržani dio	1 010	10 %	1 000
Ukupno	**10 100**		**10 000**

Subjekt računa svoju dobit ili gubitak od prodaje 90-postotnog udjela novčanih tokova tako da odbije raspoređenu knjigovodstvenu vrijednost prenesenog dijela od primljene naknade, odnosno 90 novčanih jedinica (9 090 – 9 000 novčanih jedinica). Knjigovodstvena vrijednost dijela koji je subjekt zadržao iznosi 1 000 novčanih jedinica.

Nadalje, subjekt priznaje daljnje sudjelovanje koje proizlazi iz podređenosti njegova zadržanog udjela za kreditne gubitke. Sukladno tomu, priznaje imovinu od 1 000 novčanih jedinica (najveći iznos novčanih tokova koji ne bi primio temeljem podređenosti) i povezanu obvezu od 1 065 novčanih jedinica (najveći iznos novčanih tokova koji ne bi primio na temelju podređenosti, odnosno 1 000 novčanih jedinica uvećanih za fer vrijednost podređenosti od 65 novčanih jedinica).

Subjekt upotrebljava sve navedene podatke za obračun transakcije kako slijedi:

	Duguje	*Potražuje*
Izvorna imovina	—	9 000
Imovina priznata za podređivanje ili preostali udio	1 000	—
Imovina za naknadu primljenu u obliku viška kamatnog raspona	40	—
Dobit ili gubitak (dobit od prijenosa)	—	90
Obveza	—	1 065
Primljeni novac	9 115	—
Ukupno	**10 155**	**10 155**

Odmah nakon transakcije knjigovodstvena vrijednost imovine iznosi 2 040 novčanih jedinica, uključujući 1 000 novčanih jedinica, što je raspoređeni trošak zadržanog dijela, i 1 040 novčanih jedinica, što predstavlja daljnje sudjelovanje subjekta iz podređenosti njegova zadržanog udjela za kreditne gubitke (što uključuje višak raspona od 40 novčanih jedinica).

U sljedećim razdobljima subjekt priznaje naknade primljene za kreditno poboljšanje (65 novčanih jedinica) na vremenskoj osnovi, obračunava kamate za priznatu imovinu uporabom metode efektivne kamatne stope i priznaje sve gubitke od umanjenja vrijednosti priznate imovine. Kao primjer ovog posljednjega, pretpostavimo da u sljedećoj godini nastane gubitak od umanjenja vrijednosti osnovnih zajmova u visini od 300 novčanih jedinica. Subjekt umanjuje svoju priznatu imovinu za 600 novčanih jedinica (300 za svoj zadržani udio i 300 za dodatno daljnje sudjelovanje koje proizlazi iz podređenosti njegova zadržanog udjela za gubitke od umanjenja vrijednosti) i smanjuje svoju priznatu obvezu za 300 novčanih jedinica. Neto rezultat jest knjiženje umanjenja vrijednosti od 300 novčanih jedinica u računu dobiti i gubitka.

Prestanak priznavanja financijskih obveza (odjeljak 3.3.)

B.3.3.1. Financijska obveza (ili njezin dio) prestaje u sljedećim slučajevima:

(a) kada dužnik podmiri obvezu (ili njezin dio) plaćanjem vjerovnika, obično u novcu, drugom financijskom imovinom, robom ili uslugama ili

(b) kada se dužnika pravno oslobodi od primarne odgovornosti za obvezu (ili dio obveze) na temelju zakona ili to učini vjerovnik (ako je dužnik pružio jamstvo, ovaj uvjet i dalje može biti ispunjen).

B.3.3.2. Ako izdavatelj dužničkog instrumenta otkupi taj instrument, dug prestaje čak i ako je izdavatelj kreator tržišta za taj instrument ili ga namjerava ponovno prodati u kratkom roku.

B.3.3.3. Plaćanje trećoj strani, uključujući fondu (koji se ponekad naziva „inherentnim poništenjem") u nedostatku pravnog oslobođenja samo po sebi dužnika ne oslobađa od njegove primarne obveze prema vjerovniku.

B.3.3.4. Ako dužnik plati trećoj strani da preuzme obvezu i obavijesti svojeg vjerovnika da je treća strana preuzela obvezu za njegov dug, dužnik ne prestaje priznavati obvezu za dug, osim ako je ispunjen uvjet iz točke B.3.3.1. podtočke (b). Ako dužnik plati trećoj strani da preuzme obvezu i dobije pravno oslobođenje od svojeg vjerovnika, dužnik je podmirio svoj dug. Međutim, ako dužnik pristane otplaćivati dug trećoj strani ili izravno svojem prvotnom vjerovniku, dužnik priznaje novu obvezu duga trećoj strani.

B.3.3.5. Iako pravno oslobođenje, bilo na temelju zakona bilo od strane vjerovnika, dovodi do prestanka priznavanja obveze, subjekt može priznati novu obvezu ako nisu ispunjena mjerila za prestanak priznavanja prenesene financijske imovine iz točaka od 3.2.1. do 3.2.23.. Ako ta mjerila nisu ispunjena, prenesena se imovina ne prestaje priznavati te subjekt priznaje novu obvezu u vezi s prenesenom imovinom.

B.3.3.6. U smislu točke 3.3.2., uvjeti se znatno razlikuju ako je diskontirana sadašnja vrijednost novčanih tokova po novim uvjetima, uključujući sve plaćene naknade bez naknada koje su primljene i diskontirane uporabom izvorne efektivne kamatne stope, za barem 10 posto različita od diskontirane sadašnje vrijednosti preostalih novčanih tokova izvorne financijske obveze. Ako se razmjena dužničkih instrumenata ili promjena uvjeta obračunava kao prestanak obveze, svi nastali troškovi ili naknade priznaju se kao dio dobiti ili gubitka od prestanka obveze. Ako se razmjena ili promjena ne obračunava kao prestanak obveze, nastalim se troškovima ili naknadama usklađuje knjigovodstvena vrijednost obveze i oni se amortiziraju tijekom preostalog razdoblja promijenjene obveze.

B.3.3.7. U nekim slučajevima vjerovnik oslobađa dužnika od postojeće obveze plaćanja, ali dužnik preuzima obvezu jamstva za plaćanje ako stranka koja je preuzela izvornu odgovornost ne ispuni obvezu. U tim okolnostima dužnik je dužan učiniti sljedeće:

(a) priznati novu financijsku obvezu na temelju fer vrijednosti svoje obveze u okviru jamstva; i

(b) priznati dobit ili gubitak na temelju razlike između i. plaćenih prihoda i ii. knjigovodstvene vrijednosti izvorne financijske obveze, umanjeno za fer vrijednost nove financijske obveze.

KLASIFIKACIJA (POGLAVLJE 4.)

Klasifikacija financijske imovine (odjeljak 4.1.)

Poslovni model subjekta za upravljanje financijskom imovinom

B.4.1.1. U skladu s točkom 4.1.1. podtočkom (a) subjekt je dužan klasificirati financijsku imovinu na temelju svojeg modela upravljanja financijskom imovinom, osim ako se primjenjuje točka 4.1.5. Subjekt ocjenjuje ispunjava li financijska imovina uvjet iz točke 4.1.2. podtočke (a) ili uvjet iz točke 4.1.2.A podtočke (a) na temelju poslovnog modela koji utvrđuje ključno rukovodeće osoblje subjekta (kako je utvrđeno u MRS-u 24 *Objavljivanje povezanih stranaka*).

B.4.1.2. Poslovni se model subjekta utvrđuje na razini koja odražava način zajedničkog upravljanja skupinama financijske imovine radi ostvarenja određenog poslovnog cilja. Poslovni model subjekta ne ovisi o namjerama rukovodstva u pogledu pojedinačnog instrumenta. Stoga ovaj uvjet ne znači da je riječ o pristupu klasificiranju pojedinačnih instrumenata, nego se određuje na višoj razini objedinjavanja. Međutim, subjekt može imati nekoliko poslovnih modela za upravljanje svojim financijskim instrumentima. Prema tome, klasifikacija se ne određuje na razini izvještajnog subjekta. Na primjer, subjekt može imati jedan ulagački portfelj kojim upravlja radi naplate ugovornih novčanih tokova i drugi ulagački portfelj kojim upravlja radi trgovanja i ostvarenja promjena fer vrijednosti. Slično tomu, u nekim je okolnostima primjereno razdvojiti portfelj financijske imovine na potportfelje kako bi se na pravi način prikazala razina na kojoj subjekt upravlja predmetnom imovinom. Na primjer, to može biti slučaj ako subjekt izdaje ili kupuje portfelj hipotekarnih zajmova i nekim od zajmova upravlja radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova, a drugima radi njihove prodaje.

B.4.1.2.A Poslovni model subjekta odnosi se na način na koji subjekt upravlja svojom financijskom imovinom radi stvaranja novčanih tokova. Drugim riječima, poslovnim modelom subjekta određuje se hoće li novčani tokovi nastati prikupljanjem ugovornih novčanih tokova, prodajom financijske imovine ili i od jednog i od drugog. Stoga se ta ocjena ne provodi na temelju scenarija koje subjekt ne može razumno očekivati, kao što su „najgori mogući" scenarij ili scenarij „stresnih uvjeta". Na primjer, ako subjekt očekuje da će određeni portfelj financijske imovine prodati samo u scenariju stresnih uvjeta, taj scenarij ne utječe na njegovu ocjenu poslovnog modela za predmetnu imovinu ako subjekt razumno ne može očekivati da će se takav scenarij ostvariti. Ako se novčani tokovi ostvare na način koji se razlikuje od očekivanja koja subjekt ima na datum ocjene poslovnog modela (na primjer, ako subjekt proda više ili manje financijske imovine nego

što je to očekivao pri klasifikaciji imovine), zbog toga ne dolazi do pogreške u financijskim izvještajima subjekta za ranija razdoblja (vidjeti MRS 8) ni do promjene u klasificiranju preostale financijske imovine koja se drži u tom poslovnom modelu (odnosno imovine koju je subjekt priznao u ranijim razdobljima i koju još uvijek drži u posjedu) sve dok subjekt uzima u obzir sve bitne podatke dostupne u trenutku njegove ocjene poslovnog modela. Međutim, pri ocjeni poslovnog modela za novonastalu ili novonabavljenu financijsku imovinu subjekt mora uzeti u obzir podatke o načinu ostvarenja novčanih tokova u prošlim razdobljima, kao i sve druge važne podatke.

B.4.1.2.B Subjektov poslovni model upravljanja financijskom imovinom treba se temeljiti na činjenicama, a ne na tvrdnjama. Obično ga je moguće pratiti kroz aktivnosti koje subjekt poduzima radi ostvarenja cilja poslovnog modela. Subjekt se pri ocjeni svojeg poslovnog modela upravljanja financijskom imovinom oslanja na prosudbu, no ta se ocjena ne temelji samo na jednom čimbeniku ili jednoj aktivnosti. Naprotiv, subjekt mora uzeti u obzir sve važne dokaze dostupne na datum ocjene. Takvi važni dokazi uključuju, iako nisu ograničeni na, sljedeće:

(a) način ocjenjivanja uspješnosti poslovnog modela i financijske imovine koja se drži u okviru tog poslovnog modela te kako se o tome izvješćuje ključno rukovodeće osoblje subjekta;

(b) rizike koji utječu na uspješnost poslovnog modela (i na imovinu koja se drži u okviru tog poslovnog modela) te posebno način upravljanja tim rizicima i

(c) način isplaćivanja naknada rukovodećem osoblju (na primjer temelji li se naknada na fer vrijednosti imovine kojom se upravlja ili na prikupljenim ugovornim novčanim tokovima).

Poslovni model čiji je cilj držanje imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova

B.4.1.2.C Financijskom imovinom koja se drži u okviru poslovnog modela čiji je cilj držanje imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova upravlja se radi ostvarenja novčanih tokova prikupljanjem ugovornih plaćanja tijekom vijeka trajanja instrumenta. Drugim riječima, subjekt upravlja imovinom u portfelju radi prikupljanja određenih ugovornih novčanih tokova (umjesto upravljanja ukupnim prinosom portfelja koji je ostvaren i držanjem i prodajom imovine). Pri određivanju je li moguće ostvarenje novčanih tokova prikupljanjem ugovornih novčanih tokova od financijske imovine potrebno je razmotriti učestalost, vrijednost i vrijeme prodaje u prošlim razdobljima, razloge te prodaje i očekivanja u pogledu prodajnih aktivnosti u budućim razdobljima. Međutim, prodaje same po sebi ne određuju poslovni model te ih se stoga ne može promatrati izdvojeno. Podaci o prodaji u prošlim razdobljima i očekivanjima u pogledu prodaje u budućim razdobljima pružaju dokaze o načinu ostvarenja cilja koji je subjekt postavio u vezi s upravljanjem financijskom imovinom te posebno o načinu ostvarenja novčanih tokova. Subjekt mora uzeti u obzir podatke o razlozima i uvjetima prodaje u prošlim razdobljima i usporediti ih s uvjetima u tekućem razdoblju.

B.4.1.3. Iako držanje imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova može biti cilj njegova poslovnog modela, subjekt ne mora sve te instrumente držati do njihova dospijeća. Stoga cilj poslovnog modela subjekta može biti držanje financijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova, čak i ako je financijska imovina prodana ili se očekuje da će biti prodana u budućim razdobljima.

B.4.1.3.A Poslovni se model može temeljiti na držanju imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova, čak i ako subjekt proda financijsku imovinu u trenutku povećanja kreditnog rizika imovine. Pri određivanju mogućeg povećanja kreditnog rizika imovine, subjekt uzima u obzir razumne i pouzdane podatke, uključujući podatke o budućim događajima. Bez obzira na njihovu učestalost i vrijednost, prodaja zbog povećanja kreditnog rizika imovine nije u suprotnosti s poslovnim modelom čiji je cilj držanje financijske

imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova jer je kreditna kvaliteta financijske imovine važna za subjekt u smislu mogućnosti prikupljanja ugovornih novčanih tokova. Aktivnosti upravljanja kreditnim rizikom čiji je cilj ograničenje mogućih kreditnih gubitaka zbog pogoršanja kreditne kvalitete sastavni su dio takvog poslovnog modela. Prodaja financijske imovine koja prestane ispunjavati mjerila kreditne kvalitete navedena u dokumentiranoj politici ulaganja subjekta primjer je prodaje zbog povećanja kreditnog rizika. Međutim, u nedostatku takve politike subjekt može na druge načine dokazati da je prodaja izvršena zbog povećanja kreditnog rizika.

B.4.1.3.B I prodaja zbog drugih razloga, kao što je upravljanje rizikom koncentracije kredita (bez povećanja kreditnog rizika imovine), može biti u skladu s poslovnim modelom čiji je cilj držanje financijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova. Takve prodaje mogu biti u skladu s poslovnim modelom čiji je cilj držanje financijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova ako su rijetke (čak i ako imaju znatnu vrijednosti) ili beznačajne po svojoj vrijednosti, pojedinačno ili skupno (čak i ako su učestale). No ako takve prodaje iz portfelja nisu ni rijetke ni beznačajne po svojoj vrijednosti (pojedinačno ili skupno), subjekt mora ocijeniti jesu li takve prodaje, i na koji način, u skladu s ciljem prikupljanja ugovornih novčanih tokova. Za ocjenu nije važno je li neka treća strana nametnula zahtjev za prodaju financijske imovine ili je to bila odluka subjekta. Povećanje učestalosti ili vrijednosti prodaje u određenom razdoblju nije nužno nesukladno s ciljem držanja financijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova ako je subjekt u stanju obrazložiti takve prodaje i dokazati da ne odražavaju promjenu njegova poslovnog modela. Nadalje, prodaja može biti u skladu s ciljem držanja financijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova ako je izvršena netom prije dospijeća financijske imovine i ako su sredstva prikupljena prodajom približno jednaka iznosu koji se prikuplja u okviru preostalih ugovornih novčanih tokova.

B.4.1.4. Slijede primjeri slučajeva kada cilj subjektova poslovnog modela može biti držanje financijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova. Popis primjera nije iscrpan. Nadalje, u primjerima nisu navedeni svi čimbenici koji bi mogli biti važni za ocjenu subjektova poslovnog modela niti je u njima navedena razmjerna važnost čimbenika.

Primjer	Analiza
Primjer 1. Subjekt vrši ulaganja radi prikupljanja njihovih ugovornih novčanih tokova. Moguće je predvidjeti potrebe subjekta za financiranjem, a dospijeće njegove financijske imovine odgovara njegovim procijenjenim potrebama za financiranjem. Subjekt poduzima aktivnosti upravljanja kreditnim rizicima s ciljem ograničenja kreditnih gubitaka. U prošlim je razdobljima do prodaje uglavnom dolazilo nakon što bi se kreditni rizik financijske imovine toliko povećao da imovina više nije ispunjavala mjerila navedena u dokumentiranoj politici ulaganja subjekta. Nadalje, rijetko je dolazilo do prodaje uslijed nepredviđenih potreba za financiranjem. Izvještaji ključnom rukovodećem osoblju odnose se na kreditnu kvalitetu financijske imovine i ugovorni prinos. Subjekt uz ostale podatke prati i fer vrijednosti financijske imovine.	Iako subjekt, uz ostale podatke, uzima u obzir i fer vrijednosti financijske imovine iz gledišta likvidnosti (odnosno iznos novca koji bi subjekt ostvario kad bi morao prodati imovinu), njegov je cilj zadržati financijsku imovinu u posjedu radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova. Prodaja ne bi bila u suprotnosti s tim ciljem ako bi bila odgovor na povećanje kreditnog rizika imovine, na primjer ako imovina više ne ispunjava mjerila kreditne kvalitete navedena u dokumentiranoj politici ulaganja subjekta. Ni rijetke prodaje slijedom nepredviđenih potreba za financiranjem (npr. u scenariju stresnih uvjeta) nisu u suprotnosti s tim ciljem, čak i ako su znatne vrijednosti.

Primjer	Analiza
Primjer 2. Cilj je subjektova poslovnog modela kupnja portfelja financijske imovine, kao što su zajmovi. Ti portfelji mogu, ali ne moraju, uključivati financijsku imovinu čija je vrijednost umanjena za kreditne gubitke. Ako plaćanja na temelju zajmova nisu pravovremena, subjekt na razne načine pokušava ostvariti ugovorne novčane tokove – na primjer, obraćanjem dužniku poštom, telefonom ili na druge načine. Cilj je subjekta prikupiti ugovorne novčane tokove, pri čemu subjekt zajmovima u tom portfelju ne upravlja s ciljem ostvarenja novčanih tokova od njihove prodaje. U nekim slučajevima subjekt ugovara zamjenu kamatne stope kako bi promjenjivu kamatnu stopu za određenu financijsku imovinu u portfelju zamijenio stalnom kamatnom stopom.	Cilj je subjektova poslovnog modela držanje financijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova. Ista se analiza primjenjuje čak i ako subjekt ne očekuje primitak svih ugovornih novčanih tokova (npr. neka je financijska imovina umanjena za kreditne gubitke već pri početnom priznavanju). Štoviše, činjenica da subjekt ugovara derivatne instrumente radi izmjene novčanih tokova portfelja sama po sebi ne znači promjenu subjektova poslovnog modela.
Primjer 3. Subjekt ima poslovni model s ciljem izdavanja zajmova klijentima i naknadne prodaje tih zajmova sekuritizacijskom subjektu. Sekuritizacijski subjekt izdaje instrumente ulagateljima. Izvorni subjekt nadzire sekuritizacijski subjekt i tako ga konsolidira. Sekuritizacijski subjekt prikuplja ugovorne novčane tokove od zajmova i prenosi ih ulagateljima. U smislu ovog primjera pretpostavka je da se zajmovi i dalje priznaju u konsolidiranom izvještaju o financijskom položaju jer ih sekuritizacijski subjekt nije prestao priznavati.	Konsolidirana je grupa izdala zajmove s ciljem da ih zadrži u posjedu radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova. Međutim, cilj izvornog subjekta jest ostvarenje novčanih tokova od portfelja zajmova prodajom zajmova sekuritizacijskom subjektu, kako se za potrebe njegovih nekonsolidiranih financijskih izvještaja ne bi smatralo da upravlja tim portfeljom radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova.
Primjer 4. Financijska institucija drži financijsku imovinu kako bi zadovoljila potrebe povezane s likvidnošću u scenariju stresnih uvjeta (npr. pretjerana potražnja za depozitima banke). Subjekt ne predviđa prodaju te imovine, osim u takvim scenarijima. Subjekt prati kreditnu kvalitetu financijske imovine, pri čemu je cilj njegova upravljanja financijskom imovinom prikupljanje ugovornih novčanih tokova. Subjekt ocjenjuje uspješnost imovine na temelju ostvarenih prihoda od kamata i kreditnih gubitaka.	Cilj je subjektova poslovnog modela držanje financijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova. Analiza se ne bi promijenila čak ni kad bi subjekt tijekom prethodnog scenarija stresnih uvjeta obavio prodaje znatne vrijednosti kako bi zadovoljio svoje potrebe povezane s likvidnošću. Slično tomu, višekratne prodajne aktivnosti beznačajne vrijednosti nisu nesukladne s držanjem financijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova. S druge strane, ako subjekt drži financijsku imovinu kako bi zadovoljio svoje svakodnevne potrebe za likvidnošću te ako ispunjenje tog cilja uključuje učestale prodaje znatne vrijednosti, cilj subjektova poslovnog modela nije držanje financijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova.

Primjer	Analiza
Međutim, subjekt prati i fer vrijednost financijske imovine iz gledišta likvidnosti, kako bi osigurao da iznos novca koji bi ostvario bude li morao prodati imovinu u scenariju stresnih uvjeta bude dostatan za ispunjenje potreba subjekta povezanih s likvidnošću. Subjekt povremeno obavlja prodaje beznačajne vrijednosti kako bi dokazao likvidnost.	Slično tomu, ako regulatorna tijela zahtijevaju od subjekta rutinsku prodaju financijske imovine kako bi se dokazala likvidnost imovine, pri čemu je vrijednost prodane imovine znatna, cilj subjektova poslovnog modela nije držanje financijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova. Za analizu nije važno je li neka treća strana nametnula zahtjev za prodaju financijske imovine ili je to bila odluka subjekta.

Poslovni model čiji se cilj ostvaruje i prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom financijske imovine

B.4.1.4.A U okviru svojeg poslovnog modela subjekt može držati financijsku imovinu čiji se cilj ostvaruje i prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom financijske imovine. U okviru ovog poslovnog modela ključno rukovodeće osoblje subjekta donosi odluku da se cilj poslovnog modela ostvaruje i prikupljanjem novčanih tokova i prodajom financijske imovine. Razni ciljevi mogu biti sukladni s ovom vrstom poslovnog modela. Na primjer, cilj poslovnoga modela može biti upravljanje svakodnevnim potrebama povezanima s likvidnošću radi održanja određenog profila prinosa od kamata ili kako bi trajanje financijske imovine odgovaralo trajanju obveza koje se tom imovinom financiraju. Kako bi ostvario takav cilj, subjekt prikuplja ugovorne novčane tokove i prodaje financijsku imovinu.

B.4.1.4.B U usporedbi s financijskim modelom čiji je cilj držanje financijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova, u okviru ovog poslovnog modela prodaje su obično češće i vrijednost im je veća. Razlog tomu je činjenica da je prodaja financijske imovine sastavni, a ne sporedni element ostvarenja cilja poslovnoga modela. Međutim, ne postoji ograničenje u smislu učestalosti ili vrijednosti prodaje u okviru ovog poslovnog modela jer su i prikupljanje ugovornih novčanih tokova i prodaja financijske imovine sastavni elementi ostvarenja njegova cilja.

B.4.1.4.C Slijede primjeri slučajeva kada se cilj subjektova poslovnog modela ostvaruje i prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom financijske imovine. Popis primjera nije iscrpan. Nadalje, u primjerima nisu navedeni svi čimbenici koji bi mogli biti važni za ocjenu subjektova poslovnog modela niti je u njima navedena razmjerna važnost čimbenika.

Primjer	Analiza
Primjer 5. Subjekt pretpostavlja da će za nekoliko godina imati kapitalne rashode. Subjekt svoj višak novca ulaže u kratkotrajnu i dugotrajnu financijsku imovinu, tako da je po potrebi u stanju financirati rashode. Ugovorni vijek trajanja velikog dijela financijske imovine dulji je od pretpostavljenog razdoblja ulaganja subjekta.	Cilj poslovnog modela ostvaruje se i prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom financijske imovine Sve dok se ne pojavi potreba za uloženim novcem, subjekt neprekidno donosi odluke o tome hoće li najveći prinos od portfelja ostvariti prikupljanjem ugovornih novčanih tokova ili prodajom financijske imovine.

Primjer	Analiza
Subjekt će zadržati financijsku imovinu radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova, ali će, kad se pojavi prilika, prodati financijsku imovinu kako bi novac ponovno uložio u financijsku imovinu s većim prinosom. Rukovoditelji odgovorni za portfelj dobivaju naknadu na temelju ukupnog ostvarenog prinosa od portfelja.	S druge strane, razmotrimo subjekt koji predviđa da će za pet godina imati odljev novca radi financiranja kapitalnih rashoda te višak novca ulaže u kratkotrajnu financijsku imovinu. Subjekt po dospijeću ulaganja ponovno ulaže novac u novu kratkotrajnu financijsku imovinu. Subjekt takvu strategiju provodi sve dok se ne pojavi potreba za sredstvima, kada sredstva ostvarena od financijske imovine koja dospijeva primjenjuje za financiranje kapitalnih rashoda. Prije dospijeća obavljaju se samo prodaje beznačajne vrijednosti (osim u slučaju povećanja kreditnog rizika). Cilj je ovog usporednog poslovnog modela držanje financijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova.
Primjer 6. Financijska institucija drži financijsku imovinu radi zadovoljenja svojih svakodnevnih potreba povezanih s likvidnošću. Subjekt nastoji ograničiti troškove upravljanja tim potrebama povezanima s likvidnošću te stoga aktivno upravlja prinosom od portfelja. Taj se prinos ostvaruje kako prikupljanjem ugovornih plaćanja, tako i dobiti i gubicima od prodaje financijske imovine. Slijedom toga, subjekt drži financijsku imovinu radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova, ali i prodaje financijsku imovinu radi ponovnog ulaganja u financijsku imovinu većeg prinosa ili radi usklađenosti trajanja svojih obveza. Slijedom takve strategije, u prošlim su razdobljima bile česte prodaje znatne vrijednosti. Takva se aktivnost očekuje i u budućim razdobljima.	Cilj je poslovnog modela što veći povrat od portfelja radi ispunjenja svakodnevnih potreba povezanih s likvidnošću, pri čemu subjekt ostvaruje cilj i prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom financijske imovine. Drugim riječima, cilj poslovnog modela ostvaruje se i prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom financijske imovine.
Primjer 7. Osiguravatelj drži financijsku imovinu radi financiranja obveza koje proizlaze iz ugovora o osiguranju. Osiguravatelj primjenjuje sredstva od ugovornih novčanih tokova financijske imovine radi podmirenja obveza iz ugovora o osiguranju po njihovu dospijeću. Kako bi osigurao dostatnost ugovornih novčanih tokova iz financijske imovine za podmirenje tih obveza, osiguravatelj redovito obavlja znatne aktivnosti kupnje i prodaje radi ponovnog uravnoteženja svojeg portfelja imovine i zadovoljenja potreba za novčanim tokovima u trenutku njihova nastanka.	Cilj je poslovnog modela financiranje obveza koje proizlaze iz ugovora o osiguranju. Da bi ostvario taj cilj, subjekt prikuplja ugovorne novčane tokove po njihovu dospijeću i prodaje financijsku imovinu radi očuvanja željenog profila portfelja imovine. Stoga se cilj poslovnog modela ostvaruje i prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom financijske imovine.

Ostali poslovni modeli

B.4.1.5. Financijska imovina mjeri se po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ako se ne drži u okviru poslovnog modela čiji je cilj držanje imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova ili u okviru poslovnog modela čiji se cilj ostvaruje i prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom financijske imovine (vidjeti i točku 5.7.5.). Poslovni je model koji za posljedicu ima mjerenje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka onaj u okviru kojeg subjekt upravlja financijskom imovinom u cilju ostvarenja novčanih tokova prodajom imovine. Subjekt donosi odluku na temelju fer vrijednosti imovine i upravlja njome kako bi ostvario te fer vrijednosti. U tom slučaju cilj subjekta obično dovodi do aktivnog kupovanja i prodavanja. Čak i ako subjekt prikupi ugovorne novčane tokove dok u posjedu ima financijsku imovinu, cilj takvoga poslovnog modela ne ostvaruje se prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom financijske imovine. Razlog je tomu činjenica da prikupljanje ugovornih novčanih tokova nije komponenta ostvarenja cilja poslovnog modela, nego je njegov sporedni element.

B.4.1.6. Portfelj financijske imovine kojim se upravlja i čija se uspješnost ocjenjuje na temelju fer vrijednosti (kako je opisano u točki 4.2.2. podtočki (b)) ne drži se radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova, kao ni radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova i prodaje financijske imovine. Subjekt je prije svega usredotočen na podatke o fer vrijednosti kojima se koristi u svrhu procjene uspješnosti imovine i donošenja odluka. Osim toga, portfelj financijske imovine koji odgovara definiciji držanje radi trgovanja ne drži se radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova ni radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova i prodaje financijske imovine. Kada je riječ o takvim portfeljima, prikupljanje ugovornih novčanih tokova samo je sporedni element ostvarenja cilja poslovnog modela. Prema tome, takvi portfelji financijske imovine moraju se mjeriti po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Ugovorni novčani tokovi koji su samo plaćanje glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice

B.4.1.7. U točki 4.1.1. podtočki (b) od subjekta se zahtijeva klasifikacija financijske imovine na temelju obilježja njezinih ugovornih novčanih tokova ako se financijska imovina drži u okviru poslovnog modela čiji je cilj držanje imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova ili u okviru poslovnog modela čiji se cilj ostvaruje i prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom financijske imovine, osim ako se primjenjuje točka 4.1.5. U tu svrhu, uvjetom iz točke 4.1.2. podtočke (b) i točke 4.1.2.A podtočke (b) od subjekta se zahtijeva da odredi jesu li ugovorni novčani tokovi imovine samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice.

B.4.1.7.A Ugovorni novčani tokovi koji su samo plaćanje glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice u skladu su s osnovnim sporazumom o posudbi. U osnovnom sporazumu o posudbi naknada za vremensku vrijednost novca (vidjeti točke od B.4.1.9.A do B.4.1.9.E) i kreditni rizik obično su najznačajniji elementi kamate. Međutim, u takvom sporazumu kamata može uključivati i naknadu za ostale osnovne rizike posudbe (npr. rizik likvidnosti) te troškove (npr. administrativne troškove) povezane s držanjem financijske imovine u određenom razdoblju. Osim toga, kamata može uključivati i maržu profita, koja je u skladu s osnovnim sporazumom o posudbi. U iznimnim gospodarskim okolnostima kamate mogu biti negativne ako, na primjer, imatelj financijske imovine izričito ili implicitno plati za polog svojeg novca za određeno razdoblje (i ako ta naknada premašuje naknadu koju imatelj prima za vremensku vrijednost novca, kreditni rizik i druge osnovne rizike posudbe i troškove). Međutim, ugovorni uvjeti kojima se uvodi izloženost rizicima ili promjenjivost ugovornih novčanih tokova koji nisu povezani s osnovnim sporazumom o posudbi, poput izloženosti promjenama cijena vlasničkog kapitala ili cijena robe, nemaju za posljedicu ugovorne novčane tokove koji su samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice. Stvorena ili kupljena financijska imovina može biti osnovni sporazum o posudbi bez obzira na to je li riječ o zajmu u njegovu pravnom obliku.

B.4.1.7.B U skladu s točkom 4.1.3. podtočkom (a), glavnica je fer vrijednost financijske imovine pri početnom priznavanju. Međutim, taj se iznos glavnice može mijenjati tijekom vijeka trajanja financijske imovine (npr. u slučaju otplata glavnice).

B.4.1.8. Subjekt mora procijeniti jesu li ugovorni novčani tokovi samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice u valuti u kojoj je izražena financijska imovina.

B.4.1.9. Djelovanje poluge obilježje je ugovornih novčanih tokova određene financijske imovine. Djelovanjem poluge povećava se promjenjivost ugovornih novčanih tokova, a posljedica je da nemaju gospodarsko obilježje kamate. Samostalna opcija, terminski ugovori i ugovori o zamjeni (*swaps*) primjeri su financijske imovine koja uključuje takvo djelovanje poluge. Stoga takvi ugovori ne ispunjavaju uvjet iz točke 4.1.2. podtočke (b) i točke 4.1.2.A podtočke (b) te se ne mogu naknadno mjeriti po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Naknada za vremensku vrijednost novca

B.4.1.9.A Vremenska je vrijednost novca element kamate kojim se osigurava naknada samo za protek vremena. Drugim riječima, vremenska vrijednost novčanog elementa ne osigurava naknadu za ostale rizike ili troškove povezane s držanjem financijske imovine. Kako bi procijenio osigurava li taj element naknadu samo za protek vremena, subjekt se oslanja na prosudbu i razmatra važne čimbenike, kao što je valuta u kojoj je iskazana financijska imovina te razdoblje za koje je utvrđena kamata.

B.4.1.9.B Međutim, u nekim se slučajevima vremenska vrijednost novčanog elementa može promijeniti (odnosno nije savršena). To može biti slučaj ako se, na primjer, kamatna stopa za financijsku imovinu povremeno usklađuje, ali učestalost tog usklađivanja ne odgovara roku dospijeća kamatne stope (npr. kamatna stopa svaki se mjesec usklađuje s godišnjom stopom) ili ako se kamatna stopa za financijsku imovinu povremeno usklađuje s prosjekom određenih kratkoročnih i dugoročnih kamatnih stopa. U tim slučajevima subjekt mora procijeniti promjenu kako bi utvrdio predstavljaju li ugovorni novčani tokovi samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice. U nekim okolnostima subjekt to može odrediti kvalitativnom procjenom vremenske vrijednosti novčanog elementa, dok će u drugima biti potrebno provesti kvantitativnu procjenu.

B.4.1.9.C Svrha procjene promjene vremenske vrijednosti novčanog elementa jest utvrditi koliko se ugovorni (nediskontirani) novčani tokovi mogu razlikovati od (nediskontiranih) novčanih tokova koji bi nastali da nije bilo promjene vremenske vrijednosti novčanog elementa (referentni novčani tokovi). Na primjer, ako financijska imovina koja se procjenjuje sadržava promjenjivu kamatnu stopu koja se svaki mjesec usklađuje s jednogodišnjom kamatnom stopom, subjekt bi tu financijsku imovinu usporedio s financijskim instrumentom s jednakim ugovornim uvjetima i jednakim kreditnim rizikom s tom razlikom da se promjenjiva kamatna stopa svaki mjesec usklađuje s jednomjesečnom kamatnom stopom. Ako promjena vremenske vrijednosti novčanog elementa za posljedicu ima ugovorne (nediskontirane) novčane tokove koji se znatno razlikuju od (nediskontiranih) referentnih novčanih tokova, financijska imovina ne ispunjava uvjet iz točke 4.1.2. podtočke (b) i točke 4.1.2.A podtočke (b). Kako bi to utvrdio, subjekt mora uzeti u obzir učinak promjene vremenske vrijednosti novčanog elementa u svakom izvještajnom razdoblju, ali i kumulativno tijekom vijeka trajanja financijskog instrumenta. Razlog za takvo utvrđivanje kamatne stope nije relevantan za analizu. Ako je i bez analize ili na temelju jednostavne analize jasno da se ugovorni (nediskontirani) novčani tokovi financijske imovine koja se procjenjuje znatno razlikuju (ili da bi se mogli znatno razlikovati) od (nediskontiranih) referentnih novčanih tokova, subjekt ne mora provoditi detaljnu procjenu.

B.4.1.9.D Pri procjeni promjene vremenske vrijednosti novčanog elementa subjekt mora uzeti u obzir čimbenike koji bi mogli utjecati na buduće ugovorne novčane tokove. Na primjer, ako subjekt procjenjuje obveznicu s dospijećem od pet godina i ako se promjenjiva kamatna stopa svakih šest mjeseci usklađuje s petogodišnjom stopom, subjekt ne može zaključiti da su ugovorni novčani tokovi samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice jednostavno zato što je krivulja kamatne stope u trenutku procjene takva da razlika između petogodišnje kamatne stope i šestomjesečne kamatne stope nije znatna. Subjekt mora umjesto toga razmotriti bi li se odnos između petogodišnje i šestomjesečne kamatne stope mogao promijeniti tijekom vijeka trajanja instrumenta u tolikoj mjeri da bi se ugovorni (nediskontirani) novčani tokovi tijekom vijeka trajanja instrumenta mogli znatno razlikovati od (nediskontiranih) referentnih

novčanih tokova. Međutim, subjekt ne mora uzeti u obzir sve moguće scenarije, nego samo razumno moguće scenarije. Ako subjekt zaključi da bi se ugovorni (nediskontirani) novčani tokovi mogli znatno razlikovati od (nediskontiranih) referentnih novčanih tokova, financijska imovina ne ispunjava uvjet iz točke 4.1.2. podtočke (b) i točke 4.1.2.A podtočke (b) i stoga se ne može mjeriti po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

B.4.1.9E U nekim zakonodavstvima kamatne stope određuju vlada ili regulatorno tijelo. Na primjer, takva državna regulacija kamatnih stopa može biti dio šire makroekonomske politike ili se može uvesti u cilju promicanja ulaganja subjekata u određeni gospodarski sektor. U nekim takvim slučajevima cilj vremenske vrijednosti novčanog elementa nije osiguranje naknade samo za protek vremena. Međutim, bez obzira na točke od B.4.1.9.A do B.4.1.9.D, regulirana kamatna stopa smatra se zamjenom za vremensku vrijednost novčanog elementa za potrebe primjene uvjeta iz točke 4.1.2. podtočke (b) i točke 4.1.2.A podtočke (b) ako se takvom reguliranom kamatnom stopom osigurava naknada koja je uglavnom u skladu s protekom vremena i ne uzrokuje izloženost rizicima ili promjenjivost ugovornih novčanih tokova koji nisu u skladu s osnovnim sporazumom o posudbi.

Ugovorni uvjeti kojima se mijenja vrijeme nastanka ili iznos ugovornih novčanih tokova

B.4.1.10. Ako financijska imovina sadržava ugovorni uvjet koji bi mogao promijeniti vrijeme nastanka ili iznos ugovornih novčanih tokova (npr. ako je imovinu moguće prijevremeno otplatiti prije dospijeća ili ako joj se rok može produljiti), subjekt mora utvrditi jesu li ugovorni novčani tokovi koji bi mogli nastati tijekom vijeka trajanja instrumenta kao posljedica tog ugovornog uvjeta samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice. Kako bi to utvrdio, subjekt mora procijeniti ugovorne novčane tokove koji bi mogli nastati kako prije, tako i poslije promjene ugovornih novčanih tokova. Subjekt će možda trebati procijeniti i prirodu svakog nepredviđenog događaja (odnosno uzroka) zbog kojeg bi se mogli promijeniti vrijeme nastanka ili iznos ugovornih novčanih tokova. Iako priroda nepredviđenog događaja sama po sebi nije presudan čimbenik, ipak može biti pokazatelj za procjenu jesu li ugovorni novčani tokovi samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice. Na primjer, usporedimo financijski instrument s kamatnom stopom koja je usklađena s višom stopom ako dužnik ne izvrši određeni broj plaćanja za financijski instrument s kamatnom stopom koja je usklađena s višom stopom ako određeni indeks vlasničkog kapitala dosegne određenu razinu. U prethodnom je slučaju vjerojatnije da će ugovorni novčani tokovi tijekom vijeka trajanja instrumenta biti samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice zbog odnosa između neizvršenih plaćanja i povećanja kreditnog rizika. (Vidjeti i točku B.4.1.18.)

B.4.1.11. Slijede primjeri ugovornih uvjeta koji za posljedicu imaju ugovorne novčane tokove koji su samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice:

(a) promjenjiva kamatna stopa koja se sastoji od naknade za vremensku vrijednost novca, kreditnog rizika povezanog s nepodmirenim iznosom glavnice tijekom određenog razdoblja (naknada za kreditni rizik određuje se samo pri početnom priznavanju i zato može biti fiksna) i ostalih osnovnih rizika posudbe i troškova, kao i marže profita;

(b) ugovorni uvjet kojim se izdavatelju (odnosno dužniku) dopušta prijevremena otplata dužničkog instrumenta ili kojim se imatelju (odnosno vjerovniku) dopušta ponovna prodaja dužničkog instrumenta natrag izdavatelju prije dospijeća, pri čemu iznos prijevremenog plaćanja uglavnom predstavlja nepodmirene iznose glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice i koji može uključivati razumnu dodatnu naknadu za prijevremeni raskid ugovora i

(c) ugovorni uvjet kojim se izdavatelju ili imatelju dopušta produljenje ugovornog roka dužničkog instrumenta (odnosno opcija produljenja), pri čemu uvjeti opcije produljenja za posljedicu imaju ugovorne novčane tokove tijekom razdoblja produljenja, a koji su samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice, što može uključivati razumnu dodatnu naknadu za produljenje ugovora.

B.4.1.12. Bez obzira na točku B.4.1.10., financijska imovina koja bi inače ispunjavala uvjet iz točke 4.1.2. podtočke (b) i točke 4.1.2.A podtočke (b), ali ga ne ispunjava samo zato što se ugovornim uvjetom izdavatelju

dopušta (ili se od njega zahtijeva) da unaprijed otplati dužnički instrument ili zato što se imatelju dopušta (ili se od njega zahtijeva) ponovna prodaja dužničkog instrumenta izdavatelju prije dospijeća, prihvatljiva je za mjerenje po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (pod uvjetom da je ispunjen uvjet iz točke 4.1.2. podtočke (a) ili uvjet iz točke 4.1.2.A podtočke (a)) ako:

(a) subjekt stekne ili izda financijsku imovinu uz premiju ili diskont na nominalni ugovorni iznos;

(b) iznos prijevremenog plaćanja uglavnom predstavlja ugovorni nominalni iznos i obračunanu (ali neplaćenu) ugovornu kamatu, što može uključivati razumnu dodatnu naknadu za prijevremeni raskid ugovora i

(c) ako je pri početnom priznavanju financijske imovine fer vrijednost elementa prijevremenog plaćanja zanemariva.

B.4.1.13. Slijede primjeri ugovornih novčanih tokova koji su samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice. Popis primjera nije iscrpan.

Instrument	Analiza
Instrument A Instrument A je obveznica s navedenim datumom dospijeća. Plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice povezana su s indeksom inflacije valute u kojoj je instrument izdan. Povezanost s inflacijom ne djeluje kao poluga i glavnica je zaštićena.	Ugovorni novčani tokovi samo su plaćanje glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice. Povezivanjem plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice s indeksom inflacije koji ne djeluje kao poluga vremenska vrijednost novca postavlja se na trenutačnu razinu. Drugim riječima, kamatna stopa na instrument odražava „stvarnu" kamatu. Stoga iznosi kamate predstavljaju naknadu za vremensku vrijednost novca u nepodmirenom iznosu glavnice. Međutim, ako su plaćanja kamata indeksirana uz neku drugu varijablu kao što je uspješnost dužnika (npr. neto dobit dužnika) ili indeks vlasničkog kapitala, ugovorni novčani tokovi nisu plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice (osim ako bi indeksiranje uz uspješnost dužnika dovelo do usklađenosti kojom se imatelju nadoknađuju promjene kreditnog rizika instrumenta, tako da ugovorni novčani tokovi jesu samo plaćanja glavnice i kamata). Razlog je tomu činjenica da ugovorni novčani tokovi odražavaju prinos koji nije u skladu s osnovnim sporazumom o posudbi (vidjeti točku B.4.1.7. A).
Instrument B Instrument B je instrument s promjenjivom kamatnom stopom s navedenim datumom dospijeća koji dužniku dopušta da neprekidno bira tržišnu kamatnu stopu. Na primjer, na svaki datum ponovnog utvrđivanja kamate dužnik može odabrati hoće li platiti tromjesečni LIBOR za rok od tri mjeseca ili jednomjesečni LIBOR za rok od mjesec dana.	Ugovorni novčani tokovi samo su plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice sve dok kamata koja se plaća tijekom vijeka trajanja instrumenta odražava naknadu za vremensku vrijednost novca, kreditni rizik povezan s instrumentom i za ostale osnovne rizike posudbe i troškove, kao i maržu profita (vidjeti točku B.4.1.7.A). Činjenica da je kamatna stopa LIBOR ponovno utvrđena tijekom vijeka trajanja instrumenta sama po sebi ne diskvalificira instrument.

Instrument	Analiza
	Međutim, ako je dužnik u mogućnosti odabrati plaćanje jednomjesečne kamatne stope koja se utvrđuje svaka tri mjeseca, učestalost ponovnog utvrđivanja kamatne stope ne odgovara roku dospijeća kamatne stope. Prema tome, promijenjena je vremenska vrijednost novčanog elementa. Slično tomu, vremenska vrijednost novčanog elementa promijenjena je ako se ugovorna kamatna stopa nekog instrumenta temelji na roku koji može biti dulji od preostalog vijeka trajanja instrumenta (npr. ako se na instrument s rokom dospijeća pet godina otplaćuje promjenjiva kamatna stopa koja se povremeno ponovno utvrđuje, ali uvijek odražava rok dospijeća od pet godina). Razlog tomu je činjenica da kamata koju treba platiti u svakom razdoblju nije povezana s kamatnim razdobljem. U takvim slučajevima, kako bi utvrdio jesu li novčani tokovi samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice, subjekt mora kvalitativno ili kvantitativno procijeniti ugovorne novčane tokove naspram onih koji se ostvaruju od instrumenta koji je jednak u svakom pogledu, osim što ima rok dospijeća kamatne stope koji odgovara kamatnom razdoblju. (Vidjeti točku B.4.1.9.E za smjernice o reguliranim kamatnim stopama.) Na primjer, pri procjeni obveznice s rokom dospijeća pet godina na koju se isplaćuje promjenjiva kamatna stopa koja se ponovno utvrđuje svakih šest mjeseci, ali uvijek odražava rok dospijeća od pet godina, subjekt uzima u obzir ugovorne novčane tokove instrumenta koji je po svemu jednak, osim što se svakih šest mjeseci usklađuje na šestomjesečnu kamatnu stopu. Ista se analiza primjenjuje ako je dužnik u mogućnosti birati između raznih objavljenih kamatnih stopa vjerovnika (npr. dužnik može birati između objavljene jednomjesečne i objavljene tromjesečne promjenjive kamatne stope vjerovnika).
Instrument C Instrument C je obveznica s navedenim datumom dospijeća na koju se isplaćuje promjenjiva tržišna kamatna stopa. Određena je gornja granica te promjenjive kamatne stope.	Ugovorni novčani tokovi: (a) instrumenta s fiksnom kamatnom stopom i (b) instrumenta s promjenjivom kamatnom stopom plaćanja su glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice sve dok kamata odražava naknadu za vremensku vrijednost novca, kreditne rizike povezane s instrumentom tijekom trajanja instrumenta te za ostale osnovne rizike posudbe i troškove, kao i za maržu profita. (Vidjeti točku B.4.1.7.A.)

Instrument	Analiza
	Prema tome, novčani tokovi instrumenta koji je kombinacija (a) i (b) (npr. obveznice s određenom gornjom granicom kamatne stope) mogu biti samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice. Takav ugovorni uvjet može umanjiti promjenjivost novčanog toka ograničavanjem promjenjive kamatne stope (npr. gornje ili donje granice kamatne stope) ili uvećati promjenjivost novčanog toka zbog toga što fiksna kamatna stopa postaje promjenjiva.
Instrument D Instrument D je zajam s punim pravom naplate i osiguran je jamstvom.	Činjenica da je zajam s punim pravom naplate osiguran jamstvom sama po sebi ne utječe na analizu kojom se utvrđuje jesu li ugovorni novčani tokovi samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice.
Instrument E Instrument E izdaje regulirana banka i ima navedeni datum dospijeća. Na instrument se isplaćuje fiksna kamatna stopa i svi su ugovorni novčani tokovi nediskrecijski. Međutim, izdavatelj podliježe zakonodavstvu kojim se nacionalnom sanacijskom tijelu dopušta ili se od njega zahtijeva da u određenim okolnostima nametne gubitke posjednicima određenog instrumenta, uključujući instrument E. Na primjer, nacionalno sanacijsko tijelo ovlašteno je otpisati nominalni iznos instrumenta E ili ga pretvoriti u fiksni broj redovnih dionica izdavatelja ako nacionalno sanacijsko tijelo utvrdi da je izdavatelj u ozbiljnim financijskim poteškoćama, da mu je potreban dodatni regulatorni kapital ili da ne ispunjava obveze.	Imatelj analizira **ugovorne uvjete** financijskog instrumenta kako bi utvrdio dovode li do nastanka novčanih tokova koji su samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice te su stoga u skladu s osnovnim sporazumom o posudbi. Pri takvoj analizi ne razmatraju se plaćanja koja su posljedica ovlaštenja nacionalnoga sanacijskog tijela u pogledu nametanja gubitaka imatelju instrumenta E. Razlog je tomu činjenica da takvo ovlaštenje i s njime povezana plaćanja nisu **ugovorni uvjeti** financijskog instrumenta. S druge strane, ugovornim novčanim tokovima ne smatraju se samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice ako se na temelju ugovornih uvjeta financijskog instrumenta izdavatelju ili nekom drugom subjektu dopušta ili se od njih zahtijeva nametanje gubitaka imatelju (npr. otpisom nominalnog iznosa ili pretvaranjem instrumenta u fiksni broj redovnih dionica izdavatelja), sve dok su ugovorni uvjeti stvarni, čak i ako je mala vjerojatnost nametanja takvoga gubitka.

B.4.1.14. Slijede primjeri ugovornih novčanih tokova koji nisu samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice. Popis primjera nije iscrpan.

Instrument	Analiza
Instrument F Instrument F je obveznica koja se može pretvoriti u fiksni broj vlasničkih instrumenata izdavatelja.	Imatelj analizira konvertibilnu obveznicu u cijelosti. Ugovorni novčani tokovi nisu plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice jer odražavaju prinos koji nije u skladu s osnovnim sporazumom o posudbi (vidjeti točku B.4.1.7.A); odnosno prinos je povezan s vrijednošću vlasničkog kapitala izdavatelja.

Instrument	Analiza
Instrument G Instrument G je zajam na koji se plaća inverzna promjenjiva kamatna stopa (odnosno kamatna je stopa u obrnutom odnosu s tržišnim kamatnim stopama).	Ugovorni novčani tokovi nisu samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice. Iznosi kamate nisu naknada za vremensku vrijednost novca za nepodmireni iznos glavnice.
Instrument H Instrument H je instrument bez dospijeća, ali izdavatelj taj instrument može kupiti u bilo kojem trenutku i imatelju isplatiti nominalni iznos uvećan za dospjelu obračunatu kamatu. Na instrument H plaća se tržišna kamatna stopa, ali plaćanje kamate ne može se izvršiti ako izdavatelj neposredno nakon plaćanja ne može ostati solventan. Na odgođenu se kamatu ne obračunava dodatna kamata.	Ugovorni novčani tokovi nisu plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice. Razlog je tomu činjenica da se izdavatelju može naložiti odgoda plaćanja kamata, pri čemu se na te iznose odgođene kamate ne obračunava dodatna kamata. Stoga iznosi kamate nisu naknada za vremensku vrijednost novca za nepodmireni iznos glavnice. Ako bi se na odgođene iznose obračunavala kamata, ugovorni novčani tokovi mogli bi biti plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice. Činjenica da je instrument H instrument bez dospijeća sama po sebi ne znači da ugovorni novčani tokovi nisu plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice. Ustvari trajni instrument podrazumijeva neprekidne (višestruke) opcije produljenja. Posljedica takvih opcija mogu biti ugovorni novčani tokovi koji su plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice ako su plaćanja kamata obvezatna i ako moraju biti trajna. Osim toga, činjenica da je instrument H moguće kupiti ne znači da ugovorna novčana plaćanja nisu plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice, osim ako je instrument moguće kupiti za iznos koji uglavnom ne odražava plaćanje nepodmirenog iznosa glavnice i kamate na taj nepodmireni iznos glavnice. Čak i ako iznos mogućeg otkupa uključuje iznos razumne naknade imatelju za prijevremeni raskid instrumenta, ugovorni novčani tokovi mogli bi biti plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice. (Vidjeti i točku B.4.1.12.)

B.4.1.15. U nekim su slučajevima mogući ugovorni novčani tokovi financijske imovine opisani kao glavnica i kamata, ali ti novčani tokovi ne predstavljaju plaćanje glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice kako je opisano u točki 4.1.2. podtočki (b), točki 4.1.2.A podtočki (b) i točki 4.1.3. ovog standarda.

B.4.1.16. To može biti slučaj ako financijska imovina predstavlja ulaganje u određenu imovinu ili novčane tokove te stoga ugovorni novčani tokovi nisu samo plaćanje glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice. Na primjer, ako je ugovornim uvjetima utvrđeno da se novčani tokovi financijske imovine povećavaju s povećanjem broja automobila na određenoj prometnici s naplatom cestarine, ti ugovorni novčani tokovi nisu u skladu s osnovnim sporazumom o posudbi. Stoga instrument ne ispunjava uvjet iz točke 4.1.2. podtočke (b) i točke 4.1.2.A podtočke (b). To bi mogao biti slučaj i kada je potraživanje vjerovnika ograničeno na određenu imovinu dužnika ili na novčane tokove od određene imovine (npr. financijske imovine bez prava naplate (*non-recourse*).

B.4.1.17. Međutim, činjenica da se financijska imovina ne može podmiriti nikojom drugom imovinom ne znači sama po sebi da financijska imovina ne može ispuniti uvjet iz točke 4.1.2. podtočke (b) i točke 4.1.2.A podtočke (b). U tim je situacijama vjerovnik dužan procijeniti (dobiti uvid u) određenu osnovnu imovinu ili novčane tokove kako bi utvrdio jesu li ugovorni novčani tokovi financijske imovine koji se klasificiraju plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice. Ako zbog uvjeta financijske imovine dođe do nastanka nekih drugih novčanih tokova ili ograničenja novčanih tokova na način koji nije u skladu s plaćanjima koja predstavljaju glavnicu i kamate, financijska imovina ne ispunjava uvjet iz točke 4.1.2. podtočke (b) i točke 4.1.2.A podtočke (b). Pitanje je li osnovna imovina financijska ili nefinancijska imovina samo po sebi ne utječe na ovu procjenu.

B.4.1.18. Obilježja ugovornih novčanih tokova ne utječu na klasifikaciju financijske imovine ako bi ona mogla imati samo mali učinak na ugovorne novčane tokove financijske imovine. Kako bi to utvrdio, subjekt mora uzeti u obzir mogući učinak obilježja ugovornih novčanih tokova u svakom izvještajnom razdoblju, ali i kumulativno tijekom vijeka trajanja financijskog instrumenta. Nadalje, ako obilježja ugovornih novčanih tokova imaju nešto veći učinak (u pojedinačnom izvještajnom razdoblju ili kumulativno) na ugovorne novčane tokove, ali ako obilježje novčanog toka nije stvarno, to ne utječe na klasifikaciju financijske imovine. Obilježje novčanog toka nije stvarno ako utječe na ugovorne novčane tokove instrumenta samo nastupom događaja koji je iznimno rijedak, neuobičajen i vrlo malo vjerojatan.

B.4.1.19. Gotovo u svakoj transakciji posudbe instrument vjerovnika ocjenjuje se u odnosu na instrumente ostalih dužnikovih vjerovnika. Ugovorna novčana plaćanja instrumenta koji je podređen ostalim instrumentima mogu biti plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice ako neplaćanje dužnika predstavlja kršenje uvjeta ugovora te ako imatelj ima ugovorno pravo na nepodmirene iznose glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice, čak i u slučaju stečaja dužnika. Na primjer, potraživanje od kupca na temelju kojeg je vjerovnik rangiran kao neosigurani vjerovnik ispunjava uvjete plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice. To je slučaj čak i ako su zajmovi dani dužniku osigurani jamstvom, zbog čega imatelj zajma i u slučaju stečaja ima prednost u odnosu na potraživanja neosiguranog vjerovnika u pogledu osiguranja plaćanja, ali to ne utječe na ugovorno pravo neosiguranog vjerovnika na nepodmirenu glavnicu i ostale dospjele iznose.

Ugovorno povezani instrumenti

B.4.1.20. U nekim vrstama transakcija izdavatelj može utvrditi prioritete plaćanja za imatelje financijske imovine uporabom višestrukih ugovorno povezanih instrumenata koji stvaraju koncentraciju kreditnog rizika (tranše). Svaka tranša nosi oznaku podređenosti kojom se jasno navodi redoslijed kojim se novčani tokovi koje izdavatelj stvori raspoređuju na tranšu. U tim situacijama imatelji tranše imaju pravo na plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice samo ako izdavatelj stvara novčane tokove dovoljne za tranšu višeg prioriteta.

B.4.1.21. U tim transakcijama tranša ima obilježja novčanih tokova koji su plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice samo ako:

(a) ugovorni uvjeti tranše koji se procjenjuju radi klasifikacije (bez uvida u skupinu financijskih instrumenata) dovode do nastanka novčanih tokova koji su samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice (npr. kamatna stopa na tranšu nije povezana s robnim indeksom);

(b) osnovna skupina financijskih instrumenata ima obilježja novčanih tokova iz točaka B.4.1.23. i B.4.1.24. te

(c) izloženost kreditnom riziku u skupini osnovnih financijskih instrumenata povezanih s tranšom jednaka je ili manja od izloženosti kreditnom riziku odnosne skupine financijskih instrumenata (npr. kreditni rejting tranše koji se procjenjuje radi klasifikacije jednak je ili veći od kreditnog rejtinga koji bi se primijenio na pojedinačnu tranšu iz koje se financira odnosna skupina financijskih instrumenata).

B.4.1.22. Subjekt mora utvrditi osnovnu skupinu instrumenata koja stvara (a ne samo prosljeđuje) novčane tokove. To je osnovna skupina financijskih instrumenata.

B.4.1.23. Osnovna skupina mora sadržavati jedan ili više instrumenata s ugovornim novčanim tokovima koji su samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice.

B.4.1.24. Osnovna skupina instrumenata može uključivati i instrumente kojima se:

(a) smanjuje promjenjivost novčanog toka instrumenata iz točke B.4.1.23., koji u kombinaciji s instrumentima iz točke B.4.1.23. dovode do nastanka novčanih tokova koji su samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice (npr. gornja ili donja granica kamatne stopa ili ugovor kojim se smanjuje kreditni rizik nekih ili svih instrumenata iz točke B.4.1.23.) ili

(b) usklađuju novčani tokovi tranše s novčanim tokovima skupine osnovnih instrumenata iz točke B.4.1.23. radi otklanjanja razlike isključivo u pogledu:

i. fiksne ili promjenjive kamatne stope;

ii. valute u kojoj su izraženi novčani tokovi, uključujući inflaciju odnosne valute ili

iii. vremena nastanka novčanih tokova.

B.4.1.25. Ako bilo koji instrument iz skupine ne ispunjava uvjete iz točke B.4.1.23. ili iz točke B.4.1.24., uvjet iz točke B.4.1.21. podtočke (b) nije ispunjen. Pri provedbi ove procjene nije potrebna detaljna analiza skupine po pojedinačnim instrumentima. Međutim, subjekt se mora osloniti na prosudbu i provesti dovoljnu analizu kako bi utvrdio ispunjavaju li instrumenti u skupini uvjete iz točaka od B.4.1.23. do B.4.1.24. (Vidjeti i točku B.4.1.18. za smjernice o obilježjima ugovornih novčanih tokova koji imaju samo mali učinak.)

B.4.1.26. Ako imatelj pri početnom priznavanju ne može procijeniti uvjete iz točke B.4.1.21., tranša se mora mjeriti po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Ako se nakon početnog priznavanja osnovna skupina instrumenata može promijeniti tako da skupina više ne ispunjava uvjete iz točaka od B.4.1.23. do B.4.1.24, tranše ne ispunjavaju uvjet iz točke B.4.1.21. te se moraju mjeriti po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Međutim, ako osnovna skupina uključuje instrumente koji su osigurani imovinom koja ne ispunjava uvjete iz točaka od B.4.1.23. do B.4.1.24., sposobnost ostvarenja posjeda nad takvom imovinom zanemaruje se za potrebe primjene ove točke, osim ako je subjekt stekao tranšu s namjerom nadziranja osiguranja plaćanja.

Mogućnost određivanja financijske imovine ili financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (odjeljci 4.1. i 4.2.)

B.4.1.27. Pod uvjetima iz točaka 4.1.5. i 4.2.2., ovim se standardom subjektu dopušta da odredi financijsku imovinu, financijsku obvezu ili skupinu financijskih instrumenata (financijsku imovinu, financijske obveze ili oboje) po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, pod uvjetom da time dobiva relevantnije informacije.

B.4.1.28. Odluka subjekta da odredi financijsku imovinu ili financijsku obvezu po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka slična je odabiru računovodstvene politike (iako se, za razliku od odabrane računovodstvene politike, ne mora primjenjivati dosljedno na sve slične transakcije). Ako subjekt ima takvu mogućnost izbora, točkom 14. podtočkom (b) MRS-a 8 zahtijeva se da posljedica odabrane politike budu financijski izvještaji koji pružaju pouzdane i relevantnije informacije o učincima transakcija, drugih poslovnih događaja i okolnosti na financijski položaj, financijsku uspješnost ili novčane tokove subjekta. Na primjer, u slučaju određivanja financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, u točki 4.2.2. utvrđuju se dvije okolnosti u kojima je ispunjen zahtjev za relevantnijim informacijama. Prema tome, kako bi odabrao takvo određivanje u skladu s točkom 4.2.2., subjekt mora dokazati postojanje jedne (ili obiju) od tih dvaju okolnosti.

Određivanjem se uklanja ili znatno umanjuje računovodstvena neusklađenost

B.4.1.29. Mjerenje financijske imovine ili financijske obveze i klasifikacija priznatih promjena njihove vrijednosti određuju se klasifikacijom stavke te na temelju toga je li stavka dio odnosa zaštite od rizika. Ti zahtjevi mogu dovesti do nedosljednosti pri mjerenju ili priznavanju (što se ponekad naziva „računovodstvena neusklađenost") ako se, na primjer, u odsutnosti određivanja po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka financijska imovina klasificira kao imovina koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka te ako se obveza, koju subjekt smatra povezanom, naknadno mjeri po amortiziranom trošku (bez priznavanja promjena fer vrijednosti). U tim okolnostima subjekt može zaključiti da bi njegovi financijski izvještaji pružali relevantnije informacije ako bi se i imovina i obveza mjerili po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

B.4.1.30. U sljedećim je primjerima prikazano kada se taj uvjet može ispuniti. U svim slučajevima subjekt može upotrijebiti taj uvjet za određivanje financijske imovine ili financijskih obveza po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka samo ako je ispunjeno načelo iz točke 4.1.5. ili točke 4.2.2. podtočke (a):

(a) subjekt ima obveze u okviru ugovora o osiguranju čije mjerenje uključuje postojeće informacije (kako je dopušteno točkom 24. MSFI-ja 4) i financijsku imovinu koju smatra povezanom, a koja bi u protivnome bila mjerena kao imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili po amortiziranom trošku;

(b) subjekt ima financijsku imovinu, financijske obveze ili oboje, koji su izloženi istome riziku kao što je rizik kamatne stope, koji uzrokuje oprečne promjene fer vrijednosti s tendencijom međusobnog prijeboja. Međutim, samo bi se neki instrumenti mjerili po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (npr., derivatni instrumenti ili oni koji su klasificirani kao instrumenti koji se drže za trgovanje). Moguć je i slučaj da nisu ispunjeni uvjeti računovodstva zaštite od rizika, na primjer zbog neispunjavanja zahtjeva učinkovitosti zaštite od rizika iz točke 6.4.1.:

(c) subjekt ima financijsku imovinu, financijske obveze ili oboje, koji su izloženi istom riziku kao što je rizik kamatne stope, koji uzrokuje oprečne promjene fer vrijednosti s tendencijom međusobnog prijeboja te ni financijska imovina ni financijske obveze ne ispunjavaju uvjete za određivanje kao instrumenti zaštite od rizika jer se ne mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Nadalje, u odsutnosti računovodstva zaštite od rizika postoji znatna nedosljednost u priznavanju dobiti i gubitka. Na primjer, subjekt je financirao određenu skupinu zajmova izdavanjem obveznica kojima se trguje čije promjene fer vrijednosti imaju tendenciju međusobnog prijeboja. Ako uz to subjekt redovito kupuje i prodaje obveznice, ali rijetko ili nikada ne kupuje ni ne prodaje zajmove, iskazivanjem zajmova i obveznica po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka uklanja se nedosljednost u pogledu vremena priznavanja dobiti ili gubitka koji bi u protivnome nastali njihovim mjerenjem po amortiziranom trošku i priznavanjem dobiti ili gubitka pri svakom ponovnom otkupu pojedine obveznice.

B.4.1.31. U slučajevima kao što su opisani u prethodnoj točki, određivanje pri početnom priznavanju financijske imovine i financijskih obveza koji se inače ne mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka može otkloniti ili znatno umanjiti nedosljednosti pri mjerenju ili priznavanju i osigurati relevantnije informacije. Iz praktičnih razloga subjekt ne mora istodobno ubrojiti svu imovinu i obveze koje dovode do nedosljednosti pri mjerenju ili priznavanju. Dopuštena je razumna odgoda pod uvjetom da se svaka transakcija odredi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka pri njezinom početnom priznavanju i da se u to vrijeme očekuje izvršenje svih preostalih transakcija.

B.4.1.32. Ne bi bilo prihvatljivo odrediti po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka samo neku financijsku imovinu i financijske obveze koje uzrokuju nastanak nedosljednosti ako se time ne bi otklonila ili znatno umanjila nedosljednost te ako se time ne bi osigurale relevantnije informacije. Međutim, bilo bi prihvatljivo odrediti samo određeni broj slične financijske imovine ili sličnih financijskih obveza ako bi se time postiglo znatno umanjenje (po mogućnosti veće nego što bi se postiglo drugim dopuštenim određivanjima) nedosljednosti. Na primjer, ako se pretpostavi da subjekt ima određeni broj sličnih financijskih obveza, čiji je ukupni iznos jednak 100 novčanih jedinica, i određeni broj slične financijske imovine, čiji je ukupni iznos jednak 50 novčanih jedinica, ali koji se mjere na različitim osnovama. Subjekt može znatno umanjiti nedosljednost pri mjerenju tako da pri početnom priznavanju odredi po fer vrijednosti kroz račun dobiti

i gubitka svu imovinu i samo neke obveze (npr. pojedine obveze čiji je ukupni iznos jednak 45 novčanih jedinica). Međutim, budući da se određivanje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka može primijeniti samo na čitav financijski instrument, subjekt u ovome slučaju mora odrediti jednu ili više obveza u cijelosti. Subjekt ne može odrediti komponentu obveze (npr. promjene vrijednosti povezane samo s jednim rizikom, kao što su promjene referentne kamatne stope) ili dijela (tj.. postotka) obveze.

Upravljanje i ocjenjivanje učinkovitosti skupine financijskih obveza ili financijske imovine i financijskih obveza na osnovi fer vrijednosti

B.4.1.33. Subjekt može upravljati i ocjenjivati učinkovitost skupine financijskih obveza ili financijske imovine i financijskih obveza tako da se mjerenjem te skupine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka dobiju relevantnije informacije. Pozornost je u ovome slučaju usmjerena na način na koji subjekt upravlja i mjeri učinkovitost, a ne na vrstu njegovih financijskih instrumenata.

B.4.1.34. Na primjer, subjekt može upotrijebiti taj uvjet za određivanje financijskih obveza po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ako je ispunjeno načelo iz točke 4.2.2. podtočke (b) i ako subjekt ima financijsku imovinu i financijske obveze koje su izložene jednome ili više istih rizika, a tim se rizicima upravlja i oni se ocjenjuju na osnovi fer vrijednosti u skladu s dokumentiranom politikom upravljanja imovinom i obvezama. Primjer je subjekt koji je izdao „strukturirane proizvode" koji sadržavaju višestruke ugrađene derivatne instrumente i koji upravlja rizicima koji iz toga proizlaze na osnovi fer vrijednosti upotrebljavajući i derivatne i nederivatne financijske instrumente.

B.4.1.35. Kako je prethodno navedeno, taj uvjet ovisi o načinu na koji subjekt upravlja i ocjenjuje učinkovitost skupine financijskih instrumenata koji se razmatraju. Prema tome (uz primjenu zahtjeva povezanih s određivanjem pri početnom priznavanju), subjekt koji određuje financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka na temelju tog uvjeta dužan je tako odrediti sve prihvatljive financijske instrumente kojima upravlja i koje ocjenjuje zajedno.

B.4.1.36. Dokumentacija o strategiji subjekta ne mora biti opsežna, ali bi trebala biti dovoljna da bi se dokazala sukladnost s točkom 4.2.2. podtočkom (b). Ta dokumentacija nije potrebna za svaku pojedinu stavku, već je dovoljno da postoji za portfelj. Na primjer, ako se sustavom upravljanja učinkovitosti za odjel – koji je odobrilo ključno rukovodeće osoblje subjekta – jasno dokazuje da se njegova učinkovitost ocjenjuje na toj osnovi, nisu potrebni dodatni dokumenti kako bi se dokazala sukladnost s točkom 4.2.2. podtočkom (b).

Ugrađeni derivatni instrumenti (odjeljak 4.3.)

B.4.3.1. Kada subjekt postane stranka u hibridnom ugovoru kojemu osnovni ugovor nije imovina obuhvaćena primjenom ovog standarda, točkom 4.3.3. zahtijeva se da subjekt utvrdi sve ugrađene derivatne instrumente, procijeni je li ih potrebno odvojiti od osnovnog ugovora i izmjeri derivatne instrumente koje je potrebno odvojiti od osnovnog ugovora po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka pri početnom priznavanju i nakon toga.

B.4.3.2. Ako osnovni ugovor nema navedeno ili unaprijed utvrđeno dospijeće te ako predstavlja preostali udio u neto imovini subjekta, tada ima ista gospodarska obilježja i rizike kao vlasnički instrument, a ugrađeni bi derivat trebao imati obilježja vlasničkog kapitala koja se odnose na isti subjekt kako bi se smatrao usko povezanim s tim ugovorom. Ako osnovni ugovor nije vlasnički instrument i odgovara definiciji financijskog instrumenta, njegova gospodarska obilježja i rizici jednaki su onima koje ima dužnički instrument.

B.4.3.3. Ugrađeni neopcijski derivatni instrument (kao što je ugrađeni terminski ugovor ili ugovor o zamjeni) odvaja se od osnovnog ugovora na temelju njegovih navedenih ili podrazumijevanih bitnih odredaba kako bi pri početnom priznavanju njegova fer vrijednost bila jednaka nuli. Ugrađeni opcijski derivatni instrument (kao što su ugrađena opcija prodaje, opcija kupnje, najviša i najniža opcija, te opcija zamjene) odvaja se od osnovnog ugovora na temelju navedenih uvjeta mogućnosti opcije. Početna knjigovodstvena vrijednost osnovnog instrumenta jednaka je ostatku vrijednosti nakon odvajanja ugrađenog derivatnog instrumenta.

B.4.3.4. Općenito se s višestrukim ugrađenim derivatnim instrumentima u jednom hibridnom ugovoru postupa kao s jedinstvenim složenim ugrađenim derivatnim instrumentom. Međutim, ugrađeni derivatni instrumenti koji se klasificiraju kao vlasnički kapital (vidjeti MRS 32) obračunavaju se odvojeno od onih koji se klasificiraju kao imovina ili obveze. Nadalje, ako hibridni ugovor ima više od jednog ugrađenog derivatnog instrumenta, a ti su derivatni instrumenti povezani s različitom izloženosti rizicima i moguće ih je lako odvojiti i neovisni su jedan od drugoga, obračunavaju se odvojeno jedan od drugoga.

B.4.3.5 Gospodarska obilježja i rizici ugrađenog derivatnog instrumenta nisu usko povezani s osnovnim ugovorom (točka 4.3.3. podtočka (a)) u sljedećim primjerima. Ako su ispunjeni uvjeti iz točke 4.3.3. podtočaka (b) i (c), u tim primjerima subjekt obračunava ugrađeni derivatni instrument odvojeno od osnovnog ugovora.

(a) Opcija prodaje ugrađena u instrument koji omogućava imatelju da od izdavatelja zatraži otkup instrumenta za određeni iznos novca ili druge imovine, koji se mijenja ovisno o promjeni cijene ili indeksa vlasničkih instrumenata ili roba, nije usko povezana s osnovnim dužničkim instrumentom.

(b) Opcija ili automatska odredba o produljenju preostalog roka do dospijeća dužničkog instrumenta nije usko povezana s osnovnim dužničkim instrumentom, osim ako postoji istodobno usklađivanje s približnom tekućom tržišnom kamatnom stopom u vrijeme produljenja. Ako subjekt izda dužnički instrument, a imatelj tog dužničkog instrumenta izda opciju kupnje dužničkog instrumenta trećoj strani, izdavatelj smatra tu opciju kupnje produljenjem roka do dospijeća dužničkog instrumenta ako se od izdavatelja može zatražiti da sudjeluje ili da olakša ponovno stavljanje na tržište tog dužničkog instrumenta uslijed korištenja opcije kupnje.

(c) Plaćanja kamata ili glavnice indeksirana uz vlasnički instrument, ugrađena u osnovni dužnički instrument ili ugovor o osiguranju – čiji se iznos kamata ili glavnice indeksira uz vrijednost vlasničkih instrumenata – nisu usko povezana s osnovnim instrumentom jer se rizici povezani s osnovnim instrumentom razlikuju od rizika povezanih s ugrađenim derivatnim instrumentom.

(d) Plaćanja kamata ili glavnice indeksirana uz robu, ugrađena u osnovni dužnički instrument ili ugovor o osiguranju – čiji se iznos kamata ili glavnice indeksira uz cijenu robe (kao što je zlato) – nisu usko povezana s osnovnim instrumentom, jer se rizici povezani s osnovnim instrumentom razlikuju od rizika povezanih s ugrađenim derivatnim instrumentom.

(e) Opcija kupnje, prodaje ili prijevremenog plaćanja ugrađena u osnovni dužnički ugovor ili osnovni ugovor o osiguranju nije usko povezana s osnovnim ugovorom, osim ako je:

i. cijena izvršenja opcije na svaki datum izvršenja približno jednaka amortiziranom trošku osnovnog dužničkog instrumenta ili knjigovodstvenoj vrijednosti osnovnog ugovora o osiguranju ili

ii. cijena izvršenja opcije prijevremenog plaćanja naknada zajmodavcu za iznos do najviše približne sadašnje vrijednosti izgubljene kamate za preostalo razdoblje osnovnog ugovora. Izgubljena kamata umnožak je ranije plaćenog iznosa glavnice i kamatnog diferencijala. Kamatni je diferencijal efektivna kamatna stopa u osnovnom ugovoru koja premašuje efektivnu kamatnu stopu koju bi subjekt dobio na datum prijevremenog plaćanja da je unaprijed plaćeni iznos glavnice ponovno uložio u sličan ugovor tijekom preostalog razdoblja osnovnog ugovora.

Potrebno je ocijeniti je li opcija kupnje ili prodaje usko povezana s osnovnim dužničkim ugovorom prije odvajanja elementa kapitala konvertibilnog dužničkog instrumenta u skladu s MRS-om 32.

(f) Kreditni derivatni instrumenti koji su ugrađeni u osnovnom dužničkom instrumentu i jednoj strani (korisniku) omogućuju da kreditni rizik određene referentne imovine, koja ne mora biti u njegovu vlasništvu, prenese drugoj strani (jamcu), nisu usko povezani s osnovnim dužničkim instrumentom. Takvi kreditni derivatni instrumenti jamcu omogućuju preuzimanje kreditnog rizika povezanog s referentnom imovinom iako ona nije izravno u njegovu vlasništvu.

B.4.3.6. Primjer je hibridnog ugovora financijski instrument koji imatelju daje pravo da proda financijski instrument natrag izdavatelju u zamjenu za određeni iznos novca ili druge financijske imovine, koji se mijenja ovisno o promjeni indeksa vlasničkih instrumenata i robe koji se može povećati ili smanjiti („instrument koji je moguće prodati"). Osim ako pri početnom priznavanju izdavatelj odredi instrument koji je moguće prodati kao financijsku obvezu po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, potrebno je odvojiti ugrađeni derivatni instrument (odnosno indeksirano plaćanje glavnice) u skladu s točkom 4.3.3., s obzirom na to da je osnovni ugovor dužnički instrument u skladu s točkom B.4.3.2., a indeksirano plaćanje glavnice nije usko povezano s osnovnim dužničkim instrumentom u skladu s točkom B.4.3.5. podtočkom (a). Budući da se plaćanje glavnice može povećati i smanjiti, ugrađeni derivatni instrument je neopcijski derivat čija je vrijednost indeksirana uz osnovnu varijablu.

B.4.3.7. U slučaju instrumenta koji je moguće prodati u bilo kojem trenutku za iznos novca jednak razmjernom udjelu u neto vrijednosti imovine subjekta (kao što su jedinice otvorenog uzajamnog fonda ili neki ulagački proizvodi povezani s jedinicama), posljedica odvajanja ugrađenog derivatnog instrumenta i obračunavanja svake pojedine komponente jest mjerenje složenog instrumenta po iznosu otkupa koji je potrebno platiti na kraju izvještajnog razdoblja ako je imatelj iskoristio svoje pravo prodaje instrumenta natrag izdavatelju.

B.4.3.8. Gospodarska obilježja i rizici ugrađenog derivatnog instrumenta usko su povezani s gospodarskim obilježjima i rizicima osnovnog ugovora u slučajevima navedenima u nastavku. U tim primjerima subjekt ne obračunava ugrađeni derivatni instrument odvojeno od osnovnog ugovora.

(a) Ugrađeni derivat čija je osnovna varijabla kamatna stopa ili indeks kamatnih stopa koji mogu promijeniti iznos kamata koje bi inače bile plaćene ili primljene za kamatonosni osnovni dužnički ugovor ili ugovor o osiguranju usko je povezan s osnovnim ugovorom, osim ako se hibridni ugovor može podmiriti tako da imatelj ne nadoknadi gotovo čitavo svoje priznato ulaganje ili ako bi ugrađeni derivat mogao barem udvostručiti početnu stopu povrata imatelja od osnovnog ugovora i može uzrokovati stopu povrata barem dvostruko veću od tržišne stope povrata za ugovor s istim uvjetima kao i osnovni ugovor.

(b) Ugrađena donja ili gornja granica kamatne stope dužničkog ugovora ili ugovora o osiguranju usko je povezan s osnovnim ugovorom ako je gornja granica jednaka ili viša od tržišne kamatne stope te ako je donja granica jednaka ili niža od tržišne kamatne stope pri izdavanju ugovora, a gornja ili donja granica ne djeluju kao poluga u odnosu na osnovni ugovor. Slično tomu, odredbe uključene u ugovor o kupnji ili prodaji imovine (npr. robe) koje utvrđuju gornju i donju granicu cijene koju je potrebno platiti ili primiti za imovinu usko su povezane s osnovnim ugovorom ako i gornja i donja granica pri sklapanju ugovora dovode do znatnog gubitka i ako ne djeluju kao poluga.

(c) Ugrađeni derivatni instrument u stranoj valuti koji stvara tok plaćanja glavnice ili kamata koja su izražena u stranoj valuti, a koji je ugrađen u osnovni dužnički instrument (npr. obveznica u dvije valute), usko je povezan s osnovnim dužničkim instrumentom. Takav derivatni instrument nije odvojen od osnovnog instrumenta jer se MRS-om 21 *Učinci promjena tečaja stranih valuta* zahtijeva priznavanje dobiti i gubitka u stranoj valuti od monetarnih stavki u računu dobiti i gubitka.

(d) Ugrađeni derivatni instrument u stranoj valuti u osnovnom ugovoru koji je ugovor o osiguranju ili nije financijski instrument (kao što je ugovor o kupnji ili prodaji nefinancijske stavke pri čemu je cijena izražena u stranoj valuti) usko je povezan s osnovnim ugovorom ako ne djeluje kao poluga, ne sadržava mogućnost opcije i zahtijeva plaćanje izraženo u jednoj od sljedećih valuta:

i. u funkcionalnoj valuti bilo koje značajne stranke tog ugovora;

ii. u valuti u kojoj je obično izražena cijena nabavljene robe ili izvršenih usluga u okviru komercijalnih transakcija u čitavom svijetu (kao što je američki dolar za transakcije koje uključuju sirovu naftu) ili

iii. u valuti koja se obično upotrebljava u ugovorima o kupnji ili prodaji nefinancijskih stavki u gospodarskom okruženju u kojem se obavlja transakcija (odnosno razmjerno stabilna i likvidna valuta koja se obično primjenjuje u lokalnim poslovnim transakcijama ili vanjskoj trgovini).

(e) Ugrađena opcija prijevremenog plaćanja u okviru trgovanja samo kamatama ili samo glavnicom vrijednosnih papira usko je povezana s osnovnim ugovorom ako je osnovni ugovor i. na početku posljedica odvajanja prava na primitak ugovornih novčanih tokova financijskog instrumenta koji sam po sebi ne sadržava ugrađeni derivatni instrument i ii. ne sadržava odredbe koje nisu prisutne u izvornom osnovnom dužničkom ugovoru.

(f) Ugrađeni derivatni instrument u osnovnom ugovoru o najmu usko je povezan s osnovnim ugovorom ako je ugrađeni derivatni instrument i. indeks povezan s inflacijom, kao što je indeks plaćanja najamnine vezan uz indeks potrošačkih cijena (pod uvjetom da najam ne djeluje kao poluga i da je indeks povezan s inflacijom u gospodarskom okruženju subjekta), ii. potencijalna najamnina temeljena na s njome povezanoj prodaji ili iii. potencijalna najamnina temeljena na promjenjivim kamatnim stopama.

(g) Mogućnost povezivanja jedinica ugrađena u osnovnom financijskom instrumentu ili osnovnom ugovoru o osiguranju usko je povezana s osnovnim instrumentom ili osnovnim ugovorom ako se plaćanja izražena u jedinici mjere u tekućim vrijednostima jedinica koje odražavaju fer vrijednost imovine fonda. Mogućnost povezivanja jedinica je ugovorni uvjet koji zahtijeva plaćanja izražena u jedinicama unutarnjeg ili vanjskog ulagačkog fonda.

(h) Derivatni instrument ugrađen u ugovoru o osiguranju usko je povezan s osnovnim ugovorom o osiguranju ako su ugrađeni derivatni instrument i osnovni ugovor o osiguranju toliko međuovisni da subjekt nije u stanju odvojeno mjeriti ugrađeni derivatni instrument (odnosno da pritom ne uzima u obzir i osnovni ugovor).

Instrumenti koji sadržavaju ugrađene derivatne instrumente

B.4.3.9 Kako je navedeno u točki B.4.3.1., kada subjekt postane stranka u hibridnom ugovoru koji sadržava osnovni ugovor koji nije imovina obuhvaćena primjenom ovog standarda i koji sadržava jedan ili više ugrađenih derivata, točkom 4.3.3. zahtijeva se od subjekta da utvrdi takve ugrađene derivatne instrumente, procijeni je li ih potrebno odvojiti od osnovnog ugovora i izmjeri derivatne instrumente koje je potrebno odvojiti od osnovnog ugovora po fer vrijednosti pri početnom priznavanju i nakon toga. Ti zahtjevi mogu biti složeniji ili uzrokovati mjerenje koje je manje pouzdano od mjerenja čitavog instrumenta po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Stoga se ovim standardom dopušta određivanje čitavog hibridnog ugovora po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

B.4.3.10. Takvo se određivanje može primijeniti bez obzira na to zahtijeva li se ili zabranjuje točkom 4.3.3. odvajanje ugrađenog derivatnog instrumenta od osnovnog ugovora. Međutim, točkom 4.3.5. ne opravdava se određivanje hibridnog ugovora po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u slučajevima iz točke 4.3.5. podtočaka (a) i (b), s obzirom na to da se time ne bi umanjila složenost niti povećala pouzdanost.

Ponovna procjena ugrađenih derivatnih instrumenata

B.4.3.11 U skladu s točkom 4.3.3., subjekt mora procijeniti je li ugrađeni derivat potrebno odvojiti od osnovnog ugovora i obračunavati ga kao derivatni instrument kad subjekt po prvi put postane stranka ugovora. Zabranjeno je naknadno ponovno procjenjivanje, osim u slučaju promjene uvjeta ugovora kojom se znatno mijenjaju novčani tokovi koji bi se inače zahtijevali temeljem ugovora, u kojem slučaju je ponovno procjenjivanje potrebno. Subjekt utvrđuje je li promjena novčanih tokova znatna tako da razmotri opseg u kojemu su se promijenili očekivani budući novčani tokovi povezani s ugrađenim derivatnim instrumentom, osnovnim ugovorom ili oboje te je li promjena znatna u odnosu na prethodno očekivane novčane tokove temeljem ugovora.

B.4.3.12. Točka B.4.3.11. ne primjenjuje se na ugrađene derivatne instrumente u ugovorima koji su stečeni u okviru:

(a) poslovnog spajanja (kako je utvrđeno u MSFI-ju 3 *Poslovna spajanja*);

(b) spajanja subjekata ili poslovnih djelatnosti pod zajedničkim nadzorom, kako je opisano u točkama od B1. do B.4. MSFI-ja 3 ili

(c) udruživanja u zajednički pothvat, kako je utvrđeno u MSFI-ju 11 *Zajednički poslovi*

ni na njihovu moguću ponovnu procjenu na datum stjecanja. [1]

Reklasifikacija financijske imovine (odjeljak 4.4.)

Reklasifikacija financijske imovine

B.4.4.1. Točkom 4.4.1. zahtijeva se da subjekt reklasificira financijsku imovinu ako mijenja svoj poslovni model radi upravljanja tom financijskom imovinom. Očekuje se da će takve promjene biti vrlo rijetke. Takve promjene utvrđuje više rukovodstvo subjekta slijedom vanjskih i unutarnjih promjena i one moraju biti značajne za poslovanje subjekta te se moraju moći dokazati vanjskim stranama. Prema tome, do promjene poslovnog modela subjekta dolazi samo ako subjekt započinje ili prestaje s obavljanjem djelatnosti koja je značajna za njegovo poslovanje; na primjer, kada subjekt stekne, proda ili prekine određenu vrstu poslovanja. Primjeri promjene poslovnog modela uključuju sljedeće:

(a) Subjekt ima portfelj poslovnih zajmova koje drži radi prodaje u kratkom roku. Subjekt stekne društvo koje upravlja poslovnim zajmovima i ima poslovni model u okviru kojeg drži zajmove radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova. Portfelj poslovnih zajmova više nije namijenjen prodaji, nego se njime sada upravlja zajedno sa stečenim poslovnim zajmovima i svi se drže radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova.

(b) Poduzeće koje pruža financijske usluge odluči ugasiti odobravanje stambenih kredita građanstvu. Taj dio poslovanja ne preuzima nove poslove, a poduzeće za pružanje financijskih usluga na tržištu aktivno nudi svoj portfelj hipotekarnih zajmova na prodaju.

B.4.4.2. Promjena cilja poslovnog modela subjekta mora biti izvršena prije datuma reklasifikacije. Na primjer, ako poduzeće za pružanje financijskih usluga odluku o gašenju odobravanja stambenih kredita građanstvu donese 15. veljače, zbog čega svu financijsku imovinu na koju to utječe mora reklasificirati 1. travnja (odnosno, prvog dana sljedećeg izvještajnog razdoblja subjekta), subjekt nakon 15. veljače ne smije prihvaćati nova odobravanja stambenih kredita građanstvu niti smije na neki drugi način sudjelovati u aktivnostima koje su sukladne s njegovim bivšim poslovnim modelom.

B.4.4.3. Primjeri navedeni u nastavku ne smatraju se promjenama poslovnog modela:

(a) promjena namjere u pogledu određene financijske imovine (čak i u okolnostima znatnih promjena tržišnih uvjeta);

(b) privremeni nestanak određenog tržišta financijske imovine;

(c) prijenos financijske imovine između dijelova subjekta s različitim poslovnim modelima.

MJERENJE (POGLAVLJE 5.)

Početno mjerenje (odjeljak 5.1.)

B.5.1.1. Fer vrijednost financijskog instrumenta pri početnom priznavanju obično je cijena transakcije (odnosno fer vrijednost plaćene ili primljene naknade, vidjeti i točku B.5.1.2.A i MSFI 13). Međutim, ako se dio plaćene ili primljene naknade ne odnosi na financijski instrument, nego na nešto drugo, subjekt mjeri fer vrijednost financijskog instrumenta. Na primjer, fer vrijednost dugoročnog zajma ili potraživanja bez kamata može se mjeriti kao sadašnja vrijednost svih budućih primitaka novca koji se diskontiraju primjenom prevladavajućih tržišnih kamatnih stopa za slični instrument (sličan u pogledu valute, vijeka trajanja, vrste kamatne stope i drugih čimbenika) izdavatelja sličnog kreditnog rejtinga. Svaki dodatni posuđeni iznos je rashod ili smanjenje prihoda, osim ako ispunjava uvjete za priznavanje kao neka druga vrsta imovine.

[1] U MSFI-ju 3 objašnjeno je stjecanje ugovora s ugrađenim derivatnim instrumentima u okviru poslovnog spajanja.

B.5.1.2. Ako subjekt da zajam s netržišnom kamatnom stopom (npr. pet posto, dok je tržišna kamatna stopa za slične zajmove osam posto) i unaprijed primi naknadu kao kompenzaciju, subjekt priznaje zajam po fer vrijednosti, odnosno bez naknade koju je primio.

B.5.1.2.A Najbolji je dokaz fer vrijednosti financijskog instrumenta pri početnom priznavanju obično cijena transakcije (odnosno fer vrijednost plaćene ili primljene naknade, vidjeti i MSFI 13). Ako subjekt pri početnom priznavanju utvrdi da se fer vrijednost razlikuje od cijene transakcije, kako je navedeno u točki 5.1.1.A, dužan je taj instrument na taj datum obračunati kako slijedi:

(a) mjerenjem koje se zahtijeva točkom 5.1.1. ako je dokaz za tu fer vrijednost kotirana cijena na aktivnom tržištu za jednaku imovinu ili obvezu (odnosno ulazni podaci prve razine) ili na temelju metode procjene, pri čemu se upotrebljavaju samo podaci s dostupnih tržišta. Subjekt razliku između fer vrijednosti pri početnom priznavanju i cijene transakcije mora priznati kao dobit ili gubitak;

(b) u svim ostalim slučajevima mjerenjem koje se zahtijeva točkom 5.1.1., koje se usklađuje radi odgode razlike između fer vrijednosti pri početnom priznavanju i cijene transakcije. Nakon početnog priznavanja, subjekt odgođenu razliku mora priznati kao dobit ili gubitak u mjeri u kojoj je nastala zbog promjene čimbenika (uključujući vrijeme) koji bi sudionici na tržištu uzeli u obzir pri određivanju cijene imovine ili obveze.

Naknadno mjerenje (odjeljci 5.2. i 5.3.)

B.5.2.1. Ako se financijski instrument koji je prethodno bio priznat kao financijska imovina mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, a njegova je fer vrijednost niža od nule, riječ je o financijskoj obvezi koja se mjeri u skladu s točkom 4.2.1. Međutim, hibridni ugovori obuhvaćeni primjenom ovog standarda kojima je osnovni ugovor imovina uvijek se mjere u skladu s točkom 4.3.2.

B.5.2.2. U sljedećem je primjeru prikazano obračunavanje transakcijskih troškova pri početnom i naknadnom mjerenju financijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti s promjenama kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, u skladu s točkom 5.7.5. ili točkom 4.1.2.A. Subjekt je nabavio financijsku imovinu za 100 novčanih jedinica i kupovnu proviziju od dvije novčane jedinice. Početno se imovina priznaje u vrijednosti od 102 novčane jedinice. Izvještajno razdoblje završava dan kasnije, kada je kotirana tržišna cijena imovine 100 novčanih jedinica. Kada bi se imovina prodala, trebalo bi platiti proviziju od tri novčane jedinice. Na taj datum subjekt imovinu mjeri u vrijednosti od 100 novčanih jedinica (ne uzimajući u obzir moguću proviziju od prodaje) i u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti priznaje gubitak od dvije novčane jedinice. Ako se financijska imovina mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 4.1.2.A, transakcijski se troškovi amortiziraju u računu dobiti ili gubitka primjenom metode efektivne kamatne stope.

B.5.2.2.A Naknadno mjerenje financijske imovine ili financijske obveze te naknadno priznavanje dobiti i gubitka opisano u točki B.5.1.2.A moraju ispunjavati zahtjeve ovog standarda.

Ulaganja u vlasničke instrumente i ugovori o tim ulaganjima

B.5.2.3. Sva ulaganja u vlasničke instrumente i ugovori o tim instrumentima moraju se mjeriti po fer vrijednosti. Međutim, u ograničenim okolnostima trošak može biti i odgovarajuća procjena fer vrijednosti. To može biti slučaj ako za mjerenje fer vrijednosti nije dostupno dovoljno novijih podataka ili ako je na raspolaganju širok raspon mogućih mjerenja fer vrijednosti i trošak predstavlja najbolju procjenu fer vrijednosti u okviru tog raspona.

B.5.2.4. Pokazatelji koji ukazuju na to da trošak možda ne odražava fer vrijednost uključuju:

(a) znatnu promjenu uspješnosti subjekta u koji se ulaže u usporedbi s proračunima, planovima ili ključnim etapama;

(b) promjene očekivanja o ostvarenju ključnih etapa u razvoju tehničkog proizvoda primatelja ulaganja;

(c) znatnu promjenu na tržištu u pogledu vlasničkog kapitala subjekta u koji se ulaže, njegovih proizvoda ili mogućih proizvoda;

(d) znatnu promjenu u globalnom gospodarstvu ili gospodarskom okruženju u kojem posluje subjekt u koji se ulaže;

(e) znatnu promjenu uspješnosti usporedivih subjekata ili vrednovanja u okviru ukupnog tržišta;

(f) unutarnja pitanja primatelja ulaganja, kao što su prijevare, poslovni sporovi, sudski postupak, promjene rukovodstva ili strategije;

(g) dokaze iz vanjskih transakcija povezanih s vlasničkim kapitalom primatelja ulaganja, samog primatelja ulaganja (kao što je svježe izdanje vlasničkog kapitala) ili prijenosima vlasničkih instrumenata između trećih strana.

B.5.2.5. Popis iz točke B.5.2.4. nije iscrpan. Subjekt je dužan upotrijebiti sve podatke o uspješnosti i poslovanju primatelja ulaganja koji postanu dostupni nakon datuma početnog priznavanja. Postojanje bilo kojeg od tih važnih čimbenika može ukazivati na to da trošak možda ne odražava fer vrijednost. U takvim slučajevima subjekt mora mjeriti fer vrijednost.

B.5.2.6. Trošak nikada nije najbolja procjena fer vrijednosti za ulaganja u kotirane vlasničke instrumente (ili ugovore o kotiranim vlasničkim instrumentima).

Mjerenje po amortiziranom trošku (odjeljak 5.4.)

Metoda efektivne kamatne stope

B.5.4.1. Primjenom metode efektivne kamatne stope subjekt utvrđuje naknade koje su sastavni dio efektivne kamatne stope financijskog instrumenta. Opis naknada za financijske usluge ne mora ukazivati na vrstu i sadržaj pruženih usluga. Naknade koje su sastavni dio efektivne kamatne stope financijskog instrumenta obračunavaju se kao usklađivanje s efektivnom kamatnom stopom, osim ako se financijski instrument mjeri po fer vrijednosti, pri čemu se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti ili gubitka. U tim se slučajevima naknade pri početnom priznavanju instrumenta priznaju kao prihod ili rashod.

B.5.4.2. Naknade koje su sastavni dio efektivne kamatne stope financijskog instrumenta uključuju:

(a) naknade za izdavanje koje subjekt primi u vezi sa stvaranjem ili stjecanjem financijske imovine. Takve naknade mogu uključivati kompenzaciju za aktivnosti kao što su ocjenjivanje financijskog stanja zajmoprimca, ocjenjivanje i evidentiranje jamstava, osiguranja plaćanja i ostalih jamčevina, pregovaranje o uvjetima instrumenta, pripremanje i obrada dokumentacije te zaključenje transakcije. Te su naknade sastavni dio pokretanja sudjelovanja u iz toga proizišlom financijskom instrumentu;

(b) naknade za obveze na temelju zajma koje subjekt primi za davanje zajma kada se obveza na temelju zajma ne mjeri u skladu s točkom 4.2.1. podtočkom (a) i kada je vjerojatno da će subjekt sklopiti poseban sporazum o posudbi. Te se naknade smatraju kompenzacijom za stalno sudjelovanje u stjecanju financijskog instrumenta. Ako obveza istekne a da pritom subjekt ne da zajam, naknada se po isteku priznaje kao prihod;

(c) naknade za izdavanje koje se plaćaju pri izdavanju financijskih obveza koje se mjere po amortiziranom trošku. Te su naknade sastavni dio pokretanja sudjelovanja u financijskoj obvezi. Subjekt razlikuje naknade i troškove koji su sastavni dio efektivne kamatne stope za financijsku obvezu od naknada za izdavanje i transakcijskih troškova koji se odnose na pravo pružanja usluga kao što su usluge upravljanja ulaganjima.

B.5.4.3. Naknade koje nisu sastavni dio efektivne kamatne stope financijskog instrumenta i koje se obračunavaju u skladu s MSFI-jem 15 uključuju:

(a) naknade naplaćene za servisiranje zajma;

(b) naknade za obvezu davanja zajma kada se obveza na temelju zajma ne mjeri u skladu s točkom 4.2.1. podtočkom (a) i kada sklapanje posebnog sporazuma o posudbi nije vjerojatno i

(c) naknade za sindiciranje zajma koje primi subjekt koji dogovara zajam i za sebe ne zadržava dio paketa zajma (ili zadržava dio iste efektivne kamatne stope za usporedivi rizik kao i ostali sudionici).

B.5.4.4. Pri primjeni metode efektivne kamatne stope subjekt obično amortizira sve naknade i plaćene ili primljene iznose, transakcijske troškove te ostale premije ili diskonte uključene u izračun efektivne kamatne stope tijekom očekivanog vijeka trajanja financijskog instrumenta. Međutim, primjenjuje se kraće razdoblje ako je to razdoblje na koje se odnose naknade, plaćeni ili primljeni iznosi, transakcijski troškovi te premije ili diskonti. To je slučaj ako se za varijablu na koju se odnose naknade, plaćeni ili primljeni iznosi, transakcijski troškovi te premije ili diskonti kamatna stopa promijeni u skladu s tržišnim kamatnim stopama prije očekivanog dospijeća instrumenta. U tom slučaju primjereno razdoblje amortizacije je razdoblje do datuma sljedeće promjene kamatnih stopa. Na primjer, ako premija ili diskont za instrument s promjenjivom kamatnom stopom odražava kamate obračunane za taj financijski instrument od posljednjeg plaćanja kamate ili promjene tržišnih kamatnih stopa otkada je promjenjiva kamatna stopa usklađena s tržišnim kamatnim stopama, amortizira se do sljedećeg datuma usklađivanja promjenjive kamatne stope s tržišnim kamatnim stopama. Tomu je tako jer se premija ili diskont odnosi na razdoblje do datuma sljedećeg usklađivanja kamata, s obzirom na to da se na taj datum varijabla na koju se odnose premija ili diskont (npr. kamatne stope) usklađuje s tržišnim stopama. Međutim, ako su premija ili diskont posljedica promjene kreditnog raspona koja je veća od promjenjive kamatne stope navedene u financijskom instrumentu ili drugih varijabli koje se ne usklađuju s tržišnim stopama, amortiziraju se tijekom očekivanog vijeka trajanja financijskog instrumenta.

B.5.4.5. Periodičnom ponovnom procjenom novčanih tokova financijske imovine i financijskih obveza s promjenjivom kamatnom stopom, kako bi se odrazila kretanja tržišnih kamatnih stopa, mijenja se efektivna kamatna stopa. Ako se financijska imovina ili financijska obveza s promjenjivom kamatnom stopom na početku priznaju u iznosu jednakom glavnici koja se potražuje ili koju je potrebno platiti po dospijeću, ponovna procjena budućih plaćanja kamata obično nema znatan učinak na knjigovodstvenu vrijednost imovine ili obveze.

B.5.4.6. Ako subjekt ispravi svoje procjene plaćanja ili primitaka (isključujući izmjene u skladu s točkom 5.4.3. i promijenjene procjene očekivanih kreditnih gubitaka), mora uskladiti bruto knjigovodstvenu vrijednost financijske imovine ili amortizirani trošak financijske obveze (ili skupine financijskih instrumenata) kako bi odražavala stvarne i ispravljene ugovorne novčane tokove. Subjekt ponovno računa bruto knjigovodstvenu vrijednost financijske imovine ili amortiziranog troška financijske obveze kao sadašnju vrijednost procijenjenih budućih ugovornih novčanih tokova diskontiranih po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi financijskog instrumenta (odnosno za kupljenu ili stvorenu financijsku imovinu umanjenu za kreditne gubitke, po efektivnoj kamatnoj stopi usklađenoj za kreditni rizik) ili prema potrebi po ispravljenoj efektivnoj kamatnoj stopi koja se računa u skladu s točkom 6.5.10. Usklađivanje se priznaje kao prihod ili rashod u računu dobiti ili gubitka.

B.5.4.7. U nekim se slučajevima pri početnom priznavanju smatra da je financijska imovina umanjena za kreditne gubitke jer je kreditni rizik vrlo visok, a u slučaju kupnje financijska je imovina nabavljena s velikim diskontom. Subjekt je dužan početne očekivane kreditne gubitke uključiti u procijenjene novčane tokove pri izračunu efektivne kamatne stope usklađene za kreditni rizik za financijsku imovinu za koju se pri početnom priznavanju smatra da će biti kupljena ili stvorena financijska imovina umanjena za kreditne gubitke. To međutim ne znači da je efektivnu kamatnu stopu usklađenu za kreditni rizik potrebno primijeniti samo zbog toga što pri početnom priznavanju financijska imovina ima visoki kreditni rizik.

Transakcijski troškovi

B.5.4.8. Transakcijski troškovi uključuju naknade i honorare plaćene agentima (uključujući zaposlenike u ulozi agenata prodaje), savjetnicima, brokerima i posrednicima, pristojbe u korist regulatornih agencija i komisija za vrijednosne papire te porez i druga davanja za prijenos. Transakcijski troškovi ne uključuju dužničke premije ili diskonte, troškove financiranja ili unutarnje administrativne ili opće troškove.

Otpis

B.5.4.9. Otpis se može odnositi na financijsku imovinu u cijelosti ili na njezin dio. Na primjer, subjekt planira provesti osiguranje plaćanja na financijskoj imovini te očekuje da će na temelju osiguranja plaćanja nadoknaditi najviše 30 posto vrijednosti financijske imovine. Ako subjekt razumno ne očekuje buduće novčane tokove od financijske imovine, trebao bi otpisati preostalih 70 posto vrijednosti financijske imovine.

Umanjenje vrijednosti (odjeljak 5.5.)

Pojedinačna i skupna procjena

B.5.5.1. Radi ispunjenja cilja priznavanja očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja zbog znatnih povećanja kreditnog rizika nakon početnog priznavanja, može biti nužno izvršiti skupnu procjenu znatnih povećanja kreditnog rizika uzimajući u obzir podatke koji ukazuju na znatna povećanja kreditnog rizika, primjerice u skupini ili podskupini financijskih instrumenata. Time se osigurava da će subjekt u slučaju znatnih povećanja kreditnog rizika ispuniti cilj priznavanja očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja, čak i ako dokaz takvih znatnih povećanja kreditnog rizika još uvijek nije dostupan na razini pojedinog instrumenta.

B.5.5.2. Priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja obično se očekuje prije prekoračenja dospijeća instrumenta. Obično se kreditni rizik znatno poveća prije prekoračenja dospijeća financijskog instrumenta ili uslijed drugih čimbenika koji se odnose na kašnjenje najmoprimca (npr. izmjena ili restrukturiranje). Prema tome, kada su razumni i pouzdani podaci o budućim događajima, a ne samo o prošlim prekoračenjima dospijeća, dostupni bez nepotrebnih troškova i napora, moraju se upotrijebiti za procjenu promjene kreditnog rizika.

B.5.5.3. Međutim, ovisno o vrsti financijskog instrumenta i dostupnim podacima o kreditnim rizicima za određenu skupinu financijskih instrumenata, subjekt možda neće biti u stanju utvrditi znatne promjene kreditnog rizika za pojedine financijske instrumente prije prekoračenja dospijeća financijskog instrumenta. To može biti slučaj s financijskim instrumentima kao što su zajmovi građanstvu, kod kojih se malo ili nimalo podataka o kreditnom riziku rutinski prikuplja i prati po pojedinom instrumentu sve dok klijent ne prekrši ugovorne uvjete. Ako se promjene kreditnog rizika za pojedine financijske instrumente ne uoče prije prekoračenja njihova dospijeća, rezervacije za umanjenje vrijednosti koje bi se temeljile samo na podacima o kreditnom riziku za pojedini instrument ne bi vjerno odražavale promjene kreditnog rizika nakon početnog priznavanja.

B.5.5.4. U nekim okolnostima subjekt bez nepotrebnih troškova i napora ne može doći do razumnih i pouzdanih podataka za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja po pojedinim instrumentima. U tom se slučaju očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja priznaju na skupnoj osnovi, uzimajući u obzir opsežne podatke o kreditnim rizicima. Ovi opsežni podaci o kreditnim rizicima moraju sadržavati ne samo podatke o prekoračenju dospijeća, nego i sve važne podatke o kreditnim rizicima, uključujući makroekonomske podatke o budućim događajima, s ciljem približnog određivanja ishoda priznavanja očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja u slučaju znatnog povećanja kreditnog rizika nakon početnog priznavanja na razini pojedinog instrumenta.

B.5.5.5. Za potrebe određivanja znatnih povećanja kreditnog rizika i priznavanja rezervacija za umanjenje vrijednosti na skupnoj osnovi, subjekt financijske instrumente može svrstati u skupine, i to na temelju zajedničkih obilježja kreditnog rizika, kako bi se omogućila lakša provedba analize radi pravovremenog utvrđivanja znatnih povećanja kreditnog rizika. Subjekt ne smije prikriti navedene podatke svrstavanjem financijskih instrumenata s različitim obilježjima kreditnog rizika u istu skupinu. Primjeri zajedničkih obilježja kreditnog rizika mogu uključivati, ali nisu ograničeni na, sljedeće:

(a) vrstu instrumenta;

(b) ocjene kreditnih rizika;

(c) vrstu osiguranja plaćanja;

(d) datum početnog priznavanja;

(e) preostali rok do dospijeća;

(f) djelatnost;

(g) zemljopisni položaj zajmoprimca i

(h) vrijednost osiguranja plaćanja u odnosu na financijsku imovinu ako ono utječe na vjerojatnost neispunjavanja obveza (npr. u nekim zakonodavstvima zajmovi koji se ne mogu podmiriti ijednom drugom imovinom ili omjeri najma i vrijednosti imovine).

B.5.5.6. Točkom 5.5.4. zahtijeva se priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja svih financijskih instrumenata čiji je kreditni rizik znatno povećan nakon početnog priznavanja. Kako bi ostvario taj cilj, subjekt bi tijekom vijeka trajanja trebao priznati očekivane kreditne gubitke od dijela financijske imovine čiji se kreditni rizik smatra znatno povećanim nakon početnog priznavanja, ako nije u mogućnosti financijske instrumente čiji se kreditni rizik smatra znatno povećanim nakon početnog priznavanja svrstati u skupine na temelju zajedničkih obilježja kreditnih rizika. Objedinjavanje financijskih instrumenata radi procjene mogućih promjena kreditnog rizika na skupnoj osnovi može se mijenjati tijekom vremena, s dostupnošću novih podataka o skupinama financijskih instrumenata ili o pojedinim financijskim instrumentima.

Vrijeme priznavanja očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja

B.5.5.7. Ocjena je li potrebno priznati očekivane kreditne gubitke tijekom vijeka trajanja temelji se na znatnim povećanjima vjerojatnosti ili rizika od neispunjavanja obveza nakon početnog priznavanja (bez obzira na to je li cijena financijskog instrumenta ispravljena kako bi odražavala povećanje kreditnog rizika), a ne na dokazima o umanjenju financijske imovine za kreditne gubitke na datum izvještavanja ili o stvarnom neispunjavanju obveza. Obično se znatno povećanje kreditnog rizika događa prije umanjenja financijske imovine za kreditne gubitke ili stvarnog neispunjenja obveza.

B.5.5.8. Kada je riječ o obvezama na temelju zajma, subjekt u obzir uzima promjene rizika od neispunjenja obveza na temelju zajma na koji se obveze odnose. Kada je riječ o ugovorima o financijskom jamstvu, subjekt u obzir uzima promjene rizika da određeni dužnik neće ispuniti obveze na temelju ugovora.

B.5.5.9. Značaj promjene kreditnog rizika nakon početnog priznavanja ovisi o riziku od neispunjenja obveza pri početnom priznavanju. Stoga je određena promjena rizika od neispunjenja obveza, u apsolutnim iznosima, značajnija za financijski instrument s manjim početnim rizikom od neispunjenja obveza, nego za financijski instrument s većim početnim rizikom neispunjenja obveza.

B.5.5.10. Rizik od neispunjenja obveza na temelju financijskih instrumenata koji su izloženi usporedivom kreditnom riziku tim je veći što je dulji očekivani vijek trajanja instrumenta; na primjer rizik od neispunjenja obveza na temelju obveznice koja ima status AAA i očekivani vijek trajanja deset godina veći je nego u slučaju obveznice koja ima status AAA i očekivani vijek trajanja pet godina.

B.5.5.11. Zbog odnosa između očekivanog vijeka trajanja instrumenta i rizika od neispunjenja obveza, promjenu kreditnog rizika nije moguće procijeniti jednostavnom usporedbom promjene apsolutnog rizika od neispunjenja obveza tijekom vremena. Na primjer, ako je rizik neispunjenja obveza na temelju financijskog instrumenta čiji je očekivani vijek trajanja pri početnom priznavanju deset godina jednak riziku neispunjenja obveza na temelju istoga financijskog instrumenta čiji je očekivani vijek trajanja u sljedećem razdoblju samo pet godina, to može ukazivati na povećanje kreditnog rizika. Razlog je tomu činjenica da se rizik od neispunjenja obveza tijekom očekivanog vijeka trajanja instrumenta obično smanjuje s protokom vremena ako se kreditni rizik ne mijenja i ako se bliži rok dospijeća financijskog instrumenta. Međutim, kada je riječ o financijskim instrumentima na temelju kojih znatne obveze plaćanja nastaju neposredno prije roka dospijeća financijskog instrumenta, rizik od neispunjenja obveza ne mora se nužno smanjivati s protokom vremena. U tom bi slučaju subjekt trebao uzeti u obzir i ostale kvalitativne čimbenike kojima bi se moglo dokazati znatno povećanje kreditnog rizika nakon početnog priznavanja.

B.5.5.12. Subjekt može primijeniti razne pristupe pri procjenjivanju mogućeg znatnog povećanja kreditnog rizika financijskog instrumenta nakon početnog priznavanja ili pri mjerenju očekivanih kreditnih gubitaka. Subjekt može primijeniti različite pristupe za različite financijske instrumente. Pristup kojim nije obuhvaćena izričita vjerojatnost neispunjenja obveza kao ulazni podatak *per se*, kao što je pristup na temelju stope kreditnog gubitka, može biti sukladan zahtjevima iz ovog standarda pod uvjetom da je

subjekt u stanju odvojiti promjene rizika od neispunjenja obveza od promjena ostalih čimbenika očekivanih kreditnih gubitaka, kao što je osiguranje plaćanja, te ako pri procjeni u obzir uzme sljedeće:

(a) promjenu rizika od neispunjenja obveza nakon početnog priznavanja;

(b) očekivani vijek trajanja financijskog instrumenta te

(c) razumne i pouzdane podatke, dostupne bez nepotrebnih troškova i napora koji mogu utjecati na kreditni rizik.

B.5.5.13. Pri primjeni metoda za određivanje mogućeg znatnog povećanja kreditnog rizika financijskog instrumenta nakon početnog priznavanja potrebno je uzeti u obzir obilježja financijskog instrumenta (ili skupine financijskih instrumenata), kao i obrasce neispunjenja obveza na temelju usporedivih financijskih instrumenata u prošlim razdobljima. Bez obzira na zahtjev iz točke 5.5.9., kada je riječ o financijskim instrumentima kod kojih obrasci neispunjenja obveza nisu usredotočeni na određeni trenutak tijekom očekivanog vijeka trajanja financijskog instrumenta, promjene rizika od neispunjenja obveza u sljedećih dvanaest mjeseci mogu poslužiti kao razumna približna vrijednost promjena rizika od neispunjenja obveza tijekom vijeka trajanja. U takvim slučajevima subjekt za određivanje mogućeg znatnog povećanja kreditnog rizika nakon početnog priznavanja može upotrijebiti promjene rizika od neispunjenja obveza u sljedećih dvanaest mjeseci, osim ako okolnosti ukazuju na to da je potrebno izvršiti procjenu vijeka trajanja.

B.5.5.14. Međutim, za neke financijske instrumente, ili u nekim okolnostima, za određivanje je li potrebno priznati očekivane kreditne gubitke tijekom vijeka trajanja možda neće biti primjereno upotrijebiti promjene rizika neispunjenja obveza u sljedećih dvanaest mjeseci. Na primjer, promjena rizika neispunjenja obveza u sljedećih dvanaest mjeseci nije primjerena osnova za određivanje mogućeg povećanja kreditnog rizika financijskog instrumenta s rokom dospijeća duljim od dvanaest mjeseci kada:

(a) znatne obveze plaćanja na temelju financijskog instrumenta nastupaju tek nakon isteka sljedećih dvanaest mjeseci;

(b) nastupe promjene važnih makroekonomskih ili ostalih čimbenika povezanih s kreditnim rizicima koje se primjereno ne odražavaju u riziku od neispunjenja obveza tijekom sljedećih dvanaest mjeseci ili

(c) promjene čimbenika povezanih s kreditnim rizicima utječu samo na kreditni rizik financijskog instrumenta (ili imaju izraženiji učinak) po isteku dvanaestomjesečnog razdoblja.

Određivanje mogućeg znatnog povećanja kreditnog rizika nakon početnog priznavanja

B.5.5.15. Kada određuje je li potrebno priznati očekivane kreditne gubitke tijekom vijeka trajanja, subjekt uzima u obzir razumne i pouzdane podatke koji su dostupni bez nepotrebnih troškova i truda i koji mogu utjecati na kreditni rizik financijskog instrumenta u skladu s točkom 5.5.17. podtočkom (c). Subjekt ne mora poduzimati iscrpnu potragu za podacima radi utvrđivanja mogućeg znatnog povećanja kreditnog rizika nakon početnog priznavanja.

B.5.5.16. Analiza kreditnog rizika sveobuhvatna je i temelji se na višestrukim čimbenicima; je li određeni čimbenik važan te može li se njegova važnost usporediti s ostalim čimbenicima ovisi o vrsti proizvoda, obilježjima financijskih instrumenata i zajmoprimcu, kao i o zemljopisnom području. Subjekt uzima u obzir razumne i pouzdane podatke dostupne bez nepotrebnih troškova i truda, korisne za određeni financijski instrument koji se procjenjuje. Međutim, neki se čimbenici ili pokazatelji neće moći utvrditi na razini pojedinih instrumenata. U tom je slučaju potrebno procijeniti čimbenike ili pokazatelje za odgovarajuće portfelje, skupine portfelja ili dijelove portfelja financijskih instrumenata kako bi se utvrdilo je li ispunjen zahtjev iz točke 5.5.3. o priznavanju očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja.

B.5.5.17. Okvirni popis informacija naveden u nastavku može biti važan pri procjeni promjena kreditnog rizika:

(a) znatne promjene pokazatelja unutarnje cijene kreditnog rizika kao posljedica promjene kreditnog rizika od izdavanja, uključujući, ali ne ograničavajući se na, kreditni raspon koji bi bio posljedica novog izdavanja na datum izvještavanja određenog financijskog instrumenta ili sličnog financijskog instrumenta s istim uvjetima i istom drugom ugovornom strankom;

(b) ostale promjene stopa ili uvjeta postojećeg financijskog instrumenta koji bi bili znatno drukčiji u slučaju novog izdavanja instrumenta na datum izvještavanja (kao što su preciznije obveze, povećani iznosi osiguranja plaćanja ili jamstava ili veća pokrivenost prihoda) zbog promjena kreditnog rizika financijskog instrumenta nakon početnog priznavanja;

(c) znatne promjene vanjskih tržišnih pokazatelja kreditnog rizika za određeni financijski instrument ili sličan financijski instrument s istim očekivanim vijekom trajanja. Promjene tržišnih pokazatelja kreditnog rizika uključuju, ali se ne ograničavaju na:

i. kreditni raspon;

ii. maržu pojedinih izdavatelja za ugovor o zamjeni neispunjenja kreditnih obveza;;

iii. vremensko razdoblje ili stupanj u kojima je fer vrijednost financijske imovine bila manja od njezina amortiziranog troška i

iv. ostale tržišne podatke o zajmoprimcu, kao što su promjene cijene dužničkih i vlasničkih instrumenata zajmoprimca;

(d) znatna promjena vanjskog kreditnog rejtinga financijskog instrumenta, stvarna ili očekivana;

(e) pad internog kreditnog rejtinga zajmoprimca ili smanjenje ocjene ponašanja koja je upotrijebljena za internu procjenu kreditnog rizika, stvarni ili očekivani. Interni kreditni rejtinzi i unutarnja ocjena ponašanja pouzdaniji su kada su raspoređeni prema vanjskim rejtinzima ili poduprti studijama o statusu neispunjavanju obveza;

(f) nepovoljne promjene poslovanja, financijskih ili ekonomskih uvjeta, postojeće ili prognozirane, koje bi očekivano mogle uzrokovati znatne promjene sposobnosti zajmoprimca za pokriće njegovih dugovanja, kao što je stvarno ili očekivano povećanje kamatnih stopa ili stvarno ili očekivano znatno povećanje stope nezaposlenosti;

(g) znatna promjena poslovnih rezultata zajmoprimca, stvarna ili očekivana. Primjeri uključuju stvarni ili očekivani pad prihoda ili marži, povećanje operativnih rizika, nedostatak radnog kapitala, smanjenje kvalitete imovine, povećan stupanj bilančne poluge, likvidnost, upravljačke probleme ili promjene opsega poslovanja ili organizacijske strukture (kao što je prestanak segmenta poslovanja), koji uzrokuju znatnu promjenu sposobnosti najmoprimca za pokriće njegovih dugovanja;

(h) znatno povećanje kreditnog rizika ostalih financijskih instrumenata istog zajmoprimca;

i. znatna nepovoljna promjena u regulatornom, gospodarskom ili tehnološkom okruženju zajmoprimca, stvarna ili očekivana, koja uzrokuje znatnu promjenu sposobnosti najmoprimca za pokriće njegovih dugovanja, kao što je pad potražnje za proizvodima koje zajmoprimac prodaje slijedom tehnoloških promjena;

(j) znatne promjene vrijednosti osiguranja plaćanja koje se primjenjuje na određenu obvezu, ili kvalitete jamstava treće strane, ili kreditno poboljšanje, koji očekivano umanjuju gospodarski poticaj zajmoprimcu na izvršavanje ugovornih plaćanja prema rasporedu ili na drugi način utječu na vjerojatnost neispunjavanja obveza. Na primjer, pad vrijednosti osiguranja plaćanja uslijed pada cijena nekretnina poticaj je zajmoprimcima u nekim zakonodavstvima na neispunjenje obveza na temelju stambenog kredita;

(k) znatna promjena kvalitete jamstva koju je osigurao dioničar (ili roditelji fizičke osobe) ako dioničar (ili roditelji) ima poticaj i financijsku mogućnost za sprječavanje neispunjavanja obveza injekcijama kapitala ili novca;

(l) znatne promjene, npr., smanjenje financijske potpore matičnog ili povezanog društva ili stvarna ili očekivana znatna promjena kvalitete kreditnog poboljšanja, koje očekivano umanjuju gospodarski poticaj zajmoprimcu na izvršavanje ugovornih plaćanja prema rasporedu. Poboljšanja kreditne kvalitete ili potpora uključuju razmatranje financijskog stanja jamca i/ili, za kamate odobrene u sekuritizaciji, očekuje li se da će određeni udjeli moći apsorbirati očekivane kreditne gubitke (npr. od zajmova povezanih s jamstvom);

(m) očekivane promjene dokumentiranja zajma, uključujući očekivano kršenje ugovora koje može dovesti do izmjena ili odricanja od odredaba, mirovanje plaćanja kamata, povećanje kamatne stope, zahtijevanje dodatnih osiguranja plaćanja ili jamstava, ili ostale promjene ugovornog okvira instrumenta;

(n) znatne promjene očekivane uspješnosti i ponašanja zajmoprimca, uključujući promjene platežnog stanja zajmoprimaca u skupini (npr. povećan očekivani broj ili razmjer zakašnjelih ugovornih plaćanja ili znatno povećan očekivani broj zajmoprimaca s kreditnom karticom koji su dosegli ili premašili kreditno ograničenje i od kojih se očekuje da plaćaju najmanji mjesečni iznos),

(o) promjene pristupa subjekta upravljanju kreditiranjem u vezi s financijskim instrumentom; odnosno na temelju novih pokazatelja promjena kreditnog rizika financijskog instrumenta očekuje se aktivnije upravljanje kreditnim rizicima subjekta ili usmjerenje na upravljanje instrumentom, uključujući detaljnije praćenje ili nadzor nad instrumentom, ili određenu intervenciju subjekta u odnosu na najmoprimca;

(p) podaci o prekoračenju dospijeća, uključujući oborivu pretpostavku iz točke 5.5.11.

B.5.5.18. U nekim slučajevima kvalitativne i nestatističke kvantitativne informacije mogu biti dovoljne kako bi se odredilo da financijski instrument ispunjava mjerilo za priznavanje rezervacija za umanjenje vrijednosti u iznosu koji je jednak kreditnim gubicima tijekom očekivanog vijeka trajanja. Drugim riječima, informacije nije nužno obraditi u nekom statističkom modelu ili postupku određivanja kreditnog rejtinga kako bi se odredilo je li bilo znatnog povećanja kreditnog rizika financijskog instrumenta. U ostalim slučajevima subjekt mora uzeti u obzir druge informacije, uključujući informacije iz svojih statističkih modela ili postupaka određivanja kreditnog rejtinga. Nadalje, subjektu temelj za procjenu mogu biti obje vrste informacija, ako su relevantne, odnosno kvalitativni čimbenici koji nisu obuhvaćeni postupkom internog određivanja rejtinga i posebnom kategorijom internog rejtinga na datum izvještavanja, uzimajući u obzir obilježja kreditnog rizika pri početnom priznavanju.

Oboriva pretpostavka o prekoračenju dospijeća duljem od 30 dana

B.5.5.19. Oboriva pretpostavka iz točke 5.5.11. nije apsolutni pokazatelj da bi trebalo priznati očekivane kreditne gubitke tijekom vijeka trajanja, no smatra se krajnjim trenutkom za priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja, čak i na temelju podataka o budućim događajima (uključujući makroekonomske čimbenike na razini portfelja).

B.5.5.20. Subjekt može oboriti tu pretpostavku. Međutim, to je moguće samo kada subjekt raspolaže razumnim i pouzdanim podacima kojima se dokazuje da čak ni prekoračenje dospijeća ugovornih plaćanja dulje od 30 dana ne predstavlja znatno povećanje kreditnog rizika financijskog instrumenta. Na primjer, kada plaćanje nije izvršeno zbog administrativne greške, a ne zbog financijskih poteškoća zajmoprimca, ili kada subjekt ima pristup povijesnim dokazima kojima se dokazuje da nema povezanosti između znatnog povećanja rizika neispunjavanja obveza i financijske imovine s prekoračenjem dospijeća duljim od 30 dana, ali kada se na temelju istih dokaza utvrđuje takva povezanost kada je prekoračenje dospijeća plaćanja dulje od 60 dana.

B.5.5.21. Subjekt ne može uskladiti vrijeme nastanka znatnih povećanja kreditnog rizika i priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja s trenutkom u kojem se financijska imovina smatra umanjenom za kreditne gubitke ni sa svojom unutarnjom definicijom neispunjavanja obveza.

Financijski instrumenti niskog kreditnog rizika na datum izvještavanja

B.5.5.22. Za potrebe točke 5.5.10., kreditni rizik financijskog instrumenta smatra se niskim ako je nizak rizik neispunjenja obveza na temelju financijskog instrumenta, ako je subjekt sasvim sposoban u kratkom roku ispuniti svoje ugovorne obveze u pogledu novčanih tokova te ako nepovoljne promjene gospodarskih i poslovnih uvjeta dugoročno mogu, no ne moraju nužno umanjiti sposobnost zajmoprimca da ispuni svoje ugovorne obveze u pogledu novčanih tokova. Financijski se instrumenti ne smatraju instrumentima niskog kreditnog rizika kada se rizik od gubitka na temelju tih instrumenata smatra niskim samo zbog vrijednosti osiguranja plaćanja i financijski se instrument bez takvog osiguranja plaćanja ne smatra

instrumentom niskog kreditnog rizika. Isto se tako ne smatra da financijski instrumenti imaju nizak kreditni rizik samo zbog činjenice da je rizik od neispunjenja obveza na temelju tih instrumenata niži u usporedbi s ostalim financijskim instrumentima subjekta ili s kreditnim rizikom zakonodavstva u okviru kojeg subjekt posluje.

B.5.5.23. Kako bi utvrdio je li kreditni rizik financijskog instrumenta nizak, subjekt može upotrijebiti svoje interne ocjene kreditnog rizika ili druge metodologije koje su usklađene s globalnom definicijom niskog kreditnog rizika i kojima se u obzir uzimaju vrste financijskih instrumenata koji se procjenjuju. Financijski instrument s vanjskim rejtingom „ulagačkog stupnja" primjer je financijskog instrumenta koji se može smatrati instrumentom niskog kreditnog rizika. Međutim, financijski instrumenti ne moraju dobiti vanjsku ocjenu da bi se smatrali instrumentima niskog kreditnog rizika. No moraju se smatrati instrumentima niskog kreditnog rizika sa stajališta tržišnog sudionika uzimajući u obzir sve uvjete financijskog instrumenta.

B.5.5.24. Očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja financijskog instrumenta ne priznaju se samo zato što se u prethodnom razdoblju smatralo da je kreditni rizik instrumenta nizak i što se na datum izvještavanja ne smatra da ima nizak kreditni rizik. U tom slučaju subjekt mora odrediti je li od početnog priznavanja došlo do znatnog povećanja kreditnog rizika te je li potrebno priznati očekivane kreditne gubitke tijekom vijeka trajanja u skladu s točkom 5.5.3.

Izmjene

B.5.5.25. U nekim okolnostima ponovno ugovaranje ili izmjena ugovornih novčanih tokova financijske imovine može uzrokovati prestanak priznavanja postojeće financijske imovine u skladu s ovim standardom. Kada je posljedica izmjene financijske imovine prestanak priznavanja postojeće financijske imovine te naknadno priznavanje izmijenjene financijske imovine, izmijenjena se imovina za potrebe ovog standarda smatra „novom" financijskom imovinom.

B.5.5.26. Prema tome, kada se zahtjevi o umanjenju vrijednosti primjenjuju na izmijenjenu financijsku imovinu, datum izmjene smatra se datumom početnog priznavanja te financijske imovine. To obično znači mjerenje rezervacija za umanjenje vrijednosti u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima u dvanaestomjesečnom razdoblju dok se ne ispune zahtjevi o priznavanju očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja iz točke 5.5.3. Međutim, u nekim neuobičajenim okolnostima nakon izmjene koja za posljedicu ima prestanak priznavanja izvorne financijske imovine može postojati dokaz da je izmijenjena financijska imovina pri početnom priznavanju umanjena za kreditne gubitke te bi stoga financijsku imovinu trebalo priznati kao stvorenu financijsku imovinu umanjenu za kreditne gubitke. Na primjer, to se može dogoditi u slučaju znatne izmjene imovine umanjene vrijednosti koja dovodi do prestanka priznavanja izvorne financijske imovine. Moguće je da će u tom slučaju posljedica izmjene biti nova financijska imovina umanjene vrijednosti za kreditne gubitke pri početnom priznavanju.

B.5.5.27. Ako su ugovorni novčani tokovi financijske imovine ponovno ugovoreni ili na drugi način izmijenjeni, ali bez prestanka priznavanja financijske imovine, to ne znači da se financijska imovina automatski smatra imovinom manjeg kreditnog rizika. Subjekt procjenjuje moguće znatno povećanje kreditnog rizika nakon početnog priznavanja na temelju svih razumnih i pouzdanih podataka koji su dostupni bez nepotrebnih troškova i napora. To uključuje podatke o prošlim i budućim događajima te procjenu kreditnog rizika tijekom očekivanog vijeka trajanja financijske imovine, što uključuje podatke o okolnostima koje su dovele do izmjene. Dokazi da mjerila o priznavanju očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja nisu više ispunjena mogu uključivati podatke iz prošlih razdoblja o ažurnim i pravovremenim plaćanjima u odnosu na izmijenjene ugovorne uvjete. Klijent bi obično morao dokazati dosljedno uredno plaćanje u određenom razdoblju prije nego bi se moglo smatrati da je kreditni rizik smanjen. Na primjer, povijest neplaćanja ili nepotpunih plaćanja obično se ne bi brisala samo zbog jednog pravovremenog plaćanja nakon izmjene ugovornih uvjeta.

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka

Očekivani kreditni gubici

B.5.5.28. Očekivani kreditni gubici predstavljaju procjenu kreditnih gubitaka na temelju vjerojatnosti (odnosno sadašnja vrijednost svih manjkova novca) tijekom očekivanog vijeka trajanja financijskog instrumenta. Novčani je manjak razlika između novčanih tokova koji subjektu dospijevaju u skladu s ugovorom i novčanih tokova čiji primitak subjekt očekuje. Budući da se pri određivanju očekivanih kreditnih gubitaka u obzir uzimaju i iznos i vrijeme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i ako subjekt očekuje plaćanje u cijelosti, ali nakon ugovorenog dospijeća.

B.5.5.29. Kreditni gubitak financijske imovine sadašnja je vrijednost razlike između:

(a) ugovornih novčanih tokova koji subjektu dospijevaju na temelju ugovora i

(b) novčanih tokova čiji primitak subjekt očekuje.

B.5.5.30. Kreditni je gubitak neiskorištene obveze na temelju zajma sadašnja vrijednost razlike između:

(a) ugovornih novčanih tokova koji subjektu dospijevaju ako imatelj obveze na temelju zajma povuče zajam i

(b) novčanih tokova čiji primitak subjekt očekuje ako se zajam povuče.

B.5.5.31. Subjektova je procjena očekivanih kreditnih gubitaka od obveza na temelju zajma u skladu s njegovim očekivanjima u pogledu plaćanja obveze na temelju zajma, odnosno subjekt pri procjeni očekivanih kreditnih gubitaka u dvanaestomjesečnom razdoblju u obzir uzima očekivani dio obveze na temelju zajma koji će biti plaćen u roku dvanaest mjeseci od datuma izvještavanja, a pri procjeni očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja u obzir uzima očekivani dio obveze na temelju zajma koji će biti plaćen tijekom očekivanog vijeka trajanja obveze na temelju zajma.

B.5.5.32. Za ugovore o financijskom jamstvu subjekt je dužan izvršiti plaćanja samo u slučaju neispunjavanja obveza dužnika u skladu s uvjetima instrumenta na koji se jamstvo odnosi. Prema tome, novčani su manjkovi očekivana plaćanja kojima se imatelju nadoknađuje nastali kreditni gubitak, umanjena za iznose koje subjekt očekuje da će primiti od imatelja, dužnika ili neke druge strane. Ako je imovina potpuno zajamčena, procjena novčanih manjkova za ugovor o financijskom jamstvu bila bi sukladna procjenama novčanih manjkova za imovinu na koju se jamstvo odnosi.

B.5.5.33. Za imovinu koja je na izvještajni datum umanjena za kreditne gubitke, no koja nije kupljena ili stvorena financijska imovina umanjena za kreditne gubitke, subjekt očekivane kreditne gubitke mjeri kao razliku između bruto knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih novčanih tokova budućih razdoblja diskontirane po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi financijske imovine. Usklađivanje se priznaje kao dobit ili gubitak od umanjenja vrijednosti u računu dobiti i gubitka.

B.5.5.34. Pri mjerenju rezervacija za umanjenje vrijednosti za potraživanja na osnovi najma novčani bi tokovi upotrijebljeni za određivanje očekivanih kreditnih gubitaka trebali biti sukladni novčanim tokovima upotrijebljenima za mjerenje potraživanja na osnovi najma u skladu s MSR-om 17 *Najmovi*.

B.5.5.35. Subjekt pri mjerenju očekivanih kreditnih gubitaka može primijeniti praktična rješenja ako su usklađena s načelima iz točke 5.5.17. Primjer je praktičnog rješenja obračun očekivanih kreditnih gubitaka od potraživanja od kupaca primjenom matrice za određivanje rezerviranja. Za potraživanja od kupaca subjekt primjenjuje svoje korisno iskustvo o kreditnim gubicima iz ranijih razdoblja (prema potrebi usklađeno u skladu s točkama od B.5.5.51. do B.5.5.52.) kako bi procijenio očekivane kreditne gubitke u dvanaestomjesečnom razdoblju ili očekivane kreditne gubitke tijekom vijeka trajanja financijske imovine. U matrici za određivanje rezerviranja moguće je, na primjer, navesti fiksne stope rezerviranja, ovisno o broju dana prekoračenja dospijeća potraživanja od kupaca (npr. jedan posto ako dospijeće nije prekoračeno, dva posto ako je dospijeće prekoračeno za manje od 30 dana, tri posto ako je prekoračenje dospijeća od 30 do 90 dana, 20 posto ako je prekoračenje dospijeća od 90 do 180 dana itd.). Subjekt kupce svrstava u odgovarajuće skupine, ovisno o njihovoj raznolikosti, ako njegovo iskustvo iz ranijih razdoblja

o kreditnim gubicima ukazuje na znatno različite obrasce gubitaka u različitim segmentima kupaca. Primjeri mjerila koje je moguće primijeniti za svrstavanje imovine u skupine uključuju zemljopisno područje, vrstu proizvoda, ocjenu kupca, osiguranje plaćanja ili osiguranje trgovačkog kredita te vrstu kupca (npr. veleprodajni ili maloprodajni).

Definicija neispunjavanja obveza

B.5.5.36. U točki 5.5.9. zahtijeva se da subjekt pri određivanju mogućeg znatnog povećanja kreditnog rizika financijskog instrumenta u obzir uzme promjenu rizika neispunjenja obveza nakon početnog priznavanja.

B.5.5.37. Pri utvrđivanju neispunjenja obveza za potrebe određivanja rizika od neispunjenja obveza subjekt primjenjuje definiciju neispunjenja obveza koja je usklađena s definicijom kojom se koristi za potrebe unutarnjeg upravljanja kreditnim rizicima za odnosne financijske instrumente te po potrebi razmatra kvalitativne pokazatelje (npr. financijske uvjete). Međutim, postoji oboriva pretpostavka da neispunjenje obveza ne nastupa nakon prekoračenja dospijeća financijske imovine od 90 dana, osim ako subjekt raspolaže razumnim i pouzdanim podacima kojima se dokazuje da je primjerenije mjerilo za dulje neispunjenja obveza. Definicija neispunjenja obveza u tu se svrhu dosljedno primjenjuje na sve financijske instrumente, osim ako postanu dostupni podaci koji dokazuju da je za određeni financijski instrument primjerenija neka druga definicija neispunjenja obveza.

Razdoblje za procjenu očekivanih kreditnih gubitaka

B.5.5.38. U skladu s točkom 5.5.19., najdulje razdoblje tijekom kojeg se mjere očekivani kreditni gubici najdulje je ugovorno razdoblje tijekom kojeg je subjekt izložen kreditnom riziku. Za obveze na temelju zajma i ugovore o financijskom jamstvu to je najdulje ugovorno razdoblje tijekom kojeg subjekt ima sadašnju ugovornu obvezu produljenja kredita.

B.5.5.39. Međutim, u skladu s točkom 5.5.20., neki financijski instrumenti uključuju komponentu zajma i komponentu neiskorištene obveze, a zbog činjenice da subjekt na temelju ugovora može zatražiti podmirenje i opozvati neiskorištenu obvezu njegova izloženost kreditnim gubicima nije ograničena na razdoblje otkaza ugovora. Na primjer, vjerovnik na temelju ugovora može povući revolving kreditne linije, kao što su kreditne kartice i prekoračenja po računu, uz otkazni rok od samo jednog dana. Međutim, u praksi vjerovnici nastavljaju produljivati kredit na dulje razdoblje i mogu povući liniju tek nakon povećanja kreditnog rizika zajmoprimca, što bi moglo biti prekasno za sprječavanje nekih ili svih očekivanih kreditnih gubitaka. Ti financijski instrumenti obično imaju obilježja navedena u nastavku, što je posljedica prirode financijskog instrumenta, načina upravljanja financijskim instrumentom, kao i prirode dostupnih podataka o znatnom povećanju kreditnog rizika:

(a) financijski instrumenti nemaju fiksni rok ili strukturu otplate i obično imaju kratki otkazni rok ugovora (npr. jedan dan);

(b) ugovorna mogućnost otkazivanja ugovora ne provodi se u okviru uobičajenog svakodnevnog upravljanja financijskim instrumentom pa se ugovor može otkazati samo nakon što subjekt utvrdi povećanje kreditnog rizika na razini kreditne linije i

(c) financijskim se instrumentima upravlja na skupnoj osnovi.

B.5.5.40. Pri određivanju razdoblja u kojem subjekt očekuje da će biti izložen kreditnom riziku, ali u kojem ne očekuje ublažavanje očekivanih kreditnih rizika uobičajenim mjerama upravljanja kreditnim rizicima, subjekt bi trebao uzeti u obzir čimbenike kao što su podaci i iskustvo iz ranijih razdoblja o:

(a) razdoblju tijekom kojeg je subjekt bio izložen kreditnom riziku sličnih financijskih instrumenata;

(b) vremenu u kojem je došlo do povezanih neispunjenja obveza po sličnim financijskim instrumentima nakon znatnog povećanja kreditnog rizika i

(c) mjerama upravljanja kreditnim rizicima koje subjekt namjerava poduzeti nakon povećanja kreditnog rizika financijskih instrumenata, kao što je smanjenje ili uklanjanje ograničenja neiskorištenih iznosa.

Ishod na temelju vjerojatnosti

B.5.5.41. Svrha procjene očekivanih kreditnih gubitaka nije procijeniti najgori mogući ni najbolji mogući scenarij. Naprotiv, procjena očekivanih kreditnih gubitaka uvijek odražava mogućnost nastanka kreditnog gubitka, kao i mogućnost da kreditni gubitak neće nastati čak ni kada je izostanak kreditnog gubitka najvjerojatniji ishod.

B.5.5.42. U točki 5.5.17. podtočki (a) zahtijeva se da procjena očekivanih kreditnih gubitaka mora odražavati nepristran iznos na temelju vjerojatnosti koji se određuje ocjenjivanjem nekoliko mogućih ishoda. U praksi to ne mora biti složena analiza. U nekim je slučajevima dovoljna razmjerno jednostavna izrada modela, bez potrebe za brojnim i detaljnim simulacijama scenarija. Na primjer, na temelju vjerojatnosti moguće je razumno procijeniti iznos prosječnih kreditnih gubitaka velike skupine financijskih instrumenata sa zajedničkim obilježjima rizika. U drugim će situacijama za određene ishode možda biti potrebno utvrditi scenarije s određenim iznosom i vremenom novčanih tokova, kao i procjenu vjerojatnosti tih ishoda. U takvim situacijama očekivani kreditni gubici odražavaju najmanje dva ishoda u skladu s točkom 5.5.18.

B.5.5.43. Za očekivane kreditne gubitke tijekom vijeka trajanja subjekt je dužan procijeniti rizik od neispunjenja obveza financijskog instrumenta tijekom njegova očekivanog vijeka trajanja. Očekivani su kreditni gubici u dvanaestomjesečnom razdoblju dio očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja i predstavljaju novčane manjkove tijekom vijeka trajanja koji su posljedica neispunjenja obveza u razdoblju od dvanaest mjeseci nakon datuma izvještavanja (ili u kraćem razdoblju, ako je očekivani vijek trajanja financijskog instrumenta kraći od dvanaest mjeseci), što se određuje na temelju vjerojatnosti da će doći do navedenog neispunjenja obveza. Stoga očekivani kreditni gubici u dvanaestomjesečnom razdoblju nisu očekivani kreditni gubici subjekta tijekom vijeka trajanja financijskog instrumenta na temelju kojeg subjekt predviđa neispunjenje obveza u sljedećih dvanaest mjeseci ni novčani manjkovi predviđeni u sljedećih dvanaest mjeseci.

Vremenska vrijednost novca

B.5.5.44. Očekivane kreditne gubitke potrebno je diskontirati na datum izvještavanja, a ne na datum očekivanog neispunjenja obveza ili na neki drugi datum, primjenom efektivne kamatne stope utvrđene pri početnom priznavanju ili njezine približne vrijednosti. Ako financijski instrument ima promjenjivu kamatnu stopu, potrebno ga je diskontirati primjenom tekuće efektivne kamatne stope određene u skladu s točkom B.5.4.5.

B.5.5.45. Očekivane kreditne gubitke kupljene ili stvorene financijske imovine umanjene za kreditne gubitke potrebno je diskontirati primjenom efektivne kamatne stope usklađene za kreditni rizik pri početnom priznavanju.

B.5.5.46. Očekivane kreditne gubitke od potraživanja na osnovi najma potrebno je diskontirati primjenom iste diskontne stope koja se primjenjuje pri mjerenju potraživanja na osnovi najma u skladu s MRS-om 17.

B.5.5.47. Očekivani kreditni gubici od obveze na temelju zajma diskontiraju se primjenom efektivne kamatne stope ili njezine približne vrijednosti, koja se primjenjuje pri priznavanju financijske imovine proizišle iz obveze na temelju zajma. Razlog je tomu što se u svrhu primjene zahtjeva o umanjenju vrijednosti financijska imovina koja je priznata nakon otplate obveze na temelju zajma smatra nastavkom te obveze, a ne novim financijskim instrumentom. Stoga se očekivani kreditni gubici financijske imovine mjere uzimajući u obzir početni kreditni rizik obveze na temelju zajma od datuma kada je subjekt postao stranka neopozive obveze.

B.5.5.48. Očekivani kreditni gubici od ugovora o financijskom jamstvu ili obveza na temelju zajma za koje nije moguće odrediti efektivnu kamatnu stopu diskontiraju se primjenom diskontne stope koja odražava tekuću tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike povezane s novčanim tokovima, ali samo ako su i u mjeri u kojoj su ti rizici uzeti u obzir za usklađivanje diskontne stope, umjesto usklađivanja manjkova na koje se diskontiranje odnosi.

Razumni i pouzdani podaci

B.5.5.49. Za potrebe ovog standarda, razumni su i pouzdani podaci oni koji su razumno dostupni na datum izvještavanja bez nepotrebnih troškova i napora, uključujući podatke o prošlim događajima, tekuće uvjete i prognoze budućih gospodarskih uvjeta. Podaci dostupni u svrhu financijskog izvještavanja smatraju se dostupnima bez nepotrebnih troškova i napora.

B.5.5.50. Subjekt nije dužan uključiti prognoze budućih uvjeta tijekom čitavog očekivanog vijeka trajanja financijskog instrumenta. Stupanj prosudbe potreban za procjenu očekivanih kreditnih gubitaka ovisi o dostupnosti podrobnih podataka. Što je razdoblje prognoze dulje, to je dostupnost podrobnih podataka manja te je za procjenu očekivanih kreditnih gubitaka potreban viši stupanj prosudbe. Za procjenu očekivanih kreditnih gubitaka nije potrebna podrobna procjena za razdoblja u dalekoj budućnosti; za takva razdoblja subjekt može ekstrapolirati projekcije na temelju dostupnih, podrobnih podataka.

B.5.5.51. Subjekt ne mora poduzimati iscrpnu potragu za podacima, ali mora uzeti u obzir sve razumne i pouzdane podatke koji su dostupni bez nepotrebnih troškova i napora te koji su korisni za procjenu očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući učinak očekivanih prijevremenih plaćanja. Podaci koji se primjenjuju uključuju čimbenike koji se odnose na zajmoprimca, opće gospodarske uvjete te procjenu i tekućih uvjeta i prognoze pravca kretanja uvjeta na datum izvještavanja. Subjekt se može koristiti raznim izvorima podataka, kako unutarnjim (vlastitim), tako i vanjskim. Mogući izvori podataka uključuju unutarnje iskustvo iz ranijih razdoblja o kreditnim gubicima, interne rejtinge, iskustva drugih subjekata o kreditnim gubicima te vanjske rejtinge, izvještaje i statističke podatke. Subjekti koji nemaju vlastitih izvora podataka specifičnih za subjekt ili su ti izvori nedovoljni, mogu se koristiti iskustvom jednakovrijednih skupina povezanim s usporedivim financijskim instrumentom (ili skupinama financijskih instrumenata).

B.5.5.52. Podaci iz ranijih razdoblja važan su temelj ili osnova za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka. Međutim, subjekt je dužan uskladiti podatke iz ranijih razdoblja, kao što je iskustvo o kreditnim gubicima, na temelju tekućih odgovarajućih podataka kako bi se uzeli u obzir učinci postojećih uvjeta i njegovih prognoza budućih uvjeta koji nisu utjecali na razdoblje na koje se raniji podaci odnose te kako bi se uklonili učinci uvjeta iz prošlih razdoblja koji nisu važni za buduće ugovorne novčane tokove. U nekim slučajevima neusklađeni podaci iz prošlih razdoblja mogu biti najrazumniji i najpouzdaniji, ovisno o vrsti podataka iz ranijih razdoblja i vremenu njihova obračuna, u odnosu na okolnosti na datum izvještavanja i obilježja odnosnog financijskog instrumenta. Procjene promjena očekivanih kreditnih gubitaka odražavaju i dosljedno prate promjene povezanih odgovarajućih podataka iz razdoblja u razdoblje (kao što su promjene stopa nezaposlenosti, cijena nekretnina, cijena robe, stanja plaćanja ili drugih čimbenika koji ukazuju na kreditne gubitke financijskog instrumenta ili unutar skupine financijskih instrumenata i njihov značaj). Subjekt je dužan redovito provjeravati metode i pretpostavke koje upotrebljava za procjenu očekivanih kreditnih gubitaka kako bi se smanjile razlike između procjena kreditnih gubitaka i stvarno nastalih kreditnih gubitaka.

B.5.5.53. Kada se za procjenu očekivanih kreditnih gubitaka primjenjuje ranije iskustvo o kreditnim gubicima važno je podatke o ranijim stopama kreditnog gubitka primijeniti na skupine koje se određuju jednako kao što su bile određene skupine kod kojih su primijećene ranije stope kreditnih gubitaka. Slijedom toga, primjenom određene metode omogućeno je povezivanje pojedine skupine financijske imovine s podacima o ranijem iskustvu o kreditnim gubicima u skupinama financijske imovine sličnih obilježja rizika, kao i s važnim odgovarajućim podacima koji odražavaju postojeće stanje.

B.5.5.54. Očekivani kreditni gubici odražavaju vlastita očekivanja subjekta u pogledu kreditnih gubitaka. Međutim, kada pri procjeni očekivanih kreditnih gubitaka razmatra sve razumne i pouzdane podatke koji su dostupni bez nepotrebnih troškova i napora, subjekt razmatra i odgovarajuće tržišne podatke o kreditnom riziku određenog financijskog instrumenta ili sličnih financijskih instrumenata.

Osiguranje plaćanja

B.5.5.55. Za potrebe mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka, procjena očekivanih novčanih manjkova mora odražavati novčane tokove koji se očekuju od osiguranja plaćanja i ostalih kreditnih poboljšanja koja su dio ugovornih uvjeta i koje subjekt nije odvojeno priznao. Procjena očekivanih novčanih manjkova od financijskog instrumenta koji služi kao osiguranje plaćanja odražava iznos i vrijeme nastanka novčanih tokova koji se očekuju od ovrhe osiguranja plaćanja, umanjene za troškove stjecanja i prodaje osiguranja plaćanja, bez obzira na to je li ovrha vjerojatna (odnosno pri procjeni očekivanih novčanih tokova u obzir se uzima vjerojatnost ovrhe te novčani tokovi koji bi iz nje proizišli). Stoga je ovom analizom potrebno obuhvatiti sve novčane tokove koji se očekuju od realizacije osiguranja plaćanja nakon ugovornog

dospijeća ugovora. Osiguranje plaćanja ostvareno slijedom ovrhe ne priznaje se kao imovina odvojena od instrumenta plaćanja koji služi kao osiguranje plaćanja, osim ako ispunjava relevantna mjerila priznavanja imovine iz ovoga ili ostalih standarda.

Reklasifikacija financijske imovine (odjeljak 5.6.)

B.5.6.1. Ako subjekt reklasificira financijsku imovinu u skladu s točkom 4.4.1., točkom 5.6.1. zahtijeva se prospektivna primjena reklasifikacije od datuma reklasifikacije. Za kategoriju mjerenja po amortizacijskom trošku, kao i za kategoriju mjerenja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, zahtijeva se određivanje efektivne kamatne stope pri početnom mjerenju. Za obje ove kategorije mjerenja zahtijeva se i primjena odredaba o umanjenju vrijednosti na isti način. Prema tome, kada subjekt reklasificira financijsku imovinu iz kategorije mjerenja po amortiziranom trošku u kategoriju mjerenja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit:

(a) neće se promijeniti priznavanje prihoda od kamata te stoga subjekt i dalje primjenjuje istu efektivnu kamatnu stopu;

(b) neće se promijeniti mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka jer se na obje kategorije mjerenja primjenjuje isti pristup umanjenja vrijednosti. No ako se financijska imovina reklasificira iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u kategoriju mjerenja po amortiziranom trošku, rezervacije za umanjenje vrijednosti za gubitke priznaju se kao usklađenost bruto knjigovodstvene vrijednosti financijske imovine od datuma reklasifikacije. Ako se financijska imovina reklasificira iz kategorije mjerenja po amortiziranom trošku u kategoriju mjerenja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, rezervacije za umanjenje vrijednosti za gubitke prestaju se priznavati (te se stoga više ne priznaju kao usklađenost bruto knjigovodstvene vrijednosti), nego se priznaju kao iznos akumuliranog umanjenja vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (u istom iznosu) i objavljuju se od datuma reklasifikacije.

B.5.6.2. Međutim, subjekt nije dužan zasebno priznati prihode od kamata ili dobit ili gubitke od umanjenja vrijednosti financijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Prema tome, kada subjekt reklasificira financijsku imovinu iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, efektivna kamatna stopa određuje se na temelju fer vrijednosti imovine na datum reklasifikacije. Osim toga, za potrebe primjene odjeljka 5.5. na financijsku imovinu od datuma reklasifikacije, datum reklasifikacije smatra se datumom početnog priznavanja.

Dobit i gubici (odjeljak 5.7.)

B.5.7.1. Točkom 5.7.5. subjektu se dopušta da donese neopozivu odluku o prikazivanju promjena fer vrijednosti ulaganja u vlasnički instrument koji se ne drži radi trgovanja u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Ta odluka donosi se za svaki pojedinačni instrument (odnosno dionicu). Iznosi priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti ne smiju se naknadno prenositi u račun dobiti i gubitka. Međutim, subjekt može prenositi kumulativnu dobit ili gubitak unutar vlasničkog kapitala. Dividende na takva ulaganja priznaju se u računu dobiti i gubitka u skladu s točkom 5.7.6., osim ako je jasno da dividenda predstavlja povrat dijela troškova ulaganja.

B.5.7.1.A. Osim ako se primjenjuje točka 4.1.5., točkom 4.1.2.A zahtijeva se da se financijska imovina mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ako na temelju ugovornih uvjeta financijske imovine nastaju novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice, a imovina se drži u poslovnom modelu čiji se cilj ostvaruje i prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom financijske imovine. U ovoj kategoriji mjerenja podaci se priznaju u računu dobiti i gubitka kao da se financijska imovina mjeri po amortiziranom trošku, iako se financijska imovina mjeri po fer vrijednosti u izvještaju o financijskom položaju. Dobit ili gubici, osim onih koji se priznaju u računu dobiti i gubitka u skladu s točkama od 5.7.10. do 5.7.11., priznaju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Kada se ta financijska imovina prestane priznavati, kumulativnu dobit ili gubitke koji su prethodno bili priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti potrebno je reklasificirati u račun dobiti i gubitka. Time se odražava dobit ili gubitak koji bi bili priznati u računu dobiti i gubitka nakon prestanka priznavanja da je financijska imovina bila mjerena po amortiziranom trošku.

B.5.7.2. Subjekt primjenjuje MRS 21 na financijsku imovinu i financijske obveze koje su monetarne stavke u skladu s MRS-om 21 i koje su izražene u stranoj valuti. U skladu s MRS-om 21, sva dobit i gubici od promjene tečaja stranih valuta za monetarnu imovinu i monetarne obveze priznaju se u računu dobiti i gubitka. Iznimka je monetarna stavka određena kao instrument zaštite od rizika u okviru zaštite novčanog toka (vidjeti točku 6.5.11.) ili zaštite neto ulaganja (vidjeti točku 6.5.13.) ili zaštite od rizika fer vrijednosti vlasničkog instrumenta čije je promjene fer vrijednosti subjekt odlučio prikazati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u skladu s točkom 5.7.5. (vidjeti točku 6.5.8.).

B.5.7.2.A. Za potrebe priznavanja dobiti i gubitka od promjene tečaja stranih valuta u skladu s MRS-om 21, s financijskom imovinom koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 4.1.2.A postupa se kao da je monetarna stavka. Prema tome, s takvom se financijskom imovinom postupa kao da se mjeri po amortiziranom trošku u stranoj valuti. Tečajne razlike od amortiziranog troška priznaju se u računu dobiti i gubitka, dok se druge promjene knjigovodstvene vrijednosti priznaju u skladu s točkom 5.7.10.

B.5.7.3. Točkom 5.7.5. subjektu se dopušta da donese neopozivu odluku o prikazivanju promjena fer vrijednosti određenih ulaganja u vlasničke instrumente u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Takvo ulaganje nije monetarna stavka. Prema tome, dobit i gubitak prikazani u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u skladu s točkom 5.7.5. uključuju sve povezane devizne komponente.

B.5.7.4. Ako postoji odnos zaštite od rizika između nederivatne monetarne imovine i nederivatne monetarne obveze, promjene devizne komponente tih financijskih instrumenata prikazuju se u računu dobiti i gubitka.

Obveze određene po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

B.5.7.5. Kada subjekt financijsku obvezu određuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, mora utvrditi hoće li prikazivanje učinaka promjena kreditnog rizika obveze u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti stvoriti ili uvećati knjigovodstvenu neusklađenost u računu dobiti i gubitka. Računovodstvena neusklađenost nastala bi ili bi se uvećala ako bi prikazivanje učinaka promjene kreditnog rizika obveze u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti za posljedicu imalo veću neusklađenost dobiti ili gubitka nego da su ti iznosi prikazani u računu dobiti i gubitka.

B.5.7.6. Kako bi to utvrdio, subjekt mora procijeniti očekuje li prijeboj učinaka promjene kreditnog rizika obveze u računu dobiti i gubitka s promjenom fer vrijednosti nekog drugog financijskog instrumenta koji se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Takvo se očekivanje mora temeljiti na gospodarskom odnosu između obilježja obveze i obilježja drugog financijskog instrumenta.

B.5.7.7. Navedeno se određuje pri početnom priznavanju i ne procjenjuje se ponovno. Iz praktičnih razloga subjekt ne mora istodobno ubrojiti svu imovinu i obveze koji dovode do računovodstvene nedosljednosti. Dopuštena je razumna odgoda pod uvjetom da se očekuje izvršenje ostalih transakcija. Subjekt mora dosljedno primjenjivati svoju metodu kojom određuje hoće li prikazivanje učinaka promjena kreditnog rizika obveze u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti stvoriti ili uvećati knjigovodstvenu neusklađenost u računu dobiti i gubitka. Međutim, subjekt može upotrijebiti različite metode u slučaju različitih gospodarskih odnosa između obilježja obveza određenih po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i obilježja ostalih financijskih instrumenata. U skladu s MSFI-jem 7, subjekt je dužan osigurati objavljivanje kvalitativnih podataka u bilješkama uz financijske izvještaje o metodi koju je primijenio za to određivanje.

B.5.7.8. Ako bi došlo do stvaranja ili uvećanja takve neusklađenosti, subjekt je dužan prikazati sve promjene fer vrijednosti (uključujući učinke promjena kreditnog rizika obveze) u računu dobiti i gubitka. Ako ne bi došlo do stvaranja ili uvećanja takve neusklađenosti, subjekt je dužan prikazati učinke promjena kreditnog rizika obveze u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

B.5.7.9. Iznosi prikazani u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti ne smiju se naknadno prenositi u račun dobiti i gubitka. Međutim, subjekt može prenositi kumulativnu dobit ili gubitak unutar vlasničkog kapitala.

B.5.7.10. U sljedećem se primjeru opisuje situacija u kojoj bi došlo do stvaranja računovodstvene neusklađenosti u računu dobiti i gubitka ako bi se učinci promjene kreditnog rizika obveze prikazali u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Hipotekarna banka klijentima daje zajmove koje financira prodajom obveznica usklađenih obilježja (npr. nepodmireni iznos, profil podmirenja, rok i valuta) na tržištu. Na temelju ugovornih uvjeta zajma, korisnik stambenog zajma svoj zajam može prijevremeno podmiriti (odnosno ispuniti svoju obvezu prema banci) kupnjom odgovarajuće obveznice na tržištu po fer vrijednosti i isporukom te obveznice hipotekarnoj banci. Slijedom ugovornog prava o prijevremenom podmirenju, ako dođe do pada kreditne kvalitete obveznice (te stoga i do smanjenja fer vrijednosti obveze hipotekarne banke), smanjuje se i fer vrijednost imovine hipotekarne banke dane u zajam. Promjena fer vrijednosti imovine odražava ugovorno pravo korisnika stambenog zajma na podmirenje stambenog zajma kupnjom odnosne obveznice po fer vrijednosti (koja je u ovom primjeru umanjena) i isporukom obveznice hipotekarnoj banci. Prema tome, učinci promjena kreditnog rizika obveze (obveznice) prebijaju se u računu dobiti i gubitka s odgovarajućom promjenom fer vrijednosti financijske imovine (zajma). Ako bi se učinci promjene kreditnog rizika obveze prikazali u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, došlo bi do računovodstvene neusklađenosti u računu dobiti i gubitka. Prema tome, hipotekarna banka mora sve promjene fer vrijednosti obveze (uključujući učinke promjene kreditnog rizika obveze) prikazati u računu dobiti i gubitka.

B.5.7.11. U primjeru iz točke B.5.7.10. postoji ugovorna veza između učinaka promjena kreditnog rizika obveze i promjena fer vrijednosti financijske imovine (odnosno kao posljedica ugovornog prava korisnika stambenog zajma na prijevremeno podmirenje zajma otkupom obveznice po fer vrijednosti i isporukom obveznice hipotekarnoj banci). Međutim, računovodstvena neusklađenost može nastati i bez ugovorne veze.

B.5.7.12. Za potrebe primjene zahtjeva iz točaka 5.7.7. i 5.7.8., računovodstvena neusklađenost nije uzrokovana samo metodom mjerenja koju subjekt primjenjuje za određivanje učinaka primjena kreditnog rizika obveze. Računovodstvena neusklađenost u računu dobiti i gubitka nastaje samo ako se očekuje da će doći do prijeboja učinaka promjena kreditnog rizika obveze (kako je utvrđeno u MSFI-ju 7) i promjena fer vrijednosti nekog drugog financijskog instrumenta. Neusklađenost koja nastaje samo kao posljedica metode mjerenja (odnosno zbog toga što subjekt ne odvaja promjene kreditnog rizika obveze od nekih drugih promjena njezine fer vrijednosti) ne utječe na određivanje koje je potrebno u skladu s točkama 5.7.7. i 5.7.8. Na primjer, subjekt ne mora odvojiti promjene kreditnog rizika obveze od promjena rizika likvidnosti. Ako subjekt prikazuje kombinirane učinke obaju čimbenika u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, neusklađenost može nastati zbog toga što promjene rizika likvidnosti mogu biti uključene u mjerenje fer vrijednosti financijske imovine subjekta, a ukupna se promjena fer vrijednosti te imovine prikazuje u računu dobiti i gubitka. Međutim, takva je neusklađenost posljedica nepreciznosti pri mjerenju, a ne odnosa prijeboja opisanog u točki B.5.7.6. te stoga ne utječe na određivanje koje se zahtijeva u točkama 5.7.7. i 5.7.8.

Značenje pojma „kreditni rizik" (točke 5.7.7. i 5.7.8.)

B.5.7.13. U MSFI-ju 7 pojam kreditni rizik definiran je kao „rizik da će jedna stranka financijskog instrumenta uzrokovati gubitak drugoj stranki neispunjenjem svoje obveze". Zahtjev iz točke 5.7.7. podtočke (a) odnosi se na rizik da izdavatelj neće ispuniti tu određenu obvezu. Nije nužno povezan s kreditnom sposobnošću izdavatelja. Na primjer, ako subjekt izda obvezu koja služi kao osiguranje plaćanja i obvezu koja ne služi kao osiguranje plaćanja, pri čemu su te dvije obveze po svemu drugom jednake, kreditni rizik tih dviju obveza bit će različit iako ih je izdao isti subjekt. Kreditni rizik obveze koja služi kao osiguranje plaćanja bit će manji od kreditnog rizika obveze koja ne služi kao osiguranje plaćanja. Kreditni rizik obveze koja služi kao osiguranje plaćanja može biti gotovo nula.

B.5.7.14. Za potrebe primjene zahtjeva iz točke 5.7.7. podtočke (a), kreditni se rizik razlikuje od rizika povezanog s rezultatima određene imovine. Rizik povezan s rezultatima određene imovine nije povezan s rizikom da subjekt neće ispuniti određenu obvezu, nego je povezan s rizikom slabe uspješnosti (ili neuspješnosti) pojedinačne imovine ili skupine imovine.

B.5.7.15 Primjeri rizika povezanog s rezultatima određene imovine su sljedeći:

(a) obveza s mogućnošću povezivanja jedinica, pri čemu je iznos koji se duguje ulagateljima određen ugovorom na temelju rezultata određene imovine. Učinak takve mogućnosti povezivanja jedinica na fer vrijednost obveze je rizik povezan s rezultatima određene imovine, a ne kreditni rizik;

(b) obveza koju izda strukturirani subjekt sa sljedećim obilježjima. Subjekt je pravno samostalan, tako da je imovina u subjektu izdvojena isključivo u korist njegovih ulagatelja, čak i u slučaju stečaja. Subjekt ne ulazi ni u kakve druge transakcije i imovina u subjektu ne može se opteretiti hipotekom. Iznosi postaju plativi ulagateljima subjekta samo ako izdvojena imovina stvara novčane tokove. Stoga promjene fer vrijednosti obveze prvenstveno odražavaju promjene fer vrijednosti imovine. Učinak je uspješnosti imovine na fer vrijednost obveze rizik povezan s rezultatima određene imovine, a ne kreditni rizik;

Određivanje učinka promjena na kreditni rizik

B.5.7.16. U svrhu primjene zahtjeva iz točke 5.7.7. podtočke (a), subjekt je dužan odrediti iznos promjene fer vrijednosti financijske obveze koji se može pripisati promjenama kreditnog rizika te obveze:

(a) kao iznos promjene fer vrijednosti koja se ne može pripisati promjenama tržišnih uvjeta koji dovode do nastanka tržišnog rizika (vidjeti točke B.5.7.17. i B.5.7.18.) ili

(b) uporabom neke druge metode za koju subjekt smatra da vjernije predstavlja iznos promjene fer vrijednosti obveze koji se može pripisati promjenama kreditnog rizika obveze.

B.5.7.17. Promjene tržišnih uvjeta koje dovode do nastanka tržišnog rizika uključuju promjene referentne kamatne stope, cijenu financijskog instrumenta drugog subjekta, cijenu robe, deviznog tečaja ili indeksa cijena ili kamatnih stopa.

B.5.7.18. Ako su promjene vidljive (referentne) kamatne stope jedine važne promjene tržišnih uvjeta za obvezu, iznos iz točke B.5.7.16. podtočke (a) moguće je procijeniti kako slijedi:

(a) subjekt mora najprije izračunati unutarnju stopu povrata od obveze na početku razdoblja uporabom fer vrijednosti obveze i ugovornih novčanih tokova obveze na početku razdoblja. Od te stope povrata odbija vidljivu (referentnu) kamatnu stopu na početku razdoblja kako bi dobio komponentu unutarnje stope povrata svojstvenu instrumentu;

(b) nakon toga subjekt obračunava sadašnju vrijednost novčanih tokova povezanih s obvezom uporabom ugovornih novčanih tokova obveze na kraju razdoblja i diskontne stope jednake zbroju i. vidljive (referentne) kamatne stope na kraju razdoblja i ii. komponente unutarnje stope povrata svojstvene instrumentu, kako je utvrđena u podtočki (a);

(c) razlika između fer vrijednosti obveze na kraju razdoblja i iznosa utvrđenog u podtočki (b) jest promjena fer vrijednosti koja se ne može pripisati promjeni vidljive (referentne) kamatne stope. Taj je iznos potrebno prikazati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u skladu s točkom 5.7.7. podtočkom (a).

B.5.7.19. U primjeru iz točke B.5.7.18. pretpostavlja se da promjene fer vrijednosti koje nastaju zbog drugih čimbenika, a ne zbog promjena kreditnog rizika instrumenta ili promjena vidljive (referentne) kamatne stope nisu znatne. Navedena metoda ne bi bila primjerena u slučaju znatnih promjena fer vrijednosti koje su posljedica ostalih čimbenika. U tim slučajevima subjekt mora primijeniti neku drugu metodu kojom se vjernije mjere učinci promjena kreditnog rizika obveze (vidjeti točku B.5.7.16. podtočku (b)). Na primjer, ako instrument iz primjera sadržava ugrađeni derivatni instrument, promjena fer vrijednosti ugrađenog derivatnog instrumenta isključuje se pri određivanju iznosa koji je potrebno prikazati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u skladu s točkom 5.7.7. podtočkom (a).

B.5.7.20. Kao i pri svim mjerenjima fer vrijednosti, pri uporabi metode za određivanje dijela promjene fer vrijednosti obveze koji se može pripisati promjenama kreditnog rizika obveze subjekt mora u najvećoj mogućoj mjeri primjenjivati važne ulazne podatke, a u najmanjoj mogućoj mjeri nevažne ulazne podatke.

RAČUNOVODSTVO ZAŠTITE OD RIZIKA (POGLAVLJE 6.)

Instrumenti zaštite od rizika (odjeljak 6.2.)

Instrumenti koji su primjereni kao instrumenti zaštite od rizika

B.6.2.1. Derivatni instrumenti koji su ugrađeni u hibridne ugovore, ali se ne obračunavaju odvojeno, ne mogu biti određeni kao zasebni instrumenti zaštite od rizika.

B.6.2.2. Vlastiti vlasnički instrumenti subjekta nisu financijska imovina ili financijske obveze subjekta te stoga ne mogu biti određeni kao instrumenti zaštite od rizika.

B.6.2.3. Kod zaštite od valutnog rizika, komponenta nederivatnog financijskog instrumenta izložena valutnom riziku određuje se u skladu s MRS-om 21.

Izdane opcije

B.6.2.4. Ovim se standardom ne ograničavaju okolnosti u kojima je moguće odrediti derivatni instrument koji se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka kao instrument zaštite od rizika, uz iznimku određenih izdanih opcija. Izdana opcija nije primjerena kao instrument zaštite od rizika, osim ako je određena za prijeboj kupljene opcije, uključujući opciju ugrađenu u drugom financijskom instrumentu (npr. izdana opcija kupnje koja se upotrebljava kao zaštita od rizika za obvezu koju je moguće kupiti).

Određivanje instrumenata zaštite od rizika

B.6.2.5. Kada za zaštite koje nisu zaštita od valutnog rizika subjekt kao zaštitni instrument odredi nederivatnu financijsku imovinu ili nederivatnu financijsku obvezu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, može odrediti samo nederivatni financijski instrument u cijelosti ili njegov dio.

B.6.2.6. Jedan je instrument zaštite od rizika moguće odrediti kao zaštitu od više od jedne vrste rizika pod uvjetom da se posebno određuju instrumenti zaštite od rizika i različita stanja rizika. Te zaštićene stavke mogu biti u različitim odnosima zaštite od rizika.

Zaštićene stavke (odjeljak 6.3.)

Stavke koje su primjerene kao zaštićene stavke

B.6.3.1. Čvrsta obveza za stjecanje poslovanja u okviru poslovnog spajanja ne može biti zaštićena stavka, uz iznimku valutnog rizika zato što druge rizike od kojih se pruža zaštita nije moguće posebno odrediti i izmjeriti. Ti su drugi rizici obično opći poslovni rizici.

B.6.3.2. Ulaganje koje se obračunava metodom udjela ne može biti zaštićena stavka u okviru zaštite fer vrijednosti. Tomu je tako jer se metodom udjela u računu dobiti ili gubitka priznaje udio ulagača u dobiti ili gubitku subjekta u koji se vrši ulaganje, a ne promjene fer vrijednosti ulaganja. Iz sličnih razloga ulaganje u konsolidirani ovisni subjekt ne može biti zaštićena stavka u okviru zaštite fer vrijednosti. Tomu je tako jer se konsolidacijom u računu dobiti i gubitka priznaje dobit i gubitak ovisnog subjekta, a ne promjene fer vrijednosti ulaganja. Zaštita neto ulaganja u inozemno poslovanje od rizika drukčija je jer je riječ o zaštiti od izloženosti promjeni tečaja stranih valuta, a ne o zaštiti od promjene fer vrijednosti ulaganja.

B.6.3.3. Točkom 6.3.4. dopušta se subjektu da kao zaštićene stavke odredi ukupne vrijednosti izloženosti koje su kombinacija izloženosti i derivatnog instrumenta. Pri određivanju takve zaštićene stavke subjekt procjenjuje je li ukupna vrijednost izloženosti kombinacija izloženosti i derivatnog instrumenta tako da stvara drukčiju ukupnu vrijednost izloženosti kojom se upravlja kao da je riječ o jednoj izloženosti određenom riziku (ili rizicima). U tom slučaju subjekt može zaštićenu stavku odrediti na temelju ukupne vrijednosti izloženosti. Na primjer:

(a) subjekt može određeni broj vrlo vjerojatnih kupnji kave u razdoblju od 15 mjeseci zaštititi od cjenovnog rizika (na temelju američkog dolara) s pomoću rokovnog ugovora na rok od 15 mjeseci. Vrlo vjerojatne kupnje kave u kombinaciji s rokovnim ugovorom za kavu mogu se za potrebe upravljanja rizicima promatrati kao izloženost valutnom riziku fiksnog iznosa u američkim dolarima u razdoblju od 15 mjeseci (odnosno kao svaki odljev novca u fiksnom iznosu u američkim dolarima u razdoblju od 15 mjeseci);

(b) subjekt može od valutnog rizika zaštititi dug s fiksnom kamatnom stopom izražen u stranoj valuti tijekom čitavog roka od deset godina. Međutim, subjekt zahtijeva izloženost riziku fiksne kamatne stope u svojoj funkcionalnoj valuti samo u kratkoročnom do srednjoročnom razdoblju (oko dvije godine), a izloženost riziku promjenjive kamatne stope u svojoj funkcionalnoj valuti za preostalo razdoblje do dospijeća. Na kraju svakog dvogodišnjeg razdoblja (odnosno svake dvije godine) subjekt određuje izloženost riziku kamatne stope za sljedeće dvije godine (ako je razina kamate takva da subjekt želi odrediti kamatne stope). U tom slučaju subjekt može ugovoriti međuvalutnu zamjenu fiksne kamatne stope za promjenjivu kamatnu stopu u razdoblju od deset godina, čime se dug s fiksnom kamatnom stopom u stranoj valuti zamjenjuje izloženošću riziku promjenjive stope u funkcionalnoj valuti. To se pokriva dvogodišnjom zamjenom kamatne stope, na temelju funkcionalne valute, čime se dug s promjenjivom stopom zamjenjuje dugom s fiksnom stopom. U stvarnosti se kombinacija duga s fiksnom stopom u stranoj valuti i 10-godišnje međuvalutne zamjene fiksne kamatne stope za promjenjivu kamatnu stopu za potrebe upravljanja rizicima promatra kao 10-godišnju izloženost riziku duga s promjenjivom stopom u funkcionalnoj valuti.

B.6.3.4. Pri određivanju zaštićene stavke na temelju ukupne vrijednosti izloženosti subjekt radi procjene učinkovitosti i mjerenja neučinkovitosti zaštite od rizika uzima u obzir kombinirane učinke stavki koje čine ukupnu vrijednost izloženosti. Međutim, stavke koje čine ukupnu vrijednost izloženost i dalje se zasebno iskazuju. To znači, na primjer:

(a) derivatni instrumenti koji su dio ukupne vrijednosti izloženosti priznaju se kao zasebna imovina ili obveze koje se mjere po fer vrijednosti i

(b) ako je određeno da između stavki koje čine ukupnu vrijednost izloženosti postoji odnos zaštite od rizika, način uključivanja derivatnog instrumenta u ukupnu vrijednost izloženosti mora biti sukladan načinu određivanja tog derivatnog instrumenta kao instrumenta zaštite od rizika na razini ukupne vrijednosti izloženosti. Na primjer, ako subjekt isključi opcijski element derivatnog instrumenta iz njegova određivanja kao instrumenta zaštite u odnosu zaštite od rizika između stavki koje čine ukupnu vrijednost izloženosti, subjekt mora isključiti opcijski element i kada taj derivatni instrument uključuje kao zaštićenu stavku u ukupnu vrijednost izloženosti. U protivnom se u ukupnu vrijednost izloženosti uključuje derivatni instrument u cijelosti ili njegov dio.

B.6.3.5. U točki 6.3.6. navedeno je da valutni rizik vrlo vjerojatne unutargrupne predviđene transakcije može biti zaštićena stavka u konsolidiranim financijskim izvještajima u okviru zaštite novčanog toka ako je transakcija izražena u valuti koja nije funkcionalna valuta subjekta koji obavlja tu transakciju i ako valutni rizik utječe na konsolidiranu dobit i gubitak. U tom smislu subjekt može biti matično društvo, ovisni subjekt, pridruženi subjekt, zajednički pothvat ili podružnica. Ako valutni rizik predviđene unutargrupne transakcije ne utječe na konsolidiranu dobit i gubitak, transakcija unutar grupe ne može biti zaštićena stavka. Obično su to plaćanja prihoda od licencija, kamata ili naknada za upravljanje koja se obavljaju između članova iste grupe, osim ako postoji povezana vanjska transakcija. Međutim, ako valutni rizik predviđene unutargrupne transakcije utječe na konsolidiranu dobit i gubitak, unutargrupna transakcija može biti zaštićena stavka. Primjer je predviđena prodaja ili kupnja zaliha između članova iste grupe ako postoji daljnja prodaja zaliha stranki izvan grupe. Slično tomu, predviđena unutargrupna prodaja postrojenja i opreme subjekta u grupi koji ih je proizveo subjektu u grupi koji će ta postrojenja i opremu koristiti u vlastitom poslovanju može utjecati na konsolidiranu dobit i gubitak. Do toga može doći, na primjer, zato što će kupac amortizirati postrojenja i opremu te se iznos koji je na početku priznat za postrojenja i opremu može promijeniti ako je predviđena unutargrupna transakcija izražena u valuti koja nije funkcionalna valuta kupca.

B.6.3.6. Ako zaštita od rizika predviđene unutargrupne transakcije ispunjava uvjete računovodstva zaštite od rizika, sva se dobit ili gubici priznaju ostaloj sveobuhvatnoj dobiti i izdvajaju iz nje u skladu s točkom 6.5.11. Važno je razdoblje ili razdoblja u kojima valutni rizik zaštićene transakcije utječe na dobit i gubitak razdoblja u kojem utječe na konsolidiranu dobit i gubitak.

Određivanje zaštićenih stavki

B.6.3.7. Komponenta je zaštićena stavka koja je manja od čitave stavke. Prema tome, komponenta odražava samo neke rizike stavke čiji je dio ili odražava rizike samo u izvjesnoj mjeri (npr. pri određivanju dijela stavke).

Komponente rizika

B.6.3.8. Da bi se komponentu rizika moglo odrediti kao zaštićenu stavku, mora biti odvojeno prepoznatljiva komponenta financijske ili nefinancijske stavke, a promjene novčanih tokova ili fer vrijednosti stavke koji se mogu pripisati promjenama te komponente rizika moraju biti pouzdano mjerljive.

B.6.3.9. Pri utvrđivanju komponenti rizika koje mogu biti određene kao zaštićene stavke subjekt takve komponente rizika procjenjuje u kontekstu strukture određenog tržišta s kojim su rizik ili rizici povezani i na kojemu se odvija djelatnost zaštite od rizika. Za takvo je određivanje potrebno ocijeniti relevantne činjenice i okolnosti, koje se razlikuju ovisno o rizicima i tržištima.

B.6.3.10. Pri određivanju komponenti rizika kao zaštićenih stavki subjekt razmatra jesu li komponente rizika izričito navedene u ugovoru (ugovorene komponente rizika) ili proizlaze iz fer vrijednosti ili novčanih tokova stavke čiji su dio (komponente rizika koje nisu utvrđene ugovorom). Komponente rizika koje nisu utvrđene ugovorom mogu biti povezane sa stavkama koje nisu sadržane u ugovoru (npr. predviđene transakcije) ili ugovorima u kojima komponente nisu izričito navedene (npr. čvrsta obveza koja uključuje samo jednu cijenu umjesto formule za određivanje cijene s različitim referentnim vrijednostima). Na primjer:

(a) subjekt A ima ugovor o dugoročnoj isporuci prirodnog plina čija se cijena određuje na temelju formule utvrđene ugovorom koja sadržava referentne vrijednosti raznih vrsta robe i ostale čimbenike (npr. plinsko ulje, loživo ulje i ostale komponente, kao što su naknade za prijevoz). Subjekt A štiti od rizika komponentu plinskog ulja iz tog ugovora o nabavi robe s pomoću terminskog ugovora o plinskom ulju. Komponenta plinskog ulja ugovorena je komponenta rizika jer je navedena u uvjetima ugovora o nabavi robe. Stoga subjekt A zbog formule za određivanje cijena zaključuje da je moguće odvojeno utvrditi izloženost cijene plinskog ulja. Istodobno postoji tržište za terminske ugovore o plinskom ulju. Stoga subjekt A zaključuje da je moguće izmjeriti izloženost cijene plinskog ulja. Prema tome, izloženost cijene plinskog ulja u ugovoru o nabavi robe jest komponenta rizika koja se može odrediti kao zaštićena stavka;

(b) subjekt B štiti svoje buduće kupnje kave od rizika na temelju svoje predviđene proizvodnje. Zaštita od rizika za dio predviđene kupljene količine počinje i do 15 mjeseci prije isporuke. Subjekt B s vremenom (s približavanjem datuma isporuke) povećava količinu koju štiti od rizika. Subjekt B za upravljanje svojim rizikom cijene kave upotrebljava dvije različite vrste ugovora:

i. rokovni ugovori za kavu kojima se trguje na burzi i

ii. ugovore o isporuci kave Arabica iz Kolumbije do određenog mjesta prerade. U tim je ugovorima cijena kave po toni određena s pomoću formule za određivanje cijena, i to na temelju ugovorne cijene kave u rokovnim ugovorima kojima se trguje na burzi uvećane za razliku fiksne cijene i za promjenjivu naknadu za logističke usluge. Ugovor o isporuci kave neizvršeni je ugovor prema kojemu subjekt B isporučuje kavu.

Sklapanjem ugovora o isporuci ubrane kave subjekt B može fiksirati razliku u cijeni između stvarne kvalitete kupljene kave (kave Arabica iz Kolumbije) i referentne kvalitete na koju se odnose rokovni ugovori kojima se trguje na burzi. Međutim, ugovori o isporuci kave iz sljedeće berbe još nisu dostupni te nije moguće utvrditi razliku u cijeni. Subjekt B rokovnim ugovorima za kavu kojima se trguje na burzi od cjenovnog rizika štiti komponentu referentne kvalitete kave za isporuke koje se odnose na sadašnju, kao i na sljedeću berbu. Subjekt B utvrđuje da je izložen trima različitim rizicima: riziku cijene kave koja odražava referentnu kvalitetu, riziku cijene kave koja odražava razliku (raspon) između cijene za referentnu kvalitetu kave i posebne kave Arabica iz Kolumbije, koju subjekt u stvarnosti nabavlja, te riziku promjenjivih logističkih troškova. Nakon što subjekt B sklopi ugovor o isporuci kave iz sadašnje berbe, rizik cijene kave koja odražava referentnu kvalitetu jest ugovorena komponenta rizika jer je u formulu za određivanje cijena uključen indeks ugovorne cijene iz rokovnih ugovora za kavu kojima se trguje na burzi. Subjekt B zaključuje da je ova komponenta rizika zasebno prepoznatljiva i pouzdano mjerljiva. Subjekt B još nije sklopio nikakve ugovore

o isporuci kave iz sljedeće berbe (odnosno te su isporuke predviđene transakcije). Stoga je rizik cijene kave koja odražava referentnu kvalitetu komponenta rizika koja nije utvrđena ugovorom. Subjekt B analizira strukturu tržišta uzimajući u obzir kretanje cijena za moguće isporuke određene kave koju nabavlja. Dakle, subjekt B na temelju analize strukture tržišta zaključuje da je i u predviđene transakcije uključen rizik cijene kave koja odražava referentnu kvalitetu, i to kao komponenta rizika koja je zasebno prepoznatljiva i pouzdano mjerljiva, iako nije utvrđena ugovorom. Stoga subjekt B može odrediti odnos zaštite od rizika na temelju komponente rizika (za rizik cijene kave koja odražava referentnu kvalitetu) za ugovore o isporuci kave, kao i za predviđene transakcije;

(c) subjekt C štiti od rizika dio svojih budućih kupnji goriva za mlazne motore, i to na temelju svoje predviđene potrošnje najdulje 24 mjeseca prije isporuke te s vremenom povećava količine koje štiti od rizika. Subjekt C štiti se od rizika te izloženosti različitim vrstama ugovora, ovisno o vremenskom razdoblju zaštite od rizika, što utječe na tržišnu likvidnost derivatnih instrumenata. Subjekt C za dulja razdoblja (12 do 24 mjeseca) primjenjuje ugovore o sirovoj nafti, jer samo oni imaju dovoljnu tržišnu likvidnost. Za vremenska razdoblja od 6 do 12 mjeseci subjekt C primjenjuje derivatne instrumente za plinsko ulje jer su dovoljno likvidni. Za vremenska razdoblja do šest mjeseci subjekt C primjenjuje ugovore o gorivu za mlazne motore. Subjekt C analizira strukturu tržišta nafte i naftnih proizvoda te ocjenjuje važne činjenice i okolnosti kako slijedi:

i. subjekt C posluje u zemljopisnom području u kojem je nafta tipa brent referentna sirova nafta. Sirova je nafta referentna sirovina koja kao osnovna sirovina utječe na cijene raznih rafiniranih naftnih proizvoda. Plinsko je ulje referentna vrijednost za rafinirane naftne proizvode i općenito se primjenjuje kao referentna vrijednost za određivanje cijena naftnih destilata. To se odražava i na vrste derivatnih financijskih instrumenata na tržištima sirove nafte i rafiniranih naftnih proizvoda u okruženju u kojem posluje subjekt C, kao što su:

— referentna vrijednost rokovnih ugovora za sirovu naftu;

— referentna vrijednost rokovnih ugovora za plinsko ulje, koja se upotrebljava kao referentna vrijednost za određivanje cijene destilata, na primjer raspon derivatnih instrumenata za gorivo za mlazne motore pokriva razliku u cijeni goriva za mlazne motore i te referentne vrijednosti za plinsko ulje te

— referentna vrijednost raspona derivatnog instrumenta za krekirano plinsko ulje (odnosno derivatni instrument za razliku u cijeni između sirove nafte i plinskog ulja – rafinerijska marža), koja je indeksirana prema sirovoj nafti tipa brent;

ii. određivanje cijena rafiniranih naftnih proizvoda ne ovisi o određenoj vrsti sirove nafte koja se prerađuje u određenoj rafineriji jer su ti rafinirani naftni proizvodi (kao što su plinsko ulje ili gorivo za mlazne motore) standardizirani proizvodi.

Stoga subjekt C zaključuje da rizik cijene u njegovim kupnjama goriva za mlazne motore uključuje komponentu rizika cijene sirove nafte na temelju sirove nafte tipa brent, kao i komponentu rizika cijene plinskog ulja, iako ni sirova nafta ni plinsko ulje nisu navedeni ni u kakvom ugovoru. Subjekt C zaključuje da je ove dvije komponente rizika moguće posebno odrediti i pouzdano mjeriti iako nisu izričito navedene u ugovoru. Prema tome, subjekt C može odrediti odnos zaštite rizika za predviđene kupnje goriva za mlazne motore na temelju komponenti rizika (za sirovu naftu ili plinsko ulje). Navedena analiza ukazuje i na to da bi, na primjer, promjene razlike u cijeni između sirove nafte tipa brent i sirove nafte tipa WTI dovele do neučinkovitosti zaštite od rizika ako subjekt C upotrijebi derivatne instrumente za sirovu naftu na temelju sirove nafte tipa West Texas Intermediate (WTI).

(d) Subjekt D drži dužnički instrument s fiksnom stopom. Ovaj je instrument izdan u okruženju na čijem se tržištu uspoređuju rasponi i referentna stopa (npr. LIBOR) različitih sličnih dužničkih instrumenata, a uz to su instrumenti s promjenjivom kamatnom stopom u tom okruženju obično indeksirani uz tu referentnu stopu. Zamjene kamatnih stopa često se upotrebljavaju za upravljanje

rizikom kamatne stope na temelju te referentne stope, bez obzira na to kakav je raspon dužničkih instrumenata u odnosu na tu referentnu stopu. Promjena cijene dužničkih instrumenata s fiksnom stopom izravno je povezana s promjenama referentne stope. Subjekt D zaključuje da je referentna stopa prepoznatljiva i pouzdano mjerljiva komponenta. Prema tome, subjekt D može odrediti odnos zaštite od rizika za dužnički instrument s fiksnom stopom na temelju komponente rizika za referentni rizik kamatne stope.

B.6.3.11. Pri određivanju komponente rizika kao zaštićene stavke na tu se komponentu rizika primjenjuju zahtjevi o računovodstvu zaštite od rizika jednako kao i na ostale zaštićene stavke koje nisu komponente rizika. Na primjer, primjenjuju se uvjeti koje je potrebno ispuniti, uključujući i to da odnos zaštite rizika mora ispunjavati zahtjeve učinkovitosti zaštite od rizika te da je svaku neučinkovitost zaštite od rizika potrebno izmjeriti i priznati.

B.6.3.12. Subjekt za zaštitu može odrediti i samo promjene novčanih tokova ili fer vrijednosti zaštićene stavke iznad ili ispod određene cijene ili neke druge varijable (jednostrani rizik). Unutarnja vrijednost kupljene opcije kao instrumenta zaštite od rizika (pod pretpostavkom da ima iste glavne uvjete kao i rizik od kojeg se pruža zaštita), a ne njezina vremenska vrijednost, odražava jednostrani rizik zaštićene stavke. Na primjer, subjekt može odrediti promjenjivost ishoda novčanih tokova budućih razdoblja koja proizlazi iz povećanja cijene predviđene kupnje robe. U tom slučaju subjekt određuje samo gubitke novčanih tokova koji proizlaze iz povećanja cijene iznad utvrđene razine. Rizik od kojeg se pruža zaštita ne uključuje vremensku vrijednost kupljene opcije jer vremenska vrijednost nije komponenta predviđene transakcije koja utječe na dobit i gubitak.

B.6.3.13. Oboriva je pretpostavka da rizik inflacije nije prepoznatljiv i pouzdano mjerljiv osim ako je naveden u ugovoru te da stoga ne može biti određen kao komponenta rizika financijskog instrumenta. Međutim, u ograničenim je slučajevima moguće utvrditi komponentu rizika za rizik inflacije, koja je zbog posebnih okolnosti inflacijskog okruženja i odgovarajućeg tržišta dužničkih vlasničkih instrumenata prepoznatljiva i pouzdano mjerljiva.

B.6.3.14. Na primjer, subjekt izdaje dužnički instrument u okruženju u kojem je zbog količine i strukture obveznica povezanih s inflacijom tržište dovoljno likvidno, što omogućuje utvrđivanje vremenske strukture stvarnih kamatnih stopa bez kupona. To znači da je inflacija važan čimbenik za odnosnu valutu koji se uzima u obzir na tržištima dužničkih instrumenata. U tim bi se okolnostima komponenta rizika inflacije mogla utvrditi diskontiranjem novčanih tokova dužničkog instrumenta zaštićenog od rizika uz primjenu vremenske strukture stvarnih kamatnih stopa bez kupona (odnosno slično određivanju nerizične komponente (nominalne) kamatne stope). S druge strane, u brojnim slučajevima komponenta rizika inflacije nije prepoznatljiva ni pouzdano mjerljiva. Na primjer, subjekt izdaje samo dužničke instrumente s nominalnom kamatnom stopom u okruženju u kojem tržište obveznica povezanih s inflacijom nije dovoljno likvidno za utvrđivanje vremenske strukture stvarnih kamatnih stopa bez kupona. U tom slučaju subjekt na temelju analize strukture tržišta i činjenica i okolnosti ne može zaključiti da je inflacija važan čimbenik koji se posebno uzima u obzir na tržištima dužničkih instrumenata. Stoga subjekt ne može nadići oborivu pretpostavku da neugovoreni rizik inflacije nije prepoznatljiv ni pouzdano mjerljiv. Prema tome, komponenta rizika inflacije ne bi bila primjerena za određivanje kao zaštićena stavka. To vrijedi bez obzira na to koji instrument zaštite od rizika inflacije subjekt u stvarnosti primjenjuje. Posebice, subjekt ne može jednostavno uvrstiti rokove i uvjete stvarnog instrumenta zaštite od rizika inflacije na temelju projekcija svojih rokova i uvjeta na dužnički instrument s nominalnom kamatnom stopom.

B.6.3.15. Ugovorenu komponentu rizika inflacije novčanih tokova priznate obveznice povezane s inflacijom (pod pretpostavkom da ne postoji zahtjev o odvojenom obračunu ugrađenog derivatnog instrumenta) moguće je posebno utvrditi i pouzdano mjeriti sve dok komponenta rizika inflacije ne utječe na ostale novčane tokove tog instrumenta.

Komponente nominalnog iznosa

B.6.3.16. Dvije vrste komponenti nominalnih iznosa mogu biti određene kao zaštićena stavka u odnosu zaštite od rizika: komponenta koja je dio čitave stavke i komponenta sloja. Ishod obračuna mijenja se ovisno o vrsti komponente. Za potrebe obračuna subjekt komponentu određuje u skladu sa svojim ciljem upravljanja rizicima.

B.6.3.17. Primjer komponente koja je dio stavke jest 50 posto ugovornih novčanih tokova zajma.

B.6.3.18. Komponentu sloja moguće je odrediti na temelju određene, ali otvorene skupine ili na temelju utvrđenog nominalnog iznosa. Primjeri uključuju:

(a) dio obujma monetarnih transakcija, npr., sljedeći novčani tokovi u vrijednosti deset valutnih jedinica od prodaje izražene u stranoj valuti nakon prvih 20 valutnih jedinica u ožujku 201X.; ([1])

(b) dio fizičkog obujma, npr. donji sloj prirodnog plina uskladištenog na lokaciji XYZ, izmjerene količine od pet milijuna kubičnih metara;

(c) dio fizičkog obujma ili obujma ostalih transakcija, npr. kupnje prvih 100 barela nafte u lipnju 201X. ili prodaja prvih 100 MWh električne energije u lipnju 201X. ili

(d) sloj nominalnog iznosa zaštićene stavke, npr. zadnjih 80 milijuna novčanih jedinica od 100 milijuna novčanih jedinica čvrste obveze, donji sloj od 20 milijuna novčanih jedinica od 100 milijuna novčanih jedinica vrijednosti obveznice s fiksnom kamatnom stopom ili gornji sloj od 30 milijuna novčanih jedinica od ukupnog iznosa od 100 milijuna novčanih jedinica dužničkog instrumenta s fiksnom kamatnom stopom koji je moguće unaprijed platiti po fer vrijednosti (utvrđeni je nominalni iznos 100 milijuna novčanih jedinica).

B.6.3.19. Ako je u okviru zaštite fer vrijednosti od rizika određena komponenta sloja, subjekt je navodi na temelju utvrđenog nominalnog iznosa. Kako bi ispunio zahtjeve za primjerene instrumente zaštite fer vrijednosti od rizika, subjekt ponovno mjeri zaštićenu stavku kako bi utvrdio promjene fer vrijednosti (odnosno ponovno mjeri stavku kako bi utvrdio promjene fer vrijednosti koje se povezuju s rizikom od kojeg se pruža zaštita). Usklađenost zaštite fer vrijednosti od rizika mora se priznati u računu dobiti ili gubitka najkasnije u trenutku prestanka priznavanja stavke. Prema tome, potrebno je pratiti stavku na koju se odnosi usklađenost zaštite fer vrijednosti od rizika. Od subjekta se zahtijeva da za komponentu sloja u okviru zaštite fer vrijednosti od rizika prati nominalni iznos na temelju kojeg je utvrđena. Na primjer, u točki B.6.3.18. podtočki (d) mora se pratiti ukupni utvrđeni nominalni iznos od 100 milijuna novčanih jedinica kako bi se pratio donji sloj od 20 milijuna novčanih jedinica ili gornji sloj od 30 milijuna novčanih jedinica.

B.6.3.20. Komponenta sloja u koju je uključena opcija prijevremenog plaćanja nije prihvatljiva za određivanje kao zaštićena stavka u okviru zaštite fer vrijednosti od rizika ako na fer vrijednost opcije prijevremenog plaćanja utječu promjene rizika od kojeg se pruža zaštita, osim ako je u određeni sloj uključen učinak povezane opcije prijevremenog plaćanja pri utvrđivanju promjene fer vrijednosti zaštićene stavke.

Odnos između komponenata i ukupnih novčanih tokova stavke

B.6.3.21. Ako je komponenta novčanih tokova financijske ili nefinancijske stavke određena kao zaštićena stavka, ta komponenta mora biti manja ili jednaka ukupnim novčanim tokovima čitave stavke. Međutim, moguće je odrediti sve novčane tokove čitave stavke kao zaštićenu stavku i zaštititi ih samo od jednog određenog rizika (npr. samo od promjena koje se mogu pripisati promjenama LIBOR-a ili referentne cijene robe).

B.6.3.22. Na primjer, u slučaju financijske obveze s efektivnom kamatnom stopom nižom od LIBOR-a, subjekt ne može kao zaštićenu stavku odrediti:

(a) komponentu obveze čija je kamatna stopa jednaka LIBOR-u (uvećanu za iznos glavnice u slučaju zaštite fer vrijednosti od rizika) i

(b) negativnu preostalu komponentu.

([1]) U ovom su standardu monetarni iznosi izraženi u novčanim jedinicama i u valutnim jedinicama.

B.6.3.23. Međutim, u slučaju financijske obveze s fiksnom kamatnom stopom čija je efektivna kamatna stopa (npr.) 100 baznih bodova ispod LIBOR-a, subjekt može odrediti kao zaštićenu stavku promjenu vrijednosti čitave te obveze (odnosno glavnicu uvećanu za kamate u skladu s LIBOR-om i umanjenu za 100 baznih bodova) koja se može pripisati promjenama LIBOR-a. Ako se financijski instrument s fiksnom kamatnom stopom zaštiti od rizika u nekom trenutku nakon njegova nastanka, a u međuvremenu su se kamatne stope promijenile, subjekt može kao zaštićenu stavku odrediti komponentu rizika jednaku referentnoj kamatnoj stopi koja je viša od ugovorne kamatne stope plaćene na stavku. Subjekt to može učiniti pod uvjetom da je referentna kamatna stopa niža od efektivne kamatne stope računano na temelju pretpostavke da je subjekt kupio instrument na datum na koji je po prvi puta odredio zaštićenu stavku. Na primjer, pretpostavimo da subjekt izda financijsku imovinu s fiksnom kamatnom stopom u vrijednosti od 100 novčanih jedinica, koja ima efektivnu kamatnu stopu od šest posto u trenutku u kojemu je LIBOR četiri posto. Nakon nekog vremena subjekt uvodi zaštitu te imovine od rizika kad se LIBOR povećao na osam posto, a fer vrijednost imovine smanjila na 90 novčanih jedinica. Subjekt računa da bi, da je kupio imovinu na datum na koji je po prvi puta odredio povezani rizik kamatne stope LIBOR kao zaštićenu stavku, stvarni prinos od imovine za njezinu fer vrijednost od 90 novčanih jedinica bio 9,5 posto. S obzirom na to da je LIBOR niži od ovoga stvarnog prinosa, subjekt može odrediti komponentu LIBOR-a od osam posto, koja se sastoji dijelom od ugovornih kamatnih novčanih tokova i dijelom od razlike između sadašnje fer vrijednosti (odnosno 90 novčanih jedinica) i iznosa koji je potrebno platiti prilikom dospijeća (odnosno 100 novčanih jedinica).

B.6.3.24. Ako financijska obveza s promjenjivom kamatnom stopom donosi kamatu od npr. 20 baznih bodova ispod tromjesečnog LIBOR-a (pri čemu je najniža vrijednost nula baznih bodova), subjekt kao zaštićenu stavku može odrediti promjenu novčanih tokova čitave te obveze (odnosno tromjesečni LIBOR umanjen za 20 baznih bodova, uključujući najnižu vrijednost) koja se može pripisati promjenama LIBOR-a. Dakle, sve dok terminska krivulja tromjesečnog LIBOR-a za preostali vijek trajanja te obveze ne padne ispod 20 baznih bodova, zaštićena stavka ima jednaku promjenjivost novčanog toka kao i obveza koja donosi kamatu na razini tromjesečnog LIBOR-a s rasponom marže koji je nula ili pozitivan. Međutim, ako terminska krivulja tromjesečnog LIBOR-a za preostali vijek trajanja te obveze (ili njezina dijela) padne ispod 20 baznih bodova, zaštićena stavka ima manju promjenjivost novčanog toka nego obveza koja nosi kamatu na razini tromjesečnog LIBOR-a s rasponom marže koji je nula ili pozitivan.

B.6.3.25. Sličan je primjer nefinancijske stavke određena vrsta sirove nafte s određenog naftnog polja čija se cijena utvrđuje u odnosu na relevantnu referentnu cijenu sirove nafte. Ako subjekt proda tu sirovu naftu na temelju ugovora i primijeni ugovorenu formulu za utvrđivanje cijene kojom se cijena nafte po barelu utvrđuje kao referentna cijena sirove nafte umanjena za 10 novčanih jedinica s najnižim iznosom od 15 novčanih jedinica, subjekt može kao zaštićenu stavku odrediti ukupnu promjenjivost novčanog toka na temelju ugovora o prodaji koja se može pripisati promjeni referentne cijene sirove nafte. Međutim, subjekt ne može kao zaštićenu stavku odrediti komponentu koja je jednaka ukupnoj promjeni referentne cijene sirove nafte. Dakle, sve dok terminska cijena (za svaku isporuku) ne padne ispod 25 novčanih jedinica, zaštićena stavka ima istu promjenjivost novčanog toka kao i prodaja sirove nafte po referentnoj cijeni sirove nafte (ili s pozitivnim rasponom). Međutim, ako terminska cijena za bilo koju isporuku padne ispod 25 novčanih jedinica, zaštićena stavka ima manju promjenjivost novčanog toka od prodaje sirove nafte po referentnoj cijeni sirove nafte (ili s pozitivnim rasponom marže).

Uvjeti koje je potrebno ispuniti za primjenu računovodstva zaštite od rizika (odjeljak 6.4.)

Učinkovitost zaštite od rizika

B.6.4.1. Učinkovitost zaštite od rizika razmjer je u kojem se promjene fer vrijednosti ili novčanih tokova instrumenta zaštite od rizika poravnavaju s promjenama fer vrijednosti ili novčanih tokova zaštićene stavke (npr. kada je zaštićena stavka komponenta rizika, važna je promjena fer vrijednosti ili novčanih tokova stavke koja se može pripisati riziku od kojeg se pruža zaštita). Neučinkovitost zaštite od rizika je opseg u kojem su promjene fer vrijednosti ili novčanih tokova instrumenta zaštite od rizika veće ili manje od onih kod zaštićene stavke.

B.6.4.2. Subjekt pri određivanju odnosa zaštite od rizika neprekidno analizira izvore neučinkovitosti zaštite od rizika za koje se očekuje da će utjecati na odnos zaštite tijekom njegova trajanja. Ta je analiza (uključujući ažuriranja u skladu s točkom B.6.5.21. koja proizlaze iz ponovnog uravnoteženja odnosa zaštite od rizika) osnova za procjenu ispunjenja zahtjeva učinkovitosti zaštite od rizika koju subjekt provodi.

B.6.4.3. Kako bi se izbjegla sumnja, učinci zamjene izvorne druge strane klirinškom drugom stranom i uvođenja povezanih izmjena kako je opisano u točki 6.5.6. odražavaju se u mjerenju instrumenta zaštite te stoga i u procjeni i mjerenju učinkovitosti zaštite od rizika.

Gospodarski odnos između zaštićene stavke i instrumenta zaštite od rizika

B.6.4.4. Zahtjev o postojanju gospodarskog odnosa znači da su vrijednosti instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke takve da se općenito kreću u suprotnome smjeru zbog istog rizika, a to je rizik od kojeg se pruža zaštita. Stoga se nužno očekuje da će se vrijednost instrumenta zaštite od rizika i vrijednost zaštićene stavke sustavno mijenjati ovisno o kretanjima iste ili istih osnovnih vrijednosti koje su tako gospodarski povezane da na sličan način reagiraju na rizik od kojeg se pruža zaštita (npr. sirova nafta tipa brent ili WTI).

B.6.4.5. Ako osnovne vrijednosti nisu iste, ali jesu gospodarski povezane, moguće su situacije u kojima se vrijednosti instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke kreću u istome smjeru, npr. zbog promjene razlike u cijeni između dviju povezanih osnovnih vrijednosti, a bez znatnih kretanja samih osnovnih vrijednosti. To je ipak usklađeno s gospodarskim odnosom između instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke ako se pri kretanju osnovnih vrijednosti ipak očekuje uobičajeno kretanje vrijednosti instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke u suprotnome smjeru.

B.6.4.6. Postojanje gospodarskog odnosa procjenjuje se analizom mogućeg ponašanja odnosa zaštite od rizika tijekom njegova trajanja kako bi se utvrdilo može li se očekivati ispunjenje cilja upravljanja rizicima. Postojanje statističkog odnosa između dviju varijabli samo po sebi nije potvrda valjanosti zaključka o postojanju gospodarskog odnosa.

Učinak kreditnog rizika

B.6.4.7. S obzirom na to da se model računovodstva zaštite od rizika temelji na općem pojmu prijeboja dobiti i gubitaka od instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke, učinkovitost zaštite od rizika ne utvrđuje se samo na temelju gospodarskog odnosa između tih stavki (odnosno promjena njihovih osnovnih vrijednosti), nego i na učinku kreditnog rizika na vrijednosti instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke. Učinak kreditnog rizika znači da razina prijeboja može biti nepredvidljiva čak i ako postoji gospodarski odnos između instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke. To može biti posljedica promjene kreditnog rizika instrumenta zaštite od rizika ili zaštićene stavke koja može biti takvog opsega da kreditni rizik prevlada nad promjenama vrijednosti koje proizlaze iz gospodarskog odnosa (odnosno učinak promjena osnovnih vrijednosti). Opseg je promjene zbog kojeg kreditni rizik prevlada onaj koji uzrokuje gubitak (ili dobit) zbog kreditnog rizika koji nepovoljno utječe na učinak koji promjene osnovnih vrijednosti imaju na vrijednost instrumenta zaštite od rizika ili zaštićene stavke, čak i ako su te promjene znatne. S druge strane, ako su tijekom određenog razdoblja promjene osnovnih vrijednosti neznatne, činjenica da čak i male promjene vrijednosti instrumenta zaštite od rizika ili zaštićene stavke povezane s kreditnim rizikom mogu utjecati na vrijednost više nego što to mogu osnovne vrijednosti ne dovodi do prevlasti kreditnog rizika.

B.6.4.8. Primjer kreditnog rizika koji prevladava u odnosu zaštite od rizika jest kada se subjekt štiti od izloženosti riziku cijene robe s pomoću derivatnog instrumenta bez osiguranja plaćanja. Ako se kreditni položaj druge stranke toga derivatnog instrumenta ozbiljno pogorša, učinak promjena kreditnog položaja druge stranke mogao bi biti veći od učinka promjena cijene robe na fer vrijednost instrumenta zaštite od rizika, dok promjene vrijednosti zaštićene stavke u velikoj mjeri ovise o promjenama cijene robe.

Omjer zaštite od rizika

B.6.4.9. U skladu sa zahtjevima o učinkovitosti zaštite od rizika, omjer zaštite u odnosu zaštite od rizika mora biti jednak onome koji proizlazi iz količine zaštićene stavke koju subjekt stvarno štiti od rizika i količine instrumenta zaštite koji subjekt stvarno upotrebljava radi zaštite te količine stavke od rizika. Ako stoga subjekt štiti od rizika manje od 100 posto izloženosti stavke, recimo 85 posto, određuje odnos zaštite od rizika na temelju omjera zaštite od rizika koji je jednak onome koji proizlazi iz 85 posto izloženosti

i količine instrumenta zaštite koji subjekt stvarno upotrebljava radi zaštite tih 85 posto. Slično tomu, ako, na primjer, subjekt za zaštitu od izloženosti riziku upotrebljava nominalni iznos od 40 jedinica financijskog instrumenta, određuje odnos zaštite od rizika na temelju omjera zaštite koji je jednak onome koji proizlazi iz te količine od 40 jedinica (odnosno subjekt ne smije upotrebljavati omjer zaštite od rizika na temelju veće količine jedinica koju bi mogao posjedovati u ukupnoj ili manjoj količini jedinica) i količini zaštićene stavke koju stvarno štiti s tih 40 jedinica.

B.6.4.10. Međutim, određivanje odnosa zaštite od rizika na temelju istog omjera zaštite kao što je onaj koji proizlazi iz količina zaštićene stavke i instrumenta zaštite od rizika koje subjekt stvarno upotrebljava ne odražava odstupanje između pondera zaštićene stavke i instrumenta zaštite od rizika koje bi zatim moglo uzrokovati neučinkovitost zaštite od rizika (bez obzira na to je li priznata ili nije), što bi moglo dovesti do računovodstvenog ishoda koji odstupa od svrhe računovodstva zaštite od rizika. Stoga u svrhu određivanja odnosa zaštite od rizika subjekt mora uskladiti omjer zaštite koji proizlazi iz količina zaštićene stavke i instrumenta zaštite koje subjekt stvarno upotrebljava ako je to potrebno kako bi se izbjeglo takvo odstupanje.

B.6.4.11. Slijede primjeri relevantnih čimbenika koje treba uzeti u obzir pri procjeni odstupa li računovodstveni ishod od svrhe računovodstva zaštite od rizika:

(a) je li namjeravani omjer zaštite od rizika utvrđen kako bi se izbjeglo priznavanje neučinkovitosti zaštite novčanih tokova od rizika ili kako bi se ostvarile usklađenosti zaštite fer vrijednosti od rizika za više zaštićenih stavki u cilju što veće primjene obračunavanja fer vrijednosti, ali bez prijeboja promjena fer vrijednosti instrumenta zaštite od rizika i

(b) postoji li poslovni razlog za određene pondere zaštićene stavke i instrumenta zaštite, čak i ako to dovodi do neučinkovitosti zaštite od rizika. Na primjer, subjekt zaključi instrument zaštite od rizika i utvrdi njegovu količinu koja nije količina koju je odredio kao najbolju zaštitu za stavku koja se štiti od rizika jer mu standardna količina instrumenata zaštite od rizika ne dopušta zaključivanje točne količine instrumenta za zaštitu od rizika („problem veličine serije"). Primjer je subjekt koji štiti od rizika kupnje 100 tona kave na temelju standardnih rokovnih ugovora u kojima je ugovorena veličina 37 500 lb (engleskih funti). Subjekt za zaštitu kupljene količine od 100 tona od rizika može iskoristiti pet ili šest ugovora (što je jednako 85,0 odnosno 102,1 tonu). U tom slučaju subjekt određuje odnos zaštite od rizika primjenjujući omjer zaštite koji proizlazi iz broja rokovnih ugovora za kavu koje stvarno upotrebljava, s obzirom na to da neučinkovitost zaštite od rizika koja proizlazi iz neusklađenosti pondera zaštićene stavke i instrumenta zaštite od rizika ne dovodi do računovodstvenog ishoda koji odstupa od svrhe računovodstva zaštite od rizika.

Učestalost procjene ispunjenja zahtjeva učinkovitosti zaštite od rizika

B.6.4.12. Subjekt na početku odnosa zaštite od rizika, ali i neprekidno, procjenjuje ispunjava li odnos zaštite od rizika zahtjeve učinkovitosti zaštite od rizika. Subjekt redovito provodi procjenu na svaki datum izvještavanja ili nakon znatne promjene okolnosti koja utječe na zahtjeve učinkovitosti zaštite od rizika, ovisno o tome što je ranije. Procjena se odnosi na očekivanja u pogledu učinkovitosti zaštite od rizika te je stoga usmjerena samo na buduće događaje.

Metode procjene ispunjenja zahtjeva učinkovitosti zaštite od rizika

B.6.4.13. Ovim se standardom ne propisuje metoda kojom se procjenjuje ispunjava li odnos zaštite od rizika zahtjeve učinkovitosti zaštite od rizika. Međutim, subjekt je dužan primijeniti metodu kojom se mogu obuhvatiti važna obilježja odnosa zaštite od rizika, uključujući izvore neučinkovitosti zaštite od rizika. Ovisno o tim čimbenicima, moguća je metoda kvalitativne ili kvantitativne procjene.

B.6.4.14. Na primjer, ako se najvažniji uvjeti (kao što su nominalni iznos, dospijeće i osnovna vrijednost) instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke podudaraju ili su vrlo usklađeni, subjekt može na temelju kvalitativne procjene tih najvažnijih uvjeta zaključiti da će se vrijednosti instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke zbog istog rizika općenito kretati u suprotnome smjeru te da stoga postoji gospodarski odnos između zaštićene stavke i instrumenta zaštite od rizika (vidjeti točke od B.6.4.4. do B.6.4.6.).

B.6.4.15. Činjenica da derivatni instrument, u trenutku kada je određen kao instrument zaštite od rizika dovodi do znatne dobiti ili gubitka sama po sebi ne znači da je kvalitativna procjena neprimjerena. To ovisi o tome bi li opseg neučinkovitosti zaštite od rizika koja proizlazi iz te činjenice mogao biti toliki da se to kvalitativnom procjenom ne bi moglo primjereno obuhvatiti.

B.6.4.16. S druge strane, ako najvažniji uvjeti instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke nisu usklađeni, povećava se nesigurnost u pogledu opsega prijeboja. Stoga je teže predvidjeti učinkovitost zaštite od rizika tijekom trajanja odnosa zaštite od rizika. U tom slučaju subjekt jedino na temelju kvantitativne procjene može zaključiti da postoji gospodarski odnos između zaštićene stavke i instrumenta zaštite (vidjeti točke od B.6.4.4. do B.6.4.6.). U nekim situacijama može biti potrebna i kvantitativna procjena kako bi se procijenilo ispunjava li omjer zaštite primijenjen za određivanje odnosa zaštite od rizika uvjete učinkovitosti zaštite od rizika (vidjeti točke od B.6.4.9. do B.6.4.11.). Subjekt za ove dvije različite svrhe može primjenjivati istu ili različite metode.

B.6.4.17. Ako se promijene okolnosti koje utječu na učinkovitost zaštite od rizika, subjekt će možda morati promijeniti metodu kojom procjenjuje ispunjava li odnos zaštite od rizika zahtjeve učinkovitosti zaštite kako bi osigurao obuhvaćenost relevantnih obilježja odnosa zaštite od rizika, uključujući izvore neučinkovitosti zaštite od rizika.

B.6.4.18. Upravljanje rizicima subjekta glavni je izvor podataka za procjenu ispunjava li odnos zaštite zahtjeve učinkovitosti zaštite od rizika. To znači da podaci (ili analiza) kojima se rukovodstvo koristilo za donošenje odluka mogu poslužiti kao osnova za procjenu ispunjava li odnos zaštite zahtjeve učinkovitosti zaštite od rizika.

B.6.4.19. Dokumentacija subjekta o odnosu zaštite od rizika uključuje način procjene zahtjeva učinkovitosti zaštite od rizika, kao i metodu ili metode koje se primjenjuju. Dokumentacija o odnosu zaštite od rizika mora se ažurirati u slučaju svake promjene metoda (vidjeti točku B.6.4.17.).

Računovodstvo kvalificirajućih odnosa zaštite od rizika (odjeljak 6.5.)

B.6.5.1. Primjer je zaštite fer vrijednosti od rizika zaštita od izloženosti promjenama fer vrijednosti dužničkog instrumenta s fiksnom kamatnom stopom koje proizlaze iz promjena kamatnih stopa. Takvu zaštitu od rizika može uspostaviti izdavatelj ili imatelj instrumenta.

B.6.5.2. Svrha zaštite novčanog toka od rizika jest odgoda dobiti ili gubitka po instrumentu zaštite od rizika u razdoblje ili razdoblja u kojima očekivani novčani tokovi budućih razdoblja koji su zaštićeni od rizika utječu na dobit ili gubitke. Primjer zaštite novčanog toka od rizika jest primjena ugovora o zamjeni radi promjene dužničkog instrumenta s promjenjivom kamatnom stopom (koji se mjeri po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti) u dužnički instrument s fiksnom kamatnom stopom (odnosno zaštita od rizika buduće transakcije u kojoj su zaštićeni budući novčani tokovi plaćanja kamata u budućim razdobljima). S druge strane, predviđena je kupnja vlasničkog instrumenta koji se nakon stjecanja obračunava po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka primjer stavke koja ne može biti zaštićena stavka u okviru zaštite novčanog toka od rizika jer ne bi bilo moguće svaku odgođenu dobit i gubitak po instrumentu zaštite od rizika na odgovarajući način reklasificirati u račun dobiti i gubitka tijekom razdoblja u kojem bi se ostvario prijeboj. Iz istog razloga ni predviđena kupnja vlasničkog instrumenta koji se nakon stjecanja obračunava po fer vrijednosti s promjenama fer vrijednosti koje se prezentiraju u drugoj sveobuhvatnoj dobiti ne može biti zaštićena stavka u okviru zaštite novčanog toka od rizika.

B.6.5.3. Zaštita čvrste obveze od rizika (npr. zaštita promjene cijene goriva od rizika povezanih s nepriznatom ugovornom obvezom elektrane da kupi gorivo po fiksnoj cijeni) zaštita je od izloženosti promjeni fer vrijednosti. Sukladno tomu, to je zaštita fer vrijednosti od rizika. Međutim, u skladu s točkom 6.5.4. zaštita od valutnog rizika za čvrstu obvezu može se također obračunavati kao zaštita novčanog toka od rizika.

Mjerenje neučinkovitosti zaštite od rizika

B.6.5.4. Pri mjerenju neučinkovitosti zaštite od rizika subjekt uzima u obzir vremensku vrijednost novca. Prema tome, subjekt utvrđuje vrijednost zaštićene stavke na temelju sadašnje vrijednosti te stoga promjena vrijednosti zaštićene stavke uključuje i učinak vremenske vrijednosti novca.

B.6.5.5. Za potrebe mjerenja neučinkovitosti zaštite od rizika, subjekt za izračun promjene vrijednosti zaštićene stavke može upotrijebiti derivatni instrument čiji bi uvjeti odgovarali najvažnijim uvjetima (obično se naziva „pretpostavljenim derivatnim instrumentom") i koji bi se, na primjer za zaštitu predviđene transakcije od rizika, podešavao primjenom razine cijene (ili stope) za koju se pruža zaštita od rizika. Na primjer, ako se pruža zaštita od dvostranog rizika na trenutačnoj tržišnoj razini, pretpostavljeni derivatni instrument predstavlja pretpostavljeni opcijski ugovor koji se podešava na vrijednost nula u trenutku određivanja odnosa zaštite od rizika. Ako se, na primjer, pruža zaštita od jednostranog rizika, pretpostavljeni derivatni instrument predstavlja unutarnju vrijednost pretpostavljene opcije koja u trenutku određivanja odnosa zaštite od rizika dovodi do znatnog dobitka ako je razina cijene za koju se pruža zaštita od rizika trenutačna tržišna razina ili je dovodi do znatnog gubitka ako je razina cijene za koju se pruža zaštita iznad (ili ispod, kod zaštite duge pozicije od rizika) trenutačne tržišne razine. Primjena pretpostavljenog derivatnog instrumenta jedan je mogući način izračuna promjene vrijednosti zaštićene stavke. Pretpostavljenim derivatnim instrumentom umnožava se zaštićena stavka te je stoga ishod isti kao da se promjena vrijednosti utvrđuje nekim drukčijim pristupom. Stoga upotreba pretpostavljenog derivatnog instrumenta kao takva nije metoda, nego matematičko rješenje koje se može upotrijebiti samo za izračun vrijednosti zaštićene stavke. Prema tome, pretpostavljeni derivatni instrument ne može se upotrijebiti za uključivanje u vrijednost zaštićene stavke obilježja koja postoje samo u instrumentu zaštite od rizika (ali ne i u zaštićenoj stavci). Primjer je dužnički instrument izražen u stranoj valuti (bez obzira na to je li riječ o dužničkom instrumentu s fiksnom ili promjenjivom kamatnom stopom). Kada se pretpostavljeni derivatni instrument upotrebljava za izračun promjene vrijednosti takvoga dužničkog instrumenta ili sadašnje vrijednosti kumulativne promjene njegovih novčanih tokova, naknada za preračunavanje različitih valuta ne može se jednostavno uračunati u pretpostavljeni derivatni instrument, čak ni ako se takva naknada može uključiti u stvarne derivatne instrumente za koje se preračunavaju različite valute (npr. međuvalutne zamjene kamatne stope).

B.6.5.6. Promjena vrijednosti zaštićene stavke utvrđena primjenom pretpostavljenog derivatnog instrumenta može se upotrijebiti i u svrhu procjene ispunjava li odnos zaštite od rizika zahtjeve učinkovitosti zaštite od rizika.

Ponovno uravnoteženje odnosa zaštite od rizika i promjena omjera zaštite od rizika

B.6.5.7. Ponovno se uravnoteženje odnosi na prilagodbe koje se provode radi određivanja količina zaštićene stavke ili instrumenta zaštite od rizika u postojećem odnosu zaštite od rizika u svrhu održanja omjera zaštite koji ispunjava zahtjeve učinkovitosti zaštite od rizika. Promjene određenih količina zaštićene stavke ili instrumenta zaštite od rizika u neku drugu svrhu ne predstavljaju ponovno uravnoteženje za potrebe ovog standarda.

B.6.5.8. Ponovno uravnoteženje obračunava se kao nastavak odnosa zaštite od rizika u skladu s točkama od B.6.5.9. do B.6.5.21. Pri ponovnom se uravnoteženju određuje neučinkovitost zaštite odnosa zaštite od rizika i priznaje se netom prije prilagodbe odnosa zaštite od rizika.

B.6.5.9. Prilagodbom omjera zaštite od rizika subjektu se omogućuje da odgovori na promjene odnosa između instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke koje proizlaze iz njihovih osnovnih vrijednosti ili varijabli rizika. Na primjer, odnos zaštite od rizika u kojem su osnovne vrijednosti instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke različite, ali povezane mijenja se kao odgovor na promjenu odnosa između tih dviju osnovnih vrijednosti (npr. različiti, ali povezani referentni indeksi, stope ili cijene). Stoga se ponovnim uravnoteženjem omogućuje nastavak odnosa zaštite od rizika u slučajevima u kojima se odnos između instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke mijenja tako da ga je moguće nadoknaditi usklađivanjem omjera zaštite od rizika.

B.6.5.10. Na primjer, subjekt se štiti od izloženosti promjeni tečaja strane valute A s pomoću derivatnog instrumenta u stranoj valuti koji se odnosi na promjenu tečaja strane valute B pa su valute A i B povezane (odnosno njihov se tečaj održava unutar raspona ili na razini tečaja koji utvrđuje središnja banka ili neko drugo tijelo). Ako se tečaj strane valute A i strane valute B promijeni (odnosno ako se utvrdi novi raspon ili nova stopa), ponovnim uravnoteženjem odnosa zaštite od rizika radi odražavanja novog tečaja odnos zaštite od rizika nastavio bi ispunjavati zahtjeve učinkovitosti zaštite od rizika u pogledu omjera zaštite od rizika u novim okolnostima. S druge strane, u slučaju neispunjavanja obveza na temelju derivatnog instrumenta u stranoj valuti, promjenom omjera zaštite od rizika ne bi se osigurao nastavak ispunjenja zahtjeva

učinkovitosti zaštite u okviru odnosa zaštite od rizika. Stoga se ponovnim uravnoteženjem ne omogućuje nastavak odnosa zaštite od rizika u slučajevima u kojima se odnos između instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke mijenja tako da ga nije moguće nadoknaditi usklađivanjem omjera zaštite od rizika.

B.6.5.11. Svaka promjena razmjera prijeboja između promjena fer vrijednosti instrumenta zaštite od rizika i fer vrijednosti zaštićene stavke ili novčanih tokova ne predstavlja promjenu odnosa između instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke. Subjekt analizira izvore neučinkovitosti zaštite od rizika čiji utjecaj na odnos zaštite od rizika očekuje tijekom njegova trajanja te ocjenjuje jesu li promjene razmjera prijeboja:

(a) promjene u pogledu omjera zaštite od rizika, koji ostaje važeći (odnosno i nadalje primjereno odražava odnos između instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke) ili

(b) naznaka da omjer zaštite od rizika više primjereno ne odražava odnos između instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke.

Subjekt ovo ocjenjivanje provodi na temelju zahtjeva učinkovitosti zaštite od rizika za omjer zaštite od rizika, odnosno kako bi osigurao da odnos zaštite od rizika ne odražava odstupanje između pondera rizika zaštićene stavke i instrumenta zaštite od rizika koje bi moglo uzrokovati neučinkovitost zaštite od rizika (bez obzira na to je li priznata ili nije), što bi moglo dovesti do računovodstvenog ishoda koji odstupa od svrhe računovodstva zaštite od rizika. Stoga ova procjena zahtijeva prosudbu.

B.6.5.12. Promjene u pogledu stalnog omjera zaštite od rizika (te stoga i povezane neučinkovitosti zaštite od rizika) ne mogu se umanjiti prilagodbom omjera zaštite od rizika za svaki određeni ishod. Stoga je u takvim okolnostima promjena razmjera prijeboja pitanje mjerenja i priznavanja neučinkovitosti zaštite od rizika, ali ne zahtijeva ponovno uravnoteženje.

B.6.5.13. S druge strane, ako su promjene razmjera prijeboja naznaka promjene omjera zaštite od rizika koji se razlikuje od omjera zaštite od rizika koji se trenutačno primjenjuje u okviru tog odnosa zaštite od rizika ili naznaka postojanja kretanja koja znače udaljavanje od tog omjera zaštite od rizika, neučinkovitost zaštite od rizika može se umanjiti prilagodbom omjera zaštite od rizika, dok bi zadržavanje omjera zaštite od rizika stvaralo sve veću neučinkovitost zaštite od rizika. Stoga u takvim okolnostima subjekt mora ocijeniti odražava li odnos zaštite od rizika odstupanje između pondera zaštićene stavke i instrumenta zaštite zbog kojeg bi moglo doći do neučinkovitosti zaštite (bez obzira na to je li priznata ili nije) koja bi mogla uzrokovati računovodstveni ishod koji odstupa od svrhe računovodstva zaštite od rizika. Prilagodba omjera zaštite od rizika utječe i na mjerenje i priznavanje neučinkovitosti zaštite od rizika jer se pri ponovnom uravnoteženju mora utvrditi neučinkovitost zaštite od rizika u okviru odnosa zaštite od rizika i odmah priznati, prije prilagodbe odnosa zaštite od rizika u skladu s točkom B.6.5.8.

B.6.5.14. Za potrebe računovodstva zaštite od rizika, ponovno uravnoteženje znači da subjekt nakon početka odnosa zaštite od rizika prilagođava količine instrumenta zaštite od rizika ili zaštićene stavke kao odgovor na promijenjene okolnosti koje utječu na omjer zaštite od rizika u okviru tog odnosa zaštite od rizika. Obično takva prilagodba odražava usklađenosti količina instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke koje stvarno upotrebljava. Međutim, subjekt mora prilagoditi omjer zaštite od rizika koji proizlazi iz količina zaštićene stavke ili instrumenta zaštite od rizika koje stvarno upotrebljava ako:

(a) omjer zaštite od rizika koji proizlazi iz promjena količina instrumenta zaštite od rizika ili zaštićene stavke koje subjekt stvarno upotrebljava odražava odstupanje koje stvara neučinkovitost zaštite od rizika koja bi mogla uzrokovati računovodstveni ishod koji odstupa od svrhe računovodstva zaštite od rizika ili

(b) subjekt zadržava količine instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke koje stvarno upotrebljava, koje proizlaze iz omjera zaštite od rizika koji u novim okolnostima odražava odstupanje koje uzrokuje neučinkovitost zaštite od rizika koja bi mogla uzrokovati računovodstveni ishod koji odstupa od svrhe računovodstva zaštite od rizika (odnosno subjekt ne smije izostaviti prilagodbu omjera zaštite od rizika i tako stvoriti odstupanje).

B.6.5.15. Ponovno se uravnoteženje ne provodi ako je došlo do promjene cilja upravljanja rizicima u okviru odnosa zaštite od rizika. Umjesto toga prestaje primjena računovodstva zaštite od rizika na taj odnos zaštite od rizika (subjekt bez obzira na to može odrediti novi odnos zaštite od rizika koji obuhvaća instrument zaštite od rizika ili zaštićenu stavku iz prethodnog odnosa zaštite od rizika kako je opisano u točki B.6.5.28.).

B.6.5.16. Ako je odnos zaštite od rizika ponovno uravnotežen, prilagodba omjera zaštite od rizika može se izvršiti na razne načine:

(a) ponderi zaštićene stavke mogu se povećati (čime se istodobno smanjuju ponderi instrumenta zaštite od rizika):

i. povećanjem obujma zaštićene stavke ili

ii. smanjenjem obujma instrumenta zaštite od rizika;

(b) ponderi instrumenta zaštite od rizika mogu se povećati (čime se istodobno smanjuju ponderi zaštićene stavke):

i. povećanjem obujma instrumenta zaštite od rizika ili

ii. smanjenjem obujma zaštićene stavke.

Promjene obujma odnose se na količine koje su dio odnosa zaštite od rizika. Stoga smanjenje obujma nužno ne znači da stavke ili transakcije prestaju postojati ili da se ne očekuje njihov nastanak, nego da nisu dio odnosa zaštite od rizika. Na primjer, zbog smanjenja obujma instrumenta zaštite od rizika subjekt može zadržati derivatni instrument, ali samo dio njega može ostati instrument zaštite od rizika u okviru odnosa zaštite od rizika. Do toga može doći ako se ponovno uravnoteženje može izvršiti samo smanjenjem obujma instrumenta zaštite od rizika, pri čemu subjekt zadržava obujam koji prestaje biti potreban. U tom se slučaju neodređeni dio derivatnog instrumenta obračunava po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (osim ako je određen kao instrument zaštite od rizika u drukčijem odnosu zaštite od rizika).

B.6.5.17. Prilagodba omjera zaštite od rizika povećanjem obujma zaštićene stavke ne utječe na način mjerenja promjena fer vrijednosti instrumenta zaštite od rizika. Ne utječe ni na mjerenje promjena vrijednosti zaštićene stavke povezane s prethodno određenim obujmom. Međutim, od datuma ponovnog uravnoteženja promjene vrijednosti zaštićene stavke uključuju i promjenu vrijednosti dodatnog obujma zaštićene stavke. Ove se promjene mjere počevši od datuma ponovnog uravnoteženja i s njime se povezuju, umjesto od datuma na koji je određen odnos zaštite od rizika. Na primjer, ako je subjekt izvorno zaštitio od rizika količinu od 100 tona robe po terminskoj cijeni od 80 novčanih jedinica (terminska cijena na početku odnosa zaštite od rizika) i pri ponovnom uravnoteženju dodao količinu od deset tona, kada je terminska cijena bila 90 novčanih jedinica, nakon ponovnog uravnoteženja zaštićena stavka sastojala bi se od dva sloja: 100 tona zaštićenih od rizika po 80 novčanih jedinica i deset tona zaštićenih od rizika po 90 novčanih jedinica.

B.6.5.18. Prilagodba omjera zaštite od rizika smanjenjem obujma instrumenta zaštite od rizika ne utječe na način mjerenja promjena vrijednosti zaštićene stavke. Ne utječe ni na mjerenje promjena fer vrijednosti instrumenta zaštite od rizika povezanog s obujmom koji je i dalje određen. Međutim, obujam za koji je instrument zaštite od rizika smanjen prestaje biti dio odnosa zaštite od rizika od datuma ponovnog uravnoteženja. Na primjer, ako se subjekt izvorno zaštitio od rizika cijene robe koristeći se obujmom derivatnog instrumenta od 100 tona kao instrumentom zaštite od rizika i ako pri ponovnom uravnoteženju smanji taj obujam za deset tona, ne mijenja se nominalni iznos 90 tona obujma derivatnog instrumenta (vidjeti točku B.6.5.16. za posljedice koje trpi obujam derivatnog instrumenta (odnosno 10 tona) koji prestaje biti dio odnosa zaštite od rizika).

B.6.5.19. Prilagodba omjera zaštite od rizika povećanjem obujma instrumenta zaštite od rizika ne utječe na način mjerenja promjena vrijednosti zaštićene stavke. Ne utječe ni na mjerenje promjena vrijednosti instrumenta zaštite od rizika povezanog s prethodno određenim obujmom. Međutim, od datuma ponovnog uravnoteženja promjene fer vrijednosti instrumenta zaštite od rizika uključuju i promjene vrijednosti dodatnog obujma instrumenta zaštite od rizika. Promjene se mjere počevši od datuma ponovnog uravnoteženja i s njime se povezuju, umjesto od datuma na koji je određen odnos zaštite od rizika. Na primjer, ako se

subjekt izvorno zaštitio od rizika cijene robe s pomoću obujma derivatnog instrumenta od 100 tona kao instrumenta zaštite od rizika i ako pri ponovnom uravnoteženju doda obujam od deset tona, nakon ponovnog uravnoteženja instrument zaštite od rizika obuhvaćao bi ukupni obujam derivatnog instrumenta od 110 tona. Promjena fer vrijednosti instrumenta zaštite od rizika jest ukupna promjena fer vrijednosti derivatnih instrumenata koji čine ukupni obujam od 110 tona. Ovi derivatni instrumenti mogli bi (i vjerojatno hoće) imati različite najvažnije uvjete, kao što je njihova terminska stopa, jer su zaključeni u različito vrijeme (uključujući i mogućnost određivanja derivatnih instrumenata u odnose zaštite od rizika nakon njihova početnog priznavanja).

B.6.5.20. Prilagodba omjera zaštite od rizika smanjenjem obujma zaštićene stavke ne utječe na način mjerenja promjena fer vrijednosti instrumenta zaštite od rizika. Ne utječe ni na mjerenje promjena vrijednosti zaštićene stavke povezane s obujmom koji je i dalje određen. Međutim, obujam za koji je zaštićena stavka smanjena prestaje biti dio odnosa zaštite od rizika od datuma ponovnog uravnoteženja. Na primjer, ako je subjekt izvorno zaštitio od rizika obujam od 100 tona robe po terminskoj cijeni od 80 novčanih jedinica i ako taj obujam pri ponovnom uravnoteženju smanji za deset tona, nakon ponovnog uravnoteženja zaštićena stavka bila bi 90 tona zaštićenih od rizika po 80 novčanih jedinica. Deset tona zaštićene stavke koji više nisu dio odnosa zaštite od rizika obračunavaju se u skladu s odredbama o prestanku primjene računovodstva zaštite od rizika (vidjeti točke od 6.5.6. do 6.5.7. i točke od B.6.5.22. do B.6.5.28.).

B.6.5.21. Pri ponovnom uravnoteženju odnosa zaštite od rizika subjekt ažurira svoju analizu izvora neučinkovitosti zaštite od rizika čiji utjecaj na odnos zaštite od rizika očekuje tijekom njegova (preostalog) vijeka trajanja (vidjeti točku B.6.4.2.). U skladu s time ažurira se i dokumentacija o odnosu zaštite od rizika.

Prestanak primjene računovodstva zaštite od rizika

B.6.5.22. Računovodstvo zaštite od rizika prestaje se primjenjivati prospektivno od datuma prestanka ispunjenja uvjeta za njegovu primjenu.

B.6.5.23. Subjekt ne prestaje određivati a time ni primjenjivati odnos zaštite od rizika koji:

(a) još uvijek ispunjava cilj upravljanja rizicima na temelju čega je bio prihvatljiv za primjenu računovodstva zaštite od rizika (odnosno subjekt još uvijek teži ostvarenju tog cilja upravljanja rizicima); i

(b) i dalje ispunjava ostale uvjete (nakon uzimanja u obzir ponovnog uravnoteženja odnosa zaštite od rizika, prema potrebi).

B.6.5.24. Za potrebe ovog standarda, strategija upravljanja rizicima subjekta razlikuje se od njegovih ciljeva upravljanja rizicima. Strategija upravljanja rizicima donosi se na najvišoj razini na kojoj subjekt utvrđuje način upravljanja svojim rizikom. U strategijama upravljanja rizicima obično se utvrđuju rizici kojima je subjekt izložen, kao i način na koji subjekt na njih odgovara. Strategija upravljanja rizicima obično se odnosi na dulje razdoblje i može uključivati određenu fleksibilnost radi odgovora na promjene okolnosti koje nastanu tijekom razdoblja na koje se strategija odnosi (npr., različita kamatna stopa ili razine cijene robe iz kojih proizlazi različit razmjer zaštite od rizika). To se obično navodi u općem dokumentu, koji se kaskadno spušta razinama subjekta uz pravila u kojima su sadržane detaljnije smjernice. S druge strane, cilj upravljanja rizicima u okviru odnosa zaštite od rizika primjenjuje se na razini određenog odnosa zaštite od rizika. Odnosi se na način primjene instrumenta zaštite od rizika koji je određen za zaštitu od posebne izloženosti koja je određena kao zaštićena stavka. Stoga u strategiju upravljanja rizicima mogu biti uključeni brojni različiti odnosi zaštite od rizika čiji je cilj upravljanja rizicima povezan s provedbom te ukupne strategije upravljanja rizicima. Na primjer:

(a) subjekt ima strategiju upravljanja svojom izloženošću riziku kamatne stope za financiranje dužničkih instrumenata u kojoj su navedeni rasponi za čitav subjekt u pogledu kombinacije financiranja s promjenjivom i fiksnom kamatnom stopom. Strategija se odnosi na održanje fiksne kamatne stope za 20 do 40 posto dužničkih instrumenata. Subjekt povremeno odlučuje o načinu provedbe strategije (odnosno o svojem položaju u okviru raspona od 20 posto do 40 posto u pogledu izloženosti riziku fiksne kamatne stope), ovisno o razini kamatnih stopa. Ako su kamatne stope niske, subjekt utvrđuje fiksnu kamatu za više dužničkih instrumenata nego kada su kamatne stope visoke. Dužnički je instrument subjekta 100 novčanih jedinica dužničkog instrumenta s promjenjivom kamatnom stopom, od čega je 30 novčanih jedinica zamijenjeno za izloženost riziku fiksne kamatne stope.

Subjekt iskorištava niske kamatne stope kako bi izdao dodatne dužničke instrumente u vrijednosti 50 novčanih jedinica radi financiranja velikog ulaganja, što subjekt čini izdavanjem obveznice s fiksnom kamatnom stopom. S obzirom na to da su kamatne stope niske, subjekt odluči utvrditi svoju izloženost riziku fiksne kamatne stope na 40 posto ukupne vrijednosti dužničkih instrumenata tako što će za 20 novčanih jedinica smanjiti razmjer prethodne zaštite od rizika svoje izloženosti riziku promjenjive kamatne stope, što za posljedicu ima izloženost 60 novčanih jedinica riziku fiksne kamatne stope. U ovom se slučaju ne mijenja sama strategija upravljanja rizicima. Međutim, s druge se strane promijenila provedba strategije subjekta, što znači da je promijenjen i cilj upravljanja rizicima (na razini odnosa zaštite od rizika) u pogledu izloženosti 20 novčanih jedinica riziku promjenjive kamatne stope, što je prethodno bilo zaštićeno od rizika. Prema tome, u ovom slučaju prestaje primjena računovodstva zaštite od rizika za 20 novčanih jedinica kojima je prethodno pružana zaštita od izloženosti riziku promjenjive kamatne stope. To bi moglo uključiti i smanjenje pozicije ugovora o razmjeni za nominalni iznos od 20 novčanih jedinica, ali ovisno o okolnostima, subjekt može zadržati taj obujam ugovora o razmjeni i, na primjer, iskoristiti ga za zaštitu od izloženosti raznim rizicima ili može postati dio knjige trgovanja. S druge strane, ako subjekt umjesto toga zamijeni dio svojeg novog dužničkog instrumenta s fiksnom kamatnom stopom za izloženost riziku promjenjive kamatne stope, računovodstvo zaštite od rizika i dalje se primjenjuje na njegovu izloženost riziku promjenjive kamatne stope koja je prethodno bila zaštićena od rizika;

(b) neke su izloženosti posljedica pozicija koje se često mijenjaju, na primjer rizik kamatne stope otvorenog portfelja dužničkih instrumenata. Dodavanjem novih dužničkih instrumenata i prestankom priznavanja dužničkih instrumenata ta se izloženost neprekidno mijenja (odnosno razlikuje se od jednostavne naplate pozicije). To je dinamičan proces u kojem izloženost riziku i instrument zaštite od rizika koji se primjenjuje za upravljanje rizikom ne ostaju isti kroz dulje razdoblje. Prema tome, subjekt s takvom izloženošću često prilagođava instrumente zaštite od rizika koje upotrebljava za upravljanje rizikom kamatne stope u skladu s promjenama izloženosti. Na primjer, dužnički su instrumenti s preostalim rokom do dospijeća od 24 mjeseca određeni kao zaštićena stavka kamatne stope u razdoblju od 24 mjeseca. Isti se postupak primjenjuje i na druga vremenska razdoblja ili rokove dospijeća. Nedugo nakon toga subjekt raskida sve, neke ili dio prethodno određenih odnosa zaštite od rizika za rokove dospijeća i određuje nove odnose zaštite od rizika za rokove dospijeća na temelju njihove veličine i instrumenata zaštite od rizika koji u tom trenutku postoje. Prestanak primjene računovodstva zaštite od rizika u ovom slučaju pokazuje da su ti odnosi zaštite od rizika utvrđeni tako da subjekt obraća pozornost na novi instrument zaštite od rizika i novu zaštićenu stavku umjesto na instrument zaštite od rizika i zaštićenu stavku koji su bili prethodno određeni. Strategija upravljanja rizicima ostala je ista, ali je nestao cilj upravljanja rizicima za prethodno određene odnose zaštite od rizika, koji kao takvi više ne postoje. U tom se slučaju prestanak primjene računovodstva zaštite od rizika primjenjuje u mjeri u kojoj se promijenio cilj upravljanja rizicima. To ovisi o situaciji subjekta i moglo bi, na primjer, utjecati na sve ili samo na neke odnose zaštite od rizika roka dospijeća. ili samo na dio odnosa zaštite od rizika;

(c) subjekt ima strategiju upravljanja rizicima kojom upravlja valutnim rizikom za predviđene prodaje i potraživanja koja iz njih proizlaze. U okviru te strategije, subjekt upravlja valutnim rizikom kao posebnim odnosom zaštite od rizika samo do trenutka priznavanja potraživanja. Nakon toga subjekt prestaje upravljati valutnim rizikom na temelju tog posebnog odnosa zaštite od rizika. Umjesto toga upravlja valutnim rizikom od potraživanja, obveza i derivatnih instrumenata zajedno (koji nisu povezani s predviđenim transakcijama koje još nisu izvršene) koji su izraženi u istoj stranoj valuti. U računovodstvenom smislu ovo djeluje kao „prirodna" zaštita od rizika, jer se dobit i gubici zbog valutnog rizika od svih navedenih stavki odmah priznaju u računu dobiti ili gubitka. Prema tome, za potrebe računovodstva, ako je odnos zaštite od rizika određen za razdoblje najdulje do datuma plaćanja, odnos se mora prekinuti u trenutku priznavanja potraživanja jer više ne vrijedi cilj upravljanja rizicima iz izvornog odnosa zaštite od rizika. Valutnim se rizikom sada upravlja u okviru iste strategije, ali na drukčijoj osnovi. S druge strane, da je subjekt imao drukčiji cilj upravljanja rizicima i da je valutnim rizikom upravljao u okviru jednog odnosa zaštite od rizika posebno za iznos te predviđene prodaje i potraživanja koja iz nje proizlaze do datuma podmirenja, računovodstvo zaštite od rizika nastavilo bi se primjenjivati sve do tog datuma.

B.6.5.25. Prestanak primjene računovodstva zaštite od rizika može utjecati na:

(a) odnos zaštite od rizika u cijelosti ili

(b) dio odnosa zaštite od rizika (što znači da se računovodstvo zaštite od rizika nastavlja primjenjivati na preostali dio odnosa zaštite od rizika).

B.6.5.26. Odnos zaštite od rizika u cijelosti prestaje kada u cjelini prestane ispunjavati uvjete za odnos zaštite rizika. Na primjer:

(a) odnos zaštite od rizika ne ostvaruje cilj upravljanja rizicima na temelju kojeg je ispunjavao uvjete za primjenu računovodstva zaštite od rizika (odnosno subjekt je prestao težiti ostvarenju tog cilja upravljanja rizicima);

(b) instrument ili instrumenti zaštite od rizika prodani su ili raskinuti (u odnosu na ukupni obujam koji je bio dio odnosa zaštite od rizika) ili

(c) prestao je postojati gospodarski odnos između zaštićene stavke i instrumenta zaštite od rizika ili je učinak kreditnog rizika počeo prevladavati nad promjenama vrijednosti koje proizlaze iz tog gospodarskog odnosa.

B.6.5.27. Dio odnosa zaštite od rizika prestaje postojati (računovodstvo zaštite od rizika i dalje se primjenjuje na njegov preostali dio), dok je samo jedan dio odnosa zaštite od rizika prestao ispunjavati uvjete koje je potrebno ispuniti za primjenu. Na primjer:

(a) pri ponovnom uravnoteženju odnosa zaštite od rizika omjer zaštite od rizika moguće je prilagoditi tako da dio obujma zaštićene stavke prestane biti dio odnosa zaštite od rizika (vidjeti točku B.6.5.20.); stoga se računovodstvo zaštite od rizika prestaje primjenjivati samo na dio obujma zaštićene stavke koja više nije dio odnosa zaštite od rizika ili

(b) kada ostvarenje dijela obujma zaštićene stavke koja je predviđena transakcija (ili komponenta predviđene transakcije) prestane biti vrlo vjerojatno, računovodstvo zaštite od rizika prestaje se primjenjivati samo na obujam zaštićene stavke čije ostvarenje više nije vrlo vjerojatno. Međutim, ako je subjekt i u prošlosti znao odrediti zaštitu od rizika za predviđene transakcije da bi naknadno utvrdio da se izvršenje predviđenih transakcija više ne očekuje, dovodi se u pitanje sposobnost subjekta za predviđanje sličnih predviđenih transakcija. To utječe na procjenu jesu li slične predviđene transakcije vrlo vjerojatne (vidjeti točku 6.3.3.) te stoga i na njihovu prihvatljivost za određivanje kao stavki zaštićenih od rizika.

B.6.5.28. Subjekt može odrediti novi odnos zaštite od rizika koji uključuje instrument zaštite od rizika ili zaštićenu stavku iz prethodnog odnosa zaštite od rizika na koje se više ne primjenjuje računovodstvo zaštite od rizika (djelomično ili u cijelosti). To ne znači nastavak odnosa zaštite od rizika, već novi početak. Na primjer:

(a) Instrument zaštite od rizika izložen je ozbiljnom pogoršanju kredita, tako da ga subjekt zamjenjuje novim instrumentom zaštite od rizika. To znači da izvornim odnosom zaštite od rizika nije ostvaren cilj upravljanja rizicima te stoga odnos prestaje u cijelosti. Određuje se novi instrument zaštite od iste izloženosti koja je i prethodno bila zaštićena i formira se novi odnos zaštite od rizika. Stoga se promjene fer vrijednosti ili novčanih tokova zaštićene stavke mjere počevši od datuma određivanja novog odnosa zaštite od rizika i povezuju se s njim, umjesto od datuma određivanja izvornog odnosa zaštite od rizika.

(b) Odnos zaštite od rizika prestaje prije isteka roka. Instrument zaštite od rizika u tom odnosu zaštite može biti određen kao instrument zaštite u drugom odnosu zaštite od rizika (npr. pri prilagodbi omjera zaštite od rizika pri ponovnom uravnoteženju povećanjem obujma instrumenta zaštite od rizika ili pri određivanju sasvim novog odnosa zaštite od rizika).

Računovodstvo vremenske vrijednosti opcija

B6.5.29. Opcija se može smatrati povezanom s nekim vremenskim razdobljem jer njezina vremenska vrijednost predstavlja naknadu za pružanje zaštite imatelju opcije tijekom određenog vremena. Međutim, za potrebe procjene pruža li opcija zaštitu za zaštićenu stavku povezanu s transakcijom ili zaštićenu stavku povezanu s vremenskim razdobljem važna su obilježja te zaštićene stavke, uključujući kako i kada utječe na dobit ili gubitak. Stoga subjekt procjenjuje vrstu zaštićene stavke (vidjeti točku 6.5.15. podtočku (a)), i to na temelju njezine prirode (bez obzira na to je li svrha odnosa zaštite od rizika zaštita novčanog toka ili fer vrijednosti):

(a) Vremenska vrijednost opcije odnosi se na zaštićenu stavku povezanu s transakcijom ako je zaštićena stavka transakcija čija vremenska vrijednost ima obilježje troškova te transakcije. Primjer je

vremenska vrijednost opcije koja se odnosi na zaštićenu stavku koja dovodi do priznavanja stavke u čije su početno mjerenje uključeni transakcijski troškovi (na primjer subjekt štiti od rizika kupnju robe, bez obzira na to je li riječ o predviđenoj transakciji ili čvrstoj obvezi, i to od rizika cijene robe te u početno mjerenje zaliha uključuje i transakcijske troškove). Kao posljedica uključivanja vremenske vrijednosti opcije u početno mjerenje određene zaštićene stavke, vremenska vrijednost istodobno utječe na dobit ili gubitak istodobno kao i ta zaštićena stavka. Slično tomu, subjekt koji štiti od rizika prodaju robe, bez obzira na to je li riječ o predviđenoj transakciji ili čvrstoj obvezi, uključuje vremensku vrijednost opcije u dio troškova koji se odnose na tu prodaju (stoga se vremenska vrijednost priznaje u računu dobiti i gubitka u istom razdoblju u kojem se priznaje prihod od prodaje zaštićene od rizika).

(b) Vremenska vrijednost opcije odnosi se na zaštićenu stavku povezanu s vremenskim razdobljem ako je priroda zaštićene stavke takva da vremenska vrijednost ima obilježje troška osiguranja zaštite od rizika tijekom određenog vremenskog razdoblja (ali iz zaštićene stavke ne proizlazi transakcija koja uključuje pojam transakcijskog troška u skladu s podtočkom (a)). Na primjer, ako su zalihe robe zaštićene od rizika smanjenja fer vrijednosti tijekom šest mjeseci s pomoću opcije na robu s odgovarajućim vijekom trajanja, vremenska vrijednost opcije razvrstava se u račun dobiti i gubitka (odnosno sustavno se i smisleno amortizira) tijekom tog šestomjesečnog razdoblja. Drugi je primjer zaštita od rizika neto ulaganja u inozemno poslovanje koja se pruža u razdoblju od 18 mjeseci s pomoću valutne opcije, zbog čega se vremenska vrijednost opcije razvrstava tijekom tog razdoblja od 18 mjeseci.

B6.5.30. Obilježja zaštićene stavke, uključujući kako i kada zaštićena stavka utječe na dobit ili gubitak, utječu i na razdoblje amortizacije vremenske vrijednosti opcije kojom se štiti zaštićena stavka povezana s vremenskim razdobljem, što je u skladu s razdobljem tijekom kojeg unutarnja vrijednost opcije može utjecati na dobit ili gubitak u skladu s računovodstvom zaštite od rizika. Na primjer, ako se za zaštitu od povećanja rashoda za kamate na temelju obveznice s promjenjivom kamatnom stopom upotrebljava kamatna opcija (gornja granica), vremenska vrijednost te gornje granice amortizira se u računu dobiti i gubitka tijekom istog razdoblja u kojem bi bilo koja unutarnja vrijednost te gornje granice utjecala na dobit ili gubitak:

(a) ako se gornjom granicom štiti od rizika povećanja kamatnih stopa tijekom prve tri godine ukupnog vijeka trajanja petogodišnje obveznice s promjenjivom kamatnom stopom, vremenska vrijednost te gornje granice amortizira se tijekom prve tri godine ili

(b) ako je gornja granica opcija na terminski ugovor kojom se štiti od rizika povećanja kamatnih stopa tijekom druge i treće godine ukupnog vijeka trajanja petogodišnje obveznice s promjenjivom kamatnom stopom, vremenska vrijednost te gornje granice amortizira se tijekom druge i treće godine.

B6.5.31. Računovodstvo vremenske vrijednosti opcija u skladu s točkom 6.5.15. primjenjuje se i na kombinaciju kupljene i izdane opcije (pri čemu je jedna opcija kupnje, a druga opcija prodaje), čija je neto vremenska vrijednost na datum određivanja instrumenta zaštite od rizika jednaka nula (obično se naziva „ovratnikom nultog troška" –engl. *zero-cost collar*). U tom slučaju subjekt priznaje sve promjene vremenske vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, čak i ako je kumulativna promjena vremenske vrijednosti tijekom ukupnog razdoblja odnosa zaštite od rizika jednaka nuli. Stoga, ako se vremenska vrijednost opcije odnosi na:

(a) zaštićenu stavku povezanu s transakcijom, iznos bi vremenske vrijednosti na kraju odnosa zaštite od rizika kojim se usklađuje zaštićena stavka ili onoga koji je reklasificiran u račun dobiti i gubitka (vidjeti točku 6.5.15. podtočku (b)) bio nula;

(b) zaštićenu stavku povezanu s vremenskim razdobljem, trošak amortizacije koji se odnosi na vremensku vrijednost jednak je nuli.

B6.5.32. Računovodstvo vremenske vrijednosti opcija u skladu s točkom 6.5.15. primjenjuje se samo u mjeri u kojoj se vremenska vrijednost odnosi na zaštićenu stavku (usklađena vremenska vrijednost). Vremenska vrijednost opcije odnosi se na zaštićenu stavku ako su najvažniji uvjeti opcije (primjerice nominalni iznos, vijek trajanja i odnosna varijabla) usklađeni sa zaštićenom stavkom. Prema tome, ako najvažniji uvjeti opcije i zaštićene stavke nisu u potpunosti usklađeni, subjekt određuje usklađenu vremensku vrijednost, odnosno koliko se vremenske vrijednosti uključene u premiju (stvarna vremenska vrijednost) odnosi na zaštićenu stavku (te se stoga postupa u skladu s točkom 6.5.15.). Subjekt određuje usklađenu vremensku vrijednost na temelju vrednovanja opcije koja bi imala najvažnije uvjete koji savršeno odgovaraju zaštićenoj stavci.

B6.5.33. Ako se stvarna vremenska vrijednost i usklađena vremenska vrijednost razlikuju, subjekt određuje iznos koji je akumuliran u posebnoj komponenti vlasničkog kapitala u skladu s točkom 6.5.15. kako slijedi:

(a) ako je na početku odnosa zaštite od rizika stvarna vremenska vrijednost veća od usklađene vremenske vrijednosti, subjekt:

i. određuje iznos koji je akumuliran u posebnoj komponenti vlasničkog kapitala na temelju usklađene vremenske vrijednosti i

ii. obračunava razlike promjena fer vrijednosti između dviju vremenskih vrijednosti u računu dobiti i gubitka;

(b) ako je na početku odnosa zaštite od rizika stvarna vremenska vrijednost manja od usklađene vremenske vrijednosti, subjekt određuje iznos koji je akumuliran u posebnoj komponenti vlasničkog kapitala na temelju kumulativne promjene fer vrijednosti:

i. stvarne vremenske vrijednosti ili

ii. usklađene vremenske vrijednosti, ovisno što je manje.

Svaka preostala promjena fer vrijednosti stvarne vremenske vrijednosti priznaje se u računu dobiti i gubitka.

Računovodstvo terminskog elementa terminskih ugovora i raspona valutne osnovice financijskih instrumenata

B6.5.34. Terminski se ugovor može smatrati povezanim s vremenskim razdobljem jer njegov terminski element predstavlja naknade za neko vremensko razdoblje (odnosno rok za koji je utvrđen). Međutim, za potrebe procjene štiti li instrument zaštite od rizika zaštićenu stavku povezanu s transakcijom ili zaštićenu stavku povezanu s vremenskim razdobljem važna su obilježja te zaštićene stavke, uključujući kako i kada ona utječe na dobit ili gubitak. Stoga subjekt procjenjuje vrstu zaštićene stavke (vidjeti točku 6.5.16. i točku 6.5.15. podtočku (a)), i to na temelju njezine prirode (bez obzira na to je li svrha odnosa zaštite od rizika zaštita novčanog toka ili fer vrijednosti):

(a) Terminski element terminskog ugovora odnosi se na zaštićenu stavku povezanu s transakcijom ako je zaštićena stavka transakcija čiji terminski element ima obilježje troškova te transakcije. Primjer je terminski element koji se odnosi na zaštićenu stavku koja dovodi do priznavanja stavke u čije su početno mjerenje uključeni transakcijski troškovi (na primjer subjekt štiti od rizika kupnju zaliha izraženu u stranoj valuti, bez obzira na to je li riječ o predviđenoj transakciji ili čvrstoj obvezi, i to od valutnog rizika te u početno mjerenje zaliha uključuje i transakcijske troškove). Kao posljedica uključivanja terminskog elementa u početno mjerenje određene zaštićene stavke, terminski element istodobno utječe na dobit ili gubitak istodobno kao i ta zaštićena stavka. Slično tomu, subjekt koji štiti prodaju robe izraženu u stranoj valuti od valutnog rizika, bez obzira na to je li riječ o predviđenoj transakciji ili čvrstoj obvezi, uključuje terminski element u dio troškova koji se odnose na tu prodaju (stoga se terminski element priznaje u računu dobiti i gubitka u istom razdoblju u kojem se priznaje prihod od prodaje zaštićene od rizika).

(b) Terminski element terminskog ugovora odnosi se na zaštićenu stavku povezanu s vremenskim razdobljem ako je priroda zaštićene stavke takva da terminski element ima obilježje troška osiguranja zaštite od rizika tijekom određenog vremenskog razdoblja (ali iz zaštićene stavke ne proizlazi transakcija koja uključuje pojam transakcijskog troška u skladu s podtočkom (a)). Na primjer, ako su zalihe robe zaštićene od rizika promjena fer vrijednosti tijekom šest mjeseci s pomoću terminskog ugovora za robu s odgovarajućim vijekom trajanja, terminski element terminskog ugovora razvrstava se u račun dobiti i gubitka (odnosno sustavno se i smisleno amortizira) tijekom tog šestomjesečnog razdoblja. Drugi je primjer zaštita od rizika neto ulaganja u inozemno poslovanje koja se pruža u razdoblju od 18 mjeseci s pomoću valutnog terminskog ugovora, zbog čega se terminski element terminskog ugovora razvrstava tijekom tog razdoblja od 18 mjeseci.

B6.5.35. Obilježja zaštićene stavke, uključujući kako i kada zaštićena stavka utječe na dobit ili gubitak, utječu i na razdoblje amortizacije terminskog elementa terminskog ugovora kojim se štiti zaštićena stavka povezana s vremenskim razdobljem, odnosno tijekom razdoblja na koje se terminski element odnosi. Na primjer, ako se terminskim ugovorom pruža zaštita od rizika izloženosti promjenjivosti tromjesečnih kamatnih stopa tijekom razdoblja od tri mjeseca koje počinje za šest mjeseci, terminski se element amortizira tijekom razdoblja koje se proteže od sedmog do devetog mjeseca.

B6.5.36. Računovodstvo terminskog elementa terminskog ugovora u skladu s točkom 6.5.16. primjenjuje se i ako je na datum određivanja terminskog ugovora kao instrumenta zaštite od rizika terminski element jednak nuli. U tom slučaju subjekt priznaje sve promjene fer vrijednosti koje se mogu pripisati terminskom elementu u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, čak i ako je kumulativna promjena fer vrijednosti koja se može pripisati terminskom elementu tijekom ukupnog razdoblja odnosa zaštite od rizika jednaka nuli. Stoga, ako se terminski element terminskog ugovora odnosi na:

(a) zaštićenu stavku povezanu s transakcijom, iznos bi terminskog elementa na kraju odnosa zaštite od rizika kojim se usklađuje zaštićena stavka ili koji je reklasificiran u račun dobiti i gubitka (vidjeti točku 6.5.15. podtočku (b) i točku 6.5.16.) bio nula;

(b) zaštićenu stavku povezanu s vremenskim razdobljem, iznos amortizacije koji se odnosi na terminski element jednak je nuli.

B6.5.37. Računovodstvo terminskog elementa terminskog ugovora u skladu s točkom 6.5.16. primjenjuje se samo u mjeri u kojoj se terminski element odnosi na zaštićenu stavku (usklađeni terminski element). Terminski element terminskog ugovora odnosi se na zaštićenu stavku ako su najvažniji uvjeti terminskog ugovora (primjerice, nominalni iznos, vijek trajanja i odnosna varijabla) usklađeni sa zaštićenom stavkom. Prema tome, ako najvažniji uvjeti terminskog ugovora i zaštićene stavke nisu u potpunosti usklađeni, subjekt određuje usklađeni terminski element, odnosno koliko se terminskog elementa uključenog u terminski ugovor (stvarni terminski element) odnosi na zaštićenu stavku (te se stoga postupa u skladu s točkom 6.5.16.). Subjekt određuje usklađeni terminski element na temelju vrednovanja terminskog ugovora koji bi imao najvažnije uvjete koji savršeno odgovaraju zaštićenoj stavci.

B6.5.38. Ako se stvarni terminski element i usklađeni terminski element razlikuju, subjekt određuje iznos koji je akumuliran u posebnoj komponenti vlasničkog kapitala u skladu s točkom 6.5.16.kako slijedi:

(a) ako je na početku odnosa zaštite od rizika apsolutni iznos stvarnog terminskog elementa veći od iznosa usklađenog terminskog elementa, subjekt:

i. određuje iznos koji je akumuliran u posebnoj komponenti vlasničkog kapitala na temelju usklađenog terminskog elementa i

ii. obračunava razlike promjena fer vrijednosti između dvaju terminskih elemenata u računu dobiti i gubitka;

(b) ako je na početku odnosa zaštite od rizika apsolutni iznos stvarnog terminskog elementa manji od iznosa usklađenog terminskog elementa, subjekt određuje iznos koji je akumuliran u posebnoj komponenti vlasničkog kapitala na temelju kumulativne promjene fer vrijednosti:

i. apsolutnog iznosa stvarnog terminskog elementa ili

ii. apsolutnog iznosa usklađenog terminskog elementa, ovisno što je manje.

Svaka preostala promjena fer vrijednosti stvarnog terminskog elementa priznaje se u računu dobiti i gubitka.

B6.5.39. Kada subjekt odvoji raspon valutne osnovice od financijskog instrumenta i isključi ga iz određivanja toga financijskog instrumenta kao instrumenta zaštite od rizika (vidjeti točku 6.2.4. podtočku (b)), tada se na raspon valutne osnovice primjenjuju smjernice za primjenu iz točaka od B6.5.34. do B6.5.38. na isti način na koji se one primjenjuje na terminski element terminskog ugovora.

Zaštita skupine stavki od rizika (odjeljak 6.6.)

Zaštita neto stanja od rizika

Prihvatljivost za računovodstvo zaštite od rizika i određivanje neto stanja

B6.6.1. Neto stanje prihvatljivo je za primjenu računovodstva zaštite od rizika samo ako subjekt pruža zaštitu od rizika na neto osnovi za potrebe upravljanja rizicima. Pruža li subjekt zaštitu na taj način određuje se na temelju činjenica (a ne samo na temelju tvrdnji ili dokumentacije). Stoga subjekt ne može primjenjivati računovodstvo zaštite od rizika na neto osnovi samo radi ostvarenja određenog računovodstvenog ishoda ako to ne bi bilo i odraz njegova pristupa upravljanju rizicima. Zaštita neto stanja od rizika mora biti dio utvrđene strategije upravljanja rizicima. Obično to odobrava ključno rukovodeće osoblje, kako je utvrđeno u MRS-u 24.

B6.6.2. Na primjer, subjekt A, čija je funkcionalna valuta njegova lokalna valuta, ima čvrstu obvezu plaćanja 150 000 valutnih jedinica za rashode oglašavanja u razdoblju od devet mjeseci i čvrstu obvezu prodaje gotovih proizvoda za 150 000 valutnih jedinica u razdoblju od 15 mjeseci. Subjekt A zaključi derivatni instrument u stranoj valuti koji podmiri u razdoblju od devet mjeseci i na temelju kojeg dobije 100 valutnih jedinica i plati 70 novčanih jedinica. Subjekt A nema drugih izloženosti valutnim jedinicama. Subjekt A ne upravlja valutnim rizikom na neto osnovi. Stoga subjekt A ne može primijeniti računovodstvo zaštite od rizika na odnos zaštite između derivatnog instrumenta u stranoj valuti i neto stanja od 100 valutnih jedinica (koje se sastoji od 150 000 valutnih jedinica te čvrste obveze kupnje, odnosno usluga oglašavanja, i 149 900 valutnih jedinica (od 150 000 valutnih jedinica čvrste obveze prodaje) u razdoblju od devet mjeseci.

B6.6.3. Da je subjekt A upravljao valutnim rizikom na neto osnovi i da nije zaključio derivatni instrument u stranoj valuti (jer povećava umjesto da smanjuje njegovu izloženost valutnom riziku), tada bi subjekt bio u prirodnom zaštićenom položaju u razdoblju od devet mjeseci. Obično se to zaštićeno stanje ne bi odražavalo u financijskim izvještajima jer se transakcije priznaju u različitim budućim izvještajnim razdobljima. Neto stanje nulte vrijednosti bilo bi prihvatljivo za računovodstvo zaštite od rizika samo ako su ispunjeni uvjeti iz točke 6.6.6.

B6.6.4. Kada je skupina stavki koje čine neto stanje određena kao zaštićena stavka, subjekt određuje čitavu skupinu stavki koja uključuje stavke koje mogu činiti neto stanje. Subjektu nije dopušteno određivanje neodređenog apstraktnog iznosa neto stanja. Na primjer, subjekt ima skupinu čvrstih obveza prodaje u razdoblju od devet mjeseci za 100 valutnih jedinica i skupinu čvrstih obveza kupnje u razdoblju od 18 mjeseci za 120 valutnih jedinica. Subjekt ne može odrediti apstraktni iznos neto stanja do najviše 20 valutnih jedinica. Umjesto toga, subjekt mora odrediti bruto iznos kupnje i bruto iznos prodaje, iz kojih zajedno proizlazi neto stanje zaštićeno od rizika. Subjekt određuje bruto stanja iz kojih proizlaze neto stanja tako da subjekt može ispuniti zahtjeve računovodstva za prihvatljive odnose zaštite od rizika.

Primjena zahtjeva o učinkovitosti zaštite od rizika na zaštitu neto stanja od rizika

B6.6.5 Kada subjekt određuje jesu li pri njegovoj zaštiti neto stanja od rizika ispunjeni zahtjevi o učinkovitosti zaštite od rizika iz točke 6.4.1. podtočke (c), u obzir uzima promjene vrijednosti stavki neto stanja koje imaju sličan učinak kao i instrument zaštite od rizika u vezi s promjenom fer vrijednosti instrumenta zaštite od rizika. Na primjer, subjekt ima skupinu čvrstih obveza prodaje u razdoblju od devet mjeseci za 100 valutnih jedinica i skupinu čvrstih obveza kupnje u razdoblju od 18 mjeseci za 120 valutnih jedinica. Subjekt štiti neto stanje od 20 valutnih jedinica od valutnog rizika s pomoću terminskog valutnog ugovora za 20 valutnih jedinica. Pri određivanju jesu li ispunjeni zahtjevi o učinkovitosti zaštite od rizika iz točke 6.4.1. podtočke (c) subjekt razmatra odnos između:

(a) promjene fer vrijednosti terminskog valutnog ugovora zajedno s promjenama vrijednosti čvrstih obveza prodaje povezanih s valutnim rizikom i

(b) promjene vrijednosti čvrstih obveza kupnje povezanih s valutnim rizikom.

B6.6.6. Slično tomu, da je u primjeru iz točke B6.6.5. subjekt imao neto stanje nulte vrijednosti, uzeo bi u obzir odnos između promjena vrijednosti čvrstih obveza prodaje povezanih s valutnim rizikom i promjena vrijednosti čvrstih obveza kupnje povezanih s valutnim rizikom pri određivanju jesu li ispunjeni zahtjevi o učinkovitosti zaštite od rizika iz točke 6.4.1. podtočke (c).

Zaštita od rizika novčanih tokova koji čine neto stanje

B6.6.7. Kada subjekt štiti od rizika skupinu stavki prijebojem stanja rizika (odnosno neto stanja), prihvatljivost za računovodstvo zaštite od rizika ovisi o vrsti zaštite od rizika. Ako je riječ o zaštiti fer vrijednosti od rizika, neto stanje može biti prihvatljivo kao zaštićena stavka. Ako je međutim riječ o zaštiti novčanog toka od rizika, neto stanje može biti prihvatljivo kao zaštićena stavka samo ako se štiti od valutnog rizika i ako je pri određivanju tog neto stanja utvrđeno izvještajno razdoblje u kojem se očekuje učinak predviđenih transakcija na dobit ili gubitak, kao i njihova vrsta i količina.

B6.6.8. Na primjer, neto stanje subjekta sastoji se od donjeg sloja prodaje za 100 valutnih jedinica i donjeg sloja kupnje za 150 valutnih jedinica. I prodaje i kupnje izražene su u istoj stranoj valuti. Kako bi dovoljno detaljno odredio neto stanje zaštićeno od rizika, subjekt u izvornoj dokumentaciji o odnosu zaštite od rizika utvrđuje da predmet prodaje može biti proizvod A ili proizvod B te da predmet kupnje mogu biti strojevi vrste A, strojevi vrste B i sirovine A. Subjekt navodi i količine po vrsti transakcija. Subjekt dokumentira da donji sloj prodaje (100 valutnih jedinica) čini količina predviđene prodaje prvih 70 valutnih jedinica proizvoda A i prvih 30 valutnih jedinica proizvoda B. Ako se očekuje učinak te količine prodaje na dobit ili gubitak u različitim izvještajnim razdobljima, subjekt to navodi u dokumentaciji, na primjer očekuje se učinak prvih 70 valutnih jedinica od prodaje proizvoda A na dobit ili gubitak u prvom izvještajnom razdoblju, a učinak prvih 30 valutnih jedinica od prodaje proizvoda B na dobit ili gubitak očekuje se u drugom izvještajnom razdoblju. Subjekt dokumentira i da donji sloj kupnji (150 valutnih jedinica) čine kupnje strojeva vrste A za prvih 60 valutnih jedinica, strojeva vrste B za prvih 40 valutnih jedinica te sirovina A za prvih 50 valutnih jedinica. Ako se učinak navedenih količina kupnje na dobit ili gubitak očekuje u različitim izvještajnim razdobljima, subjekt u dokumentaciji raščlanjuje količine kupnji po izvještajnim razdobljima u kojima se očekuje njihov učinak na dobit ili gubitak (slično kao što dokumentira količine prodaje). Na primjer, predviđena transakcija utvrđuje se kao:

(a) kupnja strojeva vrste A za prvih 60 valutnih jedinica čiji se učinak na dobit ili gubitak očekuje od trećeg izvještajnog razdoblja tijekom sljedećih deset izvještajnih razdoblja;

(b) kupnja strojeva vrste B za prvih 40 valutnih jedinica čiji se učinak na dobit ili gubitak očekuje od četvrtog izvještajnog razdoblja tijekom sljedećih 20 izvještajnih razdoblja i

(c) kupnje sirovina A za prvih 50 valutnih jedinica čiji se primitak očekuje u trećem izvještajnom razdoblju, a prodaja odnosno učinak na dobit ili gubitak u tom i sljedećem izvještajnom razdoblju.

Pri utvrđivanju prirode količina predviđene transakcije uključeni su i aspekti kao što je metoda amortizacije stavki nekretnina, postrojenja i opreme iste vrste, ako je priroda tih stavki takva da bi se metoda amortizacije mogla mijenjati ovisno o tome kako subjekt upotrebljava te stavke. Na primjer, ako subjekt upotrebljava strojeve vrste A u dva različita proizvodna procesa, iz čega proizlazi primjena linearne metode amortizacije tijekom deset izvještajnih razdoblja, odnosno metode amortizacije po jedinici proizvoda, u dokumentaciji o predviđenoj količini kupnje strojeva tipa A ta se količina raščlanjuje prema metodi amortizacije koja će se primijeniti.

B6.6.9. Pri zaštiti novčanih tokova pri neto stanju iznosi utvrđeni u skladu s točkom 6.5.11. uključuju promjene vrijednosti stavki neto stanja koje imaju sličan učinak kao i instrument zaštite od rizika u vezi s promjenom fer vrijednosti instrumenta zaštite od rizika. Međutim, promjene vrijednosti stavki neto stanja koje imaju sličan učinak kao i instrument zaštite od rizika priznaju se samo nakon priznavanja transakcija na koje se odnose, npr. pri priznavanju predviđene prodaje kao prihoda. Na primjer, subjekt ima skupinu vrlo vjerojatnih predviđenih prodaja u razdoblju od devet mjeseci za 100 valutnih jedinica i skupinu vrlo vjerojatnih predviđenih kupnji u razdoblju od 18 mjeseci za 120 valutnih jedinica. Subjekt štiti neto stanje od 20 valutnih jedinica od valutnog rizika s pomoću terminskog valutnog ugovora za 20 valutnih jedinica. Pri određivanju iznosa koji se priznaju u rezervacijama zaštite novčanog toka od rizika u skladu s točkom 6.5.11. podtočkama (a) i (b) subjekt uspoređuje:

(a) promjenu fer vrijednosti terminskog valutnog ugovora zajedno s promjenama vrijednosti vrlo vjerojatnih predviđenih prodaja povezanih s valutnim rizikom i

(b) promjene vrijednosti vrlo vjerojatnih predviđenih kupnji povezanih s valutnim rizikom.

Međutim, subjekt priznaje samo iznose koji se odnose na terminske valutne ugovore sve dok se vrlo vjerojatne predviđene transakcije prodaje priznaju u financijskim izvještajima, kada se priznaju i dobit ili gubitak od tih predviđenih transakcija (odnosno promjena vrijednosti koja se pripisuje promjeni deviznog tečaja između određivanja odnosa zaštite od rizika i priznavanja prihoda).

B6.6.10. Slično tomu, da je u primjeru subjekt imao neto stanje nulte vrijednosti, promjene bi vrijednosti vrlo vjerojatnih predviđenih prodaja povezanih s valutnim rizikom usporedio s promjenama vrijednosti vrlo vjerojatnih predviđenih kupnji povezanih s valutnim rizikom. Međutim, ovi se iznosi priznaju samo nakon priznavanja s njima povezanih predviđenih transakcija u financijskim izvještajima.

Slojevi skupina stavki određenih kao zaštićena stavka

B6.6.11. Iz razloga navedenih u točki B6.3.19. za određivanje komponenti sloja u skupinama postojećih stavki zahtijeva se posebno utvrđivanje nominalnog iznosa skupine stavki na temelju kojih se utvrđuje komponenta sloja zaštićena od rizika.

B6.6.12. Odnos zaštite od rizika može uključivati slojeve iz nekoliko različitih skupina stavki. Na primjer, pri zaštiti od rizika neto stanja skupine imovine i skupine obveza odnos zaštite od rizika može se sastojati od kombinacije komponente sloja iz skupine imovine i komponente sloja iz skupine obveza.

Prezentiranje dobiti ili gubitka instrumenta zaštite od rizika

B6.6.13. Ako su stavke zajedno zaštićene od rizika kao skupina u zaštiti novčanog toka od rizika, mogu utjecati na različite stavke u računu dobiti i gubitka i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Prezentiranje dobiti ili gubitka zaštite od rizika u tim izvještajima ovisi o skupini stavki.

B6.6.14. Ako u skupini stavki nema nikakvih stanja rizika za prijeboj (na primjer skupina rashoda u stranoj valuti koja utječe na različite stavke u računu dobiti i gubitka i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti koje su zaštićene od valutnog rizika), tada se reklasificirana dobit ili gubitak instrumenta zaštite od rizika raspoređuju na stavke na koje utječu zaštićene stavke. Raspodjela se provodi sustavno i smisleno i ne smije dovesti do povećanja radi dobivanja bruto vrijednosti neto dobiti ili gubitka koji proizlaze iz jednog instrumenta zaštite od rizika.

B6.6.15. Ako u skupini stavki postoje stanja rizika za prijeboj (na primjer skupina prodaje i rashoda izraženih u stranoj valuti koji se zajedno štite od valutnog rizika), subjekt prezentira dobit ili gubitak od zaštite od rizika u posebnoj stavci u računu dobiti i gubitka i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Razmotrimo, na primjer, zaštitu od valutnog rizika za neto stanja prodaje u stranoj valuti od 100 valutnih jedinica i rashode u stranoj valuti od 80 valutnih jedinica s pomoću terminskog valutnog ugovora za 20 valutnih jedinica. Dobit ili gubitak terminskog valutnog ugovora koji su reklasificirani iz rezervacija zaštite novčanog toka od rizika u račun dobiti i gubitka (kada neto stanje utječe na dobit ili gubitak) prezentiraju se u stavci odvojenoj od prodaje i rashoda zaštićenih od rizika. Štoviše, ako je u odnosu na rashode prodaja izvršena u ranijem razdoblju, prihod od prodaje još se uvijek mjeri po promptnom tečaju u skladu s MRS-om 21. Povezana dobit ili gubitak od zaštite od rizika prezentira se u odvojenoj stavci tako da dobit ili gubitak odražavaju učinak zaštite neto stanja od rizika, uz odgovarajuću usklađenost rezervacija zaštite novčanog toka od rizika. Kada rashodi zaštićeni od rizika utječu na dobit ili gubitak u kasnijem razdoblju, dobit ili gubitak od zaštite od rizika koji su prethodno priznati u rezervacijama zaštite novčanog toka od rizika za prodaju reklasificiraju se u račun dobiti i gubitka i prezentiraju u posebnoj stavci odvojenoj od onih koje uključuju rashode zaštićene od rizika te se mjere po promptnom tečaju u skladu s MRS-om 21.

B6.6.16. Za neke vrste zaštite fer vrijednosti od rizika primarni cilj zaštite nije prijeboj promjene fer vrijednosti zaštiećene stavke, nego preobrazba novčanih tokova zaštićene stavke. Na primjer, subjekt štiti od kamatnog rizika fer vrijednost dužničkog instrumenta s fiksnom kamatnom stopom s pomoću zamjene kamatne stope. Cilj je zaštite od rizika subjekta preobrazba novčanih tokova s fiksnom kamatnom stopom u novčane tokove s promjenjivom kamatnom stopom. Taj se cilj odražava u računovodstvu odnosa zaštite

od rizika tako što se obračunane neto kamate na zamjenu kamatne stope obračunavaju u računu dobiti i gubitka. U slučaju zaštite neto stanja od rizika (na primjer neto stanje imovine s fiksnom kamatnom stopom i obveze s fiksnom kamatnom stopom), ti obračunani iznosi neto kamata moraju se prezentirati u posebnoj stavci u računu dobiti i gubitka te ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Time se izbjegava izračun povećanja radi dobivanja bruto iznosa neto dobiti ili gubitka jednog instrumenta u bruto iznosima za prijeboj i njihovo priznavanje u posebnim stavkama (na primjer time se izbjegava izračun povećanja radi dobivanja bruto iznosa neto primitaka od kamata od jedne zamjene kamatne stope u bruto prihodima od kamata i bruto kamatnim rashodima).

DATUM STUPANJA NA SNAGU I PRIJELAZNE ODREDBE (POGLAVLJE 7.)

Prijelazne odredbe (odjeljak 7.2.)

Financijska imovina koja se drži radi trgovanja

B7.2.1. Na datum prve primjene ovog standarda subjekt mora utvrditi ispunjava li cilj njegova poslovnog modela upravljanja bilo kojom njegovom financijskom imovinom uvjet iz točke 4.1.2. podtočke (a) ili uvjet iz točke 4.1.2.A podtočke (a) ili je financijska imovina prihvatljiva za odabir iz točke 5.7.5. U tu svrhu subjekt utvrđuje udovoljava li financijska imovina definiciji imovine koja se drži radi trgovanja, kao da je subjekt imovinu kupio na datum prve primjene.

Umanjenje vrijednosti

B7.2.2. Subjekt bi pri prelasku trebao pokušati utvrditi približnu vrijednost kreditnog rizika pri početnom priznavanju uzimajući u obzir sve razumne i pouzdane podatke koji su dostupni bez nepotrebnih troškova i napora. Subjekt na datum prelaska nije dužan provesti iscrpno pretraživanje podataka radi određivanja mogućih znatnih povećanja kreditnog rizika nakon početnog priznavanja. Ako subjekt ne može provesti to određivanje bez nepotrebnih troškova i napora, primjenjuje se točka 7.2.20.

B7.2.3. Kako bi utvrdio rezervacije za umanjenje vrijednosti početno priznatih financijskih instrumenata (ili obveza po zajmovima ili ugovora o financijskom jamstvu na temelju kojih je subjekt postao stranka ugovora) prije datuma prve primjene, pri prelasku i sve do prestanka priznavanja tih stavki subjekt uzima u obzir podatke koji su važni za određivanje ili utvrđivanje približne vrijednosti kreditnog rizika pri početnom priznavanju. Kako bi odredio kreditni rizik ili utvrdio njegovu približnu vrijednost, subjekt može uzeti u obzir unutarnje i vanjske podatke, uključujući podatke o portfelju, u skladu s točkama od B5.5.1. do B5.5.6.

B7.2.4. Subjekt koji ima malo podataka iz prethodnih razdoblja može upotrijebiti podatke iz unutarnjih izvještaja i statističke podatke (koji su možda nastali pri donošenju odluke o pokretanju novog proizvoda), podatke o sličnim proizvodima ili iskustvo usporedivih skupina za usporedive financijske instrumente, ako su relevantni.

DEFINICIJE (DODATAK A)

Derivatni instrumenti

BA.1. Uobičajeni su primjeri derivatnih instrumenata rokovni ugovori, terminski ugovori, ugovori o zamjeni i ugovori o opciji. Derivatni instrument obično ima nominalni iznos, što predstavlja iznos valute, broj dionica, broj jedinica mase ili obujma ili drugih jedinica utvrđenih u ugovoru. Međutim, derivatnim instrumentom ne zahtijeva se od imatelja ili izdavatelja da uloži ili primi nominalni iznos na početku ugovora. S druge strane, derivatnim instrumentom može se zahtijevati fiksno plaćanje ili plaćanje iznosa koji se može promijeniti (ali ne razmjerno promjeni odnosne varijable) zbog nekog budućeg događaja koji nije povezan s nominalnim iznosom. Na primjer, ugovor može nalagati fiksno plaćanje od 1 000 novčanih jedinica ako se šestomjesečni LIBOR poveća za 100 baznih bodova. Takav je ugovor derivatni instrument čak i ako nominalni iznos nije naveden.

BA.2. Definicija derivatnog instrumenta iz ovog standarda uključuje ugovore koji se podmiruju u bruto iznosu isporukom predmeta ugovora (npr. terminski ugovor za kupnju dužničkog instrumenta s fiksnom kamatnom stopom). Subjekt može imati ugovor o kupnji ili prodaji nefinancijske stavke koji se može podmiriti u neto iznosu u novcu ili drugim financijskim instrumentom ili razmjenom financijskih instrumenata (npr. ugovor o kupnji ili prodaji robe po fiksnoj cijeni na budući datum). Takav ugovor

podliježe primjeni ovog standarda, osim ako je sklopljen i ako se i dalje drži radi isporuke nefinancijske stavke u skladu s očekivanim potrebama subjekta u pogledu kupnje, prodaje ili uporabe. Međutim, ovaj se standard primjenjuje na one ugovore za očekivane potrebe subjekta u pogledu kupnje, prodaje ili uporabe ako subjekt izvrši određivanje u skladu s točkom 2.5. (vidjeti točke od 2.4. do 2.7.).

BA.3. Jedno od ključnih obilježja derivatnog instrumenta jest da je početno neto ulaganje u njega manje od ulaganja koje bi bilo potrebno za druge vrste ugovora za koje se očekuje slična reakcija na promjene tržišnih čimbenika. Ugovor o opciji odgovara toj definiciji jer je premija manja od ulaganja koje bi bilo potrebno za stjecanje odnosnog financijskog instrumenta s kojim je opcija povezana. Valutni ugovor o zamjeni kojim se zahtijeva početna zamjena različitih valuta s istim fer vrijednostima odgovara toj definiciji jer je početno neto ulaganje u njega jednako nuli.

BA.4. Redovna kupnja ili prodaja uzrokuje obvezu s fiksnom cijenom između datuma trgovanja i datuma podmirenja koja odgovara definiciji derivatnog instrumenta. Međutim, zbog kratkog trajanja obveze ona se ne priznaje kao derivatni financijski instrument. Ovim se standardom propisuje posebno računovodstvo za takve redovne ugovore (vidjeti točku 3.1.2. i točke do B3.1.3. do B3.1.6.).

BA.5. Definicija derivatnog instrumenta odnosi se na nefinancijske varijable koje nisu svojstvene ugovornoj stranci. One uključuju indeks gubitaka zbog potresa u određenoj regiji i indeks temperatura u određenom gradu. Nefinancijske varijable svojstvene određenoj ugovornoj stranci uključuju nastanak ili izostanak požara koji oštećuje ili uništava imovinu jedne ugovorne stranke. Promjena fer vrijednosti nefinancijske imovine svojstvena je vlasniku ako fer vrijednost odražava ne samo promjene tržišnih cijena takve imovine (financijska varijabla), nego i stanje određene nefinancijske imovine koja se drži (nefinancijska varijabla). Na primjer, ako jamstvo preostale vrijednosti određenog automobila izlaže jamca riziku od promjena fizičkog stanja automobila, promjena navedene preostale vrijednosti svojstvena je vlasniku automobila.

Financijska imovina i obveze koje se drže radi trgovanja

BA.6. Trgovanje općenito odražava aktivnu i učestalu kupnju i prodaju, a financijski instrumenti koji se drže radi trgovanja općenito se upotrebljavaju u cilju ostvarenja dobiti od kratkoročnih promjena cijena ili trgovinskih marži.

BA.7. Financijske obveze koje se drže radi trgovanja uključuju:

(a) derivatne obveze koje se ne obračunavaju kao instrumenti zaštite od rizika;

(b) obveze isporuke financijske imovine koju je posudio prodavatelj u okviru kratke prodaje (odnosno subjekt koji prodaje financijsku imovinu koju je posudio i koja još uvijek nije u njegovu vlasništvu);

(c) financijske obveze nastale s namjerom njihova otkupa u kratkom roku (npr. dužnički instrument koji kotira na burzi, a koji izdavatelj može otkupiti u kratkome roku, ovisno o promjenama njegove fer vrijednosti) i

(d) financijske obveze koje su dio portfelja određenih financijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom obrascu kratkoročnog ostvarenja dobiti.

BA.8. Činjenica da se obveza upotrebljava za financiranje aktivnosti trgovanja ne znači da je riječ o obvezi koja se drži radi trgovanja.

Dodatak C

Izmjene ostalih standarda

Osim ako je drukčije navedeno, subjekt primjenjuje izmjene iz ovog Dodatka kada primjenjuje MSFI 9 objavljen u srpnju 2014. Ove izmjene uključuju izmjene s dodacima izdane u Dodatku C MSFI-ju 9 u 2009., 2010. i 2013. Izmjene u ovom Dodatku uključuju i izmjene uvedene standardima koji su objavljeni prije MSFI-ja 9 (2014.), čak i ako ti ostali standardi nisu obvezno stupili na snagu u trenutku objavljivanja MSFI-ja 9 (2014.) Izmjene iz ovog Dodatka posebno uključuju izmjene uvedene standardom MSFI 15 Prihodi na temelju ugovora s kupcima.

MSFI 1 ***Prva primjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja***

C1. Točka 29. mijenja se kako slijedi, brišu se točke 39.B, 39.G i 39.U te se dodaju točke 29.A i 39.Y:

29. Subjekt može odrediti prethodno priznatu financijsku imovinu kao financijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u skladu s točkom D19.A. Subjekt je dužan objaviti fer vrijednost tako određene financijske imovine na datum određivanja te njezinu klasifikaciju i knjigovodstvenu vrijednost iz prethodnih financijskih izvještaja.

29.A Subjekt može odrediti prethodno priznatu financijsku obvezu kao financijsku obvezu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u skladu s točkom D19. Subjekt je dužan objaviti fer vrijednost tako određenih financijskih obveza na datum određivanja te njihovu klasifikaciju i knjigovodstvenu vrijednost iz prethodnih financijskih izvještaja.

39.B [Izbrisano]

39.G [Izbrisano]

39.U [Izbrisano]

39.Y Standardom MSFI 9 *Financijski instrumenti*, kako je objavljen u srpnju 2014., mijenjaju se točke 29., od B1. do B6., D1., D14., D15., D19. i D20., brišu se točke 39.B, 39.G i 39.U te se dodaju točke 29. A, od B8. do B8.G, B9., od D19.A do D19.C, D33., E1. i E2. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

C2. U Dodatku B točke od B1. do B6. mijenjaju se kako slijedi, dodaju se naslov i točke od B8. do B8.G te naslov i točka B9.:

B1. Subjekt primjenjuje sljedeće iznimke:

(a) prestanak priznavanja financijske imovine i financijskih obveza (točke B2. i B3.);

(b) računovodstvo zaštite od rizika (točke od B4. do B6.);

(c) nekontrolirajući udjeli (točka B7.);

(d) klasifikacija i mjerenje financijske imovine (točke od B8. do B8.C);

(e) umanjenje vrijednosti financijske imovine (točke od B8.D do B8.G);

(f) ugrađeni derivatni instrumenti (točka B9.) i

(g) državni zajmovi (točke od B10. do B12.).

Prestanak priznavanja financijske imovine i financijskih obveza

B2. Osim kako je dopušteno točkom B3., subjekt koji po prvi put primjenjuje MSFI-je prospektivno primjenjuje zahtjeve za prestanak priznavanja iz MSFI-ja 9 na transakcije izvršene na datum prelaska na MSFI ili nakon njega. Na primjer, ako je subjekt koji po prvi put primjenjuje međunarodne standarde financijskog izvještavanja prestao priznavati nederivatnu financijsku imovinu ili nederivatne financijske obveze u skladu sa svojim prijašnjim općeprihvaćenim računovodstvenim načelima zbog transakcije koja je izvršena prije datuma prelaska na MSFI, on ne smije priznati tu imovinu i obveze u skladu s MSFI-jem (osim ako ispunjavaju uvjete za priznavanje zbog kasnije transakcije ili događaja).

B3. Bez obzira na točku B2., subjekt može retroaktivno primijeniti zahtjeve za prestanak priznavanja iz MSFI-ja 9 od datuma po izboru subjekta, pod uvjetom da su podaci potrebni za primjenu MSFI-ja 9 na financijsku imovinu i financijske obveze koji su se prestali priznavati zbog prošlih transakcija dobiveni u vrijeme početnog obračunavanja tih transakcija.

Računovodstvo zaštite od rizika

B4. Kako je propisano u MSFI-ju 9, na datum prelaska na MSFI subjekt:

a) mjeri sve derivatne instrumente po fer vrijednosti i

(b) briše sve odgođene gubitke i dobiti koji proizlaze iz derivatnih instrumenata o kojima se izvještavalo na temelju prijašnjih općeprihvaćenih računovodstvenih načela kao da su bili imovina ili obveze.

B5. U svojem početnom izvještaju o financijskom položaju u skladu s MSFI-jem subjekt ne smije prikazivati odnos zaštite od rizika koji nije prihvatljiv za primjenu računovodstva zaštite od rizika u skladu s MSFI-jem 9 (na primjer brojni odnosi zaštite od rizika u kojima je instrument zaštite od rizika samostalna izdana opcija ili neto izdana opcija, ili ako je neto stanje zaštićena stavka u zaštiti novčanog toka od nekog drugog rizika osim valutnog rizika). Međutim, ako je subjekt odredio neto stanje kao zaštićenu stavku na temelju prijašnjih općeprihvaćenih računovodstvenih načela, može u skladu s MSFI-jem odrediti pojedinu stavku u okviru tog neto stanja kao zaštićenu stavku ili neto stanje ako to ispunjava zahtjeve iz točke 6.6.1. MSFI-ja 9, pod uvjetom da to učini najkasnije na datum prelaska na MSFI.

B6. Ako je prije datuma prelaska na MSFI subjekt odredio neku transakciju kao zaštitu od rizika, ali ta zaštita ne ispunjava uvjete računovodstva zaštite od rizika iz MSFI-ja 9, subjekt primjenjuje točke 6.5.6. i 6.5.7. MSFI-ja 9 kako bi prestao primjenjivati računovodstvo zaštite od rizika. Transakcije izvršene prije datuma prelaska na MSFI ne mogu se retroaktivno odrediti kao zaštita od rizika.

Klasifikacija i mjerenje financijskih instrumenata

B8. Subjekt procjenjuje ispunjava li financijska imovina uvjete iz točke 4.1.2. ili uvjete iz točke 4.1.2.A MSFI-ja 9 na temelju činjenica i okolnosti koje postoje na datum prelaska na MSFI.

B8.A Ako je na temelju činjenica i okolnosti koje postoje na datum prelaska na MSFI neizvedivo procijeniti izmijenjenu vremensku vrijednost novčanog elementa u skladu s točkama od B4.1.9.B do B4.1.9.D MSFI-ja 9, subjekt procjenjuje obilježja ugovornih novčanih tokova te financijske imovine na temelju činjenica i okolnosti koje su postojale na datum prelaska na MSFI, pri čemu ne uzima u obzir zahtjeve koji se odnose na izmjenu vremenske vrijednosti novčanog elementa iz točaka od B4.1.9.B do B4.1.9.D MSFI-ja 9. (U ovom slučaju subjekt primjenjuje i točku 42.R MSFI-ja 7, ali upućivanja na „točku 7.2.4. MSFI-ja 9" tumače se u značenju ove točke, a upućivanja na „početno priznavanje financijske imovine" tumače se u značenju „na datum prelaska na MSFI".)

B8.B Ako je na temelju činjenica i okolnosti koje postoje na datum prelaska na MSFI neizvedivo procijeniti je li fer vrijednost predujma neznačajna u skladu s točkom B4.1.12. podtočkom (c) MSFI-ja 9, subjekt procjenjuje obilježja ugovornih novčanih tokova te financijske imovine na temelju činjenica i okolnosti koje su postojale na datum prelaska na MSFI, pri čemu ne uzima u obzir iznimku za predujmove iz točke B4.1.12. MSFI-ja 9. (U ovom slučaju subjekt primjenjuje i točku 42. S MSFI-ja 7, ali upućivanja na „točku 7.2.5. MSFI-ja 9" tumače se u značenju ove točke, a upućivanja na „početno priznavanje financijske imovine" tumače se u značenju „na datum prelaska na MSFI".)

B8.C Ako je retroaktivna primjena metode efektivne kamatne stope iz MSFI-ja 9 za subjekt neizvediva (kako je definirano u MRS-u 8), fer vrijednost financijske imovine ili financijske obveze na datum prelaska na MSFI jednaka je novoj bruto knjigovodstvenoj vrijednosti te financijske imovine ili novom amortiziranom trošku te financijske obveze na datum prelaska na MSFI.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

B8.D Subjekt zahtjeve o umanjenju vrijednosti iz odjeljka 5.5. MSFI-ja 9 primjenjuje retroaktivno u skladu s točkom 7.2.15. i točkama od 7.2.18. do 7.2.20. tog MSFI-ja.

B8.E Na datum prelaska na MSFI subjekt upotrebljava razumne i pouzdane podatke dostupne bez nepotrebnih troškova i napora kako bi odredio kreditni rizik na datum početnog priznavanja tih financijskih instrumenata (ili za obveze po zajmovima i ugovore o financijskom jamstvu na datum kada je subjekt postao stranka u neopozivoj obvezi u skladu s točkom 5.5.6. MSFI-ja 9) i uspoređuje ga s kreditnim rizikom na datum prelaska na MSFI (vidjeti i točke od B7.2.2. do B7.2.3. MSFI-ja 9).

B8.F Pri određivanju je li nakon početnog priznavanja došlo do znatnih povećanja kreditnog rizika subjekt može primijeniti:

(a) zahtjeve iz točke 5.5.10. i točaka od B5.5.27. do B5.5.29 MSFI-ja 9 te

(b) oborivu pretpostavku iz točke 5.5.11. MSFI-ja 9 za ugovorna plaćanja koja su dospjela više od 30 dana ako će subjekt primijeniti zahtjeve o umanjenju vrijednosti tako što će na temelju podataka o prekoračenju dospijeća utvrditi znatna povećanja kreditnog rizika za te financijske instrumente nakon početnog priznavanja.

B8.G Ako bi na datum prelaska na MSFI određivanje je li nakon početnog priznavanja financijskog instrumenta došlo do znatnog povećanja kreditnog rizika zahtijevalo nepotrebne troškove i napore, subjekt priznaje rezervacije za umanjenje vrijednosti u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tijekom vijeka trajanja na svaki izvještajni datum sve do prestanka priznavanja tog financijskog instrumenta (osim ako na izvještajni datum taj financijski instrument predstavlja niski kreditni rizik, a u tom se slučaju primjenjuje točka B8.E podtočka (a)).

Ugrađeni derivatni instrumenti

B9. Subjekt koji po prvi put primjenjuje MSFI dužan je ispitati je li ugrađeni derivatni instrument potrebno odvojiti od osnovnog ugovora i obračunavati ga kao derivatni instrument na temelju uvjeta koji su postojali na datum na koji je subjekt po prvi put postao stranka ugovora ili na datum na koji se točkom B4.3.11. MSFI-ja 9 zahtijeva ponovno ocjenjivanje, ovisno o tome koji je datum kasniji.

C3. U Dodatku D mijenjaju se točke D1., D14., D15., D19. i D20. i naslov iznad točke D19. kako slijedi, dodaju se točke od D19.A do D19.C te se nakon točke D32. dodaju naslov i točka D33.

D.1 Subjekt može izabrati primjenu jednog ili više sljedećih izuzeća:

(a) …

(j) određivanje prethodno priznatih financijskih instrumenata (točke od D19. do D19.C);

(k) …

(r) zajednički poslovi (točka D31.);

(s) troškovi uklanjanja otkrivke u proizvodnoj fazi površinskog kopa (točka D32.) i

(t) određivanje ugovora o kupnji ili prodaji nefinancijske stavke (točka D33.)

Subjekt ne primjenjuje ova izuzeća po analogiji s drugim stavkama.

D14. Ako subjekt izrađuje nekonsolidirane financijske izvještaje, prema MRS-u 27 dužan je obračunati svoja ulaganja u ovisne subjekte, zajedničke pothvate i pridružena društva:

(a) po trošku nabave ili

(b) u skladu s MSFI-jem 9.

D15. Ako subjekt koji po prvi put primjenjuje MSFI mjeri takvo ulaganje po trošku nabave u skladu s MRS-om 27, dužan je mjeriti to ulaganje po jednom od sljedećih iznosa u svojem nekonsolidiranom početnom izvještaju o financijskom položaju u skladu s MSFI-jem:

(a) trošku nabave utvrđenom u skladu s MRS-om 27 ili

(b) pretpostavljenom trošku. Pretpostavljeni je trošak takvog ulaganja njegova:

i. fer vrijednost na datum prelaska subjekta na MSFI u njegovim nekonsolidiranim financijskim izvještajima ili

ii. knjigovodstvena vrijednost u skladu s prijašnjim općeprihvaćenim računovodstvenim načelima na taj datum.

Subjekt koji po prvi put primjenjuje MSFI može za mjerenje svojeg ulaganja u svaki ovisni subjekt, zajednički pothvat ili pridruženi subjekt koje odluči mjeriti primjenom pretpostavljenog troška odabrati prethodnu alineju i. ili ii.

Određivanje prethodno priznatih financijskih instrumenata

D19. MSFI-jem 9 dopušteno je određivanje financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (pod uvjetom da ispunjava određena mjerila). Unatoč tom zahtjevu subjektu je dopušteno da na datum prelaska na MSFI odredi bilo koju financijsku obvezu po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, pod uvjetom da obveza na taj datum ispunjava mjerila iz točke 4.2.2. MSFI-ja 9.

D19.A Subjekt na temelju činjenica i okolnosti koje postoje na datum prelaska na MSFI može odrediti da se financijska imovina mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u skladu s točkom 4.1.5. MSFI-ja 9.

D19.B Subjekt na temelju činjenica i okolnosti koje postoje na datum prelaska na MSFI može odrediti da se ulaganje u vlasnički instrument mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 5.7.5. MSFI-ja 9.

D19.C Subjekt na temelju činjenica i okolnosti koje postoje na datum prelaska na MSFI određuje hoće li postupak iz točke 5.7.7. MSFI-ja 9 u slučaju financijske obveze koja je određena po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka dovesti do računovodstvene neusklađenosti u računu dobiti i gubitka.

Mjerenje fer vrijednosti financijske imovine ili financijskih obveza pri početnom priznavanju

D20. Bez obzira na zahtjeve iz točaka 7. i 9., subjekt može prospektivno primijeniti zahtjeve iz točke B5.1.2.A podtočke (b) MSFI-ja 9 na transakcije izvršene na datum prelaska na MSFI ili nakon njega.

Određivanje ugovora o kupnji ili prodaji nefinancijske stavke

D33. MSFI-jem 9 dopušteno je početno određivanje nekih ugovora o kupnji ili prodaji nefinancijske stavke po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (vidjeti točku 2.5. MSFI-ja 9). Unatoč tom zahtjevu subjektu je dopušteno da na datum prelaska na MSFI odredi ugovore koji već postoje na taj datum po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, ali samo ako ispunjavaju zahtjeve iz točke 2.5. MSFI-ja 9 na taj datum i ako subjekt tako odredi sve slične ugovore.

C4. U Dodatku E dodaju se naslov i točke E1. i E2.:

Izuzeće od zahtjeva za prezentiranje usporednih podataka za MSFI 9

E1. Ako prvo razdoblje izvještavanja subjekta u skladu s MSFI-jem započinje prije 1. siječnja 2019. a subjekt primjenjuje cjelovitu verziju MSFI-ja 9 (objavljenu u 2014.), usporedni podaci u prvim financijskim izvještajima subjekta u skladu s MSFI-jem ne moraju biti u skladu s MSFI-jem 7 *Financijski instrumenti: objavljivanje* ili s cjelovitom verzijom MSFI-ja 9 (objavljenom u 2014.), u mjeri u kojoj se objavljivanja koja se zahtijevaju MSFI-jem 7 odnose na stavke koje su obuhvaćene primjenom MSFI-ja 9. Za takve subjekte upućivanja na „datum prelaska na MSFI" znače, samo u slučaju MSFI-ja 7 i MSFI-ja 9 (2014.), početak prvog razdoblja izvještavanja u skladu s MSFI-jem.

E2. Subjekt koji odluči prezentirati usporedne podatke koji nisu u skladu s MSFI-jem 7 i cjelovitom verzijom MSFI-ja 9 (objavljenom u 2014.) mora u svojoj prvoj godini prelaska:

(a) na usporedne podatke o stavkama obuhvaćenima primjenom MSFI-ja 9 primijeniti zahtjeve iz svojih prijašnjih općeprihvaćenih računovodstvenih načela, umjesto zahtjeva iz MSFI-ja 9;

(b) objaviti tu činjenicu zajedno s osnovom korištenom za pripremu tih podataka;

(c) smatrati da svako usklađivanje između izvještaja o financijskom položaju na datum izvještavanja o usporednom razdoblju (odnosno izvještaja o financijskom položaju koji sadržava usporedne podatke na temelju prijašnjih općeprihvaćenih računovodstvenih načela) i izvještaja o financijskom položaju na početku prvog razdoblja izvještavanja u skladu s MSFI-jem (odnosno prvog razdoblja koje uključuje podatke u skladu s MSFI-jem 7 i cjelovitom verzijom MSFI-ja 9 (objavljenom u 2014.)) proizlazi iz promjene računovodstvene politike i objaviti podatke propisane točkom 28. podtočkama od (a) do (e) i podtočkom (f) alinejom i. MRS-a 8. Točka 28. podtočka (f) alineja i. primjenjuje se samo na iznose iskazane u izvještaju o financijskom položaju na datum izvještavanja o usporednom razdoblju;

(d) primijeniti točku 17. podtočku (c) MRS-a 1 radi objave dodatnih podataka ako ispunjenje određenih zahtjeva iz MSFI-ja nije dovoljno kako bi se korisnicima omogućilo razumijevanje učinka određenih transakcija, drugih događaja i uvjeta na financijski položaj i financijsku uspješnost subjekta.

MSFI 2 ***Plaćanje temeljeno na dionicama***

C5. Točka 6. mijenja se kako slijedi te se dodaje točka 63.C.

6. Ovaj se MSFI ne primjenjuje na transakcije plaćanja temeljenog na dionicama u kojima subjekt prima ili stječe robu ili usluge u okviru ugovora koji je obuhvaćen primjenom točaka od 8. do 10. MRS-a 32 *Financijski instrumenti*: *prezentiranje* (kako je revidiran 2003.) [bilješka ispuštena] ili točaka od 2.4. do 2.7. MSFI-ja 9 *Financijski instrumenti*.

63.C U MSFI-ju 9, kako je objavljen u srpnju 2014., mijenja se točka 6. Subjekt je dužan navedenu izmjenu primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

MSFI 3 ***Poslovna spajanja***

C6. Točke 16., 42., 53., 56. i 58. mijenjaju se kako slijedi, brišu se točke 64.A, 64.D i 64.H te se dodaje točka 64.L.

16. U nekim se situacijama međunarodnim standardima financijskog izvještavanja predviđa različito računovodstvo, ovisno o tome kako subjekt klasificira ili određuje određenu imovinu ili obvezu. Primjeri klasifikacije ili određivanja koje stjecatelj primjenjuje na temelju važnih uvjeta koji postoje na datum stjecanja uključuju, ali nisu ograničeni na:

(a) klasifikaciju određene financijske imovine i obveza koje se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ili po amortiziranom trošku, ili financijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s MSFI-jem 9 *Financijski instrumenti*;

(b) određivanje derivatnog instrumenta kao instrumenta zaštite od rizika u skladu s MSFI-jem 9 i

(c) procjenu je li ugrađeni derivatni instrument potrebno odvojiti od osnovnog ugovora u skladu s MSFI-jem 9 (što zapravo znači klasifikacija u smislu u kojem se ovaj izraz upotrebljava u ovom MSFI-ju).

42. U poslovnom spajanju koje je obavljeno u fazama stjecatelj ponovno mjeri svoj prijašnji vlasnički udjel u preuzetom subjektu po njegovoj fer vrijednosti na datum stjecanja i s time povezanu dobit ili gubitak, ako ih ima, priznaje u računu dobiti i gubitka ili u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, ovisno o slučaju. U ranijim je izvještajnim razdobljima stjecatelj možda priznavao promjene vrijednosti svojega vlasničkog udjela u preuzetom subjektu u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Ako je to slučaj, iznos koji je bio priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti priznaje se na istoj osnovi kako bi bilo potrebno da je stjecatelj izravno otuđio prijašnji vlasnički udjel.

53. Troškovi stjecanja troškovi su koje stjecatelj snosi radi provedbe poslovnog spajanja. U njih se ubrajaju naknade posrednicima, naknade za savjetodavne, pravne, računovodstvene, procjeniteljske usluge te druge profesionalne i konzultantske naknade, opći administrativni troškovi, uključujući troškove vođenja unutarnjeg odjela za stjecanja te troškovi upisivanja te izdavanja dužničkih i vlasničkih vrijednosnih papira. Stjecatelj troškove stjecanja obračunava kao rashode u razdobljima u kojima su ti troškovi nastali i usluge primljene, uz jednu iznimku. Troškovi izdavanja dužničkih ili vlasničkih vrijednosnih papira priznaju se u skladu s MRS-om 32 i MSFI-jem 9.

56. Nakon početnog priznavanja i dok se obveza ne podmiri, poništi ili istekne, stjecatelj nepredviđenu obvezu priznatu u okviru poslovnog spajanja mjeri:

(a) u iznosu koji bi bio priznat u skladu s MRS-om 37 ili

(b) u početno priznatom iznosu umanjenom za, ako je prikladno, kumulativni iznos prihoda priznat u skladu s načelima iz MSFI-ja 15 *Prihodi na temelju ugovora s kupcima*, ovisno o tome koji je iznos viši.

Ovaj se zahtjev ne primjenjuje na ugovore koji se obračunavaju u skladu s MSFI-jem 9.

58. Određene promjene fer vrijednosti nepredviđenih iznosa koje stjecatelj priznaje nakon datuma stjecanja mogu biti posljedica dodatnih informacija o činjenicama i okolnostima koje su postojale na datum stjecanja, a do kojih je stjecatelj došao nakon tog datuma. Riječ je o prilagodbama razdoblja mjerenja u skladu s točkama od 45. do 49. Međutim, promjene koje proizlaze iz događaja nakon datuma stjecanja, kao što je ispunjenje ciljeva u pogledu dobiti, postizanje određene cijene dionica ili ostvarivanje prekretnice u projektu istraživanja i razvoja, ne smatraju se prilagodbama razdoblja mjerenja. Promjene fer vrijednosti nepredviđenih iznosa koje nisu prilagodbe razdoblja mjerenja stjecatelj je dužan obračunati kako slijedi:

(a) …

Ostali nepredviđeni iznosi:

i. koji su obuhvaćeni primjenom MSFI-ja 9 mjere se po fer vrijednosti na svaki datum izvještavanja, a promjene fer vrijednosti priznaju se u računu dobiti i gubitka u skladu s MSFI-jem 9;

ii. koji nisu obuhvaćeni primjenom MSFI-ja 9 mjere se po fer vrijednosti na svaki datum izvještavanja, a promjene fer vrijednosti priznaju se u računu dobiti i gubitka.

64.A [Izbrisano]

64.D [Izbrisano]

64.H [Izbrisano]

64.L U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenjaju se točke 16., 42., 53., 56., 58. i B41., a brišu se točke 64.A, 64.D i 64.H. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primijeni MSFI-ja 9.

C7. U Dodatku B mijenja se točka B41. kako slijedi:

B41. Stjecatelj ne priznaje poseban ispravak vrijednosti od datuma stjecanja za imovinu stečenu u okviru poslovnog spajanja koja se mjeri po njezinoj fer vrijednosti na datum stjecanja jer su učinci neizvjesnosti u pogledu budućih novčanih tokova uključeni u mjerenje fer vrijednosti. Na primjer, s obzirom na to da se ovim MSFI-jem zahtijeva da stjecatelj mjeri stečena potraživanja, uključujući zajmove, po njihovoj fer vrijednosti u računovodstvu poslovnog spajanja na datum stjecanja, stjecatelj ne priznaje poseban ispravak vrijednosti za ugovorne novčane tokove koji se na taj datum smatraju nenaplativima ili rezervacije za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke.

MSFI 4 ***Ugovori o osiguranju***

C8. [Nije primjenjivo na zahtjeve]

C9. Točke 3., 4., 7., 8., 12., 34., 35. i 45. mijenjaju se kako slijedi, brišu se točke 41.C, 41.D i 41.F te se dodaje točka 41.H:

3. Ovaj se MSFI ne primjenjuje na druge aspekte računovodstva osiguravatelja, kao što je računovodstvo financijske imovine koju drže osiguravatelji i financijskih obveza koje izdaju osiguravatelji (vidjeti MRS 32 *Financijski instrumenti*: *prezentiranje*, MSFI 7 i MSFI 9 *Financijski instrumenti*), osim prijelaznih odredaba iz točke 45.

4. Subjekt ne primjenjuje ovaj MSFI na:

(a) …

(d) ugovore o financijskom jamstvu, osim ako je izdavatelj prethodno izričito izjavio da smatra takve ugovore ugovorima o osiguranju i da je upotrijebio računovodstvo koje se primjenjuje na ugovore o osiguranju, a u tom se slučaju izdavatelj može odlučiti primjenjivati MRS 32, MSFI 7 i MSFI 9 ili ovaj standard na takve ugovore o financijskom jamstvu. Izdavatelj može donijeti takvu odluku zasebno za svaki ugovor, ali je odluka za svaki ugovor neopoziva;

(e) …

7. MSFI-jem 9 zahtijeva se da subjekt odvoji određene ugrađene derivatne instrumente od njihova osnovnog ugovora, da ih mjeri po *fer vrijednosti* i uključi promjene njihove fer vrijednosti u račun dobiti i gubitka. MRS 9 primjenjuje se na derivatne instrumente ugrađene u ugovor o osiguranju, osim ako je sam ugrađeni derivatni instrument ugovor o osiguranju.

8. Kao iznimka od zahtjeva iz MSFI-ja 9, osiguravatelj ne mora odvojiti niti mjeriti po fer vrijednosti opciju ugovaratelja osiguranja da otkupi ugovor o osiguranju za fiksni iznos (ili za iznos koji se temelji na fiksnom iznosu i kamatnoj stopi), čak ni ako se cijena izvršenja razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti osnovne *obveze osiguranja*. Međutim, zahtjevi iz MSFI-ja 9 ne primjenjuje se na opciju prodaje ili opciju otkupa s gotovinskim plaćanjem ugrađenu u ugovor o osiguranju ako se otkupna vrijednost mijenja na temelju promjene financijske varijable (kao što je cijena ili indeks kapitala ili robe) ili nefinancijske varijable koja nije svojstvena određenoj stranci ugovora. Nadalje, ti se zahtjevi primjenjuju i ako je sposobnost ugovaratelja osiguranja da izvrši opciju prodaje ili opciju otkupa s gotovinskim plaćanjem uzrokovana promjenom takve varijable (na primjer opcija prodaje koja se može izvršiti ako burzovni indeks dostigne određenu razinu).

12. Pri razdvajanju ugovora na komponente osiguravatelj mora:

(a) primijeniti ovaj MSFI na komponentu osiguranja;

(b) primijeniti MSFI 9 na komponentu depozita.

34. Neki ugovori o osiguranju imaju i obilježje diskrecijskog sudjelovanja i *zajamčeni element*. Izdavatelj takvoga ugovora:

(a) …

(d) ako ugovor sadrži ugrađeni derivatni instrument obuhvaćen primjenom MSFI-ja 9, primjenjuje MSFI 9 na taj ugrađeni derivatni instrument;

(e) …

Obilježja diskrecijskog sudjelovanja u financijskim instrumentima

35. Zahtjevi iz točke 34. primjenjuju se i na financijski instrument koji ima obilježje diskrecijskog sudjelovanja. Nadalje:

(a) ako izdavatelj klasificira čitavo obilježje diskrecijskog sudjelovanja kao obvezu, mora primijeniti ispitivanje primjerenosti obveze iz točaka od 15. do 19. na čitavi ugovor (odnosno i na zajamčeni element i na obilježje diskrecijskog sudjelovanja). Izdavatelj ne mora odrediti iznos koji bi nastao primjenom MSFI-ja 9 na zajamčeni element;

(b) ako izdavatelj klasificira dio ili čitavo to obilježje kao zasebnu komponentu vlasničkog kapitala, obveza priznata za čitavi ugovor ne smije biti manja od iznosa koji bi nastao primjenom MSFI-ja 9 na zajamčeni element. Taj iznos uključuje unutarnju vrijednost opcije otkupa ugovora, ali ne mora uključivati njezinu vremensku vrijednost ako se točkom 9. ta opcija izuzima od mjerenja po fer vrijednosti. Izdavatelj ne mora objaviti iznos koji bi nastao primjenom MSFI-ja 9 na zajamčeni element niti mora odvojeno prezentirati taj iznos. Nadalje, izdavatelj ne mora odrediti taj iznos ako je ukupna priznata obveza očigledno viša;

(c) …

41.C [Izbrisano]

41.D [Izbrisano]

41.F [Izbrisano]

41.H U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenjaju se točke 3., 4., 7., 8., 12., 34., 35., 45., Dodatak A i točke od B18. do B20. te se brišu točke 41.C, 41.D i 41.F. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

45. Bez obzira na točku 4.4.1. MSFI-ja 9, ako osiguravatelj promijeni svoje računovodstvene politike za obveze iz osiguranja, dopušteno mu je, iako se od njega ne zahtijeva, reklasificirati neku ili svu svoju financijsku imovinu kako bi se ona mogla mjeriti po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Ta je reklasifikacija dopuštena ako osiguravatelj promijeni računovodstvene politike pri prvoj primjeni ovog MSFI-ja te ako naknadno promijeni smjernice u skladu s točkom 22. Reklasifikacija je promjena računovodstvene politike te se primjenjuje MRS 8.

C10. U Dodatku A definicija pojma „komponenta depozita” mijenja se kako slijedi:

Komponenta depozita Ugovorna komponenta koja se ne obračunava kao derivatni instrument na temelju MSFI-ja 9 i koja bi bila obuhvaćena primjenom MSFI-ja 9 da je riječ o odvojenom instrumentu.

C11. U Dodatku B točke od B18. do B20. mijenjaju se kako slijedi:

B18. Slijede primjeri ugovora koji su ugovori o osiguranju ako je prijenos rizika osiguranja značajan:

(a) …

(g) kreditno osiguranje kojim se osiguravaju određena plaćanja kako bi se imatelju nadoknadio gubitak koji je pretrpio jer određeni dužnik nije u roku izvršio plaćanje u skladu s izvornim ili izmijenjenim uvjetima dužničkog instrumenta. Ti ugovori mogu imati različite pravne oblike, kao što su jamstvo, neke vrste akreditiva, ugovor za neispunjene kreditne obveze ili ugovor o osiguranju. Međutim, iako ti ugovori odgovaraju definiciji ugovora o osiguranju, oni odgovaraju i definiciji ugovora o financijskom jamstvu iz MSFI-ja 9 te su obuhvaćeni primjenom MRS-a 32 [bilješka ispuštena] i MSFI-ja 9, a ne ovog MSFI-ja (vidjeti točku 4. podtočku (d)). Međutim, ako je izdavatelj ugovora o financijskom jamstvu prethodno izričito izjavio da smatra takve ugovore ugovorima o osiguranju i upotrijebio računovodstvo koje se primjenjuje na ugovore o osiguranju, izdavatelj može odlučiti primjenjivati MRS 32 [bilješka ispuštena] i MSFI 9 ili ovaj standard na takve ugovore o financijskom jamstvu;

(h) …

B19. Slijede primjeri ugovora koji nisu ugovori o osiguranju:

(a) …

(e) derivatni instrumenti koji izlažu jednu stranku financijskom riziku, ali ne i riziku osiguranja jer se njima zahtijeva da ta stranka izvrši plaćanje samo na temelju promjene jedne određene kamatne stope ili više njih, cijene financijskog instrumenta, cijene robe, deviznog tečaja, indeksa cijena ili stopa, kreditnog rejtinga ili kreditnog indeksa, ili druge varijable, pod uvjetom da ako je riječ o nefinancijskoj varijabli ta varijabla nije specifična za određenu stranku ugovora (vidjeti MSFI 9);

(f) jamstvo povezano s kreditom (ili akreditiv, ugovor za neispunjene kreditne obveze ili ugovor o osiguranju) kojim se zahtijeva plaćanje čak i ako imatelj nije pretrpio gubitak zbog nepravovremenog plaćanja dužnika (vidjeti MSFI 9);

(g) …

B20. Ako se na temelju ugovora opisanih u točki B19. stvaraju financijska imovina ili financijske obveze, na njih se primjenjuje MSFI 9. Između ostaloga to znači da stranke ugovora primjenjuju takozvano računovodstvo depozita, koje uključuje sljedeće:

(a) …

MSFI 5 ***Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja***

C12. Točka 5. mijenja se kako slijedi, brišu se točke 44.F i 44.J te se dodaje točka 44.K:

5. Odredbe o mjerenju iz ovog MSFI-ja [bilješka ispuštena] ne primjenjuju se na sljedeću imovinu, na koju se primjenjuju navedeni međunarodni standardi financijskog izvještavanja, kao pojedinačnu imovinu ili kao dio skupine za otuđenje:

(a) …

(c) financijsku imovinu obuhvaćenu primjenom MSFI-ja 9 *Financijski instrumenti*;

(d) …

44.F [Izbrisano]

44.J [Izbrisano]

44.K U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenja se točka 5. te se brišu točke 44.F i 44.J. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

MSFI 7 ***Financijski instrumenti: objavljivanje***

C13. Točke od 2. do 5., od 8. do 11., 14., 20., od 28. do 30., 36. i od 42.C do 42.E mijenjanju se kako slijedi, brišu se točke 12., 12.A, 16., od 22. do 24., 37., 44.E, 44.F i od 44.H do 44.J, 44.N, od 44.S do 44.W i 44.Y, dodaje se nekoliko naslova i točke 5.A, 10.A, 11.A, 11.B, od 12.B do 12.D, 16.A, 20.A, od 21.A do 21.D, od 22.A do 22.C, od 23.A do 23.F, od 24.A do 24.G, od 35.A do 35.N, od 42.I do 42.S, 44.Z i 44. ZA.

2. Načela iz ovog MSFI-ja dopunjuju načela za priznavanje, mjerenje i prezentiranje financijske imovine i financijskih obveza iz MRS-a 32 *Financijski instrumenti: prezentiranje* i MSFI-ja 9 *Financijski instrumenti*.

PODRUČJE PRIMJENE

3. Svi subjekti dužni su primjenjivati ovaj MSFI na sve vrste financijskih instrumenta, uz iznimku:

(a) udjela u ovisnim subjektima, pridruženim subjektima ili zajedničkim pothvatima koji se obračunavaju u skladu s MSFI-jem 10 *Konsolidirani financijski izvještaji*, MRS-om 27 *Nekonsolidirani financijski izvještaji* ili MRS-om 28 *Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima*. Međutim, u nekim se slučajevima MSFI-jem 10, MRS-om 27 ili MRS-om 28 zahtijeva od subjekta ili mu se dopušta obračun udjela u ovisnom subjektu, pridruženom subjektu ili zajedničkom pothvatu primjenom MSFI-ja 9; u tim slučajevima subjekti primjenjuju zahtjeve iz ovog standarda. Subjekti primjenjuju ovaj MSFI i na sve derivatne instrumente povezane s udjelima u ovisnim subjektima, pridruženim subjektima ili zajedničkim pothvatima, osim ako derivatni instrumenti odgovaraju definiciji vlasničkog instrumenta iz MRS-a 32;

(b) …

(d) ugovora o osiguranju, kako su utvrđeni u MSFI-ju 4 *Ugovori o osiguranju*. Međutim, ovaj se MSFI primjenjuje na derivatne instrumente ugrađene u ugovore o osiguranju ako se MSFI-jem 9 zahtijeva da ih subjekt odvojeno obračunava. Nadalje, izdavatelj primjenjuje ovaj MSFI na *ugovore o financijskom jamstvu* ako primjenjuje MSFI 9 za priznavanje i mjerenje ugovora, ali primjenjuje MSFI 4 ako u skladu s točkom 4. podtočkom (d) MSFI-ja 4 odluči primjenjivati MSFI 4 na njihovo priznavanje i mjerenje;

(e) financijskih instrumenata, ugovora i obveza koji proizlaze iz transakcija plaćanja temeljenog na dionicama na koje se primjenjuje MSFI 2 *Plaćanje temeljeno na dionicama*, osim što se ovaj MSFI primjenjuje na ugovore obuhvaćene primjenom MSFI-ja 9;

(f) …

4. Ovaj se MSFI primjenjuje na priznate i nepriznate financijske instrumente. Priznati financijski instrumenti uključuju financijsku imovinu i financijske obveze koje su obuhvaćene primjenom MSFI-ja 9. Nepriznati financijski instrumenti uključuju neke financijske instrumente koji su obuhvaćeni primjenom ovog MSFI-ja, iako nisu obuhvaćeni primjenom MSFI-ja 9.

5. Ovaj se MSFI primjenjuje na ugovore o kupnji i prodaji nefinancijske stavke koji su obuhvaćeni primjenom MSFI-ja 9.

5.A Zahtjevi za objavljivanje kreditnih rizika iz točaka od 35.A do 35.N primjenjuju se na ona prava za koja je u MSFI-ju 15 *Prihodi na temelju ugovora s kupcima* navedeno da se obračunavaju u skladu s MSFI-jem 9 u svrhu priznavanja dobiti ili gubitka od umanjenja vrijednosti. Svako upućivanje na financijsku imovinu ili financijske instrumente u ovim točkama uključuje i ta prava, osim ako je drukčije navedeno.

8. Knjigovodstvene vrijednosti svake od sljedećih kategorija, kako je navedeno u MSFI-ju 9, objavljuju se u izvještaju o financijskom položaju ili u bilješkama:

(a) financijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, pri čemu se odvojeno prikazuje i. financijska imovina koja je kao takva određena pri početnom priznavanju ili naknadno, u skladu s točkom 6.7.1. MSFI-ja 9 i ii. ona koja se obvezno mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u skladu s MSFI-jem 9;

od (b) do (d) [Izbrisano]

(e) financijskih obveza koje se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, pri čemu se odvojeno prikazuju i. obveze koje su kao takve određene pri početnom priznavanju ili naknadno, u skladu s točkom 6.7.1. MSFI-ja 9 i ii. one koje odgovaraju definiciji financijskih obveza koje se drže radi trgovanja u MSFI-ju 9;

(f) financijske imovine koja se mjeri po amortiziranom trošku;

(g) financijskih obveza koje se mjere po amortiziranom trošku;

(h) financijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, pri čemu se odvojeno prikazuje i. financijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 4.1.2.A MSFI-ja 9 i ii. ulaganja u vlasničke instrumente koja su kao takva određena pri početnom priznavanju u skladu s točkom 5.7.5. MSFI-ja 9.

Financijska imovina ili financijske obveze određene po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

9. Ako je subjekt odredio da se po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka mjeri financijska imovina (ili skupina financijske imovine) koja bi se inače mjerila po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili po amortiziranom trošku, dužan je objaviti:

(a) najveću izloženost financijske imovine (ili skupine financijske imovine) *kreditnom riziku* (vidjeti točku 36. podtočku (a)) na kraju izvještajnog razdoblja;

(b) iznos kojim se bilo kojim povezanim kreditnim derivatnim instrumentom ili sličnim instrumentima smanjuje ta najveća izloženost kreditnom riziku (vidjeti točku 36. podtočku (b));

(c) iznos promjene, tijekom razdoblja i kumulativno, fer vrijednosti financijske imovine (ili skupine financijske imovine) koji se može pripisati promjenama kreditnog rizika financijske imovine, koja se određuje:

i. …

(d) iznos promjene fer vrijednosti svih povezanih kreditnih derivatnih instrumenata ili sličnih instrumenata, koja je nastala tijekom razdoblja i kumulativno nakon određivanja financijske imovine.

10. Ako je subjekt odredio financijsku obvezu po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u skladu s točkom 4.2.2. MSFI-ja 9. i ako je dužan prezentirati učinke promjena kreditnog rizika te obveze u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (vidjeti točku 5.7.7. MSFI-ja 9), dužan je objaviti:

(a) iznos promjene, kumulativno, fer vrijednosti financijske obveze koji se može pripisati promjenama kreditnog rizika te obveze (vidjeti točke od B5.7.13. do B5.7.20. MSFI-ja 9 za smjernice o utvrđivanju učinaka promjena kreditnog rizika obveze);

(b) razliku između knjigovodstvene vrijednosti financijske obveze i iznosa koji bi subjekt na temelju ugovora trebao platiti po dospijeću imatelju obveze;

(c) sve prijenose kumulativne dobiti ili gubitka u okviru vlasničkog kapitala tijekom razdoblja, uključujući razlog za takve prijenose;

(d) ako se obveza prestane priznavati tijekom razdoblja, iznos (ako ga ima) iskazan u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti koji je priznat pri prestanku priznavanja.

10.A Ako je subjekt odredio financijsku obvezu po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u skladu s točkom 4.2.2. MSFI-ja 9 i ako je dužan prezentirati sve promjene fer vrijednosti te obveze (uključujući učinke promjene kreditnog rizika obveze) u računu dobiti i gubitka (vidjeti točke 5.7.7. i 5.7.8. MSFI-ja 9), dužan je objaviti:

(a) iznos promjene, tijekom razdoblja i kumulativno, fer vrijednosti financijske obveze koji se može pripisati promjenama kreditnog rizika te obveze (vidjeti točke od B5.7.13. do B5.7.20. MSFI-ja 9 za smjernice o utvrđivanju učinaka promjena kreditnog rizika obveze) i

(b) razliku između knjigovodstvene vrijednosti financijske obveze i iznosa koji bi subjekt na temelju ugovora trebao platiti po dospijeću imatelju obveze;

11. Subjekt je dužan objaviti i:

(a) podroban opis metoda koje primjenjuje kako bi ispunio zahtjeve iz točke 9. podtočke (c), točke 10. podtočke (a) i točke 10.A podtočke (a) te točke 5.7.7. podtočke (a) MSFI-ja 9, uključujući obrazloženje primjerenosti određene metode;

(b) ako subjekt smatra da podaci koje je objavio u izvještaju o financijskom položaju ili u bilješkama, kako bi ispunio zahtjeve iz točke 9. podtočke (c), točke 10. podtočke (a), točke 10.A podtočke (a) ili točke 5.7.7. podtočke (a) MSFI-ja 9 vjerno ne odražavaju promjenu fer vrijednosti financijske imovine ili financijske obveze koja se može pripisati promjenama kreditnog rizika, razloge tog zaključka i čimbenike koje smatra važnima;

(c) podroban opis metodologije ili metodologija koje primjenjuje kako bi utvrdio hoće li prezentiranje učinaka promjena kreditnog rizika obveze u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti stvoriti ili povećati računovodstvenu neusklađenost u računu dobiti i gubitka (vidjeti točke 5.7.7. i 5.7.8. MSFI-ja 9). Ako je subjekt dužan prezentirati učinke promjena kreditnog rizika obveze u računu dobiti i gubitka (vidjeti točku 5.7.8. MSFI-ja 9), objavljeni podaci moraju sadržavati podroban opis gospodarskog odnosa opisanog u točki B5.7.6. MSFI-ja 9.

Ulaganja u vlasničke instrumente određene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

11.A Ako je subjekt odredio da se ulaganja u vlasničke instrumente mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, kako je dopušteno točkom 5.7.5. MSFI-ja 9, dužan je objaviti:

(a) za koja je ulaganja u vlasničke instrumente određeno da se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit;

(b) razloge za primjenu ove druge mogućnosti prezentiranja;

(c) fer vrijednost svakog takvog ulaganja na kraju izvještajnog razdoblja;

(d) dividende priznate tijekom razdoblja, pri čemu se odvojeno prikazuju one koje se odnose na ulaganja koja su se prestala priznavati tijekom izvještajnog razdoblja i one koje se odnose na ulaganja koja se drže na kraju izvještajnog razdoblja;

(e) sve prijenose kumulativne dobiti ili gubitka u okviru vlasničkog kapitala tijekom razdoblja, uključujući razlog za takve prijenose.

11.B Ako subjekt prestane priznavati ulaganja u vlasničke instrumente koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit tijekom izvještajnog razdoblja, dužan je objaviti:

(a) razloge za otuđenje ulaganja;

(b) fer vrijednost ulaganja na datum prestanka priznavanja;

(c) kumulativnu dobit ili gubitak od otuđenja.

od 12. do 12.A [Izbrisano]

12.B Subjekt je dužan objaviti ako je u tekućem ili prethodnim izvještajnim razdobljima reklasificirao bilo koju financijsku imovinu u skladu s točkom 4.4.1. MSFI-ja 9. Za svaki takav događaj subjekt je dužan objaviti:

(a) datum reklasifikacije;

(b) podrobno obrazloženje promjene poslovnog modela i kvalitativni opis njezina učinka na financijske izvještaje subjekta;

(c) iznos reklasificiran u svaku pojedinu kategoriju i iz nje.

12.C Za svako izvještajno razdoblje od reklasifikacije do prestanka priznavanja subjekt je dužan objaviti za imovinu koja je reklasificirana iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka tako da se mjeri po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 4.4.1. MSFI-ja 9:

(a) efektivnu kamatnu stopu utvrđenu na datum reklasifikacije i

(b) priznati prihod od kamata.

12.D Ako je od posljednjeg datuma godišnjeg izvještavanja subjekt reklasificirao financijsku imovinu iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit tako da se mjeri po amortiziranom trošku ili iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka tako da se mjeri po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, dužan je objaviti:

(a) fer vrijednost financijske imovine na kraju izvještajnog razdoblja i

(b) fer vrijednost dobiti ili gubitka koji bi bili priznati u računu dobiti i gubitka ili u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti tijekom izvještajnog razdoblja da financijska imovina nije reklasificirana.

14. Subjekt je dužan objaviti:

(a) knjigovodstvenu vrijednost financijske imovine koju je založio kao osiguranje plaćanja obveza ili nepredviđenih obveza, uključujući iznose koji su reklasificirani u skladu s točkom 3.2.23. podtočkom (a) MSFI-ja 9 i

(b) uvjete povezane sa založenom imovinom.

16. [Izbrisano]

16.A Knjigovodstvena vrijednost financijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 4.1.2.A MSFI-ja 9 ne umanjuje se za rezervacije za umanjenje vrijednosti i subjekt ne prezentira rezervacije za umanjenje vrijednosti odvojeno u izvještaju o financijskom položaju kao umanjenje knjigovodstvene vrijednosti financijske imovine. Međutim, subjekt objavljuje rezervacije za umanjenje vrijednosti u bilješkama uz financijske izvještaje.

20. U izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti ili u bilješkama subjekt objavljuje sljedeće stavke prihoda, rashoda, dobiti ili gubitaka:

(a) neto dobit ili neto gubitke od:

i. financijske imovine ili financijskih obveza koje se mjere po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka, pri čemu se odvojeno prikazuje financijska imovina ili financijske obveze koje su kao takve određene pri početnom priznavanju ili naknadno u skladu s točkom 6.7.1. MSFI-ja 9, kao i od financijske imovine ili financijskih obveza koje se obvezno mjere po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka u skladu s MSFI-jem 9 (npr. financijske obveze koje odgovaraju definiciji financijskih obveza koje se drže radi trgovanja iz MSFI-ja 9). Za financijske obveze određene po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka subjekt posebno prikazuje iznos dobiti ili gubitka priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti i iznos priznat u računu dobiti i gubitka.

od ii. do iv. [Izbrisano]

v. financijskih obveza koje se mjere po amortiziranom trošku;

vi. financijske imovine koja se mjeri po amortiziranom trošku;

vii. ulaganja u vlasničke instrumente određene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 5.7.5. MSFI-ja 9;

viii. financijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 4.1.2.A MSFI-ja 9, pri čemu se odvojeno prikazuje iznos dobiti ili gubitka priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti tijekom razdoblja i iznos koji je nakon prestanka priznavanja reklasificiran iz akumulirane ostale sveobuhvatne dobiti u račun dobiti i gubitka za razdoblje;

(b) ukupne prihode od kamata i ukupne kamatne rashode (koji se računaju metodom efektivne kamatne stope) za financijsku imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 4.1.2.A MSFI-ja 9 (ti se iznosi prikazuju odvojeno) ili za financijske obveze koje se ne mjere po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka;

(c) prihode od naknada i rashode za naknade (osim iznosa uključenih u određivanje efektivne kamatne stope) koji proizlaze iz:

i. financijske imovine ili financijskih obveza koje nisu određene po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka te

ii. fondova i drugih fiducijarnih aktivnosti čiji je rezultat držanje ili ulaganje imovine u ime pojedinaca, fondova, mirovinskih planova i drugih institucija;

(d) [Izbrisano]

(e) [Izbrisano]

20.A Subjekt je dužan objaviti analizu dobiti ili gubitka priznatih u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti koji proizlaze iz prestanka priznavanja financijske imovine koja se mjeri po amortiziranom trošku, pri čemu se odvojeno prikazuju dobit i gubici koji proizlaze iz prestanka priznavanja te financijske imovine. Objavljeni podaci uključuju i razloge za prestanak priznavanja te financijske imovine.

Računovodstvo zaštite od rizika

21.A Subjekt je dužan primijeniti zahtjeve povezane s objavljivanjem podataka iz točaka od 21.B do 24.F na one izloženosti rizicima koje subjekt štiti i za koje je odlučio primjenjivati računovodstvo zaštite od rizika. Podaci koji se objavljuju o računovodstvu zaštite od rizika sadržavaju informacije o:

(a) strategiji upravljanja rizicima subjekta i načinu njezine primjene u svrhu upravljanja rizikom;

(b) utjecaju aktivnosti zaštite od rizika subjekta na iznos, vrijeme nastanka i neizvjesnost njegovih budućih novčanih tokova te

(c) učinku računovodstva zaštite od rizika na izvještaj o financijskom položaju subjekta, izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti i izvještaj o promjenama vlasničkog kapitala.

21.B Subjekt je dužan objaviti tražene podatke u jednoj bilješci ili u posebnom odjeljku u svojim financijskim izvještajima. Međutim, subjekt ne mora ponavljati podatke koji su već prezentirani drugdje, pod uvjetom da su podaci u financijskim izvještajima uključeni s upućivanjem na druge izvještaje, kao što su objašnjenja rukovodstva ili izvještaj o rizicima, koji su dostupni korisnicima financijskih izvještaja pod istim uvjetima i u isto vrijeme kao i financijski izvještaji. Bez podataka uključenih s takvim upućivanjem financijski su izvještaji nepotpuni.

21.C Kada se na temelju točaka od 22.A do 24.F od subjekta zahtijeva da objavljene podatke odvoji po kategorijama rizika, subjekt je dužan utvrditi svaku kategoriju rizika na temelju izloženosti riziku od kojeg se subjekt odlučio zaštititi i za koji primjenjuje računovodstvo zaštite od rizika. Subjekt je dužan dosljedno utvrditi kategorije rizika za sve podatke koji se objavljuju o računovodstvu zaštite od rizika.

21.D Kako bi ispunio ciljeve iz točke 21.A, subjekt utvrđuje (osim ako je drukčije navedeno u nastavku) podrobnost podataka koje objavljuje, koliko će naglasiti različite aspekte zahtjeva za objavljivanje, odgovarajuću razinu objedinjavanja ili raščlambe te jesu li korisnicima financijskih izvještaja potrebna dodatna obrazloženja za ocjenu kvantitativnih objavljenih podataka. Međutim, subjekt je dužan primijeniti istu razinu objedinjavanja ili raščlambe koju primjenjuje u vezi sa zahtjevima za objavljivanje odgovarajućih podataka u ovom MSFI-ju i MSFI-ju 13 *Mjerenje fer vrijednosti*.

Strategija upravljanja rizicima

22. [Izbrisano]

22.A Subjekt je dužan obrazložiti svoju strategiju upravljanja rizicima za svaku kategoriju izloženosti rizicima od kojih se odlučio zaštititi i za koje primjenjuje računovodstvo zaštite od rizika. Obrazloženje bi trebalo omogućiti korisnicima financijskih izvještaja da ocijene (na primjer):

(a) iz čega proizlazi svaki rizik;

(b) kako subjekt upravlja svakim rizikom, što uključuje i to štiti li subjekt stavku u cijelosti od svih rizika ili štiti komponentu (ili komponente) rizika stavke i zašto;

(c) razmjer izloženosti rizicima kojima subjekt upravlja.

22.B Kako bi se ispunili zahtjevi iz točke 22.A, podaci moraju uključivati (ali nisu ograničeni na) opis:

(a) instrumenata zaštite od rizika koji se upotrebljavaju (te kako se upotrebljavaju) za zaštitu od izloženosti rizicima;

(b) načina na koji subjekt utvrđuje gospodarski odnos između zaštićene stavke i instrumenta zaštite od rizika u svrhu procjene učinkovitosti zaštite od rizika te

(c) načina na koji subjekt utvrđuje omjer zaštite od rizika te izvora neučinkovitosti zaštite od rizika.

22.C Kada subjekt odredi komponentu specifičnog rizika kao zaštićenu stavku (vidjeti točku 6.3.7. MSFI-ja 9), dužan je, osim podataka čije se objavljivanje zahtijeva točkama 22.A i 22.B, pružiti kvalitativne i kvantitativne podatke o:

(a) načinu na koji subjekt utvrđuje komponentu rizika koja je određena kao zaštićena stavka (uključujući opis odnosa između komponente rizika i stavke u cjelini) te

(b) načinu na koji je komponenta rizika povezana sa stavkom u cjelini (na primjer određena je komponenta rizika u prethodnim razdobljima obuhvaćala u prosjeku 80 posto promjena fer vrijednosti stavke u cjelini).

Iznos, vrijeme nastanka i neizvjesnost budućih novčanih tokova

23. [Izbrisano]

23.A Osim ako se na njega primjenjuje izuzeće iz točke 23.C, subjekt je dužan objaviti kvantitativne podatke po kategorijama rizika kako bi korisnicima financijskih izvještaja omogućio da ocijene uvjete instrumenata zaštite od rizika te načina na koji oni utječu na iznos, vrijeme nastanka i neizvjesnost budućih novčanih tokova subjekta.

23.B Kako bi ispunio zahtjeve iz točke 23.A, subjekt je dužan raščlaniti podatke o:

(a) profilu vremena nastanka nominalnog iznosa instrumenta zaštite od rizika i

(b) ako je primjenjivo, prosječnoj cijeni ili stopi (na primjer izvršne ili terminske cijene) instrumenta zaštite od rizika.

23.C U situacijama u kojima subjekt često usklađuje (odnosno prekida i ponovno uspostavlja) odnose zaštite od rizika zbog čestih promjena instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke (odnosno kada subjekt primjenjuje dinamični postupak u kojem izloženosti i instrumenti koji se upotrebljavaju za upravljanje tom izloženošću ne ostaju dugo isti, kao što je navedeno u primjeru u točki B6.5.24. podtočki (b) MSFI-ja 9), subjekt je:

(a) izuzet od obveze objavljivanja podataka koji se zahtijevaju točkama 23.A i 23.B;

(b) dužan objaviti:

i. podatke o odnosu između strategije upravljanja rizicima i tih odnosa zaštite od rizika;

ii. opis načina na koji uzima u obzir strategiju upravljanja rizicima primjenom računovodstva zaštite od rizika i određivanjem tih pojedinih odnosa zaštite od rizika te

iii. naznaku o učestalosti prekida i ponovne uspostave odnosa zaštite od rizika u okviru postupka subjekta povezanog s tim odnosima zaštite od rizika.

23.D Subjekt je dužan objaviti po kategorijama rizika opis očekivanih izvora neučinkovitosti zaštite od rizika koji utječu na odnos zaštite od rizika tijekom njegova trajanja.

23.E Ako se u odnosu zaštite od rizika pojave ostali izvori neučinkovitosti zaštite od rizika, subjekt je dužan objaviti te izvore po kategorijama rizika te obrazložiti neučinkovitost zaštite od rizika koja iz njih proizlazi.

23.F Za zaštitu novčanih tokova od rizika subjekt je dužan objaviti opis svake predviđene transakcije čije se izvršenje više ne očekuje, a na koju je u prethodnom razdoblju primijenjeno računovodstvo zaštite od rizika.

Učinci računovodstva zaštite od rizika na financijski položaj i uspješnost

24. [Izbrisano]

24.A Subjekt je dužan u tabličnom obliku objaviti sljedeće vrijednosti koje se odnose na stavke koje su određene kao instrumenti zaštite od rizika, i to odvojeno po kategorijama rizika za svaku vrstu zaštite od rizika (zaštita fer vrijednosti, zaštita novčanog toka ili zaštita neto ulaganja u inozemno poslovanje od rizika):

(a) knjigovodstvenu vrijednost instrumenata zaštite od rizika (financijsku imovinu odvojeno od financijskih obveza);

(b) stavku u izvještaju o financijskom položaju u koju je uključen instrument zaštite od rizika;

(c) promjenu fer vrijednosti instrumenta zaštite od rizika na temelju koje je priznata neučinkovitost zaštite od rizika u tom razdoblju i

(d) nominalne vrijednosti (uključujući količine izražene u tonama ili prostornim metrima) instrumenata zaštite od rizika.

24.B Subjekt je dužan u tabličnom obliku objaviti sljedeće vrijednosti koje se odnose na zaštićene stavke, i to odvojeno po kategorijama rizika za vrste zaštite od rizika kako slijedi:

(a) za zaštite fer vrijednosti od rizika:

i. knjigovodstvenu vrijednost zaštićene stavke koja je priznata u izvještaju o financijskom položaju (pri čemu se imovina iskazuje odvojeno od obveza);

ii. akumulirani iznos usklađenja zaštite fer vrijednosti od rizika za zaštićene stavke koji je uključen u knjigovodstvenu vrijednost zaštićene stavke priznate u izvještaju o financijskom položaju (pri čemu se imovina iskazuje odvojeno od obveza);

iii. stavku u izvještaju o financijskom položaju u koju je uključena zaštićena stavka;

iv. promjenu vrijednosti zaštićene stavke na temelju koje je priznata neučinkovitost zaštite od rizika u tom razdoblju i

v. akumulirani iznos usklađenja zaštite fer vrijednosti od rizika koji je preostao u izvještaju o financijskom položaju za sve zaštićene stavke koje su se prestale usklađivati za dobit i gubitke na temelju zaštite od rizika u skladu s točkom 6.5.10. MSFI-ja 9;

(b) za zaštite novčanih tokova od rizika i zaštite neto ulaganja u inozemno poslovanje od rizika:

i. promjenu vrijednosti zaštićene stavke na temelju koje je priznata neučinkovitost zaštite od rizika u tom razdoblju (odnosno za zaštite novčanih tokova od rizika promjenu vrijednosti na temelju koje je utvrđena priznata neučinkovitost zaštite od rizika u skladu s točkom 6.5.11. podtočkom (c) MSFI-ja 9);

ii. stanja rezervacija za zaštitu novčanih tokova od rizika i rezervacija za preračunavanje stranih valuta za nastavak zaštita od rizika koje se obračunavaju u skladu s točkom 6.5.11. i točkom 6.5.13. podtočkom (a) MSFI-ja 9 te

iii. stanja rezervacija za zaštitu novčanih tokova od rizika i rezervacija za preračunavanje stranih valuta preostala iz odnosa zaštite od rizika na koje se više ne primjenjuje računovodstvo zaštite od rizika.

24.C Subjekt je dužan u tabličnom obliku objaviti sljedeće vrijednosti, i to odvojeno po kategorijama rizika za vrste zaštite od rizika kako slijedi:

(a) za zaštite fer vrijednosti od rizika:

i. neučinkovitost zaštite od rizika, odnosno razliku između dobiti ili gubitka instrumenta zaštite od rizika i zaštićene stavke, koja je priznata u računu dobiti i gubitka (ili ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, za zaštite vlasničkog instrumenta od rizika čije je promjene fer vrijednosti subjekt odlučio prezentirati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u skladu s točkom 5.7.5. MSFI-ja 9) i

ii. stavke u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u koju je uključena priznata neučinkovitost zaštite od rizika;

(b) za zaštite novčanih tokova od rizika i zaštite neto ulaganja u inozemno poslovanje od rizika:

i. dobit ili gubitke na temelju zaštite od rizika iz izvještajnog razdoblja, koji su priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti;

ii. neučinkovitost zaštite od rizika koja se priznaje u računu dobiti i gubitka;

iii. stavku u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u koju je uključena priznata neučinkovitost zaštite od rizika;

iv. iznos koji je iz rezervacija za zaštitu novčanih tokova od rizika ili rezervacija za preračunavanje stranih valuta reklasificiran u račun dobiti i gubitka kao reklasifikacijsko usklađenje (vidjeti MRS 1) (pri čemu se iznosi na koje se ranije primjenjivalo računovodstvo zaštite od rizika, ali u vezi s kojima se više ne očekuju budući novčani tokovi zaštićeni od rizika, razlikuju od prenesenih iznosa zbog toga što je zaštićena stavka utjecala na račun dobiti i gubitka);

v. stavku u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u koju je uključeno reklasifikacijsko usklađenje (vidjeti MRS 1) i

vi. za zaštite neto stanja od rizika, dobit i gubitke na temelju zaštite od rizika koji su priznati u posebnoj stavci u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti (vidjeti točku 6.6.4. MSFI-ja 9).

24.D Ako obujam odnosa zaštite od rizika na koje se primjenjuje izuzeće iz točke 23.C ne predstavlja uobičajeni obujam tijekom razdoblja (odnosno ako obujam na datum izvještavanja ne odražava obujam tijekom razdoblja), subjekt je dužan objaviti tu činjenicu, kao i razlog zbog kojeg smatra da obujam nije reprezentativan.

24.E Subjekt je dužan navesti usklađenje svake komponente vlasničkog kapitala i analizu ostale sveobuhvatne dobiti u skladu s MRS-om 1 na temelju kojih je moguće:

(a) razlikovati barem iznose koji se odnose na objavljivanja podataka iz točke 24.C podtočke (b) alineje i. i podtočke (b) alineje iv., kao i iznose koji se obračunavaju u skladu s točkom 6.5.11. podtočkom (d) alinejom i. i podtočkom (d) alinejom iii. MSFI-ja 9;

(b) razlikovati iznose povezane s vremenskom vrijednošću opcija kojima se štite zaštićene stavke povezane s transakcijama i iznose povezane s vremenskom vrijednošću opcija kojima se štite zaštićene stavke povezane s vremenskim razdobljem kada subjekt obračunava vremensku vrijednost opcije u skladu s točkom 6.5.15. MSFI-ja 9 i

(c) razlikovati iznose povezane s terminskim elementima terminskih ugovora i rasponima valutne osnovice financijskih instrumenata kojima se štite zaštićene stavkama povezane s transakcijama i iznose povezane s terminskim elementima terminskih ugovora i rasponima valutne osnovice financijskih instrumenata kojima se štite zaštićene stavke povezane s vremenskim razdobljem kada subjekt te iznose obračunava u skladu s točkom 6.5.16. MSFI-ja 9.

24.F Subjekt je dužan podatke koji se zahtijevaju u točki 24.E objaviti po kategorijama rizika. Raščlanjivanje po rizicima može biti iskazano u bilješkama uz financijske izvještaje.

Mogućnost određivanja mjerenja kreditne izloženosti po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

24.G Ako je subjekt odredio da se financijski instrument ili njegov dio mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka zbog toga što upotrebljava kreditni derivatni instrument za upravljanje kreditnim rizikom toga financijskog instrumenta, dužan je objaviti:

(a) za kreditne derivatne instrumente koji se upotrebljavaju za upravljanje kreditnim rizikom financijskih instrumenata za koje je određeno da se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u skladu s točkom 6.7.1. MSFI-ja 9, usklađenje nominalne i fer vrijednosti na početku i na kraju razdoblja;

(b) dobit ili gubitak priznate u računu dobiti i gubitka pri određivanju da se financijski instrument ili njegov dio mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u skladu s točkom 6.7.1. MSFI-ja 9 i

(c) po prestanku mjerenja financijskog instrumenta ili njegova dijela po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, fer vrijednost tog financijskog instrumenta koja je postala nova knjigovodstvena vrijednost u skladu s točkom 6.7.4. podtočkom (b) MSFI-ja 9 te povezanu nominalnu vrijednost ili vrijednost glavnice (osim radi pružanja usporednih podataka u skladu s MSFI-jem 1, subjekt ne mora nastaviti s objavljivanjem tih podataka u sljedećim razdobljima).

28. U nekim slučajevima subjekt ne priznaje dobit ili gubitak pri početnom priznavanju financijske imovine ili financijske obveze zbog toga što fer vrijednost nije dokazana kotiranom cijenom na aktivnom tržištu za istovjetnu imovinu ili obvezu (odnosno ulazni podaci prve razine) niti je proizišla iz uporabe metode procjene u kojoj se koriste samo podaci s odnosnih tržišta (vidjeti točku B5.1.2.A MSFI-ja 9). U takvim slučajevima subjekt je za svaku skupinu financijske imovine ili financijskih obveza dužan objaviti:

(a) svoju računovodstvenu politiku za priznavanje u računu dobiti i gubitka razlike između fer vrijednosti pri početnom priznavanju i cijene transakcije kako bi se prikazala promjena čimbenika (uključujući vrijeme) koje bi sudionici na tržištu uzeli u obzir pri utvrđivanju cijene imovine ili obveze (vidjeti točku B5.1.2.A podtočku (b) MSFI-ja 9);

(b) skupnu razliku koju je potrebno priznati u računu dobiti i gubitka na početku i na kraju razdoblja te usklađivanje promjena stanja te razlike;

(c) zašto je subjekt zaključio da cijena transakcije nije najbolji dokaz fer vrijednosti, uključujući opis dokaza u prilog fer vrijednosti.

29. Ne zahtijeva se objavljivanje fer vrijednosti:

(a) …

(b) [Izbrisano]

(c) …

30. U slučaju opisanom u točki 29. podtočki (c) subjekt objavljuje podatke kako bi pomogao korisnicima financijskih izvještaja da sami ocijene opseg mogućih razlika između knjigovodstvene vrijednosti tih ugovora i njihove fer vrijednosti, uključujući:

(a) …

Kreditni rizik

Područje primjene i ciljevi

35.A Subjekt je dužan primijeniti zahtjeve o objavljivanju podataka iz točaka od 35.F do 35.N na financijske instrumente na koje se primjenjuju zahtjevi za umanjenje vrijednosti iz MSFI-ja 9. Međutim:

(a) za potraživanja od kupaca, ugovornu imovinu i potraživanja na temelju najma, točka 35.J primjenjuje se na ona potraživanja od kupaca, ugovornu imovinu ili potraživanja na temelju najma čiji se očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja priznaju u skladu s točkom 5.5.15. MSFI-ja 9, ako je ta financijska imovina promijenjena prekoračenjem dospijeća za više od 30 dana i

(b) točka 35.K podtočka (b) ne primjenjuje se na potraživanja na temelju najma.

35.B Objavljivanje podataka o kreditnom riziku u skladu s točkama od 35.F do 35.N omogućuje korisnicima financijskih izvještaja da razumiju učinak kreditnog rizika na iznos, vrijeme nastanka i neizvjesnost budućih novčanih tokova. Kako bi se ostvario taj cilj, objavljivanjem podataka o kreditnom riziku dostavljaju se:

(a) podaci o postupcima subjekta u pogledu upravljanja rizicima te o njihovoj povezanosti s priznavanjem i mjerenjem očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući metode, pretpostavke i podatke primijenjene za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka;

(b) kvantitativne i kvalitativne podatke kojima se korisnicima financijskih izvještaja omogućuje da ocijene iznose u financijskim izvještajima proizišle iz očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući promjene iznosa očekivanih kreditnih gubitaka i razloge za te promjene te

(c) podatke o izloženosti subjekta kreditnom riziku (odnosno kreditnom riziku koji je svojstven financijskoj imovini i obvezama subjekta u pogledu produljenja kredita), uključujući značajne koncentracije kreditnog rizika.

35.C Subjekt ne mora ponavljati podatke koji su već prezentirani drugdje, pod uvjetom da su podaci u financijskim izvještajima uključeni s upućivanjem na druge izvještaje, kao što su objašnjenja rukovodstva ili izvještaj o rizicima, koji su dostupni korisnicima financijskih izvještaja pod istim uvjetima i u isto vrijeme kao i financijski izvještaji. Bez podataka uključenih s takvim upućivanjem financijski su izvještaji nepotpuni.

35.D Kako bi ispunio ciljeve iz točke 35.B, subjekt utvrđuje (osim ako je drukčije navedeno u nastavku) podrobnost podataka koje objavljuje, koliko će naglasiti različite aspekte zahtjeva za objavljivanje, odgovarajuću razinu objedinjavanja ili raščlambe te jesu li korisnicima financijskih izvještaja potrebna dodatna obrazloženja za ocjenu objavljenih kvantitativnih podataka.

35.E Ako podaci objavljeni u skladu s točkama od 35.F do 35.N nisu dovoljni za ispunjenje ciljeva iz točke 35.B, subjekt je dužan objaviti dodatne podatke potrebne za ispunjenje tih ciljeva.

Postupci upravljanja kreditnim rizikom

35.F Subjekt je dužan obrazložiti svoje postupke upravljanja kreditnim rizikom te njihovu povezanost s priznavanjem i mjerenjem očekivanih kreditnih gubitaka. Kako bi ispunio taj cilj, subjekt je dužan objaviti podatke kojima se korisnicima financijskih izvještaja omogućuje da razumiju i ocijene:

(a) kako je subjekt odredio je li se nakon početnog priznavanja kreditni rizik financijskih instrumenata znatno povećao, uključujući:

i. smatra li se i na koji način da je kreditni rizik financijskih instrumenata nizak u skladu s točkom 5.5.10. MSFI-ja 9, uključujući skupine financijskih instrumenata na koje se to odnosi te

ii. osporava li se i na koji način pretpostavka iz točke 5.5.11. MSFI-ja 9 o tome da se kreditni rizik znatno povećao nakon početnog priznavanja ako je dospijeće financijske imovine prekoračeno za više od 30 dana;

(b) definicije neispunjenja obveza subjekta, uključujući razloge za odabir tih definicija;

(c) način svrstavanja instrumenata u skupine, ako se očekivani kreditni gubici mjere na skupnoj osnovi;

(d) način na koji subjekt utvrđuje je li financijska imovina umanjena za kreditne gubitke;

(e) politika subjekta u pogledu otpisa, uključujući pokazatelje izostanka razumnih očekivanja naplate i podatke o postupku u pogledu financijske imovine koja je još uvijek predmet prisilne naplate iako je otpisana te

(f) način primjene zahtjeva iz točke 5.5.12. MSFI-ja 9 za promjenu ugovornih novčanih tokova financijske imovine, uključujući i to kako subjekt:

i. utvrđuje je li kreditni rizik financijske imovine promijenjene pri mjerenju rezervacija za umanjenje vrijednosti u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tijekom vijeka trajanja poboljšan u mjeri da se rezervacije za umanjenje vrijednosti ponovno mjere u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima u dvanaestomjesečnom razdoblju u skladu s točkom 5.5.5. MSFI-ja 9 i

ii. prati u kojoj se mjeri rezervacije za umanjenje vrijednosti za financijsku imovinu koje ispunjavaju mjerila iz alineje i. ponovno mjere u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tijekom vijeka trajanja u skladu s točkom 5.5.3. MSFI-ja 9.

35.G Subjekt je dužan obrazložiti unose, pretpostavke i tehnike procjene s pomoću kojih su primijenjeni zahtjevi iz odjeljka 5.5. MSFI-ja 9. U tu svrhu subjekt objavljuje:

(a) osnovu za unose i pretpostavke te tehnike procjene upotrijebljene za:

i. mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka u dvanaestomjesečnom razdoblju i tijekom vijeka trajanja;

ii. utvrđivanje je li se nakon početnog priznavanja kreditni rizik financijskih instrumenata znatno povećao i

iii. utvrđivanje je li financijska imovina umanjena za kreditne gubitke;

(b) način na koji su podaci o budućim događajima uključeni u utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući uporabu makroekonomskih podataka i

(c) promjene tehnika procjene ili značajnih pretpostavki izvršene tijekom izvještajnog razdoblja i razloge za te promjene.

Kvantitativni i kvalitativni podaci o iznosima koji proizlaze iz očekivanih kreditnih gubitaka

35.H Kako bi obrazložio promjene rezervacija za umanjenje vrijednosti i razloge promjena, subjekt je za svaku skupinu financijskih instrumenata dužan navesti usklađenost početnog i završnog stanja rezervacija za umanjenje vrijednosti, i to u tablici u kojoj su odvojeno prikazane promjene tijekom razdoblja:

(a) rezervacija za umanjenje vrijednosti koje se mjere u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima u dvanaestomjesečnom razdoblju;

(b) rezervacija za umanjenje vrijednosti koje se mjere u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tijekom vijeka trajanja za:

i. financijske instrumente čiji se kreditni rizik znatno povećao nakon početnog priznavanja, no koji nisu financijska imovina umanjena za kreditne gubitke;

ii. financijsku imovinu umanjenu za kreditne gubitke na datum izvještavanja (no koja nije kupljena niti je stvorena umanjena za kreditne gubitke) i

iii. potraživanja od kupaca, ugovornu imovinu ili potraživanja na temelju najma za koje se rezervacije za umanjenje vrijednosti mjere u skladu s točkom 5.5.15. MSFI-ja 9;

(c) financijske imovine koja je kupljena ili je stvorena umanjena za kreditne gubitke. Osim usklađenja, subjekt je dužan objaviti ukupni iznos nediskontiranih očekivanih kreditnih gubitaka pri početnom priznavanju financijske imovine koja je početno priznata tijekom izvještajnog razdoblja.

35.I Kako bi korisnicima financijskih izvještaja omogućio da razumiju promjene rezervacija za umanjenje vrijednosti objavljene u skladu s točkom 35.H, subjekt je dužan obrazložiti na koji su način znatne promjene bruto knjigovodstvene vrijednosti financijskih instrumenata tijekom razdoblja pridonijele promjenama rezervacija za umanjenje vrijednosti. Podaci se dostavljaju odvojeno za financijske instrumente koji predstavljaju rezervacije za umanjenje vrijednosti kako su navedeni u točki 35.H podtočkama od (a) do (c) te uključuju važne kvalitativne i kvantitativne podatke. Primjeri promjena bruto knjigovodstvene vrijednosti financijskih instrumenata koje su pridonijele promjenama rezervacija za umanjenje vrijednosti mogu uključivati:

(a) promjene zbog financijskih instrumenata koji su nastali ili su stečeni tijekom izvještajnog razdoblja;

(b) promjene ugovornih novčanih tokova financijske imovine koje ne dovode do prestanka priznavanja te financijske imovine u skladu s MSFI-jem 9;

(c) promjene zbog prestanka priznavanja financijskih instrumenata (uključujući i one koji su otpisani) tijekom izvještajnog razdoblja i

(d) promjene koje proizlaze iz mjerenja rezervacija za umanjenje vrijednosti u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima u dvanaestomjesečnom razdoblju, odnosno tijekom vijeka trajanja.

35.J Kako bi korisnicima financijskih izvještaja omogućio da razumiju prirodu i učinak promjena ugovornih novčanih tokova financijske imovine koje nisu dovele do prestanka priznavanja, kao i učinak takvih promjena na mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka, subjekt je dužan objaviti:

(a) amortizirani trošak prije promjene i neto promijenjenu priznatu dobit ili gubitak od financijske imovine čiji su se ugovorni novčani tokovi promijenili tijekom izvještajnog razdoblja, pri čemu su rezervacije za umanjenje vrijednosti mjerene u iznosu jednakom očekivanim kreditnim gubicima tijekom vijeka trajanja i

(b) bruto knjigovodstvenu vrijednosti na kraju izvještajnog razdoblja financijske imovine koja je promijenjena nakon početnog priznavanja u trenutku mjerenja rezervacija za umanjenje vrijednosti u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tijekom vijeka trajanja i čije su rezervacije za umanjenje vrijednosti promijenjene tijekom izvještajnog razdoblja u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima u dvanaestomjesečnom razdoblju.

35.K Kako bi omogućio korisnicima financijskih izvještaja da razumiju učinak osiguranja plaćanja i druga kreditna poboljšanja za iznose koji proizlaze iz očekivanih kreditnih gubitaka, subjekt je dužan za svaku skupinu financijskih instrumenata objaviti:

(a) iznos koji najbolje predstavlja njegovu najveću izloženost kreditnom riziku na kraju izvještajnog razdoblja, ne uzimajući u obzir osiguranja plaćanja koja subjekt drži ili druga kreditna poboljšanja (npr. sporazumi o netiranju koji ne ispunjavaju uvjete za prijeboj u skladu s MRS-om 32);

(b) opis osiguranja plaćanja koje subjekt drži kao jamstvo i drugih kreditnih poboljšanja, uključujući:

i. opis vrste i kvalitete osiguranja plaćanja koje subjekt drži;

ii. obrazloženje svake značajne promjene kvalitete tog osiguranja plaćanja ili kreditnog poboljšanja koje su posljedica pogoršanja ili promjena postupaka subjekta u pogledu osiguranja plaćanja tijekom izvještajnog razdoblja i

iii. podatke o financijskim instrumentima za koje subjekt zbog osiguranja plaćanja nije priznao rezervacije za umanjenje vrijednosti;

(c) kvantitativne podatke o osiguranju plaćanja koje subjekt drži kao jamstvo i drugim kreditnim poboljšanjima (na primjer o tome u kojoj mjeri osiguranje plaćanja i druga kreditna poboljšanja smanjuju kreditni rizik) za financijsku imovinu umanjenu za kreditne gubitke na datum izvještavanja.

35.L Subjekt je dužan objaviti ugovorni nepodmireni iznos financijske imovine koja je otpisana tijekom izvještajnog razdoblja, ali je još uvijek predmet prisilne naplate.

Izloženost kreditnom riziku

35.M Kako bi omogućio korisnicima financijskih izvještaja da procijene izloženost subjekta kreditnom riziku i razumiju njegove značajne koncentracije kreditnog rizika, subjekt je dužan za svaku *ocjenu kreditnog rizika* objaviti bruto knjigovodstveni iznos financijske imovine te izloženost kreditnom riziku obveza na temelju zajma i ugovora o financijskom jamstvu. Ti se podaci navode odvojeno za financijske instrumente:

(a) čije se rezervacije za umanjenje vrijednosti mjere u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima u dvanaestomjesečnom razdoblju;

(b) čije se rezervacije za umanjenje vrijednosti mjere u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tijekom vijeka trajanja i koji su:

i. financijski instrumenti čiji se kreditni rizik znatno povećao nakon početnog priznavanja, no koji nisu financijska imovina umanjena za kreditne gubitke;

ii. financijska imovina umanjena za kreditne gubitke na datum izvještavanja (no koja nije kupljena niti je stvorena umanjena za kreditne gubitke) i

iii. potraživanja od kupaca, ugovorna imovina ili potraživanja na temelju najma za koje se rezervacije za umanjenje vrijednosti mjere u skladu s točkom 5.5.15. MSFI-ja 9;

(c) koji su kupljena financijska imovina ili stvorena financijska imovina umanjena za kreditne gubitke.

35.N Za potraživanja od kupaca, ugovornu imovinu i potraživanja na temelju najma na koje subjekt primjenjuje točku 5.5.15. MSFI-ja 9, podaci navedeni u skladu s točkom 35.M mogu se temeljiti na matrici za određivanje rezerviranja (vidjeti točku B5.5.35. MSFI-ja 9).

36. Za sve financijske instrumente koji su obuhvaćeni primjenom ovog MSFI-ja, no na koje se ne primjenjuju zahtjevi za umanjenje vrijednosti iz MSFI-ja 9, subjekt je za svaku skupinu financijskih instrumenata dužan objaviti:

(a) iznos koji najbolje predstavlja njegovu najveću izloženost kreditnom riziku na kraju izvještajnog razdoblja, ne uzimajući u obzir osiguranja plaćanja koja subjekt drži ili druga kreditna poboljšanja (npr. sporazume o netiranju koji ne ispunjavaju uvjete za prijeboj u skladu s MRS-om 32); objavljivanje tih podataka nije potrebno za financijske instrumente čija knjigovodstvena vrijednost najbolje predstavlja najveću izloženost kreditnom riziku;

(b) opis osiguranja plaćanja koje subjekt drži kao jamstvo i drugih kreditnih poboljšanja te njihov financijski učinak (na primjer u kojoj mjeri osiguranje plaćanja i druga kreditna poboljšanja smanjuju kreditni rizik) s obzirom na iznos koji najbolje predstavlja najveću izloženost kreditnom riziku (objavljen u skladu s podtočkom (a) ili iskazan knjigovodstvenim iznosom financijskog instrumenta);

(c) [Izbrisano]

(d) …

37. [Izbrisano]

42.C Za potrebe primjene zahtjeva o objavljivanju podataka iz točaka od 42.E do 42.H, subjekt i dalje sudjeluje u prenesenoj financijskoj imovini ako u okviru prijenosa subjekt zadrži ugovorna prava ili obveze svojstvene prenesenoj financijskoj imovini ili ostvari nova ugovorna prava ili obveze povezane s prenesenom financijskom imovinom. Za potrebe primjene zahtjeva o objavljivanju podataka iz točaka od 42.E do 42.H, sljedeće ne predstavlja daljnje sudjelovanje:

(a) …

(b) sporazum na temelju kojeg subjekt zadržava ugovorna prava na primitak novčanih tokova financijske imovine, ali i preuzima ugovornu obvezu isplate novčanih tokova jednom ili više subjekata i ako su ispunjeni zahtjevi iz točke 3.2.5. podtočaka od (a) do (c) MSFI-ja 9.

Prenesena financijska imovina koja se ne prestaje priznavati u cijelosti

42.D Subjekt može prenijeti financijsku imovinu tako da dio ili čitava prenesena financijska imovina ne ispunjava uvjete za prestanak priznavanja. Kako bi ostvario ciljeve iz točke 42.B podtočke (a), subjekt je dužan na svaki datum izvještavanja i za svaku skupinu prenesene financijske imovine koja se ne prestaje priznavati u cijelosti objaviti:

(a) …

(f) ako subjekt i dalje priznaje imovinu u mjeri u kojoj i dalje u njoj sudjeluje (vidjeti točku 3.2.6. podtočku (c) alineju ii. i točku 3.2.16. MSFI-ja 9), ukupnu knjigovodstvenu vrijednost izvorne imovine prije prijenosa, knjigovodstvenu vrijednost imovine koju subjekt i dalje priznaje te knjigovodstvenu vrijednost povezanih obveza.

Prenesena financijska imovina koja se prestaje priznavati u cijelosti

42.E Kako bi ostvario ciljeve iz točke 42.B podtočke (b), subjekt koji je prestao priznavati prenesenu financijsku imovinu u cijelosti (vidjeti točku 3.2.6. podtočku (a) i podtočku (c) alineju i. MSFI-ja 9), ali i dalje u njoj sudjeluje, dužan je barem za svaku vrstu daljnjeg sudjelovanja na svaki datum izvještavanja objaviti:

(a) …

PRVA PRIMJENA MSFI-JA 9

42.I U izvještajnom razdoblju koje uključuje datum prve primjene MSFI-ja 9 subjekt je dužan na datum prve primjene objaviti sljedeće podatke za svaku skupinu financijske imovine i financijskih obveza:

(a) izvornu kategoriju mjerenja i knjigovodstvenu vrijednost utvrđenu u skladu s MRS-om 39 ili u skladu s prethodnom verzijom MSFI-ja 9 (ako je subjekt za primjenu MSFI-ja 9 odabrao pristup koji uključuje više od jednog datuma prve primjene za različite zahtjeve);

(b) novu kategoriju mjerenja i knjigovodstvenu vrijednost utvrđenu u skladu s MSFI-jem 9;

(c) iznos financijske imovine i financijskih obveza u izvještaju o financijskom položaju za koje je prethodno bilo, ali više nije određeno da se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, pri čemu je potrebno napraviti razliku između imovine i obveza koje subjekt reklasificira na temelju zahtjeva iz MSFI-ja 9 i onih koje subjekt odluči reklasificirati na datum prve primjene.

U skladu s točkom 7.2.2. MSFI-ja 9, ovisno o pristupu primjeni MSFI-ja 9 koji je subjekt odabrao, prelazak može uključivati više od jednog datuma prve primjene. Stoga posljedica ove točke može biti objavljivanje podataka na više datuma prve primjene. Subjekt je dužan prikazati te kvantitativne podatke u tablici, osim ako je neki drugi oblik primjereniji.

42.J U izvještajnom razdoblju koje uključuje datum prve primjene MSFI-ja 9 subjekt je dužan objaviti kvalitativne podatke kako bi korisnicima omogućio da razumiju:

(a) način na koji je primijenio zahtjeve za klasifikaciju iz MSFI-ja 9 na financijsku imovinu čija je promjena klasifikacije posljedica primjene MSFI-ja 9;

(b) razloge za određivanje ili prestanak određivanja da se financijska imovina ili financijske obveze mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka na datum prve primjene.

U skladu s točkom 7.2.2. MSFI-ja 9, ovisno o pristupu primjeni MSFI-ja 9 koji je subjekt odabrao, prelazak može uključivati više od jednog datuma prve primjene. Stoga posljedica ove točke može biti objavljivanje podataka na više datuma prve primjene.

42.K U izvještajnom razdoblju u kojemu subjekt prvi put primjenjuje zahtjeve za klasifikaciju i mjerenje financijske imovine iz MSFI-ja 9 (odnosno kada subjekt prelazi s MRS-a 39 na MSFI 9 za financijsku imovinu), dužan je objaviti podatke iz točaka od 42.L do 42.O ovog MSFI-ja kako se zahtijeva točkom 7.2.15. MSFI-ja 9.

42.L Ako se to zahtijeva točkom 42.K, subjekt je dužan objaviti promjene klasifikacije financijske imovine i financijskih obveza na datum prve primjene MSFI-ja 9, pri čemu odvojeno prikazuje:

(a) promjene knjigovodstvenih vrijednosti na temelju kategorija njihova mjerenja u skladu s MRS-om 39 (odnosno koje ne proizlaze iz promjene obilježja mjerenja pri prelasku na MSFI 9) i

(b) promjene knjigovodstvenih vrijednosti koje proizlaze iz promjene obilježja mjerenja pri prelasku na MSFI 9.

Objavljivanja iz ove točke nisu potrebna nakon godišnjeg izvještajnog razdoblja u kojem subjekt prvi put primjenjuje zahtjeve za klasifikaciju i mjerenje financijske imovine iz MSFI-ja 9.

42.M Ako se to zahtijeva točkom 42.K, subjekt je dužan objaviti sljedeće o financijskoj imovini i financijskim obvezama koje su reklasificirane tako da se mjere po amortiziranom trošku i u slučaju financijske imovine koja je reklasificirana iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka tako da se zbog prelaska na MSFI 9 mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit:

(a) fer vrijednost financijske imovine ili financijskih obveza na kraju izvještajnog razdoblja i

(b) fer vrijednost dobiti ili gubitka koji bi tijekom izvještajnog razdoblja bili priznati u računu dobiti i gubitka ili ostaloj sveobuhvatnoj dobiti da financijska imovina ili financijske obveze nisu reklasificirane.

Objavljivanja iz ove točke nisu potrebna nakon godišnjeg izvještajnog razdoblja u kojem subjekt prvi put primjenjuje zahtjeve za klasifikaciju i mjerenje financijske imovine iz MSFI-ja 9.

42.N Ako se to zahtijeva točkom 42.K, subjekt je dužan objaviti sljedeće o financijskoj imovini i financijskim obvezama koje su zbog prelaska na MSFI 9 reklasificirane iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka:

(a) efektivnu kamatnu stopu utvrđenu na datum prve primjene i

(b) priznate prihode od kamata ili kamatne rashode.

Ako subjekt smatra da je fer vrijednosti financijske imovine ili financijske obveze nova knjigovodstvena vrijednost na datum prve primjene (vidjeti točku 7.2.11. MSFI-ja 9), podaci iz ove točke objavljuju se za svako izvještajno razdoblje do prestanka priznavanja. U protivnom, objavljivanja iz ove točke nisu potrebna nakon godišnjeg izvještajnog razdoblja u kojem subjekt prvi put primjenjuje zahtjeve za klasifikaciju i mjerenje financijske imovine iz MSFI-ja 9.

42.O Kada subjekt objavljuje podatke iz točaka od 42.K do 42.N, ta objavljivanja i objavljivanja iz točke 25. ovog MSFI-ja moraju omogućiti usklađivanje:

(a) kategorija mjerenja koje su prezentirane u skladu s MRS-om 39 i MSFI-jem 9 te

(b) skupine financijskih instrumenata

na datum prve primjene.

42.P Na datum prve primjene odjeljka 5.5. MSFI-ja 9, subjekt je dužan objaviti podatke kojima se omogućuje usklađivanje završnih ispravaka vrijednosti za umanjenje vrijednosti u skladu s MRS-om 39 i rezerviranja u skladu s MRS-om 37 s početnim rezervacijama za umanjenje vrijednosti utvrđenima u skladu s MSFI-jem 9. Podaci o financijskoj imovini navode se po odnosnim kategorijama mjerenja financijske imovine u skladu s MRS-om 39 i MSFI-jem 9, pri čemu se odvojeno prikazuje učinak promjena kategorije mjerenja rezervacija za umanjenje vrijednosti na taj datum.

42.Q U izvještajnom razdoblju koje uključuje datum prve primjene MSFI-ja 9 subjekt nije dužan objaviti iznose stavki koje bi bile iskazane u skladu sa zahtjevima za klasifikaciju i mjerenje (što uključuje i zahtjeve koji se odnose na mjerenje amortiziranog troška financijske imovine i umanjenja vrijednosti iz odjeljaka 5.4. i 5.5. MSFI-ja 9) iz:

(a) MSFI-ja 9 za prethodna razdoblja i

(b) MRS-a 39 za tekuće razdoblje.

42.R Ako u skladu s točkom 7.2.4. MSFI-ja 9 na datum prve primjene MSFI-ja 9 subjektu nije izvedivo (kako je definirano u MRS-u 8) procijeniti promijenjenu vremensku vrijednost novčanog elementa u skladu s točkama od B4.1.9.B do B4.1.9.D MSFI-ja 9 na temelju činjenica i okolnosti koje postoje pri početnom priznavanju financijske imovine, subjekt procjenjuje obilježja ugovornih novčanih tokova te financijske imovine na temelju činjenica i okolnosti koje su postojale pri početnom priznavanju financijske imovine ne uzimajući u obzir zahtjeve koji se odnose na promjenu vremenske vrijednosti novčanog elementa iz točaka od B4.1.9.B do B4.1.9.D MSFI-ja 9. Subjekt je dužan na datum izvještavanja objaviti knjigovodstvenu vrijednost financijske imovine čija su obilježja ugovornih novčanih tokova procijenjena na temelju činjenica i okolnosti koje su postojale pri početnom priznavanju financijske imovine ne uzimajući u obzir zahtjeve koji se odnose na promjene vremenske vrijednosti novčanog elementa iz točaka od B4.1.9.B do B4.1.9.D MSFI-ja 9 sve do prestanka priznavanja te financijske imovine.

42.S U skladu s točkom 7.2.5. MSFI-ja 9, ako na datum prve primjene subjektu nije izvedivo (kako je definirano u MRS-u 8) procijeniti je li fer vrijednosti elementa predujma neznačajna u skladu s točkom B4.1.12. podtočkom (d) MSFI-ja 9 na temelju činjenica i okolnosti koje su postojale pri početnom priznavanju financijske imovine, subjekt procjenjuje obilježja ugovornih novčanih tokova te financijske imovine na temelju činjenica i okolnosti koje su postojale pri početnom priznavanju financijske imovine ne uzimajući u obzir iznimku za element predujma iz točke B4.1.12. MSFI-ja 9. Subjekt je dužan na datum izvještavanja objaviti knjigovodstvenu vrijednost financijske imovine čija su obilježja ugovornih novčanih tokova procijenjena na temelju činjenica i okolnosti koje su postojale pri početnom priznavanju financijske imovine ne uzimajući u obzir iznimku za element predujma iz točke B4.1.12. MSFI-ja 9 sve do prestanka priznavanja te financijske imovine.

DATUM STUPANJA NA SNAGU I PRIJELAZNE ODREDBE

44.E [Izbrisano]

44.F [Izbrisano]

od 44.H do 44.J [Izbrisano]

44.N [Izbrisano]

od 44.S do 44.W [Izbrisano]

44.Y [Izbrisano]

44.Z U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenjaju se točke od 2. do 5., od 8. do 11., 14., 20., od 28. do 30., 36., od 42.C do 42.E, Dodatak A i točke B1., B5., B9., B10., B22. i B27., brišu se točke 12., 12.A, 16., od 22. do 24., 37., 44.E, 44.F, od 44.H do 44.J, 44.N, od 44.S do 44.W, 44.Y i B4. te Dodatak D, a dodaju se točke 5.A, 10.A, 11.A, 11.B, od 12.B do 12.D, 16.A, 20.A, od 21.A do 21.D, od 22.A do 22.C, od 23. A do 23.F, od 24.A do 24.G, od 35.A do 35.N, od 42.I do 42.S, 44.ZA i od B8.A do B8.J. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9. Navedene izmjene ne moraju biti primijenjene na usporedne podatke navedene za razdoblja prije datuma prve primjene MSFI-ja 9.

44.ZA U skladu s točkom 7.1.2. MSFI-ja 9, za godišnja izvještajna razdoblja prije 1. siječnja 2018. subjekt može odabrati da će ranije započeti samo s primjenom zahtjeva o prezentiranju dobiti i gubitaka po financijskim obvezama određenima po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka iz točke 5.7.1. podtočke (c), točaka od 5.7.7. do 5.7.9., točke 7.2.14. i točaka od B5.7.5. do B5.7.20. MSFI-ja 9 te da neće primjenjivati ostale zahtjeve iz MSFI-ja 9. Ako subjekt odluči primijeniti samo navedene točke MSFI-ja 9, dužan je tu činjenicu objaviti i osigurati neprekidna povezana objavljivanja podataka iz točaka od 10. do 11. ovoga MSFI-ja (kako je izmijenjen MSFI-jem 9 (2010.)).

C14. U Dodatku A dodaje se definicija pojma „ocjene kreditnog rizika”, briše se definicija pojma „prekoračenje dospijeća”, a zadnja se točka mijenja kako slijedi:

Ocjene kreditnog rizika Ocjena kreditnog rizika na temelju rizika neispunjenja obveza u pogledu financijskog instrumenta.

Pojmovi u nastavku definirani su u točki 11. MRS-a 32, točki 9. MRS-a 39, Dodatku A MSFI-ju 9 ili Dodatku A MSFI-ju 13 i u ovom se MSFI-ju primjenjuju u značenjima iz MRS-a 32, MRS-a 39, MSFI-ja 9 i MSFI-ja 13.

— amortizirani trošak financijske imovine ili financijske obveze,

— ugovorna imovina,

— financijska imovina umanjena za kreditne gubitke,

— prestanak priznavanja,

— derivatni instrument,

— dividende,

— metoda efektivne kamatne stope,

— vlasnički instrument,

— očekivani kreditni gubici,

— fer vrijednost,

— financijska imovina,

— ugovor o financijskom jamstvu,

— financijski instrument,

— financijska obveza,

— financijska obveza mjerena po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka,

— predviđena transakcija,

— bruto knjigovodstvena vrijednost,

— instrument zaštite od rizika,

— stavka koja se drži radi trgovanja,

— dobit ili gubici od umanjenja vrijednosti,

— rezervacije za umanjenje vrijednosti,

— kupljena ili stvorena financijska imovina umanjena za kreditne gubitke,

— datum reklasifikacije,

— redovna kupnja ili prodaja.

C15. U Dodatku B točke B1., B5., B9., B10., B22. i B27. mijenjaju se kako slijedi, brišu se naslov iznad točke B4. i točka B4. te se dodaju naslov iznad točke B8.A i točke od B8.A do B8.J:

B1. Točkom 6. zahtijeva se od subjekta da klasificira financijske instrumente po skupinama koje su primjerene s obzirom na vrstu podataka koji se objavljuju, vodeći računa o obilježjima tih financijskih instrumenata. Subjekt utvrđuje skupine iz točke 6. te se one stoga razlikuju od kategorija financijskih instrumenata opisanih u MSFI-ju 9 (kojim se utvrđuje način mjerenja financijskih instrumenata te gdje se priznaju promjene fer vrijednosti).

B4. [Izbrisano]

B5. Točkom 21. zahtijeva se objavljivanje osnove (ili osnova) mjerenja upotrijebljene pri izradi financijskih izvještaja, te drugih primijenjenih računovodstvenih politika koje su važne za razumijevanje financijskih izvještaja. U slučaju financijskih instrumenata takvo objavljivanje može uključivati:

(a) za financijske obveze određene po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka:

i. vrstu financijskih obveza koje je subjekt odredio po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka;

ii. mjerila za određivanje takvih financijskih obveza pri početnom priznavanju i

iii. način na koji je subjekt ispunio uvjete iz točke 4.2.2. MSFI-ja 9 za takvo određivanje;

(aa) za financijsku imovinu za koju je određeno da se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka:

i. vrstu financijske imovine za koju je subjekt odredio da se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i

ii. način na koji je subjekt ispunio mjerila iz točke 4.1.5. MSFI-ja 9 za takvo određivanje.

(b) [Izbrisano]

(c) jesu li redovna kupnja i prodaja financijske imovine obračunane na datum trgovanja ili datum podmirenja (vidjeti točku 3.1.2. MSFI-ja 9);

(d) [Izbrisano]

(e) …

(f) [Izbrisano]

(g) [Izbrisano]

Postupci upravljanja kreditnim rizikom (točke od 35.F do 35.G)

B8.A Točkom 35.F podtočkom (b) zahtijeva se objavljivanje podataka o tome kako je subjekt definirao neispunjenje obveza za različite financijske instrumente i o razlozima za odabir tih definicija. U skladu s točkom 5.5.9. MSFI-ja 9, moguće priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka tijekom vijeka trajanja temelji se na povećanju rizika neispunjenja obveza do kojeg je došlo nakon početnog priznavanja. Podaci o definicijama neispunjenja obveza koje subjekt koristi, a koje će korisnicima financijskih izvještaja pomoći da razumiju način na koji subjekt ispunjava zahtjeve o očekivanim kreditnim gubicima iz MSFI-ja 9 mogu uključivati:

(a) kvalitativne i kvantitativne čimbenike uzete u obzir pri definiranju neispunjenja obveza;

(b) podatke o tome jesu li različite definicije primijenjene na različite vrste financijskih instrumenata i

(c) pretpostavke o stopi oporavka (odnosno količini financijske imovine od koje se ponovno ostvaruju prihodi) nakon nastanka statusa neispunjenja obveza u pogledu financijske imovine.

B8.B Kako bi se korisnicima financijskih izvještaja omogućilo da ocijene politike subjekta u pogledu restrukturiranja i promjena, točkom 35.F podtočkom (f) alinejom i. zahtijeva se objavljivanje podataka o načinu na koji subjekt prati u kojoj se mjeri rezervacije za umanjenje vrijednosti financijske imovine prethodno objavljene u skladu s točkom 35.F podtočkom (f) alinejom i. naknadno mjere u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tijekom vijeka trajanja u skladu s točkom 5.5.3. MSFI-ja 9. Kvantitativni podaci koji će korisnicima financijskih izvještaja omogućiti da razumiju naknadno povećanje kreditnog rizika promijenjene financijske imovine mogu uključivati podatke o promijenjenoj financijskoj imovini koja ispunjava mjerila iz točke 35.F podtočke (f) alineje i. za koju se rezervacije za umanjenje vrijednosti ponovno mjere u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tijekom vijeka trajanja (odnosno stopa pogoršanja).

B8.C Točkom 35.G podtočkom (a) zahtijeva se objavljivanje podataka o osnovi ulaznih informacija i pretpostavki te tehnikama procjene na temelju kojih su primijenjeni zahtjevi za umanjenje vrijednosti iz MSFI-ja 9. Pretpostavke i unosi subjekta korišteni za mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka ili određivanje razmjera povećanja kreditnog rizika nakon početnog priznavanja mogu uključivati podatke iz prošlih razdoblja ili izvješća o rejtingu te pretpostavke o očekivanom vijeku trajanja financijskih instrumenata i trenutku prodaje osiguranja plaćanja.

Promjene rezervacija za umanjenje vrijednosti (točka 35.H)

B8.D U skladu s točkom 35.H od subjekta se zahtijeva obrazloženje promjena rezervacija za umanjenje vrijednosti tijekom razdoblja. Uz usklađenje početnog i završnog stanja rezervacija za umanjenje vrijednosti, može biti nužno pružiti i opisno obrazloženje promjena. To opisno obrazloženje može uključivati analizu razloga za promjene rezervacija za umanjenje vrijednosti tijekom razdoblja, uključujući:

(a) sastav portfelja;

(b) količinu kupljenih ili izdanih financijskih instrumenata i

(c) ozbiljnost očekivanih kreditnih gubitaka.

B8.E Za obveze na temelju zajma i ugovore o financijskom jamstvu rezervacije za umanjenje vrijednosti priznaju se kao rezerviranje. Subjekt objavljuje podatke o promjenama rezervacija za umanjenje vrijednosti za financijsku imovinu odvojeno od podataka za obveze na temelju zajma i ugovore o financijskom jamstvu. Međutim, ako financijski instrument uključuje i komponentu zajma (odnosno financijsku imovinu) i komponentu neiskorištene obveze (odnosno obvezu na temelju zajma) i ako subjekt ne može odvojeno utvrditi očekivane kreditne gubitke od komponente obveze na temelju zajma i komponente financijske imovine, očekivani kreditni gubici od obveze na temelju zajma trebali bi se priznati zajedno s rezervacijama za umanjenje vrijednosti za financijsku imovinu. U mjeri u kojoj kombinirani očekivani kreditni gubici premašuju bruto knjigovodstvenu vrijednost financijske imovine, očekivani kreditni gubici trebali bi se priznati kao rezerviranje.

Osiguranje plaćanja (točka 35.K)

B8.F Točkom 35.K zahtijeva se objavljivanje podataka koji će korisnicima financijskih izvještaja omogućiti da razumiju učinak osiguranja plaćanja i drugih kreditnih poboljšanja na iznos očekivanih kreditnih gubitaka. Subjekt nije dužan objaviti podatke o fer vrijednosti osiguranja plaćanja i drugih kreditnih poboljšanja niti je dužan utvrditi točnu vrijednost osiguranja plaćanja koje je bilo uključeno u izračun očekivanih kreditnih gubitaka (odnosno gubitka zbog neispunjenja obveza).

B8.G Opis osiguranja plaćanja i njegova učinka na iznose očekivanih kreditnih gubitaka može uključivati podatke o:

(a) glavnim vrstama osiguranja plaćanja koje se drže kao jamstvo i drugim kreditnim poboljšanjima (primjeri posljednjeg su jamstva, kreditni derivatni instrumenti i sporazumi o netiranju koji ne ispunjavaju uvjete za prijeboj u skladu s MRS-om 32);

(b) količini osiguranja plaćanja koje se drži i drugih kreditnih poboljšanja te njihovu značenju u smislu rezervacija za umanjenje vrijednosti;

(c) politikama i postupcima vrednovanja i upravljanja osiguranjima plaćanja i drugim kreditnim poboljšanjima;

(d) glavnim kategorijama drugih ugovornih strana u osiguranju plaćanja i drugim kreditnim poboljšanjima i njihovoj kreditnoj sposobnosti te

(e) podatke o koncentracijama rizika u okviru osiguranja plaćanja i drugih kreditnih poboljšanja.

Izloženost kreditnom riziku (točke od 35.M do 35.N)

B8.H Točkom 35.M zahtijeva se objavljivanje podataka o izloženosti subjekta kreditnom riziku i značajnim koncentracijama kreditnog rizika na datum izvještavanja. Koncentracija kreditnog rizika postoji ako se nekoliko drugih ugovornih strana nalazi na zemljopisnom području ili ako sudjeluju u sličnim djelatnostima i imaju slična gospodarska obilježja zbog kojih bi promjene gospodarskih ili drugih uvjeta slično utjecale na njihovu sposobnost ispunjenja ugovornih obveza. Subjekt bi trebao pružiti podatke na temelju kojih korisnici financijskih izvještaja mogu razumjeti postoje li skupine ili portfelji financijskih instrumenata određenih obilježja koji bi mogli utjecati na veliki dio te skupine financijskih instrumenata, kao što je koncentracija određenih rizika. Navedeno može uključivati, na primjer, objedinjavanje po tržišnoj vrijednosti osiguranja plaćanja, koncentracije prema zemljopisnom području, djelatnostima ili izdavateljima.

B8.I Broj ocjena kreditnog rizika koje su upotrijebljene u svrhu objavljivanja podataka u skladu s točkom 35.M odgovara broju koji je subjekt dostavio ključnom rukovodećem osoblju u svrhu upravljanja kreditnim rizikom. Ako su podaci o prekoračenju dospijeća dostupni samo po određenim zajmoprimcima i ako subjekt upotrebljava podatke o prekoračenju dospijeća kako bi procijenio je li došlo do znatnog povećanja kreditnog rizika nakon početnog priznavanja u skladu s točkom 5.5.10. MSFI-ja 9, subjekt je dužan provesti analizu stanja prekoračenja dospijeća za tu financijsku imovinu.

B8.J Ako subjekt očekivane kreditne gubitke mjeri na skupnoj osnovi, možda neće biti u mogućnosti rasporediti bruto knjigovodstvenu vrijednost pojedinačne financijske imovine ili izloženosti kreditnom riziku obveza na temelju zajma i ugovora o financijskom jamstvu na ocjene kreditnog rizika za koje su priznati očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja. U tom slučaju subjekt bi trebao primjenjivati zahtjeve iz točke 35.M na financijske instrumente koje je moguće izravno rasporediti na ocjenu kreditnog rizika i odvojeno objavljuje bruto knjigovodstvenu vrijednost financijskih instrumenata za koje se očekivani kreditni gubici tijekom vijeka trajanja mjere na skupnoj osnovi.

B9. Točkom 35.K podtočkom (a) i točkom 36. podtočkom (a) zahtijeva se objavljivanje iznosa koji najbolje predstavlja najveću izloženost subjekta kreditnom riziku. Za financijsku je imovinu to obično bruto knjigovodstvena vrijednost bez:

(a) …

(b) rezervacija za umanjenje vrijednosti priznatih u skladu s MSFI-jem 9.

B10. Djelatnosti koje uzrokuju nastanak kreditnog rizika i povezane najveće izloženosti kreditnom riziku uključuju, iako nisu ograničene na:

(a) odobrenje zajmova klijentima te ulaganje depozita kod drugih subjekata. U tim je slučajevima najveća izloženost kreditnom riziku knjigovodstvena vrijednost povezane financijske imovine.

(b) …

B22. Rizik kamatne stope proizlazi iz kamatonosnih financijskih instrumenata priznatih u izvještaju o financijskom položaju (npr. stečeni ili izdani dužnički instrumenti) te iz određenih financijskih instrumenata koji nisu priznati u izvještaju o financijskom položaju (npr. neke obveze na temelju zajma).

B27. U skladu s točkom 40. podtočkom (a), analiza osjetljivosti računa dobiti i gubitka (koja nastaje, na primjer, zbog instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka) objavljuje se odvojeno od analize osjetljivosti ostale sveobuhvatne dobiti (koja nastaje zbog ulaganja u vlasničke instrumente čije su promjene fer vrijednosti prezentirane u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti).

C16. Dodatak D se briše.

MSFI 9 ***Financijski instrumenti (izdanje iz studenoga 2009.)***

C17. Točka 8.1.1. mijenja se kako slijedi:

8.1.1 MSFI 9, objavljen u srpnju 2014., zamjenjuje ovaj standard. Subjekt primjenjuje MSFI 9, objavljen u srpnju 2014., za godišnja razdoblja počevši od 1. siječnja 2018. ili kasnije. Međutim, za godišnja razdoblja koja započinju prije 1. siječnja 2018. subjekt može odlučiti primjenjivati ovaj standard isključivo ako je datum prve primjene subjekta prije 1. veljače 2015. Ako subjekt odluči primjenjivati ovaj standard, dužan je objaviti tu činjenicu i istodobno primjenjivati izmjene iz Dodatka C.

MSFI 9 ***Financijski instrumenti (izdanje iz listopada 2010.)***

C18. Točke 7.1.1. i 7.3.2. mijenjaju se kako slijedi te se dodaje točka 7.1.1.A:

7.1.1 MSFI 9, objavljen u srpnju 2014., zamjenjuje ovaj standard. Subjekt primjenjuje MSFI 9, objavljen u srpnju 2014., za godišnja razdoblja počevši od 1. siječnja 2018. ili kasnije. Međutim, za godišnja razdoblja koja započinju prije 1. siječnja 2018. subjekt može odlučiti primjenjivati ovaj standard isključivo ako je datum prve primjene subjekta prije 1. veljače 2015. Ako subjekt odluči primjenjivati ovaj standard, a nije primjenjivao MSFI 9 iz 2009., mora istodobno primijeniti sve zahtjeve iz ovoga standarda (no vidjeti i točke 7.1.1.A i 7.3.2.). Ako subjekt primjenjuje ovaj standard, dužan je objaviti tu činjenicu i istodobno primjenjivati izmjene iz Dodatka C.

7.1.1.A Bez obzira na zahtjeve iz točke 7.1.1., za godišnja razdoblja koja započinju prije 1. siječnja 2018. subjekt može odlučiti primjenjivati zahtjeve za prezentiranje dobiti i gubitaka po financijskim obvezama koje se određuju po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka iz točke 5.7.1. podtočke (c), točaka od 5.7.7. do 5.7.9., točke 7.2.13. i točaka od B5.7.5. do B5.7.20., ne primjenjujući ostale zahtjeve iz ovoga standarda. Ako subjekt odluči primjenjivati samo te točke, dužan je objaviti tu činjenicu i redovito objavljivati podatke iz točaka od 10. do 11. MSFI-ja 7 (kako je izmijenjen ovim standardom).

7.3.2 Ovaj standard zamjenjuje MSFI 9 objavljen u 2009. Međutim, za godišnja razdoblja koja započinju prije 1. siječnja 2018. subjekt može odlučiti primjenjivati MSFI 9 objavljen u 2009. isključivo ako je datum prve primjene subjekta prije 1. veljače 2015.

MSFI 9 ***Financijski instrumenti (Računovodstvo zaštite od rizika i izmjene MSFI-ja 9, MSFI-ja 7 i MRS-a 39)***

C19. Točke 7.1.1., 7.1.2. i 7.3.2. mijenjaju se kako slijedi:

7.1.1 MSFI 9, objavljen u srpnju 2014., zamjenjuje ovaj standard. Subjekt primjenjuje MSFI 9, objavljen u srpnju 2014., za godišnja razdoblja počevši od 1. siječnja 2018. ili kasnije. Međutim, za godišnja razdoblja koja započinju prije 1. siječnja 2018. subjekt može odlučiti primjenjivati ovaj standard isključivo ako je datum prve primjene subjekta prije 1. veljače 2015. Ako subjekt odluči primjenjivati ovaj standard, mora istodobno primijeniti sve zahtjeve iz ovoga standarda (no vidjeti i točke 7.1.1.A i 7.2.16.). Ako subjekt primjenjuje ovaj standard, dužan je objaviti tu činjenicu i istodobno primjenjivati izmjene iz Dodatka C.

7.1.2 Bez obzira na zahtjeve iz točke 7.1.1., za godišnja razdoblja koja započinju prije 1. siječnja 2018. subjekt može odlučiti primjenjivati zahtjeve za prezentiranje dobiti i gubitaka po financijskim obvezama koje se određuju po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka iz točke 5.7.1. podtočke (c), točaka od 5.7.7. do 5.7.9., točke 7.2.13. i točaka od B5.7.5. do B5.7.20., ne primjenjujući ostale zahtjeve iz ovoga standarda Ako subjekt odluči primjenjivati samo te točke, dužan je objaviti tu činjenicu i redovito objavljivati podatke iz točaka od 10. do 11. MSFI-ja 7 (kako je izmijenjen MSFI-jem 9 objavljenim u listopadu 2010.).

7.3.2 Ovaj standard zamjenjuje MSFI 9 objavljen u 2009. i MSFI 9 objavljen u 2010. Međutim, za godišnja razdoblja koja započinju prije 1. siječnja 2018. subjekt može odlučiti primjenjivati MSFI 9 objavljen u 2009. ili MSFI 9 objavljen u 2010. isključivo ako je datum prve primjene subjekta prije 1. veljače 2015.

MSFI 13 ***Mjerenje fer vrijednosti***

C20. Točka 52. mijenja se kako slijedi:

52. Iznimka iz točke 48. primjenjuje se samo na financijsku imovinu, financijske obveze i ostale ugovore koji su obuhvaćeni primjenom MSFI-ja 9 *Financijski instrumenti* (ili MRS-a 39 *Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje,* ako MSFI 9 još nije usvojen). Upućivanja na financijsku imovinu i financijske obveze iz točaka od 48. do 51. i točaka od 53. do 56. tumače se kao primjenjiva na sve ugovore koji su obuhvaćeni primjenom MSFI-ja 9 (ili MRS-a 9, ako MSFI 9 još nije usvojen) i koji se u skladu s njime obračunavaju, neovisno o tome jesu li u skladu s definicijom financijske imovine ili financijskih obveza iz MRS-a 32 *Financijski instrumenti*: *prezentiranje*.

C21. U Dodatku C dodaje se točka C5.:

C5. U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenja se točka 52. Subjekt je dužan navedenu izmjenu primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

MRS 1 ***Prezentiranje financijskih izvještaja***

C22. U točki 7. definicija pojma „ostala sveobuhvatna dobit" i točke 68., 71., 82., 93., 95., 96., 106. i 123. mijenjaju se kako slijedi, brišu se točke 139.E, 139.G i 139.M i dodaje se točka 139.O:

7. Sljedeći se pojmovi upotrebljavaju u ovom standardu sa sljedećim značenjima:

…

Ostala sveobuhvatna dobit **uključuje stavke prihoda i rashoda (uključujući reklasifikacijska usklađenja) koje nisu priznate u računu dobiti i gubitka kako se zahtijeva ili dopušta u ostalim MSFI-jima.**

Komponente ostale sveobuhvatne dobiti uključuju:

(a) …

(d) dobit ili gubitke od ulaganja u vlasničke instrumente koji se određuju po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 5.7.5. MSFI-ja 9 *Financijski instrumenti*;

(da) dobit ili gubitke po financijskoj imovini koja se određuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobiti u skladu s točkom 4.1.2.A MSFI-ja 9;

(e) učinkoviti dio dobiti ili gubitaka po instrumentima zaštite novčanog toka od rizika te dobit ili gubitke po instrumentima zaštite od rizika ulaganja u vlasničke instrumente koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu s točkom 5.7.5. MSFI-ja 9 (vidjeti poglavlje 6. MSFI-ja 9);

(f) za posebne obveze određene po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, iznos promjene fer vrijednosti koji se može pripisati promjenama kreditnog rizika obveze (vidjeti točku 5.7.7. MSFI-ja 9);

(g) promjene vrijednosti vremenske vrijednosti opcija pri odvajanju unutarnje vrijednosti i vremenske vrijednosti ugovora o opciji i određivanju samo promjena unutarnje vrijednosti kao instrumenta zaštite od rizika (vidjeti poglavlje 6. MSFI-ja 9);

(h) promjene vrijednosti terminskih elemenata terminskih ugovora pri odvajanju terminskog elementa i *spot* elementa terminskog ugovora te određivanju samo promjena *spot* elementa kao instrumenta zaštite od rizika te promjene vrijednosti raspona valutne osnovice financijskog instrumenta pri njegovu isključenju iz određivanja toga financijskog instrumenta kao instrumenta zaštite od rizika (vidjeti poglavlje 6. MSFI-ja 9);

…

68. Poslovni ciklus subjekta jest vrijeme između stjecanje imovine za obradu i njezine realizacije u novcu ili novčanim ekvivalentima. Kad redoviti ciklus poslovanja subjekta nije jasno prepoznatljiv, pretpostavlja se da traje 12 mjeseci. Kratkotrajna imovina uključuje imovinu (kao što su zalihe i potraživanja od kupaca) koja se prodaje, troši ili realizira u okviru redovitog poslovnog ciklusa, čak i ako se njezina realizacija ne očekuje u roku od 12 mjeseci od izvještajnog razdoblja. Kratkotrajna imovina isto tako uključuje imovinu prvenstveno namijenjenu trgovanju (primjeri uključuju financijsku imovinu koja odgovara definiciji stavke koja se drži radi trgovanja iz MSFI-ja 9) i kratkotrajni dio dugotrajne financijske imovine.

71. Ostale kratkoročne obveze ne podmiruju se u okviru redovitog poslovnog ciklusa, ali dospijevaju za podmirenje u roku od dvanaest mjeseci od izvještajnog razdoblja ili su prvenstveno namijenjene trgovanju. Primjeri su neke financijske obveze koje odgovaraju definiciji stavke koja se drži radi trgovanja iz MSFI-ja 9, prekoračenja po bankovnom računu, kratkoročni dio dugoročnih financijskih obveza, obveze za dividende, porez na dobit i druge neposlovne obveze. Financijske obveze kojima se osigurava financiranje na dugoročnoj osnovi (odnosno nisu dio radnog kapitala koji se upotrebljava u redovitom poslovnom ciklusu subjekta) i koje ne dospijevaju za podmirenje u roku od dvanaest mjeseci od izvještajnog razdoblja jesu dugoročne obveze, na koje se primjenjuju točke 74. i 75.

82. Uz stavke koje se zahtijevaju ostalim MSFI-jima, račun dobiti i gubitka ili izvještaj o dobiti i gubitku uključuje stavke kojima se iskazuju sljedeće vrijednosti za razdoblje:

(a) prihodi, pri čemu se odvojeno iskazuju prihodi od kamata izračunani metodom efektivne kamate;

(aa) dobit i gubici koji su posljedica prestanka priznavanja financijske imovine mjerene po amortiziranom trošku;

(b) financijski troškovi;

(ba) gubici od umanjenja vrijednosti (uključujući poništenja gubitaka ili dobiti od umanjenja vrijednosti) utvrđeni u skladu s odjeljkom 5.5. MSFI-ja 9;

(c) udio u dobiti ili gubicima pridruženih subjekata i zajedničkih pothvata obračunanih metodom udjela;

(ca) ako je financijska imovina reklasificirana iz kategorije mjerenja po amortiziranom trošku tako da se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, svaka dobit ili gubitak koji proizlaze iz razlike između prethodno amortiziranog troška financijske imovine i njezine fer vrijednosti na datum reklasifikacije (kako je utvrđeno u MSFI-ju 9);

(cb) ako je financijska imovina reklasificirana iz kategorije mjerenja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit tako da se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, svaka kumulativna dobit ili gubitak prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti koji su reklasificirani u račun dobiti i gubitka;

(d) …

93. U ostalim MSFI-jevima navedeno je jesu li i kada iznosi prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti reklasificirani u račun dobiti i gubitka. Takve se reklasifikacije u ovome standardu nazivaju reklasifikacijskim usklađenjima. Reklasifikacijsko usklađenje s povezanom komponentom ostale sveobuhvatne dobiti uključuje se u razdoblje u kojem je usklađenje reklasificirano u račun dobiti i gubitka. Navedeni iznosi mogu biti priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kao neostvarena dobit u tekućem razdoblju ili prethodnim razdobljima. Ta se neostvarena dobit mora odbiti od ostale sveobuhvatne dobiti u razdoblju u kojem se ostvarena dobit reklasificira u račun dobiti i gubitka kako bi se izbjeglo njezino uključivanje u ukupnu sveobuhvatnu dobit dva puta.

95. Reklasifikacijska usklađenja nastaju, na primjer, pri otuđenju inozemnog poslovanja (vidjeti MRS 21) te kada neki predviđeni novčani tok zaštićen od rizika utječe na dobit ili gubitak (vidjeti točku 6.5.11. podtočku (d) MSFI-ja 9 u vezi sa zaštitom novčanih tokova od rizika).

96. Reklasifikacijska usklađenja ne proizlaze iz promjena revalorizacijskog viška koje se priznaju u skladu s MRS-om 16 ili MRS-om 38 ni iz ponovnih mjerenja planova utvrđenih primanja koja se priznaju u skladu s MRS-om 19. Te se komponente priznaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti i u sljedećim se razdobljima ne reklasificiraju u račun dobiti i gubitka. Promjene revalorizacijskog viška mogu se u sljedećim razdobljima prenijeti u zadržanu dobit ako se imovina upotrebljava ili kada se prestane priznavati (vidjeti MRS 16 i MRS 38). U skladu s MSFI-jem 9, reklasifikacijska usklađenja ne nastaju ako zaštita novčanog toka od rizika ili obračunavanje vremenske vrijednosti opcije (ili terminskog elementa terminskog ugovora ili raspona valutne osnovice financijskog instrumenta) rezultiraju iznosima koji se brišu iz rezervacije zaštite novčanog toka od rizika, odnosno posebne komponente vlasničkog kapitala, i izravno uključuju u početni trošak ili drugu knjigovodstvenu vrijednost imovine ili obveze. Ti se iznosi izravno prenose u imovinu ili obveze.

106. Subjekt je dužan prezentirati izvještaj o promjenama vlasničkog kapitala kako je propisano točkom 10. Izvještaj o promjenama vlasničkog kapitala uključuje sljedeće podatke:

(a) …

(c) [Izbrisano]

(d) za svaku komponentu vlasničkog kapitala, usklađenje knjigovodstvene vrijednosti na početku i na kraju razdoblja, pri čemu se odvojeno prikazuju (najmanje) promjene koje proizlaze iz:

i. dobiti ili gubitka;

ii. ostale sveobuhvatne dobiti i

iii. transakcija s vlasnicima u njihovu svojstvu vlasnika, pri čemu se odvojeno prikazuju doprinosi vlasnika, raspodjele vlasnicima te promjene vlasničkih udjela u ovisnim subjektima koje nemaju za posljedicu gubitak kontrole.

123. U postupku primjene računovodstvenih politika subjekta, rukovodstvo donosi razne prosudbe, osim onih koje uključuju procjene, a koje mogu znatno utjecati na iznose priznate u financijskim izvještajima. Na primjer, rukovodstvo donosi prosudbe pri utvrđivanju:

(c) [Izbrisano]

(b) kad se gotovo svi značajniji rizici i koristi vlasništva financijske imovine i imovine u najmu prenose na druge subjekte;

(c) je li određena prodaja proizvoda u stvarnosti financijski sporazum te stoga ne stvara prihod i

(d) nastaju li na temelju ugovornih uvjeta financijske imovine, na određene datume, novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamata na neplaćeni iznos glavnice.

139.E [Izbrisano]

139.G [Izbrisano]

139.M [Izbrisano]

139.O U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenjaju se točke 7., 68., 71., 82., 93., 95., 96., 106. i 123., a brišu se točke 139.E, 139.G i 139M. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

MRS 2 ***Zalihe***

C23. Točka 2. mijenja se kako slijedi, brišu se točke 40.A, 40.B i 40.D te se dodaje točka 40.F:

2. Ovaj se standard primjenjuje na sve zalihe, uz iznimku:

(a) [Izbrisano]

(b) financijskih instrumenata (vidjeti MRS 32 *Financijski instrumenti: prezentiranje* i MSFI 9 *Financijski instrumenti)* i

(c) …

44.A [Izbrisano]

44.A [Izbrisano]

40.D [Izbrisano]

40.F U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenja se točka 2. i brišu se točke 40.A, 40.B i 40.D. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

MRS 8 ***Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške***

C24. Točka 53. mijenja kako slijedi, brišu se točke 54.A, 54.B i 54.D te se dodaje točka 54.E:

53. Kad se primjenjuje nova računovodstvena politika ili ispravljaju iznosi iz prethodnog razdoblja, ne smiju se primjenjivati novija saznanja pri donošenju pretpostavki o namjerama rukovodstva u prethodnom razdoblju ili pri procjenjivanju iznosa priznatih, izmjerenih ili objavljenih u prethodnom razdoblju. Na primjer, ako subjekt ispravlja pogrešku iz prethodnog razdoblja povezanu s izračunom vlastitih obveza za kumulirana bolovanja zaposlenih u skladu s MRS-om 19 *Primanja zaposlenih*, zanemaruju se podaci o neobično jakoj epidemiji gripe u sljedećem razdoblju koji su postali dostupni nakon što su financijski izvještaji za prethodno razdoblje odobreni za objavljivanje. Činjenica da su značajne procjene često potrebne pri izmjeni usporednih podataka prikazanih za prethodna razdoblja nije prepreka pouzdanom usklađivanju ili ispravljanju usporednih podataka.

54.A [Izbrisano]

54.B [Izbrisano]

54.D [Izbrisano]

54.E U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenja se točka 53. i brišu se točke 54.A, 54.B i 54.D. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

MRS 10 ***Događaji nakon izvještajnog razdoblja***

C25. Točka 9. mijenja se kako slijedi te se dodaje točka 23.B.

9. Slijede primjeri događaja nakon izvještajnog razdoblja zbog kojih se od subjekta zahtijeva usklađivanje iznosa priznatih u vlastitim financijskim izvještajima ili priznavanje stavki koje prethodno nisu bile priznate:

(a) …

(b) primitak podataka nakon izvještajnog razdoblja, koji ukazuju na to da je vrijednost određene imovine bila umanjena na kraju izvještajnog razdoblja ili da je potrebno uskladiti iznos prethodno priznatog gubitka od umanjenja vrijednosti te imovine. Na primjer:

i. stečaj klijenta nakon izvještajnog razdoblja obično je potvrda smanjene kreditne sposobnosti klijenta na kraju izvještajnog razdoblja;

23.B U MSFI-ju 9 *Financijski instrumenti*, objavljenom u srpnju 2014., mijenja se točka 9. Subjekt je dužan navedenu izmjenu primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

MRS 12 ***Porez na dobit***

C26. Točka 20. mijenja se kako slijedi, brišu se točke 96., 97. i 98.D te se dodaje točka 98.F:

20. Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja dopušta se ili zahtijeva da se određena imovina iskazuje po fer vrijednosti ili da se revalorizira (vidjeti na primjer MRS 16 *Nekretnine, postrojenja i oprema*, MRS 38 *Nematerijalna imovina*, MRS 40 *Ulaganja u nekretnine* i MSFI 9 *Financijski instrumenti*). U nekim zakonodavstvima revalorizacija ili druga prepravljanja imovine na njezinu fer vrijednost utječu na oporezivu dobit (porezni gubitak) u tekućem razdoblju. Zbog toga se porezna osnovica imovine usklađuje i ne pojavljuje se privremena razlika. U drugim zakonodavstvima revalorizacija ili prepravljanje imovine ne utječe na oporezivu dobit u razdoblju revalorizacije ili prepravljanja te se zbog toga porezna osnovica imovine ne usklađuje. Unatoč tomu, budući povrat knjigovodstvene vrijednosti rezultirat će oporezivim priljevom gospodarskih koristi subjektu, a iznos koji će se moći odbiti za porezne svrhe razlikovat će se od iznosa tih gospodarskih koristi. Razlika između knjigovodstvene vrijednosti revalorizirane imovine i njezine porezne osnovice jest privremena razlika i dovodi do nastanka odgođene porezne obveze ili imovine. To je slučaj čak i ako:

(a) …

96. [Izbrisano]

97. [Izbrisano]

98.D [Izbrisano]

98.F U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenja se točka 20. i brišu se točke 96., 97. i 98.D. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

MRS 20 ***Računovodstvo državnih potpora i objavljivanje državne pomoći***

C27. Točka 10.A mijenja se kako slijedi, brišu se točke 44. i 47. te se dodaje točka 48.:

10.A Potpora u obliku državnog zajma s kamatnom stopom nižom od tržišne smatra se državnom potporom. Zajam se priznaje i mjeri u skladu s MSFI-jem 9 *Financijski instrumenti*. Potpora u obliku kamatne stope niže od tržišne mjeri se kao razlika između početne knjigovodstvene vrijednosti zajma utvrđene u skladu s MSFI-jem 9 i primljenog iznosa. Potpora se obračunava u skladu s ovim standardom. Prilikom utvrđivanja troškova koji se nadoknađuju potporom u obliku zajma subjekt je dužan razmotriti uvjete i obveze koji su ispunjeni ili moraju biti ispunjeni.

44. [Izbrisano]

47. [Izbrisano]

48. U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenja se točka 10.A i brišu se točke 44. i 47. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

MRS 21 ***Učinci promjena tečaja stranih valuta***

C28. [Nije primjenjivo na zahtjeve]

C29. Točke 3., 4., 5., 27. i 52. mijenjaju se kako slijedi, brišu se točke 60.C, 60.E i 60.I te se dodaje točka 60.J:

3. Ovaj se standard primjenjuje na: [bilješka ispuštena]

(a) računovodstvo transakcija i stanja u stranim valutama, osim derivatnih transakcija i stanja koji su obuhvaćeni područjem primjene MSFI-ja 9 *Financijski instrumenti;*

(b) …

4. MSFI 9 primjenjuje se na mnoge derivatne instrumente u stranoj valuti te se stoga oni isključuju iz područja primjene ovog standarda. Međutim, oni derivatni instrumenti u stranoj valuti koji nisu obuhvaćeni područjem primjene MSFI-ja 9 (npr. određeni derivatni instrumenti u stranoj valuti koji su ugrađeni u druge ugovore) obuhvaćeni su područjem primjene ovog standarda. Nadalje, ovaj se standard primjenjuje kada subjekt pretvara iznose povezane s derivatnim instrumentima iz svoje funkcionalne valute u svoju valutu prezentiranja.

5. Ovaj se standard ne primjenjuje na računovodstvo zaštite od rizika za stavke u stranoj valuti, uključujući zaštitu neto ulaganja u inozemno poslovanje od rizika. MSFI 9 primjenjuje se na računovodstvo zaštite od rizika.

27. Kako je navedeno u točki 3. podtočki (a) i točki 5., MSFI 9 primjenjuje se na računovodstvo zaštite od rizika za stavke u stranoj valuti. Od subjekta se pri primjeni računovodstva zaštite od rizika zahtijeva da obračunava određene tečajne razlike na način koji se razlikuje od onoga propisanog ovim standardom. Na primjer, MSFI-jem 9 zahtijeva se da se tečajne razlike monetarnih stavki koje odgovaraju definiciji instrumenata zaštite novčanog toka od rizika početno priznaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti pod uvjetom da je zaštita učinkovita.

52. Subjekt je dužan objaviti:

(a) iznos tečajnih razlika priznatih u računu dobiti i gubitka, osim onih koje proizlaze iz financijskih instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u skladu s MSFI-jem 9 i

(b) …

60.C [Izbrisano]

60.E [Izbrisano]

60.I [Izbrisano]

60.J U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenjaju se točke 3., 4., 5., 27. i 52., a brišu se točke 60. C, 60.E i 60.I. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

MRS 23 ***Troškovi posudbe***

C30. Točka 6. mijenja se kako slijedi te se dodaje točka 29.B:

6. Troškovi posudbe mogu uključivati:

(a) kamatne rashode izračunane primjenom metode efektivne kamatne stope, kako je opisano u MSFI-ju 9;

(b) …

29.B U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenja se točka 6. Subjekt je dužan navedenu izmjenu primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

MRS 28 ***Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima***

C31. Točke od 40. do 42. mijenjaju se kako slijedi te se dodaju točke od 41.A do 41.C i točka 45.A:

40. Nakon primjene metode udjela, uključujući priznavanje gubitaka pridruženog subjekta, odnosno zajedničkog pothvata u skladu s točkom 38., subjekt primjenjuje točke od 41.A do 41.C kako bi utvrdio postoje li objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti njegovih neto ulaganja u pridruženi subjekt, odnosno zajednički pothvat.

41. Subjekt primjenjuje zahtjeve za umanjenje vrijednosti iz MSFI-ja 9 i na svoje ostale udjele u pridruženom subjektu ili zajedničkom pothvatu koji su obuhvaćeni područjem primjene MSFI-ja 9, a koji nisu dio neto ulaganja.

41.A Vrijednost je neto ulaganja u pridruženi subjekt ili zajednički pothvat umanjena i dolazi do gubitaka od umanjenja vrijednosti isključivo ako postoje objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti koje je posljedica jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja neto ulaganja („događaj povezan s gubitkom"), a taj događaj povezan s gubitkom (ili događaji) utječe na procijenjene buduće novčane tokove od neto ulaganja koje je moguće pouzdano procijeniti. Nije uvijek moguće odrediti jedan, zasebni događaj koji je uzrok umanjenja vrijednosti. Umanjenje vrijednosti češće je uzrokovano skupnim učinkom nekoliko događaja. Gubici koji se očekuju kao posljedica budućih događaja, bez obzira na njihovu vjerojatnost, ne priznaju se. Objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti neto ulaganja uključuju odgovarajuće podatke koje je subjekt primijetio o sljedećim događajima povezanima s gubitkom:

(a) značajne financijske poteškoće pridruženog subjekta ili zajedničkog pothvata;

(b) povreda ugovora, kao što su neispunjenje obveza ili kršenja odredaba o plaćanju pridruženog subjekta ili zajedničkog pothvata;

(c) koncesija koja se pridruženom subjektu ili zajedničkom pothvatu daje iz gospodarskih ili pravnih razloga povezanih s financijskim poteškoćama pridruženog subjekta ili zajedničkog pothvata, a koja se u protivnom ne bi uzimala u obzir;

(d) vjerojatnost da će pridruženi subjekt ili zajednički pothvat pokrenuti stečajni postupak ili drugi oblik financijske reorganizacije ili

(e) nestanak aktivnoga tržišta za neto ulaganja zbog financijskih poteškoća pridruženog subjekta ili zajedničkog pothvata.

41.B Nestanak aktivnoga tržišta zbog prestanka javnog trgovanja vlasničkim ili financijskim instrumentima pridruženog subjekta ili zajedničkog pothvata nije dokaz umanjenja vrijednosti. Pad kreditnog rejtinga pridruženog subjekta ili zajedničkog pothvata ili pad fer vrijednosti pridruženog subjekta ili zajedničkog pothvata nisu sami po sebi dokaz umanjenja vrijednosti, iako mogu biti dokaz umanjenja vrijednosti ako se razmatraju zajedno s drugim raspoloživim podacima.

41.C Osim događaja navedenih u točki 41.A., objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti neto ulaganja u vlasničke instrumente pridruženog subjekta ili zajedničkog pothvata uključuju podatke o važnim promjenama s negativnim učinkom koje su se pojavile u tehnološkom, tržišnom, gospodarskom ili pravnom okruženju u kojemu posluju pridruženi subjekt ili zajednički pothvat te ukazuju na to da se trošak ulaganja u vlasnički instrument možda neće moći nadoknaditi. Značajni ili dugotrajniji pad fer vrijednosti ulaganja u vlasnički instrument ispod njegovog troška nabave također je objektivni dokaz umanjenja vrijednosti.

42. Budući da se *goodwill* uračunan u knjigovodstvenu vrijednost neto ulaganja u pridruženi subjekt ili zajednički pothvat ne priznaje odvojeno, ne podliježe odvojenoj provjeri umanjenja vrijednosti prema zahtjevima za provjeru umanjenja vrijednosti *goodwilla* iz MRS-a 36 *Umanjenje imovine*. Umjesto toga, cijela knjigovodstvena vrijednost ulaganja podliježe provjeri umanjenja vrijednosti u skladu s MRS-om 36 kao pojedinačna imovina tako što se uspoređuje njegov nadoknadivi iznos (odnosno vrijednost pri uporabi i fer vrijednost, umanjena za troškove prodaje, pri čemu se upotrebljava veća od te dvije vrijednosti) s njegovom knjigovodstvenom vrijednosti kad god primjena točaka od 41.A do 41.C ukazuje na moguće umanjenje vrijednosti neto ulaganja. Gubitak od

umanjenja vrijednosti priznat u takvim okolnostima ne raspoređuje se ni na koju imovinu, dakle ni na *goodwill*, koji je dio knjigovodstvene vrijednosti neto ulaganja u pridruženi subjekt ili zajednički pothvat. Prema tome, poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti priznaje se u skladu s MRS-om 36 u onoj mjeri u kojoj se nadoknadivi iznos neto ulaganja kasnije povećao. Pri procjenjivanju vrijednosti neto ulaganja pri uporabi, subjekt procjenjuje:

(a) svoj udio u sadašnjoj vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova koji se očekuju kod pridruženog subjekta ili zajedničkog pothvata, uključujući novčane tokove iz poslovanja pridruženog subjekta ili zajedničkog pothvata i prihode od konačnog otuđenja ulaganja ili

(b) sadašnju vrijednost procijenjenih budućih novčanih tokova koji se očekuju primitkom dividende na ulaganja i od konačnog otuđenja ulaganja.

Ako se primjenjuju primjerene pretpostavke, isti rezultat dobiva se objema metodama.

45.A U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenjaju se točke od 40. do 42. i dodaju se točke od 41. A do 41.C. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

MRS 32 *Financijski instrumenti: Prezentiranje*

C32. [Nije primjenjivo na zahtjeve]

C33. Točke 3., 4., 8., 12., 23., 31., 42. i 96.C mijenjaju se kako slijedi, brišu se točke 97.F, 97.H i 97.P te se dodaje točka 97.R:

3. Načela iz ovog standarda nadopunjuju načela za priznavanje i mjerenje financijske imovine i financijskih obveza iz MSFI-ja 9 *Financijski instrumenti* te načela za objavljivanje podataka o njima iz MSFI-ja 7 *Financijski instrumenti: objavljivanje*.

PODRUČJE PRIMJENE

4. Svi subjekti dužni su primjenjivati ovaj standard na sve vrste financijskih instrumenta, uz iznimku:

(a) udjela u ovisnim subjektima, pridruženim subjektima ili zajedničkim pothvatima koji se obračunavaju u skladu s MSFI-jem 10 *Konsolidirani financijski izvještaji*, MRS-om 27 *Nekonsolidirani financijski izvještaji* ili MRS-om 28 *Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima*. Međutim, u nekim se slučajevima MSFI-jem 10, MRS-om 27 ili MRS-om 28 zahtijeva od subjekta ili mu se dopušta obračun udjela u ovisnom subjektu, pridruženom subjektu ili zajedničkom pothvatu primjenom MSFI-ja 9; u tim slučajevima subjekti primjenjuju zahtjeve iz ovog standarda. Subjekti primjenjuju ovaj standard i na sve derivatne instrumente povezane s udjelima u ovisnim subjektima, pridruženim subjektima ili zajedničkim pothvatima.

(b) …

(d) ugovora o osiguranju, kako su utvrđeni u MSFI-ju 4 *Ugovori o osiguranju*. Međutim, ovaj se standard primjenjuje na derivatne instrumente ugrađene u ugovore o osiguranju ako se MSFI-jem 9 zahtijeva da ih subjekt odvojeno obračunava. Nadalje, izdavatelj je dužan primjenjivati ovaj standard na ugovore o financijskom jamstvu ako izdavatelj primjenjuje MSFI 9 za priznavanje i mjerenje ugovora, no dužan je primjenjivati MSFI 4 ako u skladu s točkom 4. podtočkom (d) MSFI-ja 4 odluči primjenjivati MSFI 4 za njihovo priznavanje i mjerenje;

(e) financijskih instrumenata koji su obuhvaćeni područjem primjene MSFI-ja 4 jer oni imaju obilježje diskrecijskog sudjelovanja. Izdavatelj ovih instrumenata izuzet je iz primjene točaka od 15. do 32. i VP25. do VP35. ovog standarda na ta obilježja u pogledu razlikovanja financijskih obveza od vlasničkih instrumenata. Međutim, na te se instrumente primjenjuju svi ostali zahtjevi propisani ovim standardom. Nadalje, ovaj se standard primjenjuje na derivatne instrumente koji su ugrađeni u te instrumente (vidjeti MSFI 9);

(f) …

8. Ovaj se standard primjenjuje na ugovore o kupnji ili prodaji nefinancijske imovine koji se mogu podmiriti u novcu ili drugim financijskim instrumentom, ili razmjenom financijskih instrumenata, kao da ugovori predstavljaju financijske instrumente, uz iznimku ugovora koji su zaključeni i koji se i dalje drže radi primitka ili isporuke nefinancijske imovine u skladu s očekivanim potrebama subjekta u pogledu kupnje, prodaje ili uporabe. Međutim, ovaj se standard primjenjuje na ugovore za koje subjekt odredi da se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u skladu s točkom 2.5. MSFI-ja 9 *Financijski instrumenti*.

12. Sljedeći su pojmovi utvrđeni u Dodatku A MSFI-ju 9 ili u točki 9. MRS-a 39 *Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje* te se u ovome standardu upotrebljavaju u skladu sa značenjem iz MRS-a 39 i MSFI-ja 9:

— amortizirani trošak financijske imovine ili financijske obveze,

— prestanak priznavanja,

— derivatni instrument,

— metoda efektivne kamatne stope,

— ugovor o financijskom jamstvu,

— financijska obveza mjerena po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka,

— čvrsta obveza,

— predviđena transakcija,

— učinkovitost zaštite od rizika,

— zaštićena stavka,

— instrument zaštite od rizika,

— stavka koja se drži radi trgovanju,

— redovna kupnja ili prodaja,

— transakcijski troškovi.

23. Osim okolnosti opisanih u točkama 16.A i 16.B ili točkama 16.C i 16.D, ugovor koji sadržava obvezu subjekta da kupi vlastite vlasničke instrumente za novac ili drugu financijsku imovinu dovodi do nastanka financijske obveze u sadašnjoj vrijednosti iznosa otkupa (primjerice u sadašnjoj vrijednosti cijene terminskog ugovora o otkupu, cijene izvršenja opcije ili drugog iznosa otkupa). To je slučaj i ako je sam ugovor vlasnički instrument. Primjer je obveza subjekta da na temelju terminskoga ugovora kupi vlastite vlasničke instrumente za novac. Financijska se obveza početno priznaje u sadašnjoj vrijednosti iznosa otkupa i reklasificira se iz vlasničkog kapitala. Nadalje, financijska se obveza mjeri u skladu s MSFI-jem 9. Ako ugovor istekne bez isporuke, knjigovodstvena vrijednost financijske obveze reklasificira se u vlasnički kapital. Ugovorna obveza subjekta kojom mu se nalaže kupnja vlastitih vlasničkih instrumenata dovodi do nastanka financijske obveze u sadašnjoj vrijednosti iznosa otkupa čak i ako obveza kupnje ovisi o tome hoće li druga ugovorna strana iskoristiti pravo otkupa (npr. izdana opcija prodaje na temelju koje druga ugovorna strana ima pravo prodati vlastite vlasničke instrumente subjekta tome subjektu po fiksnoj cijeni).

31. MSFI-jem 9 uređuje se mjerenje financijske imovine i financijskih obveza. Vlasnički instrumenti su instrumenti kojima se dokazuje preostali udio u imovini subjekta nakon odbitka svih njegovih obveza. Sukladno tomu, kad se početna knjigovodstvena vrijednost složenog financijskog instrumenta rasporedi na komponente kapitala i obveza, komponenti se kapitala pripisuje preostali iznos nakon što se od fer vrijednosti instrumenta kao cjeline odbije odvojeno utvrđeni iznos komponente obveze. Vrijednost svakog elementa derivatnog instrumenta (kao što je opcija kupnje) ugrađenog u složeni financijski instrument koji nije komponenta kapitala (kao što je opcija konverzije u vlasnički kapital) uključena je u komponentu obveze. Zbroj knjigovodstvenih vrijednosti komponenti obveze i kapitala prilikom početnog priznavanja uvijek je jednaka fer vrijednosti koja bi bila pripisana instrumentu kao cjelini. Pri odvojenom početnom priznavanju komponenti instrumenta ne proizlazi ni dobit ni gubici.

42. Financijska se imovina i financijska obveza prebijaju i neto iznos prikazuje se u izvještaju o financijskom položaju isključivo ako subjekt:

(a) …

Pri obračunu prijenosa financijske imovine koja ne ispunjava zahtjeve za prestanak priznavanja subjekt ne prebija prenesenu imovine i povezane obveze (vidjeti točku 3.2.22. MSFI-ja 9).

96.C Klasifikacija instrumenata na temelju ovog izuzeća ograničena je na obračunavanje takvog instrumenta u skladu s MRS-om 1, MRS-om 32, MRS-om 39, MSFI-jem 7 i MSFI-jem 9. Takav se instrument prema drugim smjernicama, primjerice MSFI-ju 2, ne smatra vlasničkim instrumentom.

97.F [Izbrisano]

97.H [Izbrisano]

97.P [Izbrisano]

97.R U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenjaju se točke 3., 4., 8., 12., 23., 31., 42., 96.C, VP2. i VP30., a brišu se točke 97.F, 97.H i 97.P. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

C34. Točke VP2. i VP30. u Dodatku mijenjaju se kako slijedi:

VP2. Ovim se standardom ne uređuje priznavanje i mjerenje financijskih instrumenata. Zahtjevi za priznavanje i mjerenje financijske imovine i financijskih obveza utvrđeni su u MSFI-ju 9.

VP30. Točka 28. primjenjuje se isključivo na izdavatelje nederivatnih složenih financijskih instrumenata. Točka 28. ne odnosi se na složene financijske instrumente sa stajališta imatelja. MSFI-jem 9 uređuju se klasifikacija i mjerenje financijske imovine koja predstavlja složene financijske instrumente sa stajališta imatelja.

MRS 33 ***Zarada po dionici***

C35. Točka 34. mijenja se kako slijedi te se dodaje točka 74.E:

34. Nakon konverzije potencijalnih redovnih dionica u redovne dionice, stavke iz točke 33. podtočaka od (a) do (c) više se ne pojavljuju. Umjesto njih nove redovne dionice daju pravo sudjelovanja u dobiti ili gubitku koji se mogu pripisati redovnim vlasnicima kapitala matičnoga društva. Stoga se dobit ili gubitak koji se mogu pripisati redovnim vlasnicima kapitala matičnoga društva i koji su izračunani u skladu s točkom 12. usklađuju za stavke iz točke 33. podtočaka od (a) do (c) i sve povezane poreze. Rashodi povezani s potencijalnim redovnim dionicama uključuju transakcijske troškove i diskonte obračunane u skladu s metodom efektivne kamatne stope (vidjeti MSFI 9).

74.E U MSFI-ju 9 *Financijski instrumenti*, objavljenom u srpnju 2014., mijenja se točka 34. Subjekt je dužan navedenu izmjenu primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

MRS 36 ***Umanjenje imovine***

C36. Točke 2., 4. i 5. mijenjaju se kako slijedi, brišu se točke 140.F, 140.G i 140.K te se dodaje točka 140.M:

2. Ovaj se standard primjenjuje u računovodstvu za sva umanjenja imovine, osim:

(a) …

(e) financijske imovine koja je obuhvaćena područjem primjene MSFI-ja 9 *Financijski instrumenti;*

(f) …

4. Ovaj se standard primjenjuje na financijsku imovinu klasificiranu kao:

(a) ovisni subjekti, prema definiciji iz MSFI-ja 10 *Konsolidirani financijski izvještaji*;

(b) pridruženi subjekti, prema definiciji iz MRS-a 28 *Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima* i

(c) zajednički pothvati, prema definiciji iz MSFI-ja 11 *Zajednički poslovi*.

Za umanjenje vrijednosti druge financijske imovine vidjeti MSFI 9.

5. Ovaj se standard ne primjenjuje na financijsku imovinu koja je obuhvaćena područjem primjene MSFI-ja 9, ulaganja u nekretnine koja se mjere po fer vrijednosti u skladu s MRS-om 40 ili biološku imovinu povezanu s poljoprivrednom djelatnošću koja se mjeri po fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje u skladu s MRS-om 41. Međutim, ovaj se standard primjenjuje na imovinu koja se iskazuje u revaloriziranim iznosima (odnosno fer vrijednosti na datum revalorizacije umanjenoj za svaku kasniju akumuliranu amortizaciju i kasnije akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti) u skladu s ostalim MSFI-jevima, kao što je revalorizacijski model iz MRS-a 16 *Nekretnine, postrojenja i oprema* i MRS-a 38 *Nematerijalna imovina*. Jedina razlika između fer vrijednosti neke imovine i njezine fer vrijednosti umanjene za troškove otuđenja jesu izravni dodatni troškovi koji se pripisuju njezinu otuđenju.

(a) …

140.F [Izbrisano]

140.G [Izbrisano]

140.K [Izbrisano]

140.M U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenjaju se točke 2., 4. i 5., a brišu se točke 140.F, 140. G i 140.K. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

MRS 37 ***Rezerviranja, nepredviđene obveze i nepredviđena imovina***

C37. Točka 2. mijenja se kako slijedi, brišu se točke 97. i 98. te se dodaje točka 101.:

2. Ovaj se standard ne primjenjuje na financijske instrumente (uključujući jamstva) koja su obuhvaćena područjem primjene MSFI-ja 9 *Financijski instrumenti*.

97. [Izbrisano]

98. [Izbrisano]

101. U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenja se točka 2. te se brišu točke 97. i 98. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

MRS 39 ***Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje***

C38. [Nije primjenjivo na zahtjeve]

C39. Brišu se naslov iznad točke 1. i točka 1.

C40. Točka 2. mijenja se kako slijedi, a brišu se točke od 4. do 7.:

2. Svi subjekti dužni su primjenjivati ovaj standard na sve financijske instrumente koji su obuhvaćeni područjem primjene MSFI-ja 9 *Financijski instrumenti* ako i u onoj mjeri u kojoj:

(a) se MSFI-jem 9 dopušta primjena zahtjeva za računovodstvo zaštite od rizika iz ovoga standarda i

(b) je financijski instrument dio odnosa zaštite od rizika koji ispunjava uvjete računovodstva zaštite od rizika u skladu s ovim standardom.

od 4. do 7. [Izbrisano]

C41. Točke 8. i 9. mijenjaju se kako slijedi:

8. Uvjeti iz MSFI-ja 13, MSFI-ja 9 i MRS-a 32 upotrebljavaju se u ovome standardu u značenjima iz Dodatka A MSFI-ju 13, Dodatka A MSFI-ju 9 i točke 11. MRS-a 32. U MSFI-ju 13, MSFI-ju 9 i MRS-u 32 definirani su sljedeći pojmovi:

— amortizirani trošak financijske imovine ili financijske obveze,

— prestanak priznavanja,

— derivatni instrument,

— metoda efektivne kamatne stope,

— efektivna kamatna stopa,

— vlasnički instrument,

— fer vrijednost,

— financijska imovina,

— financijski instrument,

— financijska obveza

i navedene smjernice za primjenu tih definicija.

U točki 9. brišu se „Definicija derivatnog instrumenta", „Definicije četiriju kategorija financijskih instrumenata", „Definicija ugovora o financijskim jamstvu" i „Definicije pojmova povezanih s priznavanjem i mjerenjem".

C42. Brišu se naslovi i točke od 10. do 70. te točka 79.

C43. Točke 71., od 88. do 90. i 96. mijenjaju se kako slijedi:

71. Ako subjekt primjenjuje MSFI 9, a nije kao svoju računovodstvenu politiku odabrao primjenu zahtjeva o računovodstvu zaštite od rizika iz ovoga standarda (vidjeti točku 7.2.19. MSFI-ja 9), dužan je primjenjivati zahtjeve o računovodstvu zaštite od rizika iz poglavlja 6. MSFI-ja 9. Međutim, pri zaštiti fer vrijednosti od izloženosti kamatnom riziku dijela portfelja financijske imovine ili financijskih obveza subjekt može, u skladu s točkom 6.1.3. MSFI-ja 9, primjenjivati zahtjeve o računovodstvu zaštite od rizika iz ovog standarda umjesto onih iz MSFI-ja 9. U tom slučaju subjekt za zaštitu portfelja od kamatnog rizika mora primjenjivati i posebne zahtjeve o računovodstvu zaštite fer vrijednosti od rizika (vidjeti točke 81.A, 89.A i od VP114. do VP132.).

88. Odnos zaštite od rizika ispunjava uvjete računovodstva zaštite od rizika iz točaka od 89. do 102. isključivo ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti.

(a) …

(d) Moguće je pouzdano izmjeriti učinkovitost zaštite od rizika, tj. fer vrijednost ili novčane tokove zaštićene stavke koji se mogu pripisati riziku od kojeg se pruža zaštita, kao i fer vrijednost instrumenta zaštite od rizika.

(e) …

Zaštite fer vrijednosti od rizika

89. Ako zaštita fer vrijednosti od rizika ispunjava uvjete iz točke 88. tijekom razdoblja, obračunava se kako slijedi:

(a) …

(b) dobit ili gubitak od zaštićene stavke koji se mogu pripisati riziku od kojeg se pruža zaštita usklađuju knjigovodstvenu vrijednost zaštićene stavke i priznaju se u računu dobiti i gubitka. To se primjenjuje ako se zaštićena stavka inače mjeri po trošku nabave. Priznavanje dobiti ili gubitka koji se mogu pripisati riziku od kojeg se pruža zaštita u računu dobiti i gubitka primjenjuje se ako je zaštićena stavka financijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, u skladu s točkom 4.1.2.A MSFI-ja 9.

90. Ako se zaštita pruža samo od pojedinih rizika koji se mogu pripisati zaštićenoj stavki, priznate promjene fer vrijednosti zaštićene stavke, a koje nisu povezane s rizikom od kojeg se pruža zaštita, priznaju se na način utvrđen u točki 5.7.1. MSFI-ja 9.

96. Točnije, zaštita novčanih tokova od rizika obračunava se kako slijedi:

(a) …

(c) ako se dokumentiranom strategijom upravljanja rizicima subjekta za određeni odnos zaštite od rizika iz ocjene učinkovitosti zaštite isključuje neka komponenta dobiti ili gubitka, ili povezani novčani tokovi od instrumenta zaštite od rizika (vidjeti točke 74., 75. i točku 88. podtočku (a)), ta se isključena komponenta dobiti ili gubitka priznaje u skladu s točkom 5.7.1. MSFI-ja 9.

C44. Točke 103.C, 103.D, 103.F, 103.K, 104. i 108.C mijenjaju se kako slijedi, brišu se točke 103.B, od 103.H do 103.J, od 103.L do 103.P, 103.S, od 105. do 107.A i od 108.E do 108.F te se dodaje točka 103.U:

103.B	[Izbrisano]
103.C	MRS-om 1 (kako je izmijenjen 2007.) izmijenjeno je nazivlje koje se primjenjuje u MSFI-jima. Povrh toga, izmijenjene su točka 95. podtočka (a) te točke 97., 98., 100., 102., 108. i VP99.B. Navedene izmjene subjekt je dužan primjenjivati na godišnja razdoblja koja počinju 1. siječnja 2009. ili nakon tog datuma. Ako subjekt primjenjuje MRS 1 (izmijenjen 2007.) na ranije razdoblje, izmjene se primjenjuju na to ranije razdoblje.
103.D	[Izbrisano]
103.F	[Izbrisano]
od 103.H do 103.J	[Izbrisano]

103.K Točka 2. podtočka (g) te točke 97. i 100. izmijenjene su *Poboljšanjem MSFI-jeva* iz travnja 2009. Subjekt je dužan izmjene primijeniti prospektivno na sve ugovore koji nisu istekli u godišnjim razdobljima koja započinju 1. siječnja 2010. ili nakon tog datuma. Dopuštena je ranija primjena. Ako subjekt primjenjuje izmjenu na neko ranije razdoblje, dužan je objaviti tu činjenicu.

od 103.L do 103.P [Izbrisano]

103.S [Izbrisano]

103.U U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenjaju se točke 2., 8., 9., 71., od 88. do 90., 96., VP95., VP114. i VP118. te naslov iznad točke VP133., a brišu se točke 1., od 4. do 7., od 10. do 70., 103.B, 103.D, 103.F, od 103.H do 103.J, od 103.L do 103.P, 103.S, od 105. do 107.A, od 108.E do 108.F, od VP1. do VP93. i VP96. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

104 Ovaj se standard primjenjuje retroaktivno, osim kako je utvrđeno u točki 108. Početno stanje zadržane dobiti za prvo prezentirano razdoblje i svi drugi usporedni iznosi usklađuju se kao da se ovaj standard oduvijek primjenjivao, osim ako je prepravljanje podataka neizvedivo. Ako je prepravljanje neizvedivo, subjekt je dužan objaviti tu činjenicu i navesti u kojoj su mjeri podaci prepravljeni.

od 105. do 107.A [Izbrisano]

108.C Točke 73. i VP8. izmijenjene su *Poboljšanjima MSFI-ja* objavljenima u svibnju 2008. Točka 80. izmijenjena je *Poboljšanjima MSFI-ja* objavljenima u travnju 2009. Navedene izmjene subjekt primjenjuje na godišnja razdoblja koja počinju 1. siječnja 2009. ili nakon tog datuma. Dopuštena je ranija primjena svih izmjena. Ako subjekt primjenjuje izmjenu na neko ranije razdoblje, dužan je objaviti tu činjenicu.

od 108.E do 108.F [Izbrisano]

C45. U Dodatku A brišu se naslovi i točke od VP1. do VP93. te točka VP96.

C46. U Dodatku A točke VP95., VP114. i VP118. mijenjaju se kako slijedi, a briše se prva bilješka uz točku VP118. podtočku (b):

VP95. Financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku može biti određena kao instrument zaštite od rizika pri zaštiti od valutnog rizika.

VP114. Za zaštitu fer vrijednosti od kamatnog rizika povezanog s portfeljem financijske imovine ili financijskih obveza subjekt ispunjava zahtjeve iz ovog standarda ako provodi postupke iz podtočaka od (a) do i. te točaka od VP115. do VP132 u nastavku.

(a) Kao dio svojeg postupka upravljanja rizicima, subjekt određuje portfelj stavki koje želi zaštititi od kamatnog rizika. Portfelj može uključivati samo imovinu, samo obveze ili i imovinu i obveze. Subjekt može odrediti dva ili više portfelja, u kojem slučaju primjenjuje u nastavku navedene smjernice na svaki portfelj zasebno.

(b) …

VP118. Kao primjer određivanja opisanog u točki VP114. podtočki (c), ako u određenom razdoblju izmjene kamatnih stopa subjekt procijeni da ima imovinu s fiksnom kamatnom stopom od 100 novčanih jedinica i obveze s fiksnom kamatnom stopom od 80 novčanih jedinica te odluči zaštititi od rizika čitavo svoje neto stanje od 20 novčanih jedinica, određuje kao zaštićenu stavku imovinu u iznosu od 20 novčanih jedinica (dio imovine). Određivanje se izražava kao „iznos u valuti" (npr. iznos u dolarima, eurima, funtama ili randima), a ne kao iznos pojedinačne imovine. Iz toga slijedi da sva imovina (ili obveze) iz koje proizlazi iznos zaštićen od rizika – odnosno 100 novčanih jedinica imovine iz prijašnjeg primjera – mora biti:

C47 U Dodatku A naslov iznad točke VP133. mijenja se kako slijedi:

PRIJELAZNE ODREDBE (TOČKE OD 103. DO 108.C)

MOTFI 2 ***Udjeli članova u zadružnim subjektima i slični instrumenti***

C48. Ispod naslova „Upućivanja" briše se upućivanje na MRS 39 i dodaje se upućivanje na MSFI 9 *Financijski instrumenti*. Brišu se točke 15. i 18., a dodaje se točka 19.

15. [Izbrisano]

18. [Izbrisano]

19. U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenjaju se točke A8. i A10., a brišu se točke 15. i 18. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

C49. U Dodatku točke A8. i A10. mijenjaju se kako slijedi:

A8. Udjeli članova koji premašuju zabranu otkupa jesu financijske obveze. Zadružni subjekt mjeri tu financijsku obvezu po fer vrijednosti pri početnom priznavanju. Budući da su udjeli otkupivi na poziv, zadružni subjekt mjeri fer vrijednost takvih financijskih obveza u skladu s točkom 47. MSFI-ja 13: „Fer vrijednost financijske obveze s obilježjem plaćanja na poziv (npr. depozit po viđenju) nije niža od iznosa plativog na poziv…". Prema tome, zadružni subjekt klasificira u financijske obveze najveći iznos plativ na poziv u skladu s odredbama o otkupu.

A10. Nakon izmjene osnivačkog akta od zadružnog subjekta može se zatražiti da otkupi najviše 25 posto izdanih udjela ili najviše 50 000 udjela po cijeni od 20 novčanih jedinica po udjelu. Prema tome, 1. siječnja 20X3. zadružni subjekt klasificira u financijske obveze iznos od 1 000 000 novčanih jedinica, što je najveći iznos plativ na poziv u skladu s odredbama o otkupu, kako je utvrđeno u točki 47. MSFI-ja 13. Stoga 1. siječnja 20X3. subjekt prenosi iz vlasničkog kapitala u financijske obveze iznos od 200 000 novčanih jedinica, dok 2 000 000 novčanih jedinica ostaje klasificirano kao vlasnički kapital. U ovome primjeru subjekt ne priznaje dobit ni gubitak od prijenosa.

MOTFI 5 ***Udjeli u fondovima za stavljanje izvan pogona, uklanjanje, obnavljanje i sanaciju okoliša***

C50. Ispod naslova „Upućivanja" briše se upućivanje na MRS 39 i dodaje se upućivanje na MSFI 9 *Financijski instrumenti*. Točka 5. mijenja kako slijedi, brišu se točke 14.A i 14.C te se dodaje točka 14.D:

5. Preostali udio u fondu koji premašuje pravo na naknadu, kao što je ugovorno pravo na raspodjelu dobiti nakon dovršenja svih poslova stavljanja izvan pogona ili zatvaranja fonda, može biti vlasnički instrument koji je obuhvaćen područjem primjene MSFI-ja 9 te se ovo tumačenje ne primjenjuje na njega.

14.A [Izbrisano]

14.C [Izbrisano]

14.D U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenja se točka 5. i brišu se točke 14.A i 14.C. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

MOTFI 10 ***Financijsko izvještavanje za razdoblja tijekom godine i umanjenje imovine***

C51. Ispod naslova „Upućivanja" briše se upućivanje na MRS 39 i dodaje se upućivanje na MSFI 9 *Financijski instrumenti*. Točke 1., 2., 7. i 8. mijenjaju se kako slijedi, brišu se točke 5., 6., i od 11. do 13. te se dodaje točka 14.:

1. Subjekt je dužan procijeniti umanjenje vrijednosti *goodwilla* na kraju svakog izvještajnog razdoblja i, po potrebi, priznati gubitak od umanjenja vrijednosti na taj datum u skladu s MRS-om 36. Međutim, na kraju kasnijeg izvještajnog razdoblja uvjeti se mogu toliko promijeniti da bi gubitak od umanjenja vrijednosti bio manji ili ga uopće ne bi bilo da je procjena umanjenja vrijednosti provedena samo na taj datum. Ovo tumačenje sadržava smjernice o tome mogu li se takvi gubici od umanjenja vrijednosti uopće poništiti.

2. U tumačenju se objašnjava povezanost zahtjeva iz MRS-a 34 i priznavanja gubitaka od umanjenja vrijednosti *goodwilla* iz MRS-a 36 te učinak te povezanosti na kasnije financijske izvještaje za razdoblja tijekom godine i godišnje financijske izvještaje.

5. [Izbrisano]

6. [Izbrisano]

7. U tumačenju se rješava sljedeće pitanje:

Mora li subjekt poništiti gubitke od umanjenja vrijednosti priznate u razdoblju tijekom godine za *goodwill* ako gubitak ne bi bio priznat ili bi bio priznat manji gubitak da je procjena umanjenja vrijednosti provedena samo na kraju kasnijeg izvještajnog razdoblja?

SLUŽBENO STAJALIŠTE

8. Subjekt ne poništava gubitak od umanjenja vrijednosti priznat u prijašnjem razdoblju tijekom godine za *goodwill*.

od 11. do 13. [Izbrisano]

14. U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenjaju se točke 1., 2., 7. i 8., a brišu se točke 5., 6. i od 11. do 13. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

MOTFI 12 ***Sporazumi o koncesiji za usluge***

C52. Ispod naslova „Upućivanja" briše se upućivanje na MRS 39 i dodaje se upućivanje na MSFI 9 *Financijski instrumenti*. Točke od 23. do 25. mijenjaju kako slijedi, brišu se točke od 28.A do 28.C i dodaje se točka 28.E:

23 Na financijsku imovinu priznatu u skladu s točkama 16. i 18. primjenjuju se MRS 32, MSFI 7 i MSFI 9.

24 Iznos potraživanja od davatelja koncesije ili po njegovoj diskrecijskoj odluci u skladu s MSFI-jem 9 mjeri se:

(a) po amortiziranom trošku;

(b) po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ili

(c) po fer vrijednosti kroz račun dobit i gubitka.

25 Ako se potraživanje od davatelja koncesije mjeri po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, MSFI-jem 9 zahtijeva se da se kamate izračunane metodom efektivne kamatne stope priznaju u računu dobiti i gubitka.

od 28.A do 28.C [Izbrisano]

28.E U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenjaju se točke od 23. do 25., a brišu se točke od 28.A do 28.C. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

MOTFI 16 ***Zaštita neto ulaganja u inozemno poslovanje od rizika***

C53. Ispod naslova „Upućivanja" dodaje se upućivanje na MSFI 9 *Financijski instrumenti*.

C54. Točke 3., od 5. do 7., 14. i 16. mijenjaju se kako slijedi, briše se točka 18.A i dodaje se točka 18.B:

3. MSFI-jem 9 zahtijeva se da se u okviru odnosa računovodstvene zaštite od rizika odredi prihvatljiva zaštićena stavka i prihvatljivi instrument zaštite od rizika. Ako u slučaju zaštite neto ulaganja od rizika postoji utvrđeni odnos zaštite od rizika, dobit ili gubitak od instrumenta zaštite od rizika za koji je utvrđeno da je učinkovit kao zaštita neto ulaganja od rizika priznaje se kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i uključuje u tečajne razlike koje proizlaze iz preračunavanja rezultata i financijskog položaja inozemnog poslovanja.

5. MSFI-jem 9 subjektu se dopušta da kao instrumente zaštite od valutnog riziks odredi derivatni ili nederivatni financijski instrument (ili kombinaciju derivatnog i nederivatnog instrumenta). U ovom tumačenju sadržane su smjernice o tome gdje se unutar grupe mogu držati instrumenti zaštite neto ulaganja u inozemno poslovanje od rizika kako bi bili prihvatljivi za primjenu računovodstva zaštite od rizika.

6. MRS-om 21 i MSFI-jem 9 zahtijeva se da se, kada matično društvo otuđuje inozemno poslovanje, kumulativni iznosi priznati kroz ostalu sveobuhvatnu dobit koji se odnose na tečajne razlike koje proizlaze iz preračunavanja rezultata i financijskog položaja inozemnog poslovanja i na dobit ili gubitak od instrumenta zaštite od rizika za koji je utvrđeno da je učinkovit kao zaštita neto ulaganja od rizika reklasificiraju iz vlasničkog kapitala u dobit ili gubitak kao reklasifikacijsko usklađenje. U ovom tumačenju sadržane su smjernice o načinu na koji subjekt mora utvrditi iznose koji se reklasificiraju iz vlasničkog kapitala u dobit ili gubitak, a odnose se i na instrument zaštite od rizika i na zaštićenu stavku.

7. Ovo se tumačenje primjenjuje na subjekt koji svoja neto ulaganja u inozemno poslovanje štiti od valutnog rizika i koji želi ispuniti mjerila za primjenu računovodstva zaštite od rizika u skladu s MSFI-jem 9. Iz praktičnih razloga, u ovom se tumačenju takav subjekt naziva matičnim društvom, a financijski izvještaji u kojima je sadržana neto imovina inozemnog poslovanja nazivaju se konsolidiranim financijskim izvještajima. Svako se upućivanje na matično društvo jednako primjenjuje na subjekt koji ima neto ulaganje u inozemno poslovanje, a koji je zajednički pothvat, pridruženi subjekt ili podružnica.

14. Kao instrument zaštite neto ulaganja u inozemno poslovanje od rizika može biti određen derivatni ili nederivatni instrument (ili kombinacija derivatnog i nederivatnog instrumenta). Subjekt ili subjekti unutar grupe mogu držati instrument ili instrumenti zaštite od rizika sve dok su ispunjeni zahtjevi iz točke 6.4.1. MSFI-ja 9 koji se odnose na određivanje, dokumentiranje i učinkovitost zaštite neto ulaganja od rizika. Posebno je potrebno jasno dokumentirati strategiju grupe za zaštitu od rizika zbog mogućnosti različitog određivanja na različitim razinama grupe.

16. Kada se otuđuje inozemno poslovanje koje se štitilo od rizika, iznos koji se reklasificira u račun dobiti i gubitka kao reklasifikacijsko usklađenje iz rezervacije za preračunavanje stranih valuta u konsolidiranim financijskim izvještajima matičnog društva u vezi s instrumentom zaštite od rizika jest iznos koji se treba utvrditi u skladu s točkom 6.5.14. MSFI-ja 9. Taj je iznos kumulativna dobit ili gubitak od instrumenta zaštite od rizika koji je utvrđen kao učinkovita zaštita od rizika.

18.A [Izbrisano]

18.B U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenjaju se točke 3., od 5. do 7., 14., 16., VP1. i VP8., a briše se točka 18.A. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

C55. U Dodatku točke VP1. i VP8. mijenjaju se kako slijedi:

VP1. U ovom je Dodatku prikazana primjena ovog tumačenja na temelju korporativnoga ustroja navedenog u nastavku. Opisani odnosi zaštite od rizika u svim bi slučajevima podlijegali provjeri učinkovitosti u skladu s MSFI-jem 9, premda ta provjera nije obrađena u ovom Dodatku. Matično društvo, koje je krajnje matično društvo, prezentira svoje konsolidirane financijske izvještaje u svojoj funkcionalnoj valuti odnosno eurima (EUR). Svako je ovisno društvo u stopostotnom vlasništvu matičnog društva. U neto ulaganje matičnog društva u ovisno društvo B u iznosu od 500 milijuna GBP (funkcionalna je valuta britanska funta – GBP) uključeno je 159 milijuna GBP kao protuvrijednost neto ulaganja ovisnog društva B u ovisno društvo C u iznosu od 300 milijuna USD (funkcionalna je valuta američki dolar – USD). Drugim riječima, neto imovina ovisnog društva B, osim njegova ulaganja u ovisno društvo C, iznosi 341 milijun GBP.

VP8. Pri otuđenju ovisnog društva C sljedeći se iznosi u konsolidiranim financijskim izvještajima matičnog društva reklasificiraju iz rezervacije za preračunavanje stranih valuta u račun dobiti i gubitka:

(a) u odnosu na vanjsku pozajmicu ovisnog društva A u iznosu od 300 milijuna USD, iznos koji mora biti utvrđen u skladu s MSFI-jem 9, tj. ukupna promjena vrijednosti povezana s valutnim rizikom koja je priznata kroz ostalu sveobuhvatnu dobit kao učinkovit dio zaštite od rizika i

(b) …

MOTFI 19 ***Prestanak financijskih obveza vlasničkim instrumentima***

C56. Ispod naslova „Upućivanja" briše se upućivanje na MRS 39 i dodaje se upućivanje na MSFI 9 *Financijski instrumenti*. Točke 4., 5., 7., 9. i 10. mijenjaju se kako slijedi, brišu se točke 14. i 16. te se dodaje točka 17.:

4. U ovom se tumačenju rješavaju sljedeća pitanja:

(a) Jesu li vlasnički instrumenti koje subjekt izdaje radi prestanka cjelokupne ili djelomične financijske obveze „plaćena naknada" u skladu s točkom 3.3.3. MSFI-ja 9?

(b) …

SLUŽBENO STAJALIŠTE

5. Izdavanje vlasničkih instrumenata subjekta vjerovniku radi prestanka cjelokupne ili djelomične financijske obveze subjekta plaćena je naknada u skladu s točkom 3.3.3. MSFI-ja 9. Subjekt briše financijsku obvezu (ili dio financijske obveze) iz izvještaja o financijskom položaju isključivo ako je prestala u skladu s točkom 3.3.1. MSFI-ja 9.

7. Ako subjekt nije u mogućnosti pouzdano izmjeriti fer vrijednost izdanih vlasničkih instrumenata, dužan ih je mjeriti tako da odražavaju fer vrijednost financijske obveze koja prestaje. Točka 47. MSFI-ja 13 ne primjenjuje se pri mjerenju fer vrijednosti financijske obveze koja prestaje, a koja ima obilježje plaćanja na poziv (npr. depozit po viđenju).

9. Razlika između knjigovodstvene vrijednosti financijske obveze koja prestaje (ili dijela financijske obveze) i plaćene naknade priznaje se u računu dobiti i gubitka u skladu s točkom 3.3.3. MSFI-ja 9. Izdani se vlasnički instrumenti prvi put priznaju i mjere na datum prestanka financijske obveze (ili dio te obveze).

10. Pri prestanku samo dijela financijske obveze naknada se raspoređuje u skladu s točkom 8. Naknada raspoređena na preostali dio obveze uzima se u obzir pri procjeni kojom se utvrđuje je li došlo do značajne promjene uvjeta preostalog dijela obveze. Ako je preostala obveza značajno promijenjena, subjekt je promjenu dužan obračunati kao prestanak izvorne obveze i priznati novu obvezu kako se to zahtijeva točkom 3.3.2. MSFI-ja 9.

14. [Izbrisano]

16. [Izbrisano]

17. U MSFI-ju 9, objavljenom u srpnju 2014., mijenjaju se točke 4., 5., 7., 9. i 10., a brišu se točke 14. i 16. Subjekt je dužan navedene izmjene primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.

TUMAČENJE SIC-A 27 ***Procjena sadržaja transakcija koje uključuju pravni oblik najma***

C57. Ispod naslova „Upućivanja" briše se upućivanje na MRS 39 i dodaje se upućivanje na MSFI 9 *Financijski instrumenti*. Točka 7. i odjeljak ispod naslova „Datum stupanja na snagu" mijenjaju se kako slijedi:

7. Ostale obveze iz sporazuma, uključujući pružena jamstva i obveze nastale pri prijevremenom raskidu, obračunavaju se u skladu s MRS-om 37, MSFI-jem 4 ili MSFI-jem 9, ovisno o uvjetima.

DATUM STUPANJA NA SNAGU

Ovo tumačenje stupa na snagu 31. prosinca 2001. Promjene računovodstvenih politika obračunavaju se u skladu s MRS-om 8.

Točka 7. mijenja se MSFI-jem 9. Subjekt je dužan navedenu izmjenu primijeniti pri primjeni MSFI-ja 9.